

Sektor non-profit w 2022 r.

The non-profit sector in 2022

Sektor non-profit w 2022 r.

The non-profit sector in 2022

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Urząd Statystyczny w Krakowie Statistical Office in Kraków

Warszawa, Kraków 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy GUS, Urząd Statystyczny w Krakowie

Social Surveys and Labour Market Department Statistic Poland, Statistical Office in Krakow

Zespół autorski

Editorial team

Weronika Buczek, Krzysztof Borysiak, Anna Fediuk, Katarzyna Jarębska, Anna Knapp, Aleksandra Kopacz,
Luiza Organek (ISKK), Agnieszka Pacut, Remigiusz Pluta, Urszula Stasiak-Jaśkiewicz, Joanna Wątroba, Szymon Wozniak

Kierujący

Supervisor

Karolina Goś-Wójcicka, Tomasz Sekuła

Tłumaczenie

Translation

Joanna Wątroba

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Katarzyna Szymańska, Anna Bińkowska, Beata Lipińska, Paweł Luty i Aleksandra Paprocka

e-ISSN 978-83-67809-25-2

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Publikacja „Sektor non-profit w 2022 r.” całościowo opisuje działalność organizacji non-profit w Polsce, odpowiadając na rosnące zainteresowanie problematyką społeczeństwa obywatelskiego, dostarczając danych niezbędnych do oceny realizacji polityk publicznych dotyczących rozwoju ekonomii społecznej oraz kapitału społecznego, a ponadto służy monitorowaniu sytuacji organizacji pozarządowych.

Opracowanie kompleksowo opisuje potencjał społeczno-ekonomiczny sektora non-profit, w oparciu o wyniki trzech badań GUS: „Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe” (sprawozdania SOF-1 i SOF-4s), „Partnerzy dialogu społecznego – związki zawodowe i organizacje pracodawców” (sprawozdania SOF-2, SOF-2F, SOF-4p) oraz „Partie polityczne” (sprawozdanie SOF-3), a także dane z Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego SAC im. ks. prof. Witolda Zdaniewicza i szereg źródeł administracyjnych.

Publikacja składa się z trzech rozdziałów analitycznych przedstawiających kolejno: zróżnicowanie sektora non-profit i jego potencjał, charakterystykę poszczególnych typów tworzących go organizacji, a także zróżnicowania terytorialne. Dodatkowo w tym wydaniu publikacji ujęto podrozdział przedstawiający zaangażowanie organizacji w pomoc w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy.

Dziękujemy przedstawicielom organizacji, którzy zaangażowali się w wypełnienie sprawozdań serii SOF – dzięki Państwa wysiłkom mogliśmy opracować szeroki i precyzyjny zakres danych o sektorze non-profit.

Publikacja została przygotowana przez zespół pracowników Wydziału Badań i Analiz Gospodarki Społecznej w Departamencie Badań Społecznych i Rynku Pracy GUS oraz Ośrodka Badania Gospodarki Społecznej Urzędu Statystycznego w Krakowie, którym składamy podziękowania za ich zaangażowanie w realizację badania i opracowanie tej publikacji.

Planując dalszy rozwój badań statystycznych będziemy wdzięczni za Państwa sugestie dotyczące zawartości opracowania oraz zakresu prowadzonych przez nas badań statystycznych. Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja będzie służyć jako cenne źródło wiedzy o działalności organizacji non-profit w Polsce.

Dyrektor Departamentu
Badań Społecznych i Rynku Pracy
GUS

Hanna Strzelecka

Dyrektor Urzędu
Statystycznego w Krakowie

Agnieszka Szlubowska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Preface

Publication "The non-profit sector in 2022" describes the activities of non-profit organizations in Poland in general, responding to the growing interest in civil society issues, providing the data necessary to assess the implementation of public policies concerning the development of the social economy and social capital, and furthermore serves to monitor the situation of non-governmental organisations.

The study comprehensively describes the socio-economic potential of the non-profit sector, based on the results of three surveys by Statistics Poland: "Associations, foundations, faith-based charities, professional and business associations" (SOF-1 and SOF-4s research forms), "Social dialogue partners – trade unions and employers' organizations" (SOF-2, SOF-2F, SOF-4p research forms), "Political parties" (SOF-3 research form) as well as data from the Institute for Catholic Church Statistics and a number of administrative sources.

The publication consists of three analytical chapters presenting the following: the diversity of the non-profit sector and its potential, the characteristics of the different types of organizations that constitute it, as well as territorial differences. Additionally, this edition of the publication includes a subsection outlining the organisation's involvement in assisting with the warfare in Ukraine.

We would like to thank the representatives of the organizations who were involved in completing the SOF series reports – thanks to your efforts, we were able to produce a wide and precise range of data on the non-profit sector.

The publication was prepared by a team of employees of the Social Economy Research and Analysis Division in the Social Surveys and Labour Market Department of the Statistics Poland and the Social Economy Research Center of the Statistical Office in Cracow, to whom we would like to thank for their involvement in carrying out the survey and preparing this publication.

Planning further development of statistical surveys in this scope, we will be grateful for your suggestions, concerning the content of the study and the scope of the statistical surveys conducted by us. We hope that this publication will serve as a valuable source of knowledge about the activities of non-profit organisations in Poland.

Director of
Social Surveys and Labour
Market Department
Statistics Poland

Hanna Strzelecka

Director of
Statistical Office
in Cracow

Agnieszka Szlubowska

President
Statistics Poland

Ph.D. Dominik Rozkrut

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis treści	5
Contents	5
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	10
List of charts	10
Spis rysunków	17
List of figures	17
Spis map	17
List of maps	17
Objaśnienia znaków umownych	18
Symbols	18
Ważniejsze skróty	18
Main abbreviations	18
Synteza	20
Executive summary	27
Rozdział 1. Charakterystyka i potencjał organizacji non-profit	34
Chapter 1. Characteristics and potential of non-profit organizations	34
1.1. Liczba i rodzaje organizacji	34
1.1. Number and type of organization	34
1.2. Dziedziny działalności statutowej	36
1.2. Fields of activity	36
1.3. Wiek organizacji	38
1.3. Age of organizations	38
1.4. Zasięg prowadzonej działalności	41
1.4. Territorial scope of activity	41
1.5. Rodzaje i formy działalności	43
1.5. Types and forms of activity	43
1.6. Baza członkowska	48
1.6. The membership base	48
1.7. Bariery działania	54
1.7. Barriers to activity	54
1.8. Praca płatna	58
1.8. Labour resource	58
1.9. Praca społeczna i inne rodzaje pracy	77
1.9. Volunteer work and other types of work	77
1.10. Przychody	84
1.10. Revenues	84
1.11. Koszty prowadzonej działalności i wynik finansowy	93
1.11. Costs of conducted activity and financial result	93
1.12. Środki trwałe i nakłady inwestycyjne	98
1.12. Fixed assets and investment outlays	98
1.13. Pożyczki, kredyty	102
1.13. Loans, credits	102
1.14. Zaangażowanie organizacji non-profit w pomoc na rzecz Ukrainy	104
1.14. Involvement of non-profit organizations in providing support for Ukraine	104

Rozdział 2. Charakterystyka działalności poszczególnych typów organizacji non-profit	109
Chapter 2. Characteristics of activities of particular types of non-profit organizations	109
2.1. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje	109
2.1. Associations and similar organizations, foundations	109
2.2. Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego	123
2.2. Faith-based charities and Catholic parish-based organizations	123
2.3. Koła Gospodyń Wiejskich	134
2.3. Rural housewives clubs	134
2.4. Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego	141
2.4. Business and professional associations	141
2.5. Związki zawodowe	152
2.5. Trade unions	152
2.6. Organizacje pracodawców	169
2.6. Employers' organizations	169
2.7. Partie polityczne	176
2.7. Political parties	176
Rozdział 3. Zróżnicowanie terytorialne organizacji sektora non-profit	193
Chapter 3. Territorial differentiation of non-profit sector organizations	193
3.1. Lokalizacja i dostępność organizacji	193
3.1. Location and availability of the organizations	193
3.2. Charakterystyka prowadzonej działalności	224
3.2. Characteristics of the activity	224
3.3. Członkostwo i praca społeczna	228
3.3. Memberships and volunteer work	228
3.4. Płaca płatna	231
3.4. Paid work	231
3.5. Przychody z działalności	234
3.5. Revenues	234
Uwagi metodologiczne	238
Methodological notes	238
Podstawowe wyjaśnienia metodologiczne	238
Basic methodological explanations	238
Źródła danych wykorzystywane w publikacji	240
Sources of data used in the publication	240

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.1.	Struktura organizacji według rodzaju działalności prowadzonej w 2022 r.	44
Table 1.1.	Structure of register non-profit organizations by types of activity conducted in 2022	44
Tablica 1.2.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit według form działalności statutowej w 2022 r.	47
Table 1.2.	Percentage of register non-profit organizations by forms of mission-related activity in 2022	47
Tablica 1.3.	Członkostwa osób fizycznych w organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2022 r.	51
Table 1.3.	Memberships of natural persons in the non-profit organizations by types of organization in 2022	51
Tablica 1.4.	Osoby zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2022 r.	63
Table 1.4.	Persons employed in register non-profit organizations by the type of organization in 2022	63
Tablica 1.5.	Osoby narażone na wykluczenie społeczne, zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji na 31.12.2022 r.	71
Table 1.5.	Persons at risk of social exclusion employed in register non-profit organizations by the type of organization as of 31.12.2022	71
Tablica 1.6.	Przeciętne zatrudnienie w rejestrowych organizacjach non-profit w 2022 r.	72
Table 1.6.	Average paid employment in register non-profit organizations in 2022	72
Tablica 1.7.	Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2022 r.	75
Table 1.7.	Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2022	75
Tablica 1.8.	Umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit w przeliczeniu na etaty według rodzaju organizacji w 2022 r.	76
Table 1.8.	Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2022	76
Tablica 1.9.	Osoby pracujące społecznie w organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2022 r.	79
Table 1.9.	Volunteers in non-profit organizations by type of organization in 2022	79
Tablica 1.10.	Przychody rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	87
Table 1.10.	Revenues of register non-profit organizations in 2022	87
Tablica 1.11.	Źródła przychodów rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	91
Table 1.11.	Sources of revenues of register non-profit organizations in 2022	91
Tablica 1.12.	Rejestrowe organizacje non-profit korzystające z poszczególnych źródeł przychodów w 2022 r.	92
Table 1.12.	Register non-profit organizations using specific sources of revenues of in 2022	92
Tablica 1.13.	Koszty rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	94
Table 1.13.	Costs of register non-profit organizations in 2022	94
Tablica 1.14.	Struktura kosztów rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	96
Table 1.14.	Structure of costs of register non-profit organizations in 2022	96
Tablica 1.15.	Środki trwałe i nakłady inwestycyjne w 2022 r.	101
Table 1.15.	Fixed assets and investment outlays in 2022	101
Tablica 1.16.	Rejestrowe organizacje non-profit, które zaciągnęły pożyczkę lub kredyt w 2022 r.	103
Table 1.16.	Register non-profit organizations with loans or credits in 2022	103
Tablica 1.17.	Rejestrowe organizacje non-profit według celu przeznaczenia środków finansowych z pożyczki lub kredytu w 2020 r.	104
Table 1.17.	Register non-profit organizations by the purpose of allocating funds from loan or credit in 2020	104

Tablica 2.1.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według głównej dziedziny działalności w 2022 r.	111
Table 2.1.	Associations and similar organizations and foundations by main field of activity in 2022	111
Tablica 2.2.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według form działalności statutowej w 2022 r.	114
Table 2.2.	Associations and similar organizations and foundations by forms of mission-related activity in 2022	114
Tablica 2.3.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje prowadzące działania na rzecz osób fizycznych według rodzaju działań w 2022 r.	115
Table 2.3.	Associations and similar organizations and foundations acting activity addressed to individual recipients by particular forms of activity in 2022	115
Tablica 2.4.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje prowadzące działania na rzecz osób fizycznych według grup odbiorców w 2022 r.	116
Table 2.4.	Associations and similar organizations and foundations acting activity addressed to individual recipients by group of recipients in 2022	116
Tablica 2.5.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według źródeł przychodów w 2022 r.	117
Table 2.5.	Associations and similar organizations and foundations by sources of revenues in 2022	117
Tablica 2.6.	Udział poszczególnych źródeł przychodów stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji w przychodach ogółem w 2022 r.	118
Table 2.6.	Percentage of kind of revenues of associations and similar organizations and foundations in total revenues in 2022	118
Tablica 2.7.	Praca płatna i społeczna w stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych oraz fundacjach w 2022 r.	122
Table 2.7.	Paid work and volunteer work in associations and similar organizations and foundations in 2022	122
Tablica 2.8.	Odsetek społecznych podmiotów wyznaniowych i przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego według rodzaju działań na rzecz osób fizycznych w 2022 r.	129
Table 2.8.	Percentage of faith-based charities and catholic parish-based organizations by type of activity for natural person in 2022	129
Tablica 2.9.	Odsetek społecznych podmiotów wyznaniowych i przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego według grup odbiorców działalności w 2022 r.	130
Table 2.9.	Percentage of faith-based charities and catholic parish-based organizations by group of recipients of activity conducted in 2022	130
Tablica 2.10.	Członkostwo społecznych podmiotów wyznaniowych i przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego w 2022 r.	131
Table 2.10.	Membership of faith-based charities and catholic parish-based organizations in 2022	131
Tablica 2.11.	Członkostwo w społecznych podmiotach wyznaniowych	131
Table 2.11.	Membership in faith-based charities	131
Tablica 2.12.	Praca społeczna w społecznych podmiotach wyznaniowych i przyparafialnych organizacjach Kościoła katolickiego w 2022 r.	132
Table 2.12.	Volunteer work in faith-based charities and catholic parish-based organizations in 2022	132
Tablica 2.13.	Praca społeczna w społecznych podmiotach wyznaniowych	132
Table 2.13.	Volunteer work in faith-based charities	132
Tablica 2.14.	Formy prowadzonej działalności oraz głównej dziedziny działalności kół gospodyń wiejskich w 2022 r.	138
Table 2.14.	Types of form of activity of rural housewives clubs in 2022	138
Tablica 2.15.	Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według form działalności statutowej w 2022 r.	146
Table 2.15.	Business and professional associations by forms of mission-related activity in 2022 ...	146

Tablica 2.16.	Prowadzenie działalności gospodarczej związków zawodowych według rodzaju jednostki w 2022 r.	159
Table 2.16.	Economic activity in trade unions by type of entity in 2022	159
Tablica 2.17.	Członkowie związków zawodowych w 2022 r.	160
Table 2.17.	Members of trade unions in 2022	160
Tablica 2.18.	Organizacje pracodawców według formy działalności statutowej oraz rodzaju organizacji w 2022 r.	171
Table 2.18.	Employers' organizations by form of mission-related activity and type of organization in 2022	171
Tablica 2.19.	Organizacje pracodawców podejmujące współpracę według rodzaju partnera oraz typu współpracy w 2022 r.	174
Table 2.19.	Employers' organizations starting cooperation by type of partner and type of cooperation in 2022	174
Tablica 2.20.	Terenowe jednostki organizacyjne partii politycznych	180
Table 2.20.	Field organizational units of political parties	180
Tablica 2.21.	Członkostwo partii politycznych według udziału we władzy w 2022 r.	182
Table 2.21.	Membership of political parties by participation in power in 2022	182
Tablica 2.22.	Młodzieżówki w partiach politycznych	184
Table 2.22.	Youth associations in political parties	184
Tablica 2.23.	Członkowie organów kolegialnych partii politycznych	185
Table 2.23.	Members of collegial bodies in political parties	185
Tablica 2.24.	Praca społeczna w partii politycznych według udziału we władzy w 2022 r.	186
Table 2.24.	Volunteer work in political parties by participation in power in 2022	186
Tablica 2.25.	Praca społeczna w partiach politycznych	31
Table 2.25.	Volunteer work in political parties	187
Tablica 2.26.	Przychody partii politycznych według udziału we władzy w 2022 r.	189
Table 2.26.	Revenues of political parties by participation in power in 2022	189
Tablica 1.	Liczba jednostek w badaniu na formularzu SOF-1 według rodzaju organizacji za 2022r.	243
Table 1.	Number of units in the SOF-1 survey according to the type of organization for 2022	243
Tablica 2.	Liczba jednostek w badaniach na formularzach SOF-2, SOF-3, SOF-4s i SOF-4p według rodzaju organizacji za 2022 r.	244
Table 2.	Number of units in the SOF-2, SOF-3, SOF-4s and SOF-4p survey according to the type of organization for 2022	244
Tablica 3.	Realizacja badań sektora non-profit według formularzy za 2022 r.	245
Table 3.	Conducted surveys from the SOF series for 2022 according to forms	245
Tablica 4.	Kompletność badań sektora non-profit według formularzy i rodzajów organizacji za 2022 r.	246
Table 4.	Completeness of surveys of the SOF series according to forms and types of organization for 2022	246
Tablica 5.	Realizacja badania spisowego organizacji przyparafialnych za 2018 r.	248
Table 5.	Conducted census survey of parish organizations for 2018	248
Tablica 6.	Struktura operatu oraz wylosowanej próby według wielkości parafii w 2022 r.	248
Table 6.	Structure of sampling frame and random sample according to size of parish in 2022	248
Tablica 7.	Struktura operatu oraz wylosowanej próby według charakteru parafii w 2022 r.	249
Table 7.	Structure of sampling frame and random sample according to character of parish in 2022	249
Tablica 8.	Struktura operatu oraz wylosowanej próby według typu parafii w 2022 r.	249
Table 8.	Structure of sampling frame and random sample according to type of parish in 2022	249
Tablica 9.	Realizacja badania reprezentacyjnego według wielkości parafii w 2022 r.	250
Table 9.	Conducted representative survey according to size of parish in 2022	250

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.1.	Liczba organizacji non-profit według rodzaju organizacji w latach 2014, 2018, 2022	35
Chart 1.1.	Number of non-profit organizations by type in 2014, 2018, 2022	35
Wykres 1.2.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności	37
Chart 1.2.	Structure of register non-profit organizations by main field of activity	37
Wykres 1.3.	Odsetek przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego według głównej dziedziny działalności w 2022 r.	38
Chart 1.3.	Catholic parish-based organizations by main field of activity in 2022	38
Wykres 1.4.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas wieku organizacji w 2022 r.	39
Chart 1.4.	Structure of register non-profit organizations by age class in 2022	39
Wykres 1.5.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według klas wieku organizacji w 2022 r.	40
Chart 1.5.	Structure of register non-profit organizations in fields of activity by age class in 2022	40
Wykres 1.6.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według maksymalnego zasięgu ich działania w 2022 r.	41
Chart 1.6.	Structure of register non-profit organizations by maximum territorial scope of activity in 2022	41
Wykres 1.7.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według zasięgu ich działania	42
Chart 1.7.	Catholic parish-based organizations by territorial scope of activity	42
Wykres 1.8.	Najczęściej wskazywane dziedziny odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej prowadzonej przez organizacje w 2022 r. według działów PKD	46
Chart 1.8.	The most frequently indicated fields of paid mission-related activity and business activity conducted by register non-profit organizations in 2022 by NACE division	46
Wykres 1.9.	Struktura liczby członkostw osób fizycznych i liczby rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	50
Chart 1.9.	Structure of the number of memberships of natural persons and the number of register non-profit organizations in 2022	50
Wykres 1.10.	Organizacje non-profit zrzeszające osoby fizyczne, w których opłacano składki członkowskie i członkowie opłacający składki w 2022 r.	53
Chart 1.10.	Non-profit organizations associating natural persons in which membership dues were paid and dues-paying members in 2022	53
Wykres 1.11.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit zrzeszających osoby prawne według rodzaju organizacji w 2022 r.	54
Chart 1.11.	Percentage of register non-profit organizations associating legal persons by types of organization in 2022	54
Wykres 1.12.	Rejestrowe organizacje non-profit według rodzaju zgłaszanych problemów w prowadzeniu działalności w 2022 r.	55
Chart 1.12.	Register non-profit organizations by the type of reported problems in activity in 2022	55
Wykres 1.13.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickie według najpoważniejszych problemów organizacji w 2022 r.	56
Chart 1.13.	Catholic parish-based organizations by the most important reported problems in activity in 2022	56
Wykres 1.14.	Organizacje non-profit zgłaszające występowanie przynajmniej jednej bariery w prowadzeniu działalności według rodzaju organizacji w 2022 r.	57
Chart 1.14.	Non-profit organizations reporting at least one barrier to activity in 2022 by type of organizations	57
Wykres 1.15.	Struktura organizacji non-profit według klas zatrudnienia	58
Chart 1.15.	Structure of register organizations by employment classes	58
Wykres 1.16.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas zatrudnienia w 2022 r.	49
Chart 1.16.	Structure of register organizations by employment classes in 2022	59

Wykres 1.17.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności i klas zatrudnienia w 2022 r.	60
Chart 1.17.	Structure of register organizations by main field of activity and employment classes in 2022	60
Wykres 1.18.	Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy na dzień 31.12 w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji	61
Chart 1.18.	Number of employees on the basis of employment contract on 31.12. in register non-profit organizations by type of organization	61
Wykres 1.19.	Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit według wymiaru czasu pracy i płci w 2022 r.	62
Chart 1.19.	Structure of employed persons in register non-profit organizations on a full-time basis by sex in 2022	62
Wykres 1.20.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które wypłacały wynagrodzenie minimalne oraz odsetek osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy, które je otrzymywały na dzień 31.12. 2022 r.	64
Chart 1.20.	Percentage of register non-profit organizations that paid minimum salary and the percentage of those in employment who were in receipt of minimum wage as of 31.12.2022	64
Wykres 1.21.	Odsetek kobiet wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit na podstawie stosunku pracy w dniu 31.12.2022 r.	65
Chart 1.21.	Percentage of women among employed persons in register non-profit organizations on the basis of employment contract as of 31.12.2022	65
Wykres 1.22.	Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit według dziedziny działalności i płci w 2022 r.	66
Chart 1.22.	Structure of employed persons in register non-profit organizations by main field of activity and sex in 2022	66
Wykres 1.23.	Odsetek osób w wieku emerytalnym wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2022 r.	67
Chart 1.23.	Percentage of persons in retirement age among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2022	67
Wykres 1.24.	Odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2022 r.	68
Chart 1.24.	Percentage of persons with legal confirmation of disability among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2022	68
Wykres 1.25.	Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit, których wynagrodzenie było dofinansowane z PFRON w grudniu 2022r.	69
Chart 1.25.	Structure of persons employed on the basis of employment contract in register non-profit organizations, whose salary was co-financed by PFRON in December 2022	69
Wykres 1.26.	Odsetek rejestrowych organizacjach non-profit zatrudniających osoby narażone na wykluczenie społeczne na 31.12. 2022 r.	70
Chart 1.26.	Percentage of register non-profit organizations employing persons at risk of social exclusion as of 31.12.2022	70
Wykres 1.27.	Zmiana przeciętnego zatrudnienia etatowego i liczebności rejestrowych organizacji non-profit	73
Chart 1.27.	Change of average full-time employment and of number of register non-profit organizations	73
Wykres 1.28.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit i osób pracujących społecznie w 2022 r.	78
Chart 1.28.	Structure of register non-profit organizations and volunteers in 2022	78
Wykres 1.29.	Odsetek członków pracujących społecznie w ogólnej liczbie pracujących społecznie oraz wśród liczby członków rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	80
Chart 1.29.	Percentage of members volunteering among total volunteers and among number of members of register non-profit organizations in 2022	80
Wykres 1.30.	Odsetek kobiet i mężczyzn wśród osób pracujących społecznie według głównej dziedziny działalności statutowej rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	82
Chart 1.30.	Percentage of women and men among volunteers by main field of activity of register non-profit organizations in 2022	82

Wykres 1.31.	Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które korzystały z innych rodzajów pracy w 2022 r.	83
Chart 1.31.	Percentage of register non-profit organizations benefiting from other types of work in 2022	83
Wykres 1.32.	Zmiana łącznej kwoty przychodów i liczebności rejestrowych organizacji non-profit	84
Chart 1.32.	Change of total revenues and of number of register non-profit organizations	84
Wykres 1.33.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit oraz ich przychodów	85
Chart 1.33.	Structure of registered non-profit organizations and their revenues	85
Wykres 1.34.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit i wartości ich przychodów według wysokości przychodów w 2022 r.	88
Chart 1.34.	Structure of register non-profit organizations and value of their revenues by amount of revenues in 2022	88
Wykres 1.35.	Struktura przychodów rejestrowych organizacji non-profit według źródła przychodów w 2022 r.	89
Chart 1.35.	Structure of revenues of register non-profit organizations by source of revenues in 2022	89
Wykres 1.36.	Struktura rejestrowych organizacji non-profit według wyniku finansowego za 2022 r.	97
Chart 1.36.	Structure of register non-profit organizations by financial result in 2022	97
Wykres 1.37.	Alokacja nadwyżki z lat poprzednich według sposobu jej wydatkowania w 2022 r. ...	98
Chart 1.37.	Allocation of surplus from previous years according to its way of spending in 2022 ...	98
Wykres 1.38.	Struktura środków trwałych i nakładów inwestycyjnych rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.	99
Chart 1.38.	Structure of fixed assets and investment outlays of register non-profit organizations in 2022	99
Wykres 1.39.	Rejestrowe organizacje non-profit posiadające środki trwałe i ponoszące nakłady inwestycyjne w 2022 r.	100
Chart 1.39.	Register non-profit organizations with fixed assets and investment outlays in 2022	100
Wykres 1.40.	Powierzchnia lokali rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r. (w tys. m ²)	102
Chart 1.40.	Floor space of register non-profit organizations in 2022 (in thousand m ²)	101
Wykres 1.41.	Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według rodzaju organizacji	105
Chart 1.41.	Percentage of non-profit organizations involved in helping dose in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by type of organization	105
Wykres 1.42.	Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według głównej dziedziny działalności statutowej	106
Chart 1.42.	Percentage of non-profit organizations involved in helping dose in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by main field of activity of organization	106
Wykres 1.43.	Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według rodzaju odbiorcy pomocy	107
Chart 1.43.	Percentage of non-profit organizations involved in helping dose in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by type of aid recipient	107
Wykres 1.44.	Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według formy pomocy	108
Chart 1.44.	Percentage of non-profit organizations involved in helping dose in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by type of help	108
Wykres 2.1.	Liczba aktywnych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji w latach 2014–2022	110
Chart 2.1.	The number of associations and similar organizations and foundations in 2014–2022	110
Wykres 2.2.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według maksymalnego zasięgu działalności w 2022 r.	112
Chart 2.2.	Associations and similar organizations and foundations by maximum territorial scope in 2022	112

Wykres 2.3.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według rodzaju prowadzonej działalności w 2022 r.	113
Chart 2.3.	Associations and similar organizations and foundations by type of activity in 2022	113
Wykres 2.4.	Przychody stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji w 2022 r.	119
Chart 2.4.	Revenues of associations and similar organizations and foundations in 2022	119
Wykres 2.5.	Członkostwo stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w 2022 r.	120
Chart 2.5.	Membership of associations and similar organizations in 2022	120
Wykres 2.6.	Praca społeczna w stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych oraz fundacjach w 2022 r.	121
Chart 2.6.	Volunteer work in associations and similar organizations and foundations in 2022	121
Wykres 2.7.	Społeczne podmioty wyznaniowe według rodzaju założyciela	124
Chart 2.7.	Faith-based charities by type of founder	124
Wykres 2.8.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według rodzaju założyciela	124
Chart 2.8.	Catholic parish-based organizations by type of founder	124
Wykres 2.9.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według przynależności do struktur	125
Chart 2.9.	Catholic parish-based organizations by belonging to structures	125
Wykres 2.10.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według organu zarządzającego w 2022 r.	125
Chart 2.10.	Catholic parish-based organizations by governing body in 2022	125
Wykres 2.11.	Społeczne podmioty wyznaniowe według rodzaju działalności w 2022 r.	126
Chart 2.11.	Faith-based charities by type of activity in 2022	126
Wykres 2.12.	Rodzaj działalności społecznych podmiotów wyznaniowych	127
Chart 2.12.	Types of activities of faith-based charities	127
Wykres 2.13.	Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według głównej dziedziny działalności w 2022 r.	128
Chart 2.13.	Faith-based charities and catholic parish-based organizations by main field of activity in 2022	128
Wykres 2.14.	Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według najważniejszych problemów organizacji w 2022 r.	133
Chart 2.14.	Faith-based charities and catholic parish-based organizations by the most important reported problems in activity in 2022	133
Wykres 2.15.	Maksymalny zasięg działania kół gospodyń wiejskich w 2020 r. i 2022 r.	135
Chart 2.15.	Maximum territorial scope of rural housewives clubs activities in 2020 and 2022	135
Wykres 2.16.	Zmiana członkostwa kół gospodyń wiejskich w latach 2020–2022	136
Chart 2.16.	Change of membership in rural housewives clubs in 2020–2022	136
Wykres 2.17.	Dziedziny działalności kół gospodyń wiejskich w 2022 r.	137
Chart 2.17.	Fields of activity of rural housewives clubs in 2022	137
Wykres 2.18.	Odbiorcy działań kół gospodyń wiejskich w 2022 r.	139
Chart 2.18.	Recipients of rural housewives clubs activity in 2022	139
Wykres 2.19.	Klasy przychodów kół gospodyń wiejskich w 2022 r.	140
Chart 2.19.	Class of revenues of rural housewives clubs in 2022	140
Wykres 2.20.	Bariery działalności kół gospodyń wiejskich w 2022 r.	141
Chart 2.20.	Barriers to activity of rural housewives clubs in 2022	141
Wykres 2.21.	Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzaju organizacji w latach 2014–2022	142
Chart 2.21.	Business and professional associations by type of organization in 2014–2022	142
Wykres 2.22.	Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzaju założyciela w 2022 r.	143
Chart 2.22.	Business and professional associations by type of founder in 2022	143
Wykres 2.23.	Struktura organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzaju działalności w 2022 r.	144
Chart 2.23.	Structure of business and professional associations by type of activity in 2022	144
Wykres 2.24.	Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według branż, w których największa część członków jednostki prowadziła działalność w 2022 r.	148
Chart 2.24.	Business and professional associations by industries in which the largest part of the unit's members was operating in 2022	148

Wykres 2.25.	Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzajów beneficjentów w 2022 r.	149
Chart 2.25.	Business and professional associations by beneficiaries in 2022	149
Wykres 2.26.	Odsetek organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego według barier w prowadzeniu działalności w 2022 r.	151
Chart 2.26.	Percentage of business and professional associations by barriers to conducting activity in 2022	151
Wykres 2.27.	Związki zawodowe według rodzaju organizacji	153
Chart 2.27.	Trade unions by type of organization	153
Wykres 2.28.	Związki zawodowe według typów struktur w 2022 r.	154
Chart 2.28.	Trade unions by types of structures in 2022	154
Wykres 2.29.	Związki zawodowe według rodzaju oraz zrzeszenia w centralach związkowych w 2022 r.	154
Chart 2.29.	Trade unions by type and association in trade union headquarters in 2022	154
Wykres 2.30.	Zakładowe i międzyzakładowe organizacje związkowe, które przynależały do struktur wyższego lub niższego szczebla w 2022 r.	155
Chart 2.30.	Enterprise and inter-enterprise trade unions which belonged to higher or lower structures in 2022	155
Wykres 2.31.	Związki zawodowe według najważniejszych form działalności statutowej w 2022 r.	156
Chart 2.31.	Trade unions by the most important forms of mission-activity in 2022	156
Wykres 2.32.	Związki zawodowe według najważniejszej formy działalności statutowej w 2022 r. ...	157
Chart 2.32.	Trade unions by the most important form of mission-activity in 2022	157
Wykres 2.33.	Organizacje związkowe, które prowadziły akcje protestacyjne według rodzaju organizacji w 2021 r.	158
Chart 2.33.	ETrade unions which conducted protest actions by type of organization in 2021	158
Wykres 2.34.	Średnia oraz mediana liczby osób, które brały udział w akcjach protestacyjnych (w tym w strajkach) według rodzaju organizacji w 2021 r.	158
Chart 2.34.	Average and median number of people who took part in industrial actions (including strikes) by type of organization in 2021	158
Wykres 2.35.	Członkowie zakładowych organizacji związkowych według płci i sekcji PKD w 2022 r.	161
Chart 2.35.	Trade unions members by gender and NACE division in 2022	161
Wykres 2.36.	Związki zawodowe, na rzecz których w 2021 r. świadczona była nieodpłatna praca według rodzaju organizacji związkowych	162
Chart 2.36.	Trade unions for which social work was provided in 2021 by type of trade union organization	162
Wykres 2.37.	Średnie i mediany liczby osób świadczących nieodpłatną pracę na rzecz organizacji związkowych w 2021 r. według rodzaju związków zawodowych	163
Chart 2.37.	Number of people providing unpaid work to trade unions in 2021, by type of trade unions	163
Wykres 2.38.	Przychody związków zawodowych według rodzaju organizacji w 2021 r.	164
Chart 2.38.	Revenues of trade unions by type of organization in 2021	164
Wykres 2.39.	Zakłady pracy według liczby funkcjonujących w nich zakładowych organizacji związkowych w 2022 r.	165
Chart 2.39.	Work establishment by the number of trade unions functioning in them in 2022	165
Wykres 2.40.	Zakładowe związki zawodowe według sekcji PKD w 2022 r.	165
Chart 2.40.	Departmental trade unions by NACE division in 2022	165
Wykres 2.41.	Liczba członków zakładowych związków zawodowych według sekcji PKD w 2022 r.	166
Chart 2.41.	Number of members of departmental trade unions by NACE division in 2022	166
Wykres 2.42.	Współpraca z innymi organizacjami według rodzaju organizacji w 2022 r.	167
Chart 2.42.	Cooperation of trade unions with other types of organizations in 2022	167
Wykres 2.43.	Związki zawodowe według rodzajów barier działalności i rodzaju organizacji w 2022 r.	168
Chart 2.43.	Trade unions by types of barriers to activity and type of organization in 2022	168
Wykres 2.44.	Organizacje pracodawców według rodzaju założyciela w 2022 r.	170
Chart 2.44.	Employers' organizations by type of founder in 2022	170
Wykres 2.45.	Struktura organizacji pracodawców według rodzaju działalności w 2022 r.	170
Chart 2.45.	Structure of employers' organizations by type of activity in 2022	170
Wykres 2.46.	Organizacje pracodawców według rodzaju beneficjentów, na rzecz których działały w 2022 r.	172
Chart 2.46.	Employers' organizations by beneficiaries for whom they were active in 2022	172

Wykres 2.47.	Organizacje pracodawców w 2022 r. według branż, w których działalność prowadziła największa część członków jednostki	173
Chart 2.47.	Employers' organizations in 2022 by industries in which the largest part of the unit's members was operating	173
Wykres 2.48.	Organizacje pracodawców według barier w prowadzeniu działalności w 2022 r.	176
Chart 2.48.	Employers' organizations by barriers to conducting activity in 2022	176
Wykres 2.49.	Zmiany w ewidencji partii politycznych prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Warszawie	177
Chart 2.49.	Changes in the register of political parties kept by the District Court in Warsaw	177
Wykres 2.50.	Liczba aktywnych i zbadanych partii politycznych	178
Chart 2.50.	Number of active and surveyed political parties	178
Wykres 2.51.	Partie polityczne według udziału we władzy	179
Chart 2.51.	Political parties by participation in power	179
Wykres 2.52.	Formy działalności statutowej partii politycznych	181
Chart 2.52.	Forms of statutory activity of political parties	181
Wykres 2.53.	Członkostwo partii politycznych	182
Chart 2.53.	Membership of political parties	182
Wykres 2.54.	Partie polityczne według liczby członków	183
Chart 2.54.	Political parties by number of members	183
Wykres 2.55.	Wybory najwyższych władz partii politycznych	185
Chart 2.55.	Elections of the highest authorities of political parties	185
Wykres 2.56.	Współpraca partii politycznych według rodzaju organizacji partnerskiej	187
Chart 2.56.	Cooperation of political parties by type of partner organization	187
Wykres 2.57.	Współpraca partii politycznych według stopnia formalizacji w 2022 r.	188
Chart 2.57.	Cooperation of political parties by the degree of formalization in 2022	188
Wykres 2.58.	Przychody partii politycznych	190
Chart 2.58.	Revenues of political parties	190
Wykres 2.59.	Partie polityczne według klas przychodów	191
Chart 2.59.	Political parties by revenues classes	191
Wykres 2.60.	Partie polityczne według źródeł przychodów	192
Chart 2.60.	Political parties by sources of revenues	192
Wykres 3.1.	Organizacje non-profit według województw w 2022 r.	195
Chart 3.1.	Non-profit organizations by voivodships in 2022	195
Wykres 3.2.	Struktura organizacji non-profit według województw w 2022 r.	197
Chart 3.2.	Structure of non-profit organizations by voivodships in 2022	197
Wykres 3.3.	Podmioty ekonomii społecznej według województw w 2022 r.	200
Chart 3.3.	Social economy organizations by voivodships in 2022	200
Wykres 3.4.	Organizacje pożytku publicznego według województw w 2022 r.	202
Chart 3.4.	Public benefit organizations by voivodships in 2022	202
Wykres 3.5.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne według województw w 2022 r.	204
Chart 3.5.	Associations and similar organizations by voivodships in 2022	204
Wykres 3.6.	Struktura stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych według województw w 2022 r.	205
Chart 3.6.	Structure of associations and similar organizations by voivodships in 2022	205
Wykres 3.7.	Stowarzyszenia zwykłe według województw w 2022 r.	207
Chart 3.7.	Ordinary associations by voivodships in 2022	207
Wykres 3.8.	Fundacje według województw w 2022 r.	209
Chart 3.8.	Foundations by voivodships in 2022	209
Wykres 3.9.	Spółeczne podmioty wyznaniowe według województw w 2022 r.	211
Chart 3.9.	Faith-based charities by voivodships in 2022	211
Wykres 3.10.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według województw w 2018 r.	213
Chart 3.10.	Catholic parish-based organizations by voivodships in 2018	213
Wykres 3.11.	Koła gospodyń wiejskich według województw w 2022 r.	215
Chart 3.11.	Rural housewives clubs by voivodships in 2022	215
Wykres 3.12.	Samorząd gospodarczy i zawodowy według województw w 2022 r.	217
Chart 3.12.	Business and professional associations by voivodships in 2022	217

Wykres 3.13.	Struktura samorządu gospodarczego i zawodowego według województw w 2022 r.	218
Chart 3.13.	Structure of business and professional associations by voivodships in 2022	218
Wykres 3.14.	Organizacje pracodawców według województw w 2022 r.	220
Chart 3.14.	Employers' organizations by voivodships in 2022	220
Wykres 3.15.	Związki zawodowe według województw w 2022 r.	222
Chart 3.15.	Trade unions by voivodships in 2022	222
Wykres 3.16.	Organizacje sektora non-profit według lokalizacji siedziby w województwach w 2022 r.	224
Chart 3.16.	Non-profit sector organizations by type of locality in voivodships in 2022	224
Wykres 3.17.	Organizacje sektora non-profit według maksymalnego zasięgu działania w województwach w 2022 r.	225
Chart 3.17.	Non-profit sector organizations by maximum territorial scope in voivodships in 2022	225
Wykres 3.18.	Organizacje sektora non-profit według rodzaju działalności w województwach w 2022 r.	226
Chart 3.18.	Non-profit sector organizations by type of activity in voivodships in 2022	226
Wykres 3.19.	Organizacje sektora non-profit według głównej dziedziny działalności w województwach w 2022 r.	227
Chart 3.19.	Non-profit sector organizations by the main field of activity in voivodships in 2022	227
Wykres 3.20.	Mediana członkostwa w organizacjach sektora non-profit według województw w 2022 r.	229
Chart 3.20.	Median of membership of non-profit sector organizations by voivodships in 2022 ...	229
Wykres 3.21.	Praca społeczna w organizacjach sektora non-profit według województw w 2022 r.	230
Chart 3.21.	Volunteer work in non-profit sector organizations by voivodships in 2022	230
Wykres 3.22.	Organizacje sektora non-profit według korzystania z pracy płatnej w województwach w 2022 r.	231
Chart 3.22.	Non-profit sector organizations by use of paid work in voivodships in 2022	231
Wykres 3.23.	Zatrudnienie w organizacjach sektora non-profit w województwach w 2022 r.	233
Chart 3.23.	Employment in non-profit sector organizations by voivodships in 2022	233
Wykres 3.24.	Organizacje sektora non-profit według klasy przychodów w województwach w 2022 r.	234
Chart 3.24.	Non-profit sector organizations by class of revenues in voivodships in 2022	234
Wykres 3.25.	Struktura przychodów organizacji sektora non-profit w województwach w 2022 r. ...	235
Chart 3.25.	Revenues of non-profit sector organizations in voivodships in 2022	235
Wykres 3.26.	Wskaźniki przychodów organizacji sektora non-profit w województwach w 2022 r.	236
Chart 3.26.	Indicators of revenues of non-profit sector organizations in voivodships in 2022	236

Spis rysunków

List of figures

Rysunek 2.1.	Wybory w Polsce	178
Figure 2.1.	Elections in Poland	178
Rysunek 2.2.	Źródła finansowania partii politycznych	191
Figure 2.2.	Sources of financing for political parties	181

Spis map

List of maps

Mapa 3.1.	Organizacje non-profit według województw i regionów w 2022 r.	194
Map 3.1.	Non-profit organizations by voivodships and regions in 2022	194
Mapa 3.2.	Organizacje non-profit według podregionów w 2022 r.	196
Map 3.2.	Non-profit organizations by sub regions in 2022	196
Mapa 3.3.	Podmioty ekonomii społecznej według województw i regionów w 2022 r.	198
Map 3.3.	Social economy organizations by voivodships and regions in 2022	198
Mapa 3.4.	Podmioty ekonomii społecznej według podregionów w 2022 r.	199
Map 3.4.	Social economy organizations by sub regions in 2022	199
Mapa 3.5.	Organizacje pożytku publicznego według województw i regionów w 2022 r.	201
Map 3.5.	Public benefit organizations by voivodships and regions in 2022	201
Mapa 3.6.	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne według województw i regionów w 2022 r.	203
Map 3.6.	Associations and similar organizations by voivodships and regions in 2022	203
Mapa 3.7.	Stowarzyszenia zwykłe według województw i regionów w 2022 r.	206
Map 3.7.	Ordinary associations by voivodships and regions in 2022	206
Mapa 3.8.	Fundacje według województw i regionów w 2022 r.	208
Map 3.8.	Foundations by voivodships and regions in 2022	208
Mapa 3.9.	Spółeczne podmioty wyznaniowe według województw i regionów w 2022 r.	210
Map 3.9.	Faith-based charities by voivodships and regions in 2022	210
Mapa 3.10.	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według województw i regionów w 2018 r.	212
Map 3.10.	Catholic parish-based organizations by voivodships and regions in 2018	212
Mapa 3.11.	Koła gospodyń wiejskich według województw i regionów w 2022 r.	214
Map 3.11.	Rural housewives clubs by voivodships and regions in 2022	214
Mapa 3.12.	Samorząd gospodarczy i zawodowy według województw i regionów w 2022 r.	216
Map 3.12.	Business and professional associations by voivodships and regions in 2022	216
Mapa 3.13.	Organizacje pracodawców według województw i regionów w 2022 r.	219
Map 3.13.	Employers' organizations by voivodships and regions in 2022	219
Mapa 3.14.	Związki zawodowe według województw i regionów w 2022 r.	221
Map 3.14.	Trade unions by voivodships and regions in 2022	221
Mapa 3.15.	Partie polityczne według województw i regionów w 2022 r.	223
Map 3.15.	Political parties by voivodships and regions in 2022	223
Mapa 3.16.	Członkostwo w organizacjach sektora non-profit według województw i regionów w 2022 r.	228
Map 3.16.	Membership in non-profit sector organizations by voivodships and regions in 2022	228
Mapa 3.17.	Wskaźnik zatrudnienia etatowego organizacji sektora non-profit według województw i regionów w 2022 r.	232
Map 3.17.	Indicator of paid employment of non-profit sector organizations by voivodships and regions in 2022	232
Mapa 3.18.	Bezpośredni odbiorcy działań pomocowych w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie według województw i regionów w 2022 r.	237
Map 3.18.	Recipients of support with the war in the territory of Ukraine by voivodships and regions in 2022	237

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data is impossible or purposeless
„w tym” „of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
p. proc.	punkty procentowe percent point
tj. i.e.	to jest it is
br.	bieżącego roku current year
zł PLN	złoty/PLN zloty/PLN
tys. thous.	tysiąc thousand
mln mln	milion million
mld bn	miliard billion
OPP PBO	podmioty posiadające status organizacji pożytku publicznego public benefit organization
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
ISKK	Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego Institute of Statistics of the Catholic Church
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej Social Economy Organization unit

Ważniejsze skróty (dok.)

Major abbreviations (cont.)

OSP	Ochotnicza Straż Pożarna Volunteer Fire Brigade
KGW	Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs
REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej National Register of Entities of National Economy
PS	Portal Sprawozdawczy Reporting Portal
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój Operational Program Knowledge Education Development
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Ministry of Family, Labour and Social Policy
NIW	Narodowy Instytut Wolności The National Freedom Institute
JST	Jednostki samorządu terytorialnego Local government institutions
UE EU	Unia Europejska European Union

Synteza

Potencjał i zróżnicowanie sektora non-profit

Liczba i rodzaje organizacji

W 2022 r. aktywną działalność prowadziło łącznie 115,5 tys. rejestrowych organizacji non-profit. W stosunku do 2014 r. liczba tych podmiotów wzrosła o 14,8 tys. (tj. o 14,7%), natomiast względem 2018 r. nastąpił wzrost o 4,5 tys. jednostek (tj. o 12,6%). Najliczniejszą grupą były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 68,9 tys. podmiotów (59,7%), a następnie fundacje – 19,3 tys. (16,7%), związki zawodowe – 11,7 tys. (10,1%) oraz koła gospodyń wiejskich – 11,3 tys. (9,8%). W zbiorowości rejestrowych organizacji non-profit najmniej licznymi grupami były organizacje pracodawców (0,4 tys.) oraz partie polityczne (0,1 tys.).

Dodatkowo wśród rejestrowych organizacji non-profit 102,6 tys. podmiotów należało do sektora ekonomii społecznej, co stanowiło 88,9% rejestrowych organizacji non-profit. Liczba organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego wyniosła 9,5 tys. (8,3% ogółu). Na dzień 31 grudnia 2022 r. w wykazie przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej znalazło się 0,5 tys. badanych organizacji non-profit.

Oprócz organizacji rejestrowych w sektorze non-profit działały mniej sformalizowane jednostki. Według danych ze starostw powiatowych w 2022 r. aktywnych było 10,4 tys. stowarzyszeń zwykłych. Natomiast badanie Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego pozwoliło zidentyfikować 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego aktywnie działających w 2018 r. Po uwzględnieniu tych dwóch typów nierejestrowych organizacji, sektor non-profit zwiększa swoją liczebność do blisko 191,4 tys. podmiotów.

Dziedziny działalności statutowej

W 2022 r., podobnie jak w 2018 r., największa część podmiotów rejestrowych jako główną dziedzinę działalności wskazała sport, turystykę, rekreację, hobby (24,5%), z czego 78,0% stanowiły stowarzyszenia sportowe. Drugą, co do wielkości grupę tworzyły jednostki prowadzące działalność związaną z ratownictwem (12,8%), do których zaliczane są ochotnicze straże pożarne oraz inne ochotnicze jednostki ratownicze (WOPR, GOPR). Relatywnie często jako główny obszar prowadzonej działalności organizacje non-profit wskazywały sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe (12,7%), a także kulturę i sztukę (12,0%). Wyraźnie mniej organizacji zajmowało się rynkiem pracy, aktywizacją zawodową – 0,9%, wsparciem trzeciego sektora – 1,4% oraz prawem i jego ochroną, prawami człowieka – 1,5% podmiotów.

Wśród przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, religię jako główną dziedzinę działalności wskazało 81,9% podmiotów. Ponadto istotne znaczenie miały takie dziedziny jak: pomoc społeczna i humanitarna (8,2%), edukacja i wychowanie, badania naukowe (4,3%) oraz kultura i sztuka (3,0%).

Wiek organizacji

Analizując strukturę organizacji non-profit według klas wieku, określonego na podstawie stażu prowadzenia działalności przez podmioty, wśród rejestrowych jednostek w 2022 r. najliczniejszą grupę (36,4%) stanowiły podmioty prowadzące działalność od 2 do 10 lat. W 2022 r. zdecydowanie najmłodszymi organizacjami były fundacje – 9,0% działało nie dłużej niż 2 lata, natomiast w okresie 2-10 lat największą grupę stanowiły koła gospodyń wiejskich – 88,4%.

Zasięg prowadzonej działalności

Po przeprowadzeniu badania zaobserwowano, że w 2022 r. pod względem maksymalnego zasięgu działalności podmiotów rejestrowych wskazuje, że największa część jednostek działała w skali lokalnej, tj. nie przekraczającej powiatu (59,5%). Organizacje częściej działały na obszarze całego kraju (18,4%) niż na terenie województwa (16,5%), natomiast w skali wykraczającej poza Polskę działało 5,5%, kiedy w 2018 r. było 5,8% tego typu organizacji. Również na poziomie województwa i całego kraju odsetek podmiotów się zmniejszył względem 2018 r. z w sumie 36,4% do 34,9% w 2022 r.

Największy zasięg działania miały koła gospodyń wiejskich oraz partie polityczne, które w większości działały lokalnie, tj. na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy (odpowiednio 67,5% i 44,7%).

Rodzaje i formy działalności

W 2022 r. 71,5% rejestrowych organizacji non-profit prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, natomiast w latach 2014 i 2018 było ich odpowiednio – 72,2% oraz 69,6%. Blisko 3 na 10 podmiotów oferowało dodatkowo płatne usługi i dobra, w tym 17,9% wyłącznie w ramach odpłatnej działalności statutowej. Natomiast wyłącznie w ramach działalności gospodarczej, jak również odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą prowadziło po 5,3% organizacji non-profit.

Najwyższy udział podmiotów oferujących wyłącznie nieodpłatną działalność statutową był wśród kół gospodyń wiejskich (91,2%), a następnie stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (74,2%). Z kolei świadczenie odpłatnej działalności statutowej lub działalności gospodarczej dominowało w samorządzie gospodarczych i zawodowym (65,4%). Stosunkowo wysoki udział takich organizacji zaobserwowano ponadto w fundacjach i organizacjach pracodawców (odpowiednio 43,3% i 31,4%).

W 2022 r. wśród 34,9 tys. organizacji z odpłatną działalnością statutową największą koncentrację zaobserwowano w obszarze pozostałej działalności usługowej z uwagi na zaliczenie do tej kategorii związków zawodowych oraz partii politycznych (41,3%). Kolejnymi wyróżniającymi się obszarami była działalność związana kulturą, rozrywką i rekreacją (24,7%) oraz edukacja (12,2%). Natomiast analizując strukturę organizacji pod względem prowadzonej działalności gospodarczej według działów PKD, to w 2022 r. najczęściej świadczone usługi edukacyjne (16,5%) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną (15,5%).

Baza członkowska

Według stanu na koniec 2022 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały ponad 10,1 mln członków, z czego 98,3% dotyczyło członkostw osób fizycznych (9,9 mln osób). Natomiast zgodnie z danymi z badania spisowego jednostek przyparafialnych za 2018 r. niesformalizowane organizacje Kościoła katolickiego skupiały dodatkowo ponad 3,0 mln osób.

Baza członkowska względem 2014 r. zmalała o 1,3 mln członków, natomiast odnośnie potencjału członkostwa wśród niesformalizowanych organizacji Kościoła katolickiego, wzrosła o 0,4 mln osób.

W rejestrowych organizacjach największą część członkostw osób fizycznych skupiały stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje (67,4%), następnie 14,6% członkostw dotyczyło związków zawodowych oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (12,0%). W 2020 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały średnio 85 osób, jednak połowa z nich zadeklarowała nie więcej niż 21 członków.

W 2022 r. działało ponad 5,8 tys. organizacji (5,1%), do których należały osoby prawne (np. stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, gminy) i zrzeszały łącznie 213,2 tys. członków osób prawnych, co stanowiło 2,1% wszystkich członkostw w rejestrowych organizacjach non-profit i odsetek ten wzrósł o 0,5 p. proc. względem 2014 r.

Bariery działania

Wśród rejestrowych organizacji non-profit 63,5% zadeklarowało w 2022 r., że napotkało przynajmniej jedną barierę w prowadzeniu działalności. W roku 2014 r. takich organizacji było 70,9%, a w 2018 r. – 63,0%. Najczęściej wskazywano na problemy z pozyskiwaniem środków finansowych na działalność (32,8%), niewystarczającą liczbę chętnych do pracy społecznej (26,4%) oraz problemy związane z funkcjonowaniem prawa, takie jak niejasne lub często zmieniane przepisy (17,8%). W 2022 r. wśród barier działania wymieniano również problemy wynikające z nagłych zmian sytuacji społeczno-gospodarczej (np. inflacja, wojna w Ukrainie), które wskazało 15,4% rejestrowych organizacji.

Praca płatna

Z pracy płatnej w ogóle nie korzystało 64,7% rejestrowych organizacji non-profit, przy czym największy odsetek zadeklarowały koła gospodyń wiejskich (98,1%). Natomiast wśród pozostałych podmiotów popularniejsze było zatrudnianie wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych (22,6%) niż zatrudnianie personelu etatowego (12,8%).

Analizując organizacje pod względem głównej dziedziny działalności, najczęściej brak personelu etatowego zadeklarowały podmioty zajmujące się ratownictwem (96,7%). Z kolei pracownicy z którymi były podpisywane wyłącznie umowy cywilnoprawne, najczęściej zatrudniani byli przez organizacje zajmujące się sportu, turystyki, rekreacji, hobby (38,8%), łowiectwa (35,4%) oraz kultury i sztuki (31,9%). Natomiast najwyższy odsetek organizacji zatrudniających personel etatowy, zajmował się rynkiem pracy, aktywizacją zawodową (58,2%) a także edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi (33,8%).

Łącznie w organizacjach non-profit na koniec 2022 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 189,6 tys. osób, w tym dla 157,6 tys. osób było to główne miejsce pracy. W stosunku do przeciętnej liczby osób pracujących w gospodarce narodowej zatrudnienie w organizacjach non-profit na dzień 31 grudnia 2022 r. stanowiło 1,0%, a w stosunku do zatrudnienia na podstawie stosunku pracy – 1,3%.

Wśród 14,4 tys. organizacji non-profit będących pracodawcami, 15,5% zatrudniało przynajmniej jedną osobę z orzeczoną niepełnosprawnością. W porównaniu do 2014 r. zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami wrosło o 8,7 p. proc. (z 6,8%).

Najwyższy udział pracowników z niepełnosprawnością odnotowano w organizacjach pożytku publicznego (8,7%) oraz fundacjach (7,2%), natomiast najniższy w organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego oraz w społecznych podmiotach wyznaniowych (odpowiednio 1,4% oraz 2,4%).

Praca społeczna i inne rodzaje pracy

W 2022 r. 95,1% rejestrowych organizacji non-profit deklarowało korzystanie z pracy społecznej, wykazując jednocześnie około 3,1 mln wolontariuszy, z czego 72,1% stanowili członkowie organizacji, a 50,1% to były kobiety. Natomiast przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego deklarowały, że korzystały z pracy społecznej 1,0 mln osób.

Największy odsetek osób pracujących społecznie w 2022 r. zaobserwowano wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych wraz z fundacjami – 86,0% osób, przy czym ta grupa podmiotów stanowiła 71,2% wszystkich rejestrowych organizacji non-profit.

W rejestrowych organizacjach, które wykazały pracę społeczną, średnia liczba wolontariuszy pracujących przynajmniej raz w 2022 r. wynosiła 28, natomiast w połowie z nich było to nie więcej niż 9 osób. Porównując do 2014 r., było to odpowiednio 38 i 11 osób.

W 2022 r. z pracy innej niż praca płatna lub wolontariat korzystało 3,9% rejestrowych organizacji non-profit. Największą część podmiotów korzystających z tego rodzaju pracy odnotowano wśród związków zawodowych (11,6%), społecznych podmiotów wyznaniowych (8,6%), jak również organizacji pożytku publicznego (7,4%). Natomiast w najmniejszym stopniu z pracy obligatoryjnej nieopłacanej lub opłacanej przez inny podmiot zadeklarowały organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (1,3%) oraz koła gospodyń wiejskich (0,6%).

Przychody

W 2022 r. 81,7% rejestrowych organizacji non-profit posiadało przychody, a łączna wartość zgromadzonych przez nie środków finansowych wyniosła 48,5 mld zł. w porównaniu z 2014 r. wzrosło o 85,5% (z 26,1 mld zł). Uwzględniając wskaźnik inflacji realny wzrost był niższy i wyniósł 62,7%.

Przeciętne roczne przychody rejestrowej organizacji non-profit w 2022 r. kształtowały się na poziomie 420,4 tys. zł, zaś mediana wyniosła 16,8 tys. zł. Najwyższą średnią charakteryzowały się społeczne podmioty wyznaniowe (2532,9 tys. zł), które również charakteryzowały się najwyższą medianą przychodów (864,5 tys. zł). Zaś najniższe wartości średnich przychodów odnotowano w kołach gospodyń wiejskich (9,2 tys. zł), a mediany – w partiach politycznych (6,2 tys. zł).

Ponad połowa (57,8%) przychodów rejestrowych organizacji non-profit pochodziła ze źródeł o charakterze nierynkowym. W tej kategorii największy udział stanowiły środki publiczne (40,6%), w tym największy udział stanowiły środki przekazane przez organy administracji samorządowej (18,2%), następnie przez administrację rządową (10,9%) oraz środki pochodzące z UE i publicznych źródeł zagranicznych (12,2%). Kolejną grupą były przychody uzyskane ze źródeł rynkowych (17,2%), w tym głównie były to darowizny i granty od innych organizacji (16,1%).

Koszty prowadzonej działalności i wynik finansowy

Koszty w 2022 r. wykazało 81,3% rejestrowych organizacji non-profit, a ich łączna wartość wyniosła 45,1 mld zł i była niższa od uzyskanych przychodów o 3,4 mld zł. Udział kosztów w przychodach był na poziomie 92,9%, kiedy w 2014 r. wskaźnik ten wynosił 90,7%.

Średnia wartość kosztów (obliczona dla organizacji wykazujących ich ponoszenie) wyniosła 480,4 tys. zł, przy czym połowa organizacji non-profit wydatkowała nie więcej niż 31,5 tys. zł. Najwyższą średnią i medianą charakteryzowały się społeczne podmioty wyznaniowe (odpowiednio 2383,2 tys. zł i 901,7 tys. zł). Z kolei najniższe ich wartości odnotowano w kołach gospodyń wiejskich (8,3 tys. zł i 6,0 tys. zł).

Dominującą większością kosztów stanowiły wydatki z tytułu prowadzonej działalności statutowej (87,9%). Natomiast wśród kosztów rodzajowych największy udział zadeklarowano po stronie wynagrodzeń (z tytułu stosunku pracy, umowy o pracę lub umowy o dzieło), ubezpieczeń i innych świadczeń (34,6%).

W 2022 r. blisko połowa rejestrowych organizacji non-profit uzyskała zrównoważony wynik finansowy (50,2%). Dodatni bilans wykazało 32,9% podmiotów, a ujemny – 16,9%.

Środki trwałe i nakłady inwestycyjne

Wśród rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r. 23,1% jednostek posiadało środki trwałe o łącznej wartości 23,8 mld zł. Względem 2018 r. ten odsetek wyniósł 21,3%, a ich wartość była niższa o 2,2 mld zł.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub na ulepszenie już istniejących poniosło 4,2% organizacji, w stosunku do 2018 r. odsetek ten zmniejszył się o 1,1 p. proc. Ich całkowita wartość w 2022 r. wyniosła 1,3 mld zł, która względem 2018 r. wzrosła o 0,2 mld zł (z 1,1 mld zł).

Największy udział zarówno w grupie posiadającej środki trwałe, jak i nakłady inwestycyjne stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne - odpowiednio 54,6% oraz 53,2%.

Średnia wartość środków trwałych, obliczona dla jednostek które były ich właścicielami, wyniosła 894,6 tys. zł, przy czym połowa rejestrowych organizacji non-profit wykazała ich posiadanie o wartości nieprzekraczającej 68,6 tys. zł. Natomiast w przypadku nakładów inwestycyjnych średnia wyniosła 265,4 tys. zł, zaś mediana – 23,2 tys. zł.

Zaangażowanie w pomoc na rzecz Ukrainy

Od 24 lutego 2022 r. rozpoczęły się działania wojenne na terytorium Ukrainy. W 2022 r. 32,2 tys. organizacji non-profit (27,9%) podjęło dodatkowe działania na rzecz potrzebujących w związku z wojną prowadzoną na terytorium Ukrainy. Wśród zaangażowanych podmiotów ekonomii gospodarczej, 84,6% prowadziło działania na terenie Polski, 3,9% na terenie Ukrainy, a 6,1% zarówno w Polsce jak i w Ukrainie. Analizując rodzaj podmiotu udzielających pomocy potrzebującym, w największym stopniu zaangażowane były społeczne podmioty wyznaniowe (46,7%), koła gospodyń wiejskich (33,4%) oraz fundacje (32,7%).

Osoby fizyczne stanowiły główną grupę odbiorców pomocy udzielanej przez podmioty gospodarki społecznej w związku z pełnoskalowymi działaniami wojennymi prowadzonymi na terenie Ukrainy – wsparcia im udzieliło 73,8% organizacji non-profit. Łącznie udzielono pomocy około 16,2 mln osób (ta sama osoba mogła być odbiorcą wielokrotnie).

Główną formą pomocy udzielanej przez organizacje non-profit było przekazywanie darów rzeczowych – 57,7% organizacji zadeklarowało tego rodzaju wsparcie, którego szacunkowa wartość wyniosła 1,2 mld zł.

Charakterystyka działalności poszczególnych typów organizacji non-profit

Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje

W 2022 r. aktywną działalność prowadziło 88,2 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji, przy czym stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne stanowiły 78,1% tej grupy, natomiast fundacje – 21,9%. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje były najliczniejszą grupą rejestrowych organizacji non-profit stanowiąc odpowiednio 29,7% i 16,7% tej zbiorowości. Największy udział liczebności przypadł typowym stowarzyszeniom i organizacjom społecznym (36,6%), najmniejszy – kołom łowieckim (2,9%).

W porównaniu do 2014 r. liczba stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych wraz z fundacjami wzrosła o 5,4 tys. podmiotów – z 82,8 tys., natomiast względem 2018 r. o 4,6 tys. – z 83,6 tys.

Największa część stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji, jako główną dziedzinę swojej działalności wskazała sport, turystykę, rekreację, hobby (29,7%). Drugą pod względem udziału grupę tworzyły podmioty prowadzące działalność związaną z ratownictwem (16,7%). Kolejną najczęściej wskazywaną dziedziną była kultura i sztuka (12,7%).

Wśród stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych pod względem maksymalnego zasięgu działania prowadzenia działalności, największy odsetek zaobserwowano na poziomie gminy (29,1%), gdzie wyróżniają się ochotnicze straże pożarne (46,4%). Kolejnym obszarem maksymalnego zasięgu prowadzenia działalności był powiat, który wskazało 24,8% podmiotów, gdzie w największym stopniu były koła łowieckie – 47,1%. Z kolei fundacje charakteryzowały się najwyższym odsetkiem jednostek działających w skali całego kraju – 34,5% jednostek.

Najwyższy udział podmiotów, które oferowały wyłącznie nieodpłatną działalność statutową odnotowano wśród ochotniczych straży pożarnych (88,8%), a następnie typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz stowarzyszeń sportowych (odpowiednio 73,0% i 72,4%).

Największy odsetek podmiotów oferujących swoje usługi odnotowano wśród ochotniczych straży pożarnych (97,4%), a następnie stowarzyszeń sportowych (95,2%), w tym również usług bezpłatnych – odpowiednio 97,0% i 89,2%. Natomiast usługi płatne głównie świadczyły koła łowieckie (59,7%) oraz fundacje (33,5%).

Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego

W 2022 r. aktywną działalność prowadziło 2,0 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych oraz 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego.

Założycielami społecznych podmiotów wyznaniowych głównie są podmioty kościelne, wyznaniowe (96,7%). Natomiast założycielami przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego w 2022 r. najczęściej był duszpasterz z parafii (50,3%), wspólnie przez duszpasterza i osoby świeckie (26,7%), jak również samodzielnie przez osoby świeckie (20,5%).

Społeczne podmioty wyznaniowe w 2022 r. koncentrowały swoją działalność głównie na edukacji (44,9%) oraz pomocy społecznej i humanitarnej (27,4%), natomiast przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego koncentrowały się w największym stopniu na religii (93,7%) oraz edukacji (24,2%).

Społeczne podmioty wyznaniowe i wspólnoty przyparafialne kierowały swoją działalność do różnych grup osób, w największym stopniu były to dzieci i młodzież – odpowiednio 74,0% oraz 35,9% organizacji.

Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego

W 2022 r. aktywnych było 2,0 tys. organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego, którego liczebność w porównaniu do 2014 r. zmalała o 0,9 tys. jednostek, a względem 2018 r. o 0,7 tys. Na spadek znaczący wpływ miało zmniejszenie się liczby kółek rolniczych – w stosunku do 2014 r. o 0,7 tys., a do 2018 r. o 0,6 tys.

Podobnie jak w poprzednich latach, dominującym rodzajem organizacji był samorząd rolniczy, stanowiący 44,2% tej grupy. Na drugim miejscu pod względem liczebności były organizacje samorządu gospodarczego – 39,1%.

Największy odsetek organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego został założony przez osoby fizyczne (39,9%), następnie sektor komercyjny (31,5%), a najmniej jednostek zostało powołanych przez administrację publiczną (12,9%).

Zdecydowana większość organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego głównie opierała swoją działalność na świadczeniu usług (98,1%), najczęściej były to usługi nieodpłatne (87,9%), część podmiotów świadczyła również usługi, za które pobierała opłaty nie większe niż poniesione koszty (46,1%).

Związki zawodowe

W 2022 r. aktywną działalność prowadziło 11,7 tys. posiadających osobowość prawną jednostek organizacyjnych związków zawodowych. Pośród wszystkich typów związków zawodowych dominowały zakładowe organizacje związkowe, zrzeszające pracowników poszczególnych zakładów pracy, których było 8,9 tys. i stanowiły 76,4% wszystkich związków.

W porównaniu do 2014 r. liczba związków zawodowych zmniejszyła się o 1,2 tys. – z 12,9 tys. natomiast porównując do 2018 r. o 0,8 tys. – z 12,5 tys. organizacji.

W 2022 r. zdecydowana większość związków zawodowych tworzyła rozbudowane struktury organizacyjne (82,1%), pozostałe stanowiły organizacje funkcjonujące samodzielnie, niezrzeszone w ramach szerszych struktur związkowych.

Związki zawodowe najwięcej czasu poświęcały na nadzór nad funkcjonowaniem funduszu socjalnego (58,8%), udział w układzie zbiorowego, regulaminów pracy, kodeksów etycznych, itp. (52,1%) oraz opiniowanie lub wyrażanie zgody na decyzje w sprawach poszczególnych pracowników (43,3%). Natomiast zdecydowanie mniej czasu przeznaczały na prowadzenie akcji protestacyjnych (6,0%).

Według stanu na dzień 30 września 2022 r. członkami związków zawodowych było 1,4 mln osób¹. Najwięcej członków organizacji związkowych zrzeszonych było w jednostkach zakładowych (ogółem 49,8%), a w organizacjach międzyzakładowych (ogółem 31,3%), w tym kobiet było odpowiednio – 43,2% oraz 40,7%.

¹ Prawo nie zakazuje przynależności do kilku organizacji związkowych - podane osoby mogą być liczone więcej niż jeden raz.

W 2022 r. największa liczba zakładowych związków zawodowych (22,3%) była w zakładach pracy związanych z opieką zdrowotną i pomocą społeczną, następnie w przetwórstwie przemysłowym (16,3%) oraz administracji publicznej i obronie narodowej (13,3%). Natomiast najmniejsza liczba zakładowych związków zawodowych była w sektorze przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, etc. (3,9%).

Ponad połowa związków zawodowych współpracowało z innymi podmiotami (55,4%), najczęściej współpracę deklarowały konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe (79,2%), zaś najrzadziej zakładowe organizacje związkowe (51,5%).

Organizacje pracodawców

W 2022 r. wśród aktywnie działających organizacji pracodawców, których liczba wynosiła 0,4 tys., jednostki zrzeszone w organizacjach reprezentujących pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego stanowiły 21,1%.

Organizacje pracodawców najczęściej były zakładane przez podmioty gospodarcze, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (75,5%). Z kolei organizacje nienastawione na zysk utworzyły 22,3% podmiotów, zaś inni założyciele, w tym jednostki publiczne (np. szpital) byli twórcami 5,6% organizacji pracodawców.

Przeważającym rodzajem działalności organizacji pracodawców jest nieodpłatna działalność statutowa, którą zadeklarowało 63,7% podmiotów, natomiast odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą zadeklarowało 36,3% organizacji.

Głównymi odbiorcami działalności statutowej organizacji pracodawców były podmioty zrzeszone w ramach jednostki (94,4%), dodatkowo jednostki wspierały podmioty należące do branż na rzecz których one same działały (34,2%).

W 2022 r. organizacje pracodawców posiadały łącznie 21,6 tys. członkostw, prawie $\frac{3}{4}$ z nich to osoby prawne (73,9%), a pozostali to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (26,1%).

Partie polityczne

Na dzień 31 grudnia 2022 r. wprowadzone do ewidencji Państwowej Komisji Wyborczej były 99 partie polityczne, natomiast aktywną działalność prowadzi 66 z nich. Od 2020 r. wszystkie aktywne partie polityczne wywiązują się z obowiązku sprawozdawczego, co umożliwia bardziej kompleksową analizę ich działalności w Polsce.

Reprezentacja w polskim parlamencie sukcesywnie rośnie – w 2022 r. liczba ta wzrosła do 19 partii politycznych z 7 w 2014 r. Natomiast ugrupowania działające tylko na poziomie samorządowym wykazują tendencję spadkową – w 2022 r. było 9, zaś w 2014 r. było 14 tego typu partii.

Najczęściej wskazywaną przez partie formą działalności, podobnie jak w poprzednich badaniach, był udział w debacie publicznej i edukacja społeczna, gdzie w 2022 r. tą formę działalności zadeklarowało 51 ugrupowań, co stanowi 77,3% aktywnych partii politycznych. Wzrost liczby partii zaangażowanych w udział w debacie publicznej i edukację społeczną względem 2014 r. o 30,8% (z 39) wskazuje na coraz większą rolę komunikacji z wyborcami i poszerzania wiedzy obywatelskiej.

W porównaniu do 2014 r. nastąpił spadek liczby członkostw z 298,0 tys. do 203,8 tys. w 2022 r. Najlichniesze grono członków miały partie polityczne z reprezentacją w parlamencie – 187,3 tys. osób (91,9% wszystkich członków partii).

W 2022 r. współpracę z innymi organizacjami zadeklarowało 48 partii politycznych, gdzie najczęściej wskazywanym partnerem było inne ugrupowanie (38), zaś najrzadziej współpracowały z organizacjami pracodawców (9).

Występowanie przynajmniej jednej bariery w działalności w 2022 r. zadeklarowało 55 partii politycznych. Najczęstszymi problemami, jakie wskazywano, były: pozyskiwanie środków finansowych na działalność organizacji (33), trudności w kontaktach z mediami (32) oraz problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych (30).

Executive summary

Characteristics and potential of non-profit organizations

The number, types and location of the organization

115.5 thousand registered non-profit organizations were active in 2022. Compared to 2014, number of these entities increased by 14.8 thous. (i.e. by 14.7%), while compared to 2018, there was an increase by 4.5 thous. entities (i.e. by 12.6%). The largest group were associations and similar organizations – 68.9 thous. entities (59.7%), followed by foundations – 19.3 thous. (16.7%), trade unions – 11.7 thous. (10.1%) and rural housewives clubs – 11.3 thous. (9.8%). Among the registered non-profit organizations, the least numerous groups were employers' organizations (0.4 thous.) and political parties (0.1 thous.).

Additionally, among the register non-profit organizations 102.6 thous. entities belonged to the social economy sector, which constituted 88.9% of registered non-profit organizations. The number of organizations with the status of public benefit organizations amounted to 9.5 thous. (8.3% of the total). As of December 31, 2022, the list of social enterprises kept by the Ministry of Family, Labour and Social Policy included 0.5 thous. surveyed non-profit organizations.

Apart from the register non-profit organizations, less formalized entities operated in the non-profit sector. According to data from poviats boards, in 2022 activities were conducted by 10.4 thous. ordinary associations. In turn, survey of the Institute for Catholic Church Statistics confirmed 65.5 thous. Catholic parish-based organizations active in 2018. After taking into account these two types of non-registered organizations, the non-profit sector is increased to nearly 191.4 thous. entities.

Fields of activity

In 2022, as in 2018, the largest part of registered entities indicated sport, tourism, recreation and hobbies as their main field of activity (24.5%), of which 78.0% were sports associations. The second largest group consisted of entities conducting activities related to rescue services (12.8%), which include volunteer fire brigades and other volunteer rescue entities (WOPR, GOPR). Non-profit organizations relatively often indicated business and professionals associations (12.7%), as well as culture and arts (12.0%) as the main area of their activities. Significantly fewer organizations dealt with employment assistance – 0.9%, philanthropic intermediaries and voluntarism promotion – 1.4% and law, advocacy, civil rights, politics – 1.5% of entities.

Among Catholic parish-based organizations, 81.9% of entities indicated religion as their main field of activity. In addition, areas such as social services (8.2%), education and research (4.3%) and culture and arts (3.0%) were of significant importance.

Age of organizations

Analyzing the structure of non-profit organizations according to age classes, determined on the basis of the length of time the entities have been operating, among the registered entities in 2022, the largest group (36.4%) were entities operating for 2 to 10 years. In 2022, foundations were by far the youngest organizations – 9.0% had operated for no longer than 2 years, while in the period of 2–10 years, the largest group were rural housewives clubs – 88.4%.

Scope of conducted activity

After conducting the survey, it was observed that in 2022, in terms of the maximum scope of activity of registered entities, it indicates that the largest part of the entities operated on a local scale, i.e. not exceeding the poviats (59.5%). Organizations operated more often throughout the country (18.4%) than in the

voivodship (16.5%), while 5.5% operated outside Poland, compared to 5.8% of this type of organizations in 2018. Also at the level of the voivodship and the entire country, the percentage of entities decreased compared to 2018, from a total of 36.4% to 34.9% in 2022.

The largest range of activities had rural housewives clubs and political parties, most of which operated locally, i.e. in the immediate neighborhood or commune (67.5% and 44.7%, respectively).

Types and forms of activity

In 2022, 71.5% of registered non-profit organizations conducted only unpaid mission-related activity, while in 2014 and 2018 their numbers were 72.2% and 69.6%, respectively. Nearly 3 out of 10 entities offered additional paid services and goods, including 17.9% only as part of paid mission-related activity. In contrast, as well as paid mission-related activity and economic activity were conducted by 5.3% of non-profit organizations.

The highest share of entities offering only unpaid mission-related activity was among rural housewives clubs (91.2%), followed by associations and similar organizations (74.2%). In turn, the provision of paid mission-related activity or economic activity dominated in business and professional associations (65.4%). A relatively high share of such organizations was also observed in foundations and employers' organizations (43.3% and 31.4%, respectively).

In 2022, among 34.9 thous. organizations with paid mission-related activity, the highest concentration was observed in the area of other service activities due to the inclusion of trade unions and political parties in this category (41.3%). The next outstanding areas were arts, entertainment and recreation (24.7%) and education (12.2%). However, when analyzing the structure of the organization in terms of economic activity conducted according to NACE division, in 2022 the most frequently provided services were education (16.5%) and professional, scientific and technical activities (15.5%).

Membership base

As of the end of 2022, registered non-profit organizations had over 10.1 mln members, of which 98.3% were memberships of natural persons (9.9 mln people). However, according to data from the census of parish entities for 2018, non-formalized organizations of the Catholic Church gathered an additional over 3.0 mln people.

The membership base decreased by 1.3 mln members compared to 2014, while the potential for membership among non-formalized organizations of the Catholic Church increased by 0.4 mln people.

In registered organizations, the largest part of the membership of natural persons was comprised of associations and similar organizations and foundations (67.4%), followed by 14.6% of memberships of trade unions and business and professional associations (12.0%). In 2020, registered non-profit organizations had an average membership of 85 people, but half of them declared no more than 21 members.

In 2022, there were over 5.8 thous. organizations (5.1%), which included legal persons (e.g. associations, enterprises, communes) and had together a total of 213.2 thous. members of legal entities, which accounted for 2.1% of all memberships in registered non-profit organizations and this percentage increased by 0.5 percentage points compared to 2014.

Barriers to action

Among registered non-profit organizations, 63.5% declared that in 2022 they encountered at least one barrier in conducting their activity. In 2014, there were 70.9% of such organizations, and in 2018 – 63.0%. The most frequently mentioned problems were difficulties in raising funds (32.8%), insufficient number of volunteers (26.4%) and problems related to the functioning of the law, such as unclear or frequently changed regulations (17.8%). In 2022, barriers to action also included problems resulting from sudden changes in the socio-economic situation (e.g. inflation, war in Ukraine), indicated by 15.4% of registered organizations.

Paid work

64.7% of registered non-profit organizations did not use paid work at all, with the largest percentage declared by the rural housewives clubs (98.1%). However, among other entities, employment only under civil law contracts (22.6%) was more popular than employing full-time staff (12.8%).

Analyzing organizations in terms of their main field of activity, rescue services entities most often declared the lack of full-time staff (96.7%). On the other hand, employees with whom only civil law contracts were signed were most often employed by organizations dealing with sports, tourism, recreation, hobbies (38.8%), hunting (35.4%) and culture and arts (31.9%). However, the highest percentage of organizations employing full-time staff dealt with employment assistance (58.2%), as well as education and research (33.8%).

A total of 189.6 thous. people were employed in non-profit organizations at the end of 2022, including 157.6 thous. people, who had it as their main place of work. In relation to the average number of people working in the national economy, employment in non-profit organizations as of December 31, 2022 was 1.0%, and in relation to employment on the basis of employment contract – 1.3%.

Among 14.4 thous. non-profit organizations that were employers, 15.5% employed at least one person with a certified disability. Compared to 2014, the employment of people with disabilities increased by 8.7 percentage points (from 6.8%)

The highest share of employees with disabilities was recorded in public benefit organizations (8.7%) and foundations (7.2%), while the lowest in business and professional associations and in faith-based charities (1.4% and 2.4%, respectively).

Volunteer work and other types of work

In 2022, 95.1% of registered non-profit organizations declared that they used social work, with approximately 3.1 mln volunteers, of which 72.1% were members of the organization and 50.1% were women. However, Catholic parish-based organizations declared that they benefited from the social work of 1.0 mln people.

The highest percentage of volunteers in 2022 was observed among associations and similar organizations together with foundations – 86.0% of people, and this group of entities accounted for 71.2% of all registered non-profit organizations

In registered organizations that demonstrated social work, the average number of volunteers working at least once in 2022 was 28. In half of these organisations, there were no more than 9 volunteers. Compared to 2014, the figures were 38 and 11 people, respectively.

In 2022, 3.9% of registered non-profit organizations used work other than paid work or volunteering. The largest share of entities using this type of work was recorded among trade unions (11.6%), faith-based charities (8.6%), and public benefit organizations (7.4%). On the other hand, business professional associations (1.3%) and rural housewives clubs (0.6%) declared the least use of mandatory, unpaid or paid by another entity.

Revenues

In 2022, 81.7% of registered non-profit organizations had revenues, and the total value of funds raised by them amounted to PLN 48.5 bn an increase of 85.5% compared to 2014 (from PLN 26.1 bn). Taking into account the inflation rate, the real increase was lower and amounted to 62.7%.

The average annual revenue of a registered non-profit organization in 2022 was PLN 507.6 thous., and the median was PLN 32.3 thous. The highest average was recorded by political parties (PLN 11 440.6 thous.), while the highest median was recorded among faith-based charities (PLN 921.2 thous.). The lowest values of average income were recorded in rural housewives clubs (PLN 9.9 thous.), and the median values were recorded in political parties (PLN 6.0 thous.).

More than half (57.8%) of the registered revenues of non-profit organizations came from non-market sources. In this category, the largest share was public funds (40.6%), including the largest share of funds transferred by local government administration bodies (18.2%), then by the government administration (10.9%) and funds from the EU and public foreign sources (12.2%). Another group was revenues obtained from market sources (17.2%), mainly donations and grants from other organizations (16.1%).

Costs of conducted activity and financial result

In 2022, costs were reported by 81.3% of registered non-profit organizations, and their total value amounted to PLN 45.1 bn and was lower than the revenues obtained by PLN 3.4 bn. The share of costs in revenues was 92.9%, while in 2014 this indicator was 90.7%.

The average value of costs (calculated for organizations reporting their costs) amounted to PLN 480.4 thous., with half of the non-profit organizations spending no more than PLN 31.5 thous. Faith-based charities had the highest average and median (PLN 2383.2 thous. and PLN 901.7 thous., respectively). On the other hand, the lowest values were recorded in rural housewives clubs (PLN 8.3 thous. and PLN 6.0 thous.).

The vast majority of costs were expenses related to mission-related activity (87.9%). However, among the costs by type, the largest share was declared on the side of remuneration (under an employment relationship, employment contract or contract for specific work) insurance and other benefits (34.6%).

In 2022, nearly half of registered non-profit organizations achieved a sustainable financial result (50.2%). 32.9% of entities had a positive balance, and 16.9% had a negative balance.

Fixed assets and investment outlays

Among registered non-profit organizations in 2022, 23.1% of entities had fixed assets with a total value of PLN 23.8 bn. Compared to 2018, this percentage was 21.3% and their value was PLN 2.2 bn lower.

Investment outlays on new assets or improvement of existing ones was incurred by 4.2% of organizations, compared to 2018, this percentage decreased by 1.1 percentage points. Their total value in 2022 amounted to PLN 1.3 bn, which increased by PLN 0.2 bn compared to 2018 (from PLN 1.1 bn).

The largest share in both the group with fixed assets and investment outlays were associations and similar organizations – 54.6% and 53.2%, respectively.

The average value of fixed assets, calculated for the entities that owned them, amounted to PLN 894.6 thous., while half of the registered non-profit organizations showed their value not exceeding PLN 68.6 thous. However, in the case of investment outlays, the average amounted to PLN 265.4 thous., and the median – PLN 23.2 thous.

Involvement in providing support towards Ukraine

On 24 February 2022, hostilities began on the territory of Ukraine. In the period between February 24 and March 31, 2022, 32.2 thous. non-profit organizations (27.9%) took additional actions for those in need in connection with the war on the territory of Ukraine. Among the economic entities involved, 84.6% conducted activities in Poland, 3.9% in Ukraine, and 6.1% in both Poland and Ukraine. Analyzing the type of entity providing help to those in need, the most involved were faith-based charities (46.7%), rural housewives clubs (33.4%) and foundations (32.7%).

Natural persons were the main group of recipients of assistance provided by social economy entities in connection with full-scale military operations conducted in Ukraine – 73.8% of non-profit organizations provided support to them. In total, assistance was provided to approximately 16.2 mln people (the same person could be the recipient multiple times).

The main form of assistance provided by non-profit organizations was donations in kind – 57.7% of organizations declared this type of support, the estimated value of which was PLN 1.2 bn.

Characteristics of activities of particular types of non-profit organizations

Associations and similar organizations and foundations

In 2022, 88.2 thous. associations and similar organizations and foundations conducted active operations, with associations and similar organizations accounting for 78.1% of this group, and foundations – 21.9%. Associations and similar organizations and foundations were the largest group of registered non-profit organizations, constituting respectively 29.7% and 16.7% of the population. The largest share in number went to typical associations and social organizations (36.6%), the smallest to hunting clubs (2.9%).

Compared to 2014, the number of associations and similar organizations along with foundations increased by 5.4 thous. entities – from 82.8 thous., and compared to 2018 by 4.6 thous. – from 83.6 thous.

The largest part of associations and similar organizations and foundations, indicated sport, tourism, recreation, hobby as the main field of activity (29.7%). The second group, in terms of share, was made up of entities conducting rescue services (16.7%). The next most frequently mentioned field was culture and arts (12.7%).

Among associations and similar organizations in terms of the maximum scope of their activities, the highest percentage was observed at the commune level (29.1%), where volunteer fire brigades stand out (46.4%). The next area with the maximum scope of business activity was the poviat, which was indicated by 24.8% of entities, with the largest participation of hunting clubs – 47.1%. In turn, foundations were characterized by the highest percentage of units operating throughout the country – 34.5% of entities.

The highest share of entities that offered only unpaid mission-related activity was recorded among volunteer fire brigades (88.8%), followed by typical associations and social organizations and sports associations (73.0% and 72.4%, respectively).

The highest percentage of entities offering their services was recorded among volunteer fire brigades (97.4%), followed by sports associations (95.2%), including free services – 97.0% and 89.2%, respectively. Paid services were mainly provided by hunting clubs (59.7%) and foundations (33.5%).

Faith-based charities and Catholic parish-based organizations

In 2022, 2.0 thous. faith-based charities and 65.5 thous. Catholic parish-based organizations conducted active operations.

The founders of faith-based charities are mainly church and religious entities (96.7%). However, the founders of Catholic parish-based organizations in 2022 were most often a pastor from the parish (50.3%), jointly by a pastor with lay people (26.7%), as well as independently by lay people (20.5%).

In 2022, faith-based charities focused their activities mainly on education (44.9%) and social services (27.4%), while Catholic parish-based organizations focused most on religion (93.7%) and education (24.2%).

Faith-based charities and parish communities directed their activities to various groups of people, mainly children and youth – 74.0% and 35.9% of the organizations, respectively.

Business and professional associations

In 2022, there were active 2.0 thous. business and professional associations, the number of which decreased by 0.9 thous. entities compared to 2014, and compared to 2018 by 0.7 thous. The decline was significantly influenced by the reduction in the number of farmers organizations – by 0.7 thous. compared to 2014, and by 0.6 thous. by 2018.

As in previous years, the dominant type of organization was the agricultural association, constituting 44.2% of this group. Business associations came second in terms of number – 39.1%.

The largest percentage of business and professional associations was established by natural persons (39.9%), followed by the commercial sector (31.5%), and the fewest entities were established by public administration (12.9%).

Trade unions

In 2022, 11.7 thous. organizational units of trade unions with legal personality were active. Among all types of trade unions, enterprise trade union organizations were dominant, associating employees of particular enterprises, of which there were 8.9 thous. and accounted for 76.4% of all unions.

Compared to 2014, the number of trade unions decreased by 1.2 thous. – from 12.9 thous. while comparing to 2018 by 0.8 thous. – from 12.5 thous. organizations.

In 2022, the vast majority of trade unions created extensive organizational structures (82.1%), the rest were organizations operating independently, not associated with broader trade union structures.

Trade unions devoted most of their time to supervising the functioning of the social fund (58.8%) and participating in the creation of collective labour agreements, work regulations or codes of ethics, etc. (52.1%) or providing opinions or consenting to decisions regarding individual employees (43.3%). However, they devoted much less time to conducting protest actions (6.0%).

As of September 30, 2022, 1.4 mln people were members of trade unions². The largest number of members of trade union organizations were associated in enterprise trade union organizations (49.8% in total), and in inter-enterprise organizations (31.3% in total), including women – 43.2% and 40.7%, respectively.

In 2022, the largest number of enterprise trade union organizations (22.3%) was in workplaces related to health care and social assistance, followed by industrial processing (16.3%) and public administration and national defense (13.3%). However, the smallest number of enterprise trade union organizations was in the sector of enterprises producing and supplying electricity, gas, steam, etc. (3.9%).

More than half of trade unions cooperated with other entities (55.4%), the most frequently declared cooperation was confederations, federations and uniform trade unions (79.2%), and the least frequently enterprise trade union organizations (51.5%).

Employers' organizations

In 2022, among the actively operating employers' organizations, the number of which was 0.4 thous., entities associated with organizations representing employers in the Social Dialogue Council accounted for 21.1%.

Employers' organizations were most often established by business entities, including natural persons conducting economic activity (75.5%). In turn, non-profit organizations created 22.3% of entities, while other founders, including public entities (e.g. hospital) were the creators of 5.6% of employers' organizations.

The predominant type of activity of employers' organizations is unpaid mission-related activity, declared by 63.7% of entities, while paid mission-related activity or economy activity was declared by 36.3% of organizations.

The main recipients of the mission-related activity of employers' organization were entities associated within the unit (94.4%), additionally the units supported entities belonging to the industries for which they operated (34.2%).

In 2022, employers' organizations had a total of 21.6 thous. memberships, almost $\frac{3}{4}$ of them are legal persons (73.9%), and the rest are natural persons conducting economic activity (26.1%).

² The law does not prohibit belonging to several trade union organizations – these persons may be counted more than once.

Political parties

As of 31 December 2022, 99 political parties were entered in the records of the National Electoral Commission, and 66 of them are active. From 2020, all active political parties comply with the reporting obligation, which enables a more comprehensive analysis of their activities in Poland.

Representation in the Polish parliament is gradually increasing – in 2022, this number increased to 19 political parties from 7 in 2014. However, groups operating only at the local government level show a decreasing trend – in 2022 there were 9, and in 2014 there were 14 this type of parties.

As in previous surveys, the most common form of party activity was participation in public debate and social education, with 51 groups declaring this form of activity in 2022, representing 77.3% of active political parties. The increase in the number of parties involved in public debate and social education by 30.8% (from 39) compared to 2014 indicates the increasing role of communication with voters and expanding civics.

Compared to 2014, there was a decrease in the number of memberships from 298.0 thous. up to 203.8 thous. in 2022. The largest group of members had political parties with representation in parliament – 187.3 thous. people (91.9% of all party members).

In 2022, 48 political parties declared cooperation with other organizations, where the most frequently indicated partner was another grouping (38), and the least frequently cooperated with employers' organizations (9).

The presence of at least one barrier to their activities declared 55 political parties in 2022. The most common problems indicated were: raising funds for the organization's activities (33), difficulties in contacts with the media (32) and problems caused by law and legal procedures (30).

Rozdział 1. Charakterystyka i potencjał organizacji non-profit

Chapter 1. Characteristics and potential of non-profit organizations

W niniejszej publikacji sektor non-profit rozumiany jest jako zbiorowość odrębna od sektora publicznego i komercyjnego³. W opracowaniu analizie poddano organizacje takie jak: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (w tym: typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne, stowarzyszenia sportowe, ochotnicze straże pożarne, koła łowieckie), fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, koła gospodyń wiejskich, organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (w tym kółka rolnicze), organizacje pracodawców, związków zawodowych i partii politycznych. Ponadto czasem w publikacji prezentowane są również organizacje o charakterze nierejestrowym – stowarzyszenia zwykłe oraz przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego.

1.1. Liczba i rodzaje organizacji

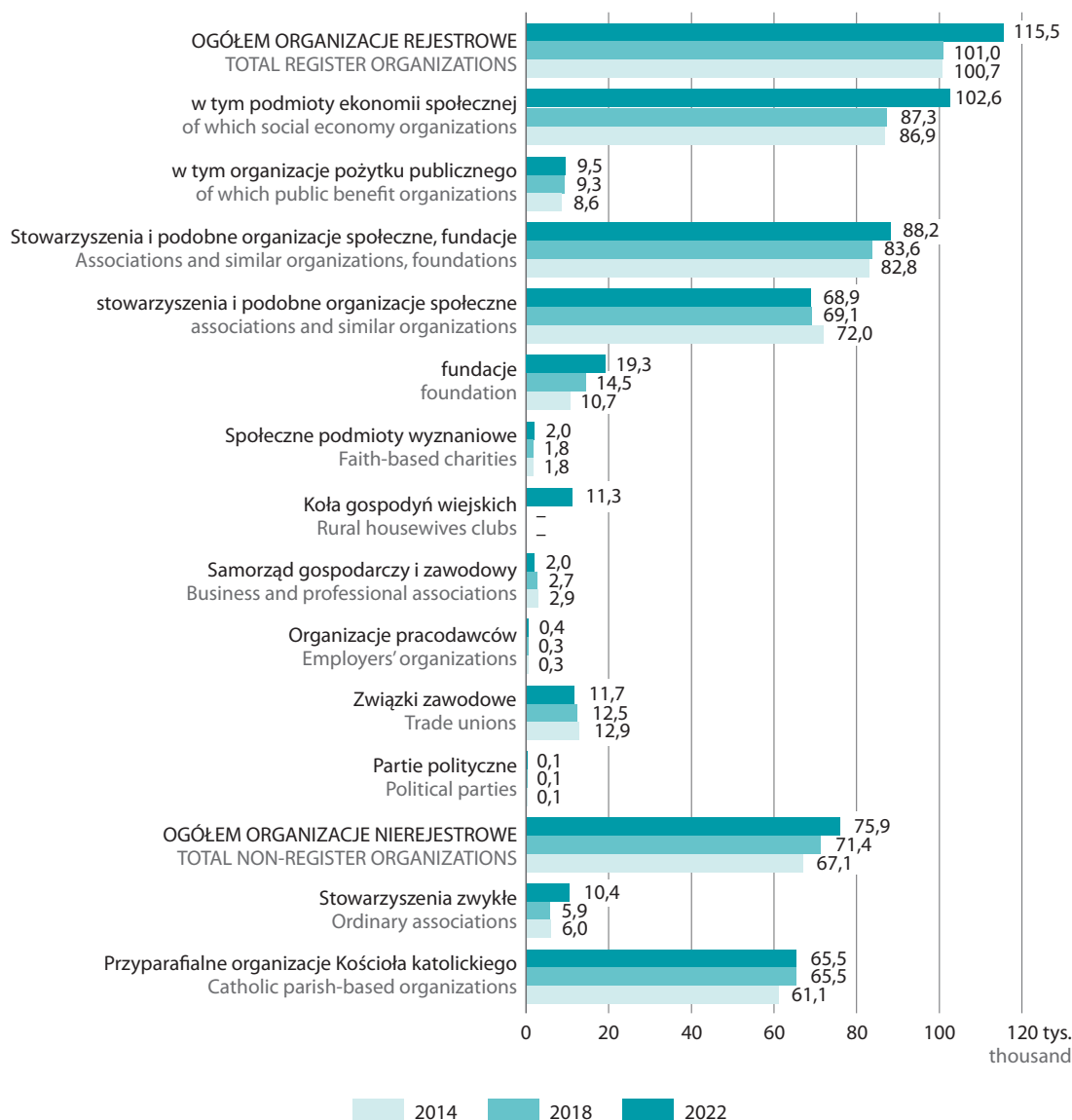
1.1. Number and types of organizations

W 2022 r. aktywną działalność prowadziło 115,5 tys. rejestrowych organizacji non-profit.

W stosunku do 2014 r. liczba tych podmiotów wzrosła o 14,8 tys. (tj. o 14,7%). Wśród badanych jednostek znajdowało się 102,6 tys. podmiotów należących do sektora ekonomii społecznej, co stanowiło 88,9% rejestrowych organizacji non-profit. Liczba organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego wyniosła 9,5 tys. (8,3% ogółu), natomiast na dzień 31 grudnia 2022 r. w wykazie przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej znalazło się 0,5 tys. (0,4% ogółu) badanych organizacji non-profit.

³ Więcej: Uwagi metodologiczne.

Wykres 1.1. Liczba organizacji non-profit według rodzaju organizacji w latach 2014, 2018, 2022⁴
Chart 1.1. Number of non-profit organizations by type in 2014, 2018, 2022

Najliczniejszą grupą rejestrowych organizacji non-profit były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne wraz z fundacjami, z czego stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych było 68,9 tys. (59,7% wszystkich podmiotów), a fundacji – 19,3 tys. (16,7%). Następnymi pod względem liczebności grupami były związki zawodowe – 11,7 tys. podmiotów (10,1%) oraz koła gospodyń wiejskich – 11,3 tys. (9,8%). Liczba organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego oraz społecznych podmiotów wyznaniowych prowadzących aktywną działalność w 2022 r. była na tym samym poziomie i wyniosła po 2,0 tys. (po 1,7%).

² W przypadku kół gospodyń wiejskich dostępne są wyłącznie dane za 2022 r., gdyż jako odrębna forma prawna zostały wprowadzone ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich. W zakresie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego dla 2022 r. uwzględniono dane za 2018 r., ze względu na to iż kolejny pomiar dotyczył roku 2023 r. i dane zostaną opublikowane przez ISKK w 2025 r.

W odniesieniu do 2014 r., zdecydowanie wyróżniającą się grupą podmiotów spośród wszystkich organizacji rejestrowych są fundacje, wśród których został zaobserwowany, największy wzrost – o 8,6 tys. podmiotów, tj. 80,4% więcej niż w 2014 r.).

Oprócz organizacji rejestrowych w sektorze non-profit działały mniej sformalizowane jednostki. W ramach badania GUS ustalono, że w 2022 r. na terenie Polski działalność prowadziło 10,4 tys. stowarzyszeń zwykłych, a ponadto współpraca z Instytutem Statystyki Kościoła Katolickiego pozwoliła zidentyfikować 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego aktywnych w 2018 r. Po uwzględnieniu tych dwóch typów nierejestrowych organizacji, sektor non-profit zwiększa swoją liczebność do blisko 191,4 tys. podmiotów. W porównaniu do 2014 r. suma organizacji sektora non-profit wzrósł o 23,6 tys. podmiotów (z 167,8 tys.), zaś względem 2018 r. o 19,0 tys. jednostek (z 172,4 tys.).

1.2. Dziedziny działalności statutowej

1.2. Fields of activity

W opracowaniu dane stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, a także społecznych podmiotów wyznaniowych prezentowane są według głównej dziedziny działalności statutowej organizacji. Organizacje mogły wskazać więcej niż jedno pole działalności oraz określić kolejno trzy najważniejsze pola prowadzonej działalności. Poszczególne pola działalności statutowej sklasyfikowano w ramach kilkunastu dziedzin działalności. Z kolei wszystkie organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego, organizacje pracodawców i związki zawodowe zaklasyfikowane zostały do dziedziny sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe, natomiast partie polityczne do – prawo i jego ochrona, prawa człowieka, działalność polityczna.

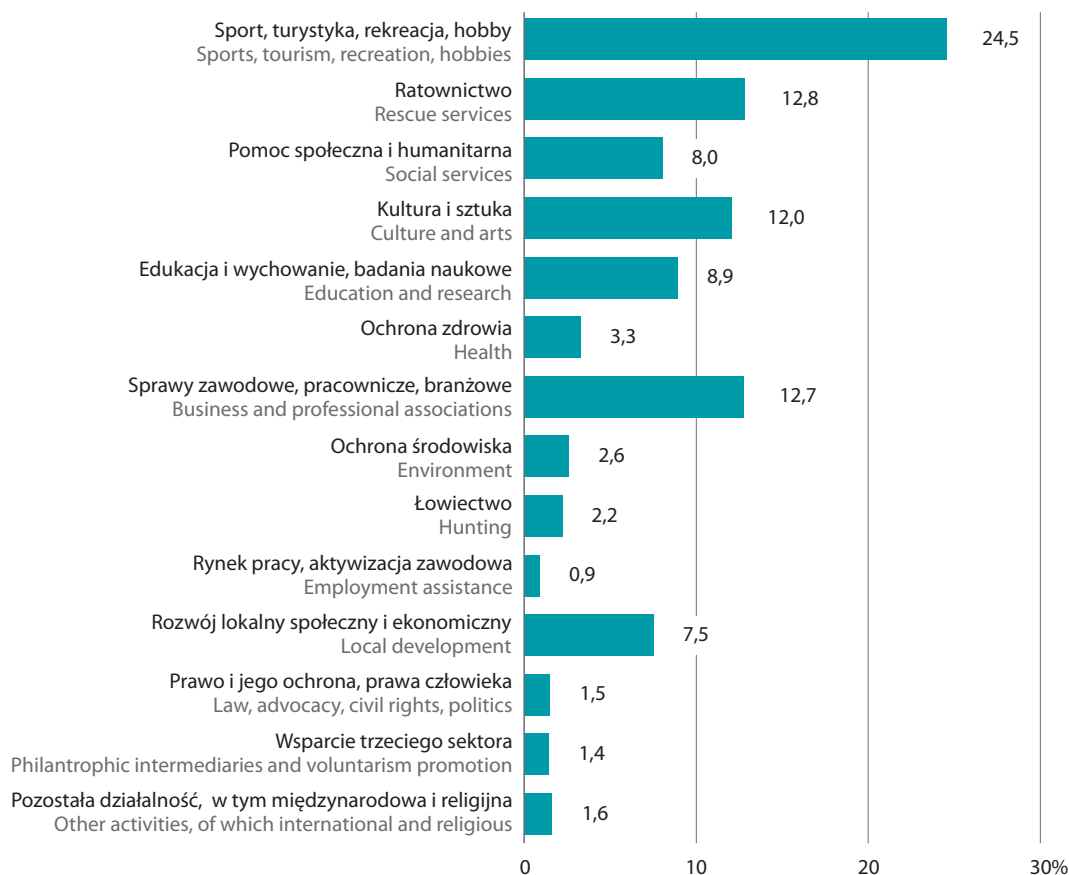
Dokonana klasyfikacja dziedzin działalności jest przygotowana w oparciu o Międzynarodową Klasyfikację Działalności Organizacji Non-Profit (The International Classification of Nonprofit and Third Sector Organizations – ICNP/TSO).⁵

Charakterystyczne dla rejestrowych organizacji non-profit jest ich istotne zróżnicowanie pod względem dziedzin, w ramach których prowadziły one swoją działalność statutową. W 2022 r., podobnie jak w poprzednich latach, największa część podmiotów jako główną dziedzinę działalności wskazała sport, turystykę, rekreację, hobby (28,3 tys. podmiotów; 24,5%), w tym 67,1% stanowiły stowarzyszenia sportowe. Drugą, co do wielkości grupę tworzyły jednostki prowadzące działalność związaną z ratownictwem (14,8 tys. organizacji; 12,8%), do których zaliczane są ochotnicze straże pożarne oraz inne ochotnicze jednostki ratownicze (WOPR, GOPR).

Kolejnymi najważniejszymi dziedzinami działalności statutowej w 2022 r. były sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe – 12,7%, kultura i sztuka – 12,0%. Zdecydowanie mniej organizacji non-profit zajmowało się rynkiem pracy, aktywizacją zawodową – 0,9%, wsparciem trzeciego sektora – 1,4% oraz prawem i jego ochroną, prawami człowieka – 1,5% podmiotów.

³ Satellite Account on Nonprofit and Related Institutions and Volunteer Work, Departament Spraw Ekonomicznych i Społecznych ONZ, Nowy Jork 2018.

Wykres 1.2. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności
Chart 1.2. Structure of register non-profit organizations by main field of activity

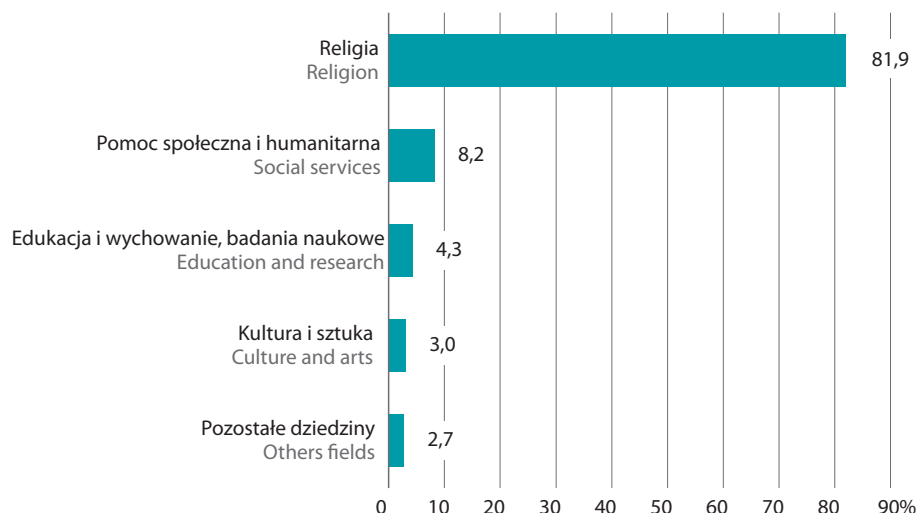

W porównaniu do 2014 r., największy wzrost zaobserwowano w dziedzinie rozwój lokalny, społeczny i ekonomiczny, tj. o 4,6 p. proc. (z 2,9% do 7,5%), co wiąże się z rejestracją kół gospodyń wiejskich, jako nowej formy prawnej. Natomiast największy spadek odnotowano w grupie organizacji zajmujących się sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi – o 4,3 p. proc. (z 17,0% do 12,7%).

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2022 r. dla przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego najczęściej wskazywanymi dziedzinami działalności były religia (81,9%) oraz pomoc społeczna i humanitarna (8,2%). Na kolejnym miejscu była edukacja i wychowanie, badania naukowe, które jako główną dziedzinę działalności zaznaczyło 4,3% jednostek. Pozostałe dziedziny jako główne były wskazywane sporadycznie.

Wykres 1.3. Odsetek przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego według głównej dziedziny działalności w 2022 r.

Chart 1.3. Catholic parish-based organizations by main field of activity in 2022

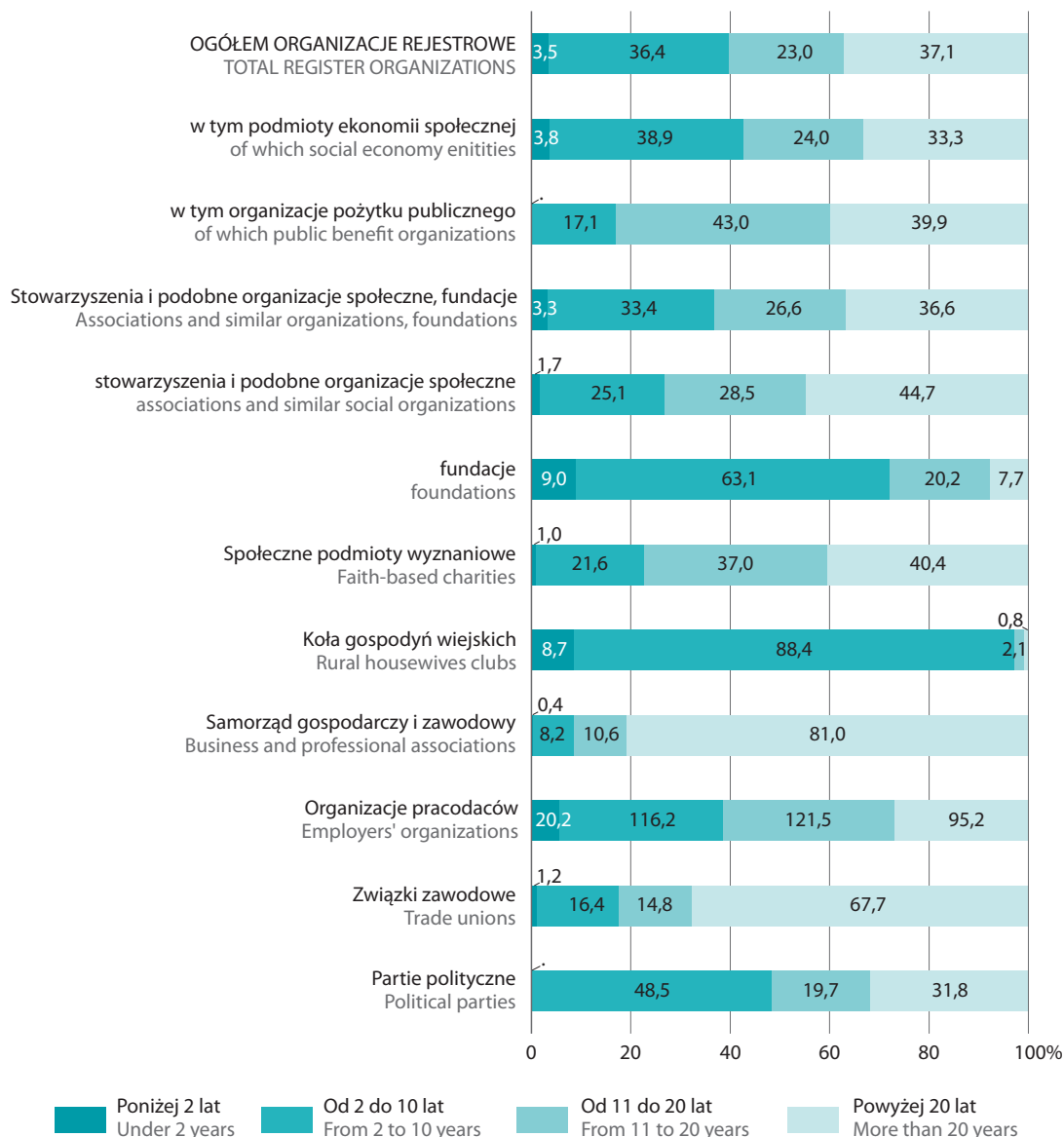

1.3. Wiek organizacji

1.3. Age of organizations

W 2022 r. struktura organizacji non-profit według klas wieku, określonego na podstawie stażu prowadzenia działalności przez podmioty, była zróżnicowana. Wśród rejestrowych jednostek najliczniejszą grupę (36,4%) stanowiły podmioty prowadzące działalność od 2 do 10 lat.

Wykres 1.4. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas wieku organizacji w 2022 r.
Chart 1.4. Structure of register non-profit organizations by age class in 2022

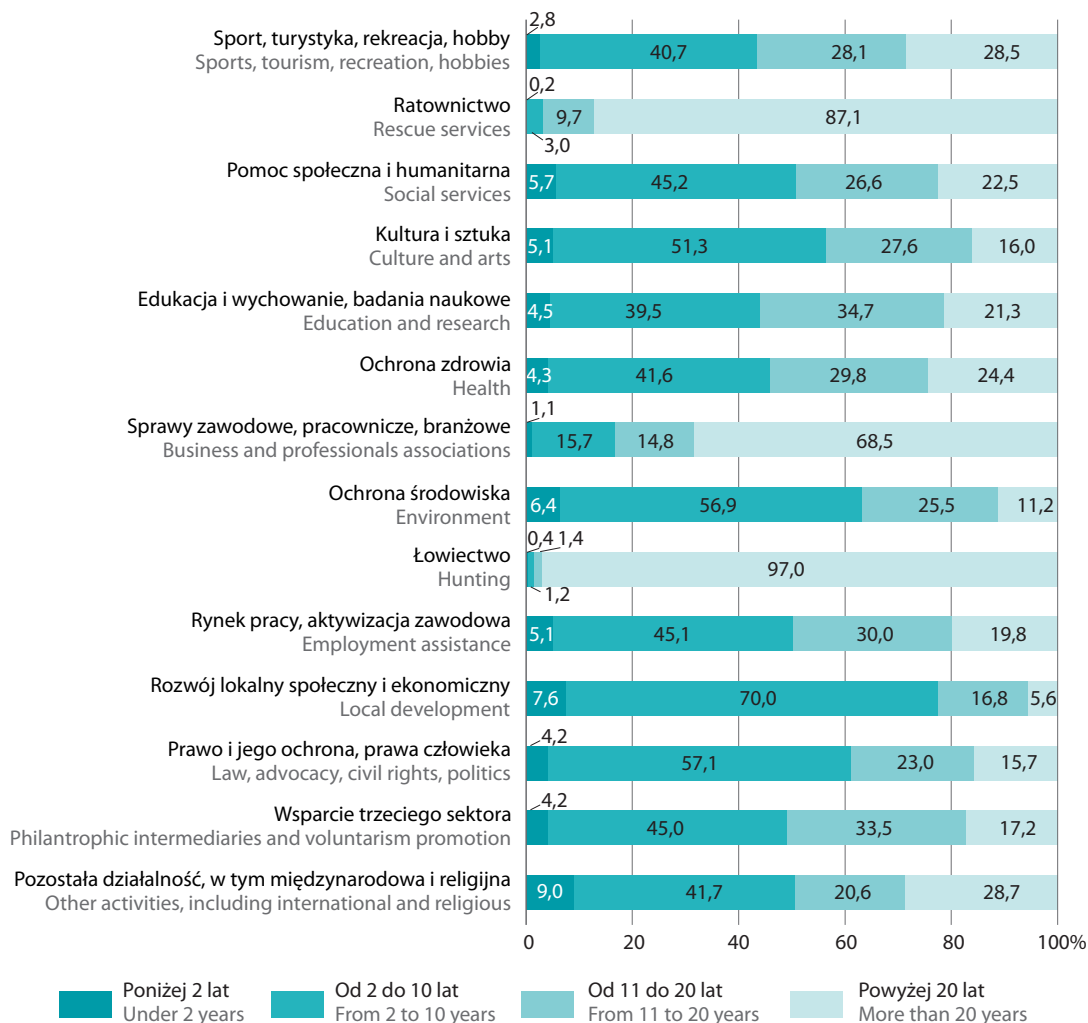
Po przeprowadzeniu badania zaobserwowano, że wśród zbiorowości organizacji non-profit pod względem długości prowadzenia działalności, wyróżniają się koła gospodyń wiejskich oraz fundacje, które w okresie do 10 lat stanowią odpowiednio 97,1% oraz 72,1%, w tym w przedziale do poniżej 2 lat – 8,7% i 9,0% podmiotów należących do tych grup. Wysoki odsetek kół gospodyń wiejskich, które są w miarę młodymi podmiotami, wynika z wprowadzenia odrębnej formy prawnej ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich, a więc nawet jeśli organizacje te działały długo, to musiały dokonać ponownej rejestracji po 2018 r.

Odwrotną sytuację można zauważyć wśród samorządu gospodarczego i zawodowego oraz organizacji pracodawców, gdzie jednostki prowadzące działalność do 10 lat stanowiły odpowiednio – 8,1% oraz 17,6%. Dodatkowo obydwie grupy zaliczają się do najliczniejszych w przedziale powyżej 20 lat – 81,0% oraz 67,7%

Oдноśnie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, to najliczniejszą grupą były podmioty działające ponad 20 lat – 40,0%, następnie organizacje ze stażem pomiędzy 11, a 20 lat – 28,4%, natomiast najmniejszą zbiorowość miała nie więcej niż 2 lata – 9,3%.

Wykres 1.5. Struktura rejestrowych organizacji non-profit w poszczególnych dziedzinach działalności według klas wieku organizacji w 2022 r.

Chart 1.5. Structure of register non-profit organizations in fields of activity by age class in 2022

W 2022 r. największy udział organizacji o najdłuższym stażu działania zaobserwowano w dziedzinach: łowiectwo (97,0%), ratownictwo (87,1%) oraz sprawy zawodowe, pracownicze i branżowe (68,5%). Podmioty non-profit powstałe po 2020 r. największy udział miały w ramach pozostałej działalności, w tym międzynarodowej i religijnej (9,0%), rozwoju lokalnego, społecznego i ekonomicznego (7,6%) oraz ochrony środowiska (6,4%).

1.4. Zasięg prowadzonej działalności

1.4. Territorial scope of activity

Organizacje non-profit prowadziły działalność na terenie: najbliższego sąsiedztwa, gminy, powiatu, województwa, całego kraju lub obszaru wykraczającego poza jego granice. Poniższa analiza obejmuje maksymalny zasięg prowadzonej przez poszczególne organizacje działalności.

Wykres 1.6. Struktura rejestrowych organizacji non-profit^a według maksymalnego zasięgu ich działania w 2022 r.

Chart 1.6. Structure of register non-profit organizations^a by maximum territorial scope of activity in 2022

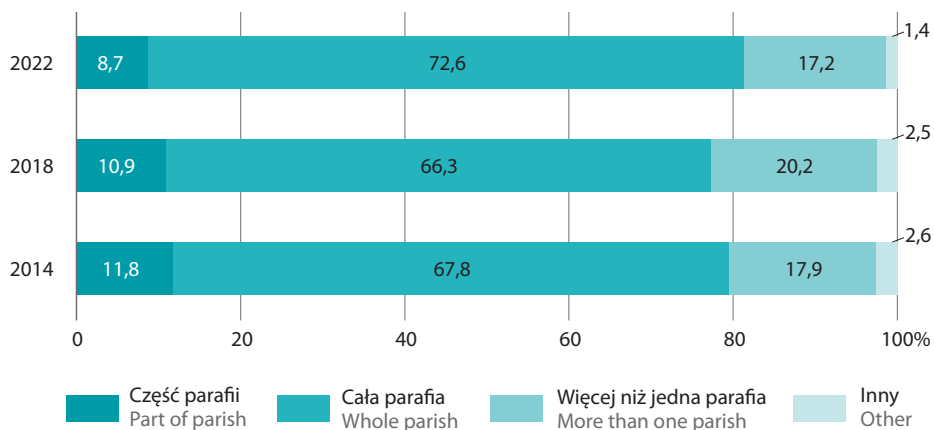
^a Dane nie uwzględniają działalności związków zawodowych.

^a Data do not include trade union activities.

Analiza maksymalnego zasięgu działalności podmiotów rejestrowych wskazuje, że największa część jednostek działała w 2022 r. w skali nie przekraczającej powiatu (59,5%). Organizacje częściej działały na obszarze całego kraju (18,4%) niż na terenie województwa (16,5%). Działania poza granicami kraju wskazało 5,5% jednostek, podczas gdy w 2018 r. ten odsetek był 0,3 p. proc. wyższy. Również na poziomie województwa i całego kraju odsetek podmiotów się zmniejszył względem 2018 r. z w sumie 36,4% do 34,9% w 2022 r.

Wykres 1.7. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według zasięgu ich działania

Chart 1.7. Catholic parish-based organizations by territorial scope of activity

Organizacje przyparafialne Kościoła katolickiego skupiały swoją działalność na społeczności lokalnej – 81,3% z nich działało wyłącznie na terenie parafii lub jej części. Natomiast 17,2% organizacji rozszerzało swoją aktywność na więcej niż jedną parafię. Zaś 1,4% przedstawicieli tych organizacji wskazywało na działalność na poziomie regionalnym, obejmującym miasto, dekanat lub diecezję.

W porównaniu z 2013 r., można zaobserwować zjawisko rozszerzania działalności organizacji przyparafialnych Kościoła katolickiego z części parafii na rzecz całej parafii.

1.5. Rodzaje i formy działalności

1.5. Types and forms of activity

1.5.1. Rodzaje działalności

1.5.1. Types of activity

Podstawowym rodzajem działalności organizacji non-profit jest działalność statutowa nienastawiona na zysk. Może być ona prowadzona w dwojakiej formie – jako działalność nieodpłatna, bądź jako odpłatna działalność statutowa. Nieodpłatna działalność statutowa to każda działalność jednostki zgodna z jej statutem, za którą nie są pobierane opłaty od osób z niej korzystających. W zakresie odpłatnej działalności statutowej dopuszcza się pobieranie opłat za świadczone usługi, jednak wysokość opłat nie może być wyższa niż koszty prowadzenia tej działalności. Dodatkowo organizacje sektora non-profit mogą prowadzić działalność gospodarczą ukierunkowaną na generowanie zysku finansowego, przy czym ewentualne nadwyżki powinny być przeznaczone wyłącznie na realizację ich celów statutowych.

W 2022 r. większość organizacji non-profit (71,5%) prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową. Pozostałe oferowały usługi odpłatnie, w tym 17,9% wyłącznie w ramach odpłatnej działalności statutowej, a wyłącznie w ramach działalności gospodarczej, jak również odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą prowadziło po 5,3% organizacji non-profit.

Najwyższy odsetek podmiotów prowadzących wyłącznie nieodpłatną działalność statutową występował wśród kół gospodyń wiejskich (91,2%), a następnie stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (74,2%). Natomiast najniższy odsetek w grupie organizacji charakteryzujących się takim prowadzeniem działalności zaobserwowano w samorządach gospodarczych i zawodowych (34,4%). Odpłatna działalność statutowa bez działalności gospodarczej była wykonywana przez 17,9% podmiotów. W tej grupie najwyższy odsetek zadeklarowały społeczne podmioty wyznaniowe (40,3%), zaś najniższy – koła gospodyń wiejskich (8,0%). Kolejne formy prowadzenia działalności gospodarczej – bez odpłatnej działalności statutowej oraz odpłatna działalność statutowa z działalnością gospodarczą w najwyższym stopniu zaobserwowano wśród samorządu gospodarczego i zawodowego – odpowiednio 24,4% oraz 15,2%.

Natomiast najniższy odsetek organizacji prowadzących działalność gospodarczą i brak odpłatnej działalności statutowej zaobserwowano wśród kół gospodyń wiejskich (0,5%), zaś odnośnie odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej – społecznych podmiotów wyznaniowych (2,7%).

Tablica 1.1. Struktura organizacji według rodzaju działalności prowadzonej w 2022 r.
Table 1.1. Structure of register non-profit organizations by types of activity conducted in 2022

Rodzaj organizacji Types of organization	Rodzaj działalności Type of activity			
	wyłącznie nieodpłatna działalność statutowa unpaid mission-related activity only	odpłatna działalność statutowa i brak gospodarczej paid mission-related activity, no economic activity	działalność gospodarcza i brak odpłatnej działalności statutowej economic activity, no paid mission-related activity	odpłatna działalność statutowa oraz działalność gospodarcza paid mission-related activity and economic activity
	% w wierszu % in line			
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS				
2022	71,5	17,9	5,3	5,3
2018	69,6	22,2	5,3	3,0
2014	72,2	17,4	7,8	2,6
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	71,8	17,9	5,2	5,2
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	63,6	24,1	5,8	6,5
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	70,3	18,5	5,4	5,8
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar social organizations	74,2	17,8	3,5	4,6
fundacje foundations	56,7	21,2	12,1	10,0
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	48,7	17,9	5,2	2,7
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	91,2	8,0	0,5	.
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	34,6	24,6	26,2	14,6
Organizacje pracodawców Employers' organizations	63,7	18,8	12,6	.
Związki zawodowe ^a Trade unions ^a	100,0	–	–	–
Partie polityczne Political parties	98,5	1,5	–	–

a Ze względu na charakter prowadzonej działalności związki zawodowe są organizacjami, które z zasady nie prowadzą odpłatnej działalności statutowej.

a Due to the nature of their activities, trade unions are organisations that, as a rule, do not carry out paid statutory activities.

1.5.2. Dziedziny odpłatnej działalności statutowej oraz działalności gospodarczej

1.5.2. Fields of paid mission-related activity and business activity

Dla zapewnienia porównywalności danych o dziedzinach odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej zostały one zaprezentowane zgodnie z terminologią Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007). W przypadku gdy organizacja prowadziła działalność gospodarczą lub odpłatną działalność statutową więcej niż w jednej dziedzinie wówczas wskazywała przeważający rodzaj danej działalności.

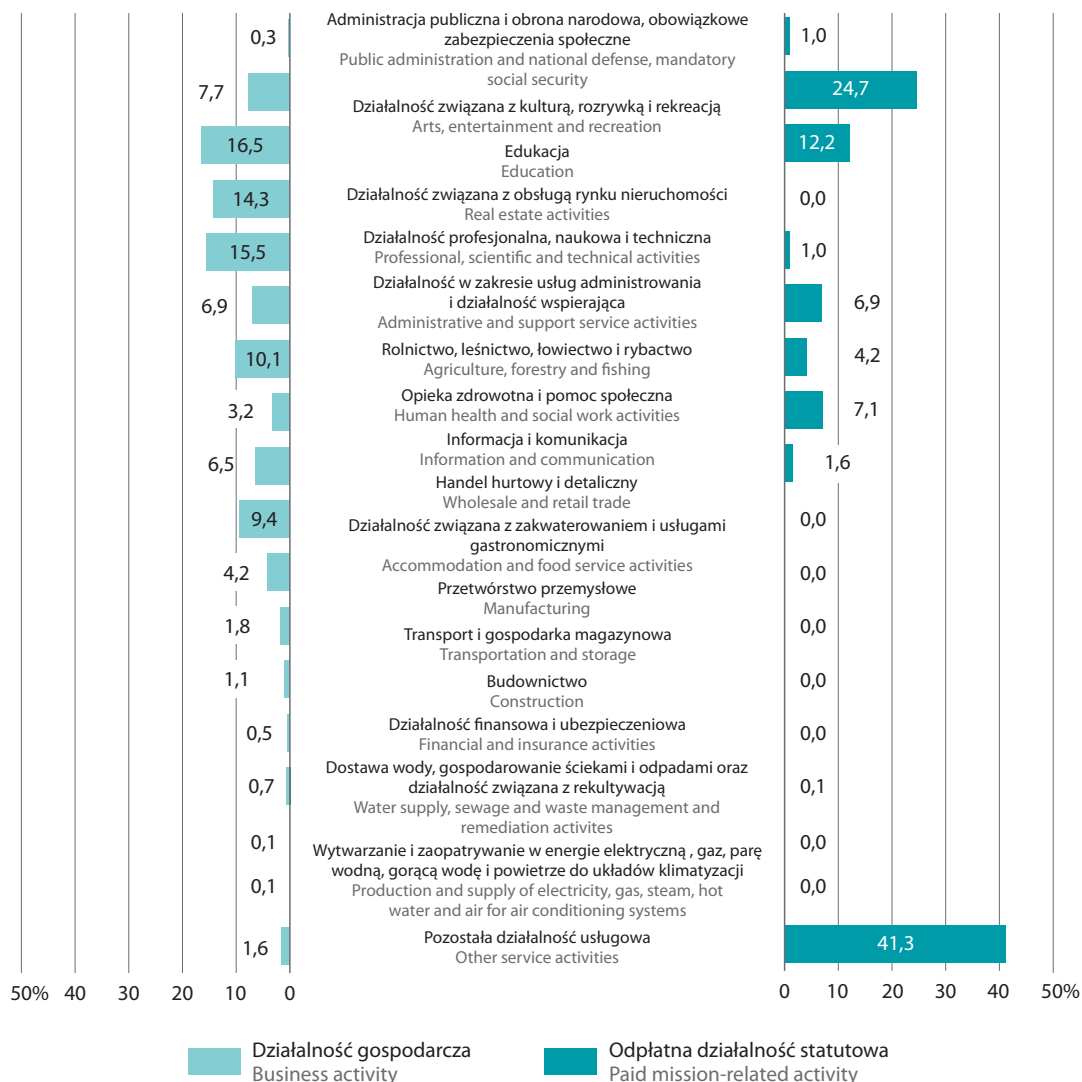
W 2022 r. wśród 34,9 tys. organizacji z odpłatną działalnością statutową największą koncentrację zaobserwowano w obszarze pozostała działalność usługowa, z uwagi na zaliczenie do tej kategorii związków zawodowych oraz partii politycznych, które stanowiły 81,4% tej grupy. Również znaczna część zadeklarowała prowadzenie działalności w ramach działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (24,7%), kolejnym wyróżniającym się obszarem była edukacja (12,2%).

Liczba organizacji prowadzących odpłatną działalność statutową wzrosła z 20 tys. w 2014 r. do 34,9 tys. w 2022 r.

W przypadku organizacji prowadzących działalność gospodarczą, odsetki są rozporoszone po większości działów PKD 2007. W 2014 r. organizacje w największym stopniu skupiły się wokół działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości, która uwzględnia wynajem lokali – ponad 20% zadeklarowały tą działalność. W 2022 r. najczęściej świadczone usługi edukacyjne (16,5%), następnie prowadzono działalność profesjonalną, naukową i techniczną (15,5%). Natomiast trzecia w kolejności prowadzona była działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (14,3%).

Wykres 1.8. Najczęściej wskazywane dziedziny odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej prowadzonej przez organizacje w 2022 r. według działów PKD

Chart 1.8. The most frequently indicated fields of paid mission-related activity and business activity conducted by register non-profit organizations in 2022 by NACE division8

1.5.3. Formy działalności statutowej

1.5.3. Forms of mission-related activity

Organizacje non-profit powstają, aby realizować zadania w różnych sferach życia społecznego. Mają zróżnicowane formy prawno-organizacyjne, co skutkuje działaniem zgodnie z różnymi przepisami prawnymi. To zróżnicowanie widoczne jest także w sposobach, w jaki prowadzą swoją działalność statutową.

Tablica 1.2. Odsetek rejestrowanych organizacji non-profit według form działalności statutowej w 2022 r.

Table 1.2. Percentage of register non-profit organizations by forms of mission-related activity in 2022

Rodzaje organizacji Type of organization	Świadczenie usług Services							Wsparcie materi- alne Material assistance	Produkcja, wytwarzanie towarów Production manufactur- ing goods
	Świadczenie usług bezpłatnych Unpaid services						Świadcze- nie usług płatnych Paid services		
	Razem Grand total	Razem Total	w tym of which						
			animowanie współpracy między organizacjami developing cooperation between organizations	mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej mobilizing, educating the public opinion	reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp. representing and protect- ing the rights of the entity's members, other groups of people, society, organiza- tions, enterprises, etc.				
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	2022	91,2	85,2	21,1	11,2	17,0	20,9	18,8	6,0
	2018	93,8	88,0	22,4	12,3	19,1	22,5	21,3	2,1
	2014	94,0	88,4	22,1	11,9	19,9	23,1	20,9	2,3
		90,3	83,7	19,7	11,0	7,2	22,9	16,4	6,7
		84,4	77,7	15,7	14,5	8,9	33,0	35,8	3,5
		91,3	84,7	17,9	12,0	7,2	23,8	17,5	2,4
		92,7	86,8	16,9	9,7	7,0	21,1	13,9	2,3
		86,2	77,1	21,5	20,4	7,8	33,6	30,4	2,8
		82,4	52,3	6,1	5,9	2,3	43,1	14,5	3,1
		83,1	80,9	34,9	3,7	3,6	10,0	9,0	41,6
Spoleczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations Organizacje pracodawców Employers' organizations Związki zawodowe Trade unions		98,1	87,9	29,8	17,7	52,6	46,1	11,8	2,1
		100,0	99,7	63,1	40,1	85,4	23,7	6,6	-
		98,3	98,3	31,9	10,3	98,5	1,0	40,7	-
		84,8	84,8	-	97	68,2	-	-	-

W 2022 r. 91,2% organizacji non-profit w ramach swojej działalności statutowej prowadziło działalność usługową. Najczęściej wybieraną formą świadczenia usług były usługi nieodpłatne – 85,2%, natomiast 20,9% organizacji świadczyło usługi odpłatne. Płatne usługi najczęściej były oferowane przez samorząd gospodarczy i zawodowy (46,1%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (43,1%).

Z kolei najistotniejszymi formami świadczenia usług bezpłatnych było animowanie współpracy między organizacjami – 21,1%, reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm (17,0%) oraz mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej (11,2%). Animowanie współpracy między organizacjami szczególnie zajmowały się partie polityczne (63,1%), mobilizowaniem, edukowaniem opinii publicznej – związki zawodowe (97,0%), zaś reprezentowaniem i obroną praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm – organizacje pracodawców (98,5%).

W przypadku pozostałej działalności - innej niż usługowa, częściej polegała na wsparciu materialnym, tj. materialnym i rzeczowym (18,8%) niż produkcji, wytwarzaniu towarów (6,0%).

Od 2014 r. można zaobserwować nieznaczne spadki w większości stosowanych formach działalności. W zakresie świadczenia usług widoczny jest spadek o 2,8 p. proc. - największa różnica była wśród usług bezpłatnych (spadek o 3,2 p. proc.). Natomiast w przypadku produkcji i wytwarzaniu towarów, względem 2014 r. odnotowano wzrost na poziomie 3,7 p. proc.

1.6. Baza członkowska⁶

1.6. The membership base

Podmioty sektora non-profit to głównie organizacje członkowskie, najczęściej stowarzyszenia, które opierają swoją działalność przede wszystkim na pracy społecznej zrzeszonych w nich osób. Członkami omawianych podmiotów mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Wśród organizacji non-profit nieczłonkowski charakter mają fundacje i około 2/3 społecznych podmiotów wyznaniowych, natomiast do organizacji samorządu gospodarczego czy związków stowarzyszeń przynależą głównie osoby prawne.

Stosowany w publikacji termin „członkostwo” odnosi się do łącznej liczby członków w poszczególnych organizacjach. Oznacza to, że te same osoby mogą być uwzględnione wielokrotnie, jeśli należały do więcej niż jednej organizacji.

W prezentowanych o członkostwie danych dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniono liczbę członków organów kolegiałnych organizacji (zarząd, rada itp.).

Według stanu na koniec 2022 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały 10,1 mln członków, z czego 98,3% dotyczyło członkostw osób fizycznych⁷. Natomiast zgodnie z danymi z badania spisowego jednostek przy-parafialnych za 2022 r. niesformalizowane organizacje Kościoła katolickiego skupiały ponad 3,0 mln osób.

Baza członkowska względem 2014 r. zmalała o 1,3 mln członków, natomiast odnośnie potencjału członkostwa wśród niesformalizowanych organizacjach Kościoła katolickiego, wzrosła o 0,4 mln osób.

⁴ Analiza w tym podrozdziale obejmuje rejestrowe organizacje non-profit oraz przy-parafialne organizacje Kościoła katolickiego.

⁵ Dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych jako członków uwzględniono liczbę członków organów kolegiałnych organizacji (zarząd, rada itp.).

1.6.1. Członkostwa osób fizycznych

1.6.1. Memberships of natural persons

Zdecydowana większość rejestrowych organizacji non-profit zrzeszała w 2022 r. osoby fizyczne (79,3%). W przypadku pozostałych podmiotów sektora jako ich bazę członkowską uwzględniono osoby należące do organów kolegialnych jednostki, takich jak: rada, zarząd, komisja itp. Łącznie objęte badaniem organizacje wykazały około 9,9 mln tak liczonych członkostw osób fizycznych. Liczba członkostw osób fizycznych w aktywnych organizacjach rejestrowych spadła między 2014 r. a 2022 r. o 12,4%, czyli 1,5 mln osób, przy jednoczesnym wzroście liczby tych podmiotów o 14,7%, czyli 14,8 tys.

Po uwzględnieniu przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego liczba członkostw osób fizycznych wyniosła 12,9 mln. Natomiast w 2014 r. liczba tak definiowanych członkostw stanowiła 13,9 mln osób, a więc odnotowano spadek liczby osób należących do organizacji non-profit o 7,2%.

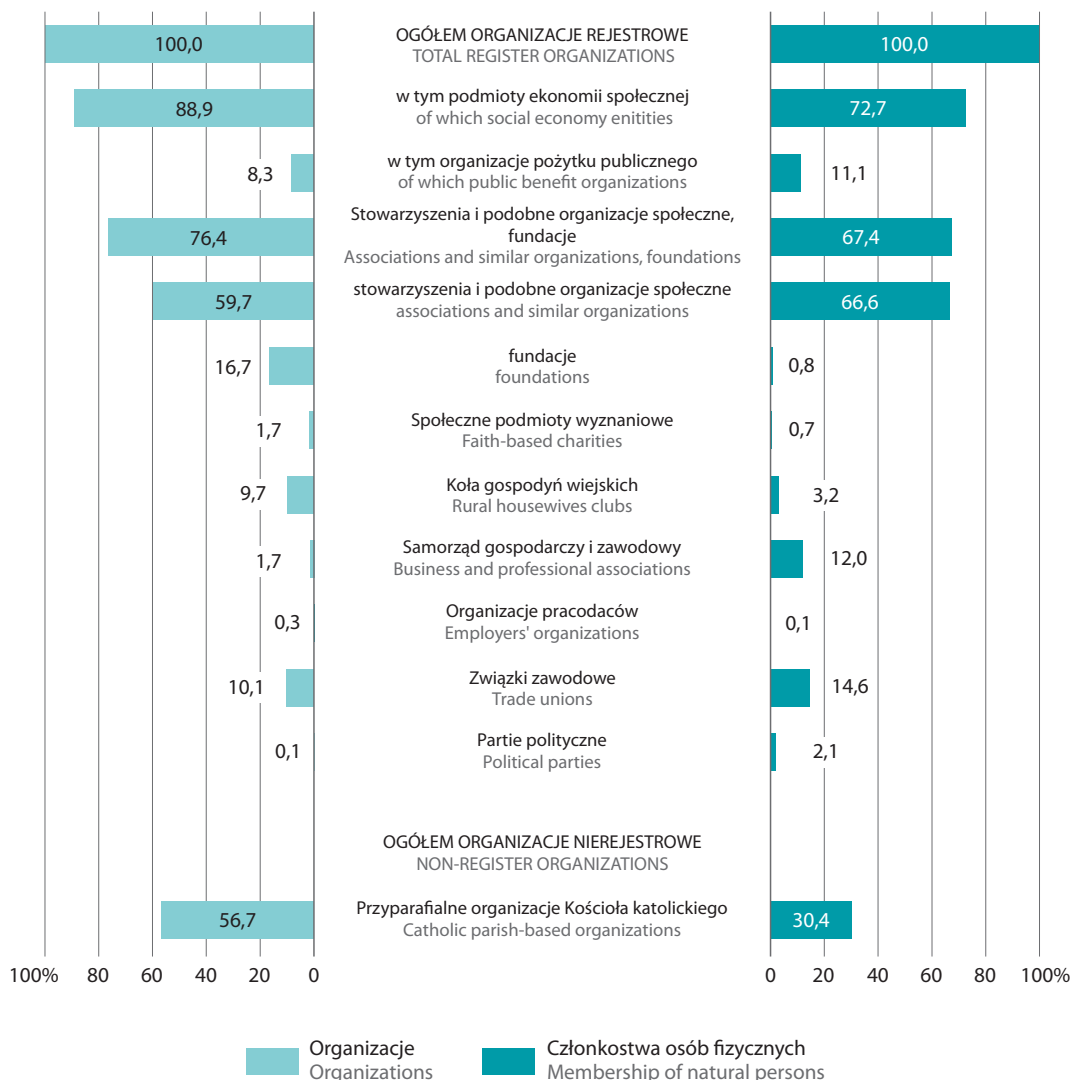
W rejestrowych organizacjach największą część członków skupiały stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje (67,4%), które stanowiły zarazem najliczniejszą grupę analizowanych podmiotów (76,4%). W tej grupie największą liczbę członków osób fizycznych zrzeszały stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 6,6 mln osób, przy czym stanowiły one 57,8% zbiorowości wszystkich organizacji. Na drugim miejscu zarówno pod względem liczebności organizacji, jak i członków były związki zawodowe, które stanowiły 10,1% organizacji i zrzeszały 1,4 mln członków, czyli 14,6% bazy członkowskiej osób fizycznych sektora non-profit.

Wśród zbadanych jednostek znajdowały się również podmioty należące do sektora ekonomii społecznej, stanowiące 88,9% wszystkich rejestrowych organizacji non-profit i należało do nich 72,7% wszystkich członków. Zaś podmioty posiadające status organizacji pożytku publicznego, stanowiące 8,3% zbiorowości skupiały 11,1% członków.

Warto też wspomnieć o grupie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego (3,0 mln), które w porównaniu z bazą członkowską rejestrowych organizacji non-profit stanowiły 30,4% i których udział w tej bazie wzrósł w porównaniu z 2014 r. o 7,0 p. proc., a od 2018 r. o 6,4 p. proc.

Wykres 1.9. Struktura liczby członkostw osób fizycznych^a i liczby rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.

Chart 1.9. Structure of the number of memberships of natural persons^a and the number of register non-profit organizations in 2022

a Dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniono liczbę członków organów kolegialnych organizacji (zarząd, rada itp.).

a For foundations and other organizations whose members are not natural persons include members of their collective bodies (in the Management Board, the Council, etc.).

W 2022 r. rejestrowe organizacje non-profit zrzeszały średnio 86 osób, jednak połowa z nich zadeklarowała nie więcej niż 22 członkostw. W porównaniu do 2014 r. średnia liczba członków zmniejszyła się o 5,3% (ze 113), mediana również uległa zmniejszeniu o 2 osoby (z 28).

Na tle ogółu zbiorowości wyróżniały się partie polityczne, gdzie odnotowano najwyższą średnią liczbę członków – 3088, natomiast mediana wyniosła 200 osób. Odnosząc się zarówno do 2014 r., średnia liczba członków i mediana zmniejszyły się, odpowiednio o 2632 i 115 członków wobec 2014 r.

Okolo 44,2% wszystkich członkostw w organizacjach rejestrowych dotyczyło kobiet. Podobnie jak w 2018 r., najwyższy stopień feminizacji charakteryzował koła gospodyń wiejskich (87,1%). Kobiety stanowiły ponad połowę członków w społecznych podmiotach wyznaniowych (63,8%) oraz w samorządach gospodarczych i zawodowych (61,9%). Natomiast w przyparafialnych organizacjach Kościoła katolickiego odsetek kobiet wśród członków osób fizycznych wyniósł 70,9% i obniżył się o 0,9 p. proc. względem 2018 r.

Tablica 1.3. Członkostwa osób fizycznych^a w organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2022 r.
Table 1.3. Memberships of natural persons^a in the non-profit organizations by types of organization in 2022

Rodzaje organizacji Types of organization	Członkostwa Memberships			
	ogółem (w mln) total (in mln)	kobiety (w %) women (in %)	średnia average	mediana median
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	9,9	4,2	86	22
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	7,2	43,9	80	20
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	1,1	51,6	116	20
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	6,7	41,4	76	20
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	6,6	41,3	96	28
fundacje foundations	0,1	49,1	4	3
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	0,1	63,8	36	1
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,3	87,1	28	25
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	1,2	61,9	597	35
Organizacje pracodawców Employers' organizations	0,0	37,2	16	0
Związki zawodowe Trade unions	1,4	34,3	128	38
Partie polityczne Political parties	0,2	31,8	3088	200
ORGANIZACJE NIEREJESTROWE NON-REGISTER ORGANIZATIONS				
Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego Catholic parish-based organizations	3,0	70,9	47	20

^a Dla fundacji i innych organizacji niezrzeszających osób fizycznych uwzględniono liczbę członków organów kolegialnych organizacji (zarząd, rada itp.).

^a For foundations and other organizations whose members are not natural persons include the number of members of their collective bodies (in the Management Board, the Council, etc.).

1.6.2. Składki członkowskie

1.6.2. Membership dues

Wśród rejestrowych organizacji non-profit zrzeszających osoby fizyczne 74,2% zadeklarowało, że posiadało wpływy ze składek członkowskich w 2022 r. i względem 2014 r. odsetek wzrósł o 2,0 p. proc. – z 72,2%. Składkę członkowską uregulowało 75,8% osób zrzeszonych w omawianych podmiotach, o 5,1 p. proc. więcej niż w 2014 r.

Przeważająca liczba związków zawodowych (92,6%) zgłosiła, że ich członkowie regularnie opłacali składki członkowskie, a 94,3% członków uiściło opłaty za składki za rok 2022. Tak wysoki odsetek jest związany z charakterem tych organizacji, które cechują się silnie zorganizowaną strukturą oraz obowiązkiem dokonywania wpłat na rzecz związku.

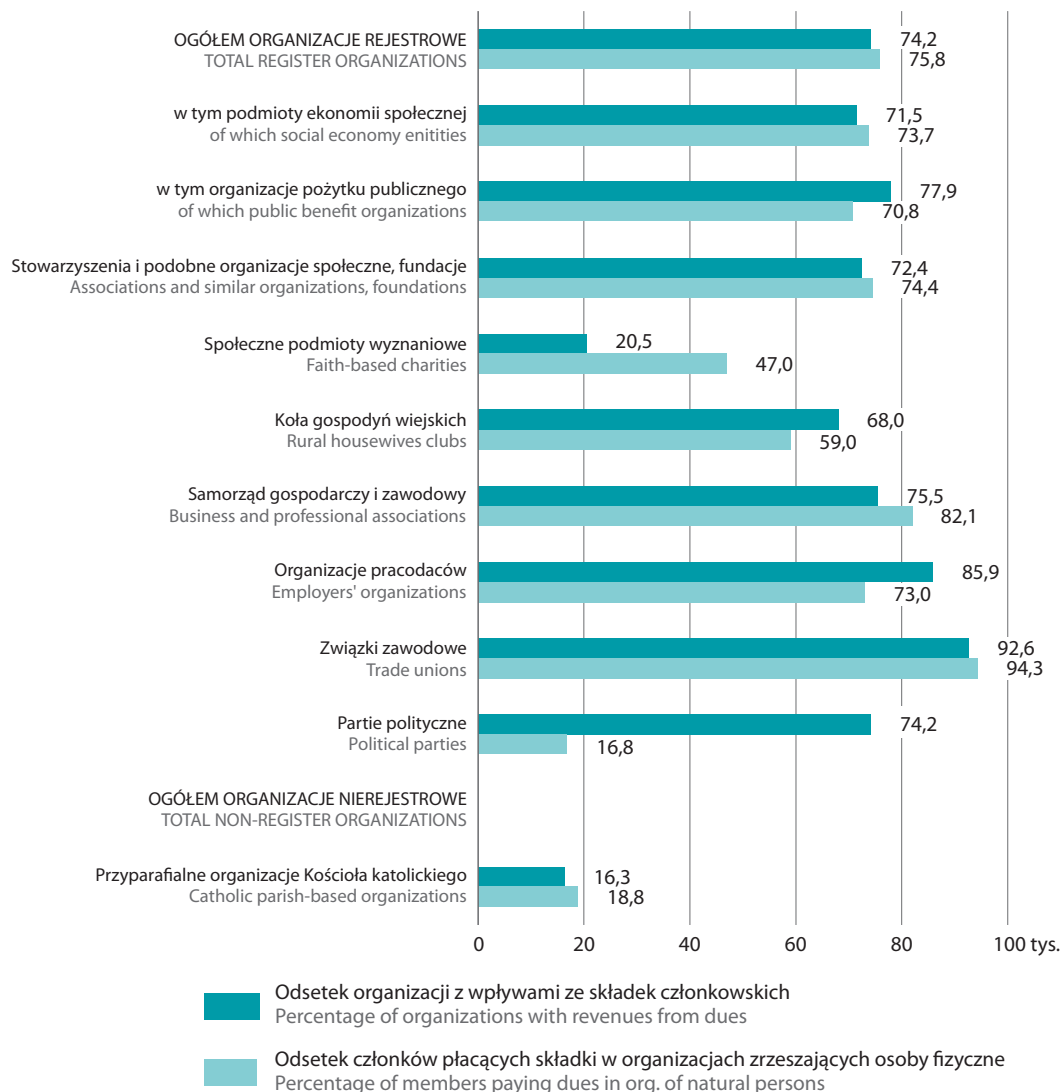
Stosunkowo wysoki procent organizacji zgłaszających wpływy ze składek zaobserwowano wśród partii politycznych (74,2%), przy jednocześnie niskim odsetku członków uiszczających te opłaty (16,8%).

Wyraźnie na przeciwnym biegunie znajdują się społeczne organizacje wyznaniowe, które miały znacznie niższy udział podmiotów deklarujących wpływy ze składek członkowskich oraz mniejszy odsetek członków, którzy je wpłacili – odpowiednio 20,5% oraz 47,0% i wskazane odsetki są na zbliżonym poziomie w porównaniu do 2014 r.

W nierejestrowanych organizacjach non-profit wartości te były najniższe, co jest związane z mniej formalnym charakterem tych jednostek – 16,3% przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego zadeklarowało, że ich członkowie w 2022 r. opłacili składki członkowskie, a odsetek członków, którzy faktycznie ją opłacili, wyniósł 18,8% i względem 2014 r. odnotowano wzrost zarówno odnośnie podmiotów deklarujących wpływy ze składek członkowskich, jak również odsetka członków wpłacających składkę, odpowiednio – o 3,9 p. proc. (z 12,4%) oraz o 3,6 p. proc. (z 15,2%).

Wykres 1.10 Organizacje non-profit zrzeszające osoby fizyczne, w których opłacano składki członkowskie i członkowie opłacający składki w 2022 r.

Chart 1.10. Non-profit organizations associating natural persons in which membership dues were paid and dues-paying members in 2022

1.6.3. Członkowie osoby prawne

1.6.3. Members of being legal persons

Poza członkostwem osób fizycznych rejestrowe organizacje non-profit deklarowały wśród członków osoby prawne (np. stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, gminy). W 2022 r. działało ponad 5,8 tys. organizacji, do których należała co najmniej jedna osoba prawna, a ich udział w badanej zbiorowości wyniósł 5,1%. W odniesieniu do 2014 r., liczba organizacji deklarujących członkostwo osób prawnych obniżyła się o 6,7% – z 6,0 tys.

Analizowane podmioty zrzeszały łącznie 213,2 tys. członków osób prawnych, co stanowiło 2,1% wszystkich członkostw w rejestrowych organizacjach non-profit i odsetek ten wzrósł o 0,5 p. proc. względem 2014 r.

Wykres 1.11. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit zrzeszających osoby prawne według rodzaju organizacji w 2022 r.

Chart 1.11. Percentage of register non-profit organizations associating legal persons by types of organization in 2022

Podobnie jak w poprzednich badaniach, przynależność osób prawnych deklarowały organizacje pracodawców (96,3%) oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (34,4%).

Organizacje skupiające inne podmioty najczęściej prowadziły działania w obszarach takich jak: sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe (37,9%), sport, turystyka, rekreacja, hobby (28,5%) oraz rozwój lokalny społeczny i ekonomiczny (7,2%).

1.7. Bariery działania⁸

1.7. Barriers to activity

W 2022 r. większość analizowanych organizacji non-profit zgłosiła napotkanie różnych przeszkód i trudności w prowadzeniu swojej działalności. Wśród rejestrowych organizacji non-profit 63,5% zadeklarowało, że doświadczyło przynajmniej jednej bariery podczas funkcjonowania.

Regularnie potwierdzane w kolejnych edycjach badań są trzy główne bariery w działalności zarejestrowanych organizacji non-profit: trudności w pozyskiwaniu środków finansowych (32,8%), niewystarczająca

⁶ Analiza w tym podrozdziale uwzględnia rejestrowe organizacje non-profit i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego.

liczba chętnych do pracy społecznej (26,4%) oraz problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych (17,8%). Aczkolwiek odsetek ich występowania z badania na badanie obniża się, w 2014 r. trudności w pozyskiwaniu środków finansowych wskazało 41,9%, niewystarczającą liczbę chętnych do pracy społecznej – 28,7%, natomiast problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych – 24,1%.

W badaniu realizowanym za 2022 r., 15,4% analizowanej zbiorowości wskazało na problemy wynikające z nagłych zmian sytuacji społeczno-gospodarczej (np. inflacja, wojna w Ukrainie). Był to problem, który zadeklarowało więcej podmiotów niż problemy wewnątrz organizacji, czy problemy w kontaktach z administracją publiczną (po 11,8%), jak również niewystarczające wsparcie społeczne (11,2%). Pozostałe trudności w prowadzeniu działalności nie przekroczyły 7,0%.

Wykres 1.12. Rejestrowe organizacje non-profit według rodzaju zgłaszanych problemów w prowadzeniu działalności w 2022 r.^a

Chart 1.12. Register non-profit organizations by the type of reported problems in activity in 2022^a

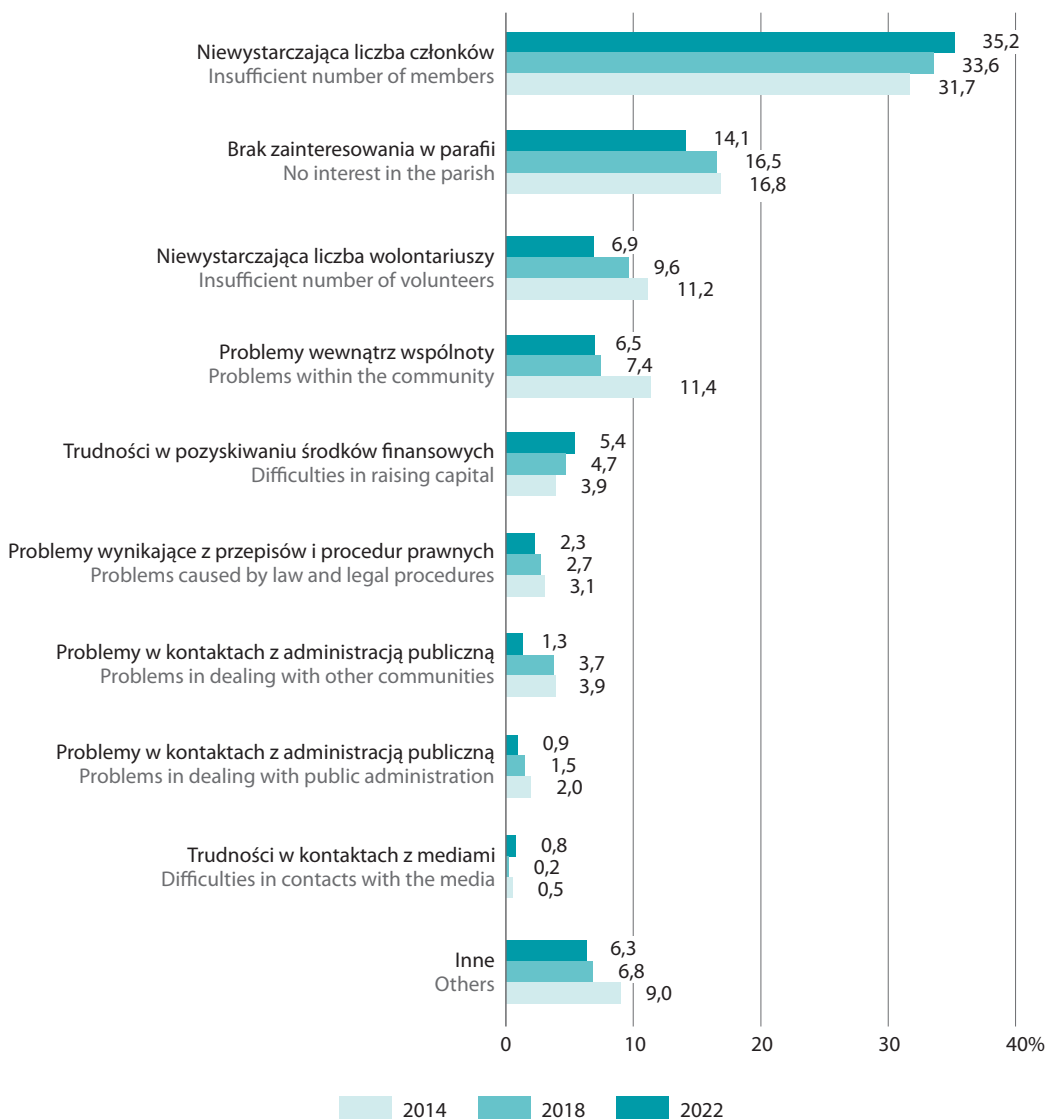

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

Problemy wewnątrz organizacji oraz problemy w kontaktach z administracją publiczną sygnalizowało po 11,8% podmiotów. Niewystarczające wsparcie społeczne zadeklarowało 11,2% podmiotów. Znacznie rzadziej odnotowano takie bariery jak: trudności ze znalezieniem pracowników (4,9%), trudności wynikające z kontaktów z innymi organizacjami (4,9%) oraz trudności w kontaktach z mediami (2,1%). Przeszkody innego rodzaju niż wyżej wymienione zgłosiło 0,6% podmiotów, a więc znacznie więcej niż w poprzednich latach.

Wykres 1.13. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według najważniejszych problemów organizacji w 2022 r.

Chart 1.13. Catholic parish-based organizations by the most important reported problems in activity in 2022

Odnosnie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego brak problemów w swojej działalności zadeklarowało 43,4% podmiotów. Podobnie jak w poprzednich badaniach, najczęściej zgłaszaną barierą była niewystarczająca liczba członków, którą w 2022 r. zgłosiło 35,2% jednostek. Kolejnym problemem deklarowanym przez przyparafialne organizacje był brak zainteresowania w parafii – 14,1%, tutaj odnotowano spadek względem ubiegłych lat – względem 2014 r. o 2,7 p. proc., a 2018 r. – o 2,4 p. proc.

Analizując problemy zgłaszane przez organizacje w podziale na rodzaj podmiotu, można zauważyć, że najczęściej bariery w działalności sygnalizowały partie polityczne (98,5%), a następnie organizacje pracodawców (71,3%). Równie często trudności zgłaszały fundacje (70,1%) oraz związki zawodowe (69,3%). Spośród wszystkich typów organizacji, najmniej problemów napotykały koła gospodyń wiejskich (46,3%) i społeczne podmioty wyznaniowe (50,7%).

Wykres 1.14. Organizacje non-profit zgłaszające występowanie przynajmniej jednej bariery w prowadzeniu działalności według rodzaju organizacji w 2022 r.

Chart 1.14. Non-profit organizations reporting at least one barrier to activity in 2022 by type of organizations

1.8. Praca płaćna

1.8. Labour resources

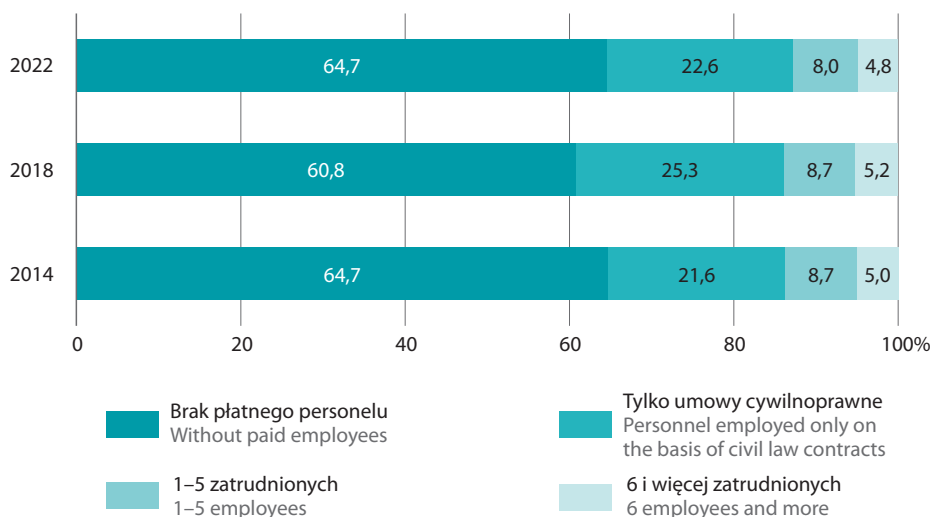
W podrozdziale zaprezentowane zostały dane dotyczące pracy płaćnej, pracy społecznej oraz innych rodzajów pracy wykonywanej w organizacjach sektora non-profit, zgodnie z formami pracy określonymi przez Międzynarodową Organizację Pracy⁷. Pracę płaćną przedstawiono w podziale na zatrudnienie etatowe, czyli pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) oraz pracę pozaetatową świadczoną w oparciu o umowy cywilnoprawne (np. umowy zlecenia lub umowy o dzieło).

Praca płaćna nie jest niezbędnym zasobem do prowadzenia działalności organizacji non-profit. Blisko 2/3 spośród badanych organizacji w ogóle nie korzystało z takiej pracy (64,7%), przy czym brak personelu płaćnego deklarowały w najwyższym stopniu koła gospodyń wiejskich (98,1%), oraz partie polityczne (80,3%). Wśród organizacji korzystających z pracy płaćnego personelu popularniejsze było korzystanie wyłącznie z pracy świadczonej w ramach umów cywilnoprawnych (22,6%) niż zatrudnianie personelu etatowego (12,8%).

W porównaniu do lat poprzednich utrzymała się dominacja podmiotów, które nie korzystały z płaćnego personelu. W 2018 r. odnotowano najniższy w objętych pomiarem okresach udział organizacji, które nie zatrudniały personelu (60,8%), przy jednoczesnym wzroście udziału organizacji, które zatrudniały wyłącznie na podstawie umów cywilnoprawnych (25,3%).

Wykres 1.15. Struktura rejestranych organizacji non-profit i osób pracujących społecznie w 2022 r.

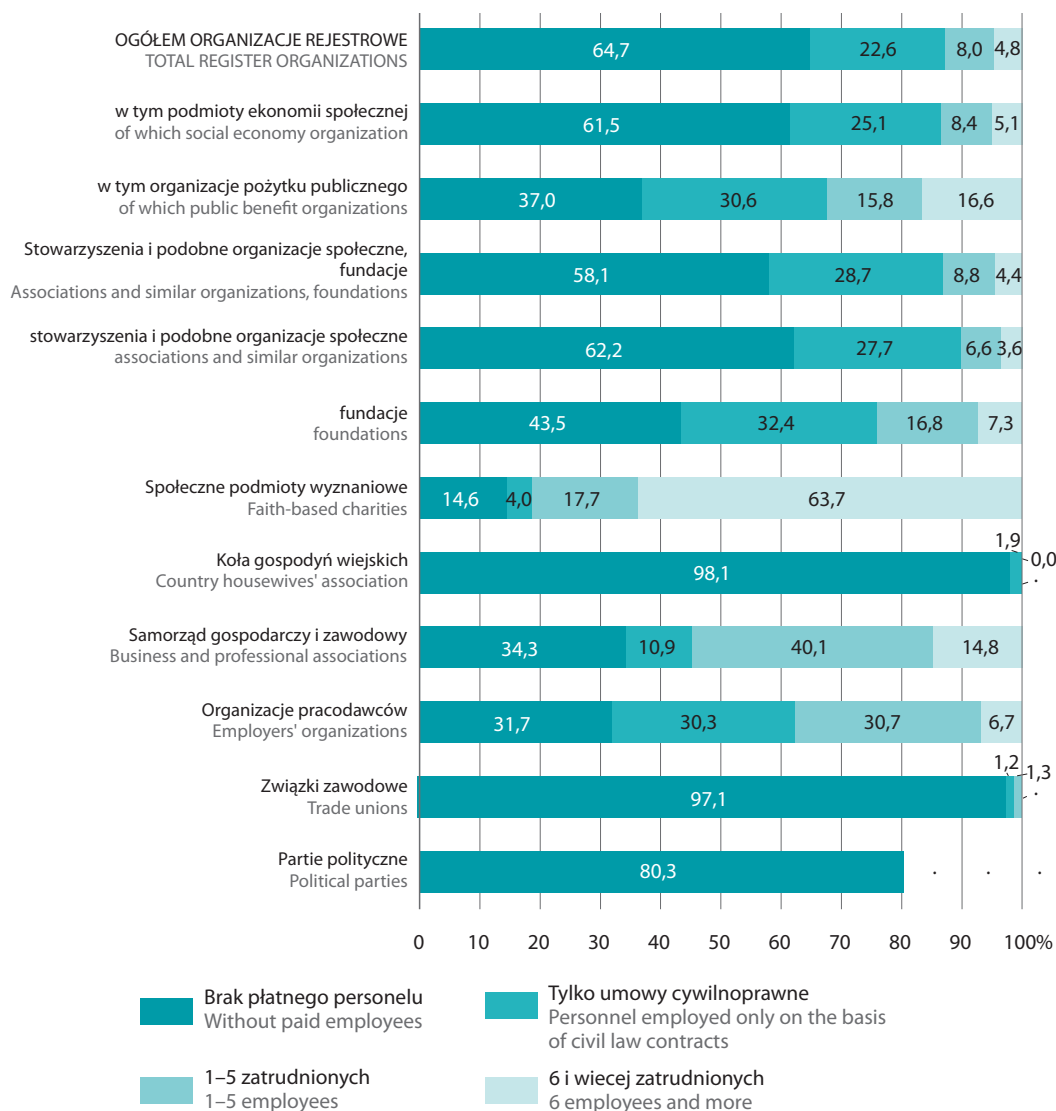
Chart 1.15. Structure of register non-profit organizations and volunteers in 2022

Większym niż przeciętnym udziałem organizacji deklarujących personel zatrudniany w ramach umów cywilnoprawnych charakteryzowały się fundacje (32,4%) i organizacje pracodawców (30,3%). Wśród podmiotów zatrudniających na podstawie stosunku pracy przeważały takie, które deklarowały maksymalnie 5 pracowników etatowych. Jedynie 2,0% organizacji można określić jako relatywnie duże z punktu widzenia potencjału zatrudnieniowego, gdyż zatrudniały w ramach umów o pracę co najmniej 20 osób.

⁷ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_230304.pdf.

Wykres 1.16. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według klas zatrudnienia w 2022 r.
Chart 1.16. Structure of register organizations by employment classes in 2022

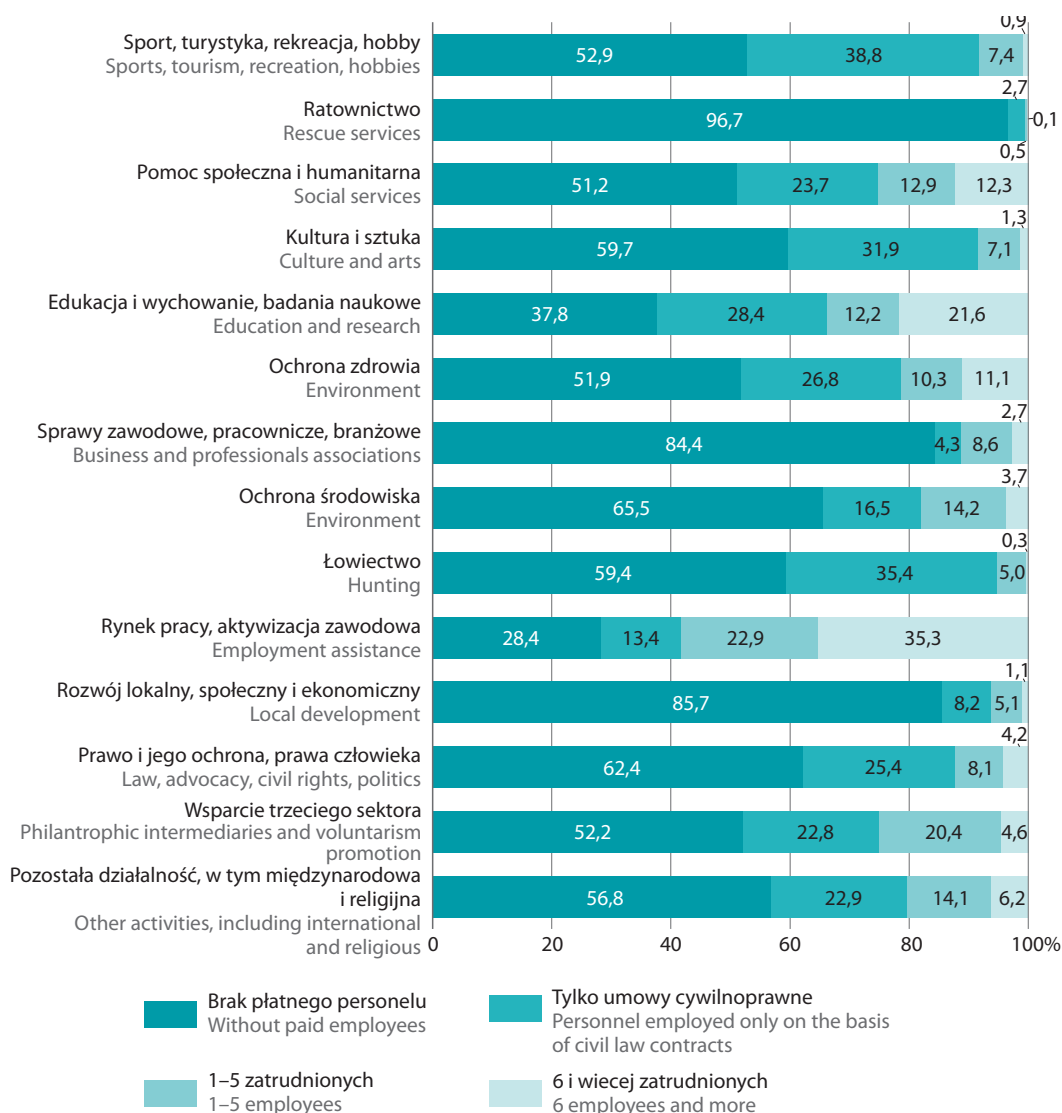

Brak pracowników etatowych najczęściej deklarowały organizacje zajmujące się ratownictwem (96,7%). Relatywnie często bez wsparcia pracowników zatrudnionych na umowę o pracę działalność prowadziły organizacje zajmujące się rozwojem lokalnym, społecznym i ekonomicznym (85,7%), a także sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi (84,4%).

Najwyższy odsetek organizacji zatrudniających wyłącznie w ramach umów cywilnoprawnych był wśród organizacji prowadzących działalność w zakresie sportu, turystyki, rekreacji, hobby (38,8%), łowiectwa (35,4%) oraz kultury i sztuki (31,9%). Z kolei pracownicy etatowi najczęściej zatrudniani byli przez organizacje zajmujące się rynkiem pracy, aktywizacją zawodową (58,2%) a także edukacją i wychowaniem, badaniami naukowymi (33,8%).

Wykres 1.17. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według głównej dziedziny działalności i klas zatrudnienia w 2022 r.

Chart 1.17. Structure of register organizations by main field of activity and employment classes in 2022

1.8.1. Pracownicy etatowi¹⁰

1.8.1. Personnel employed on the basis of employment contract

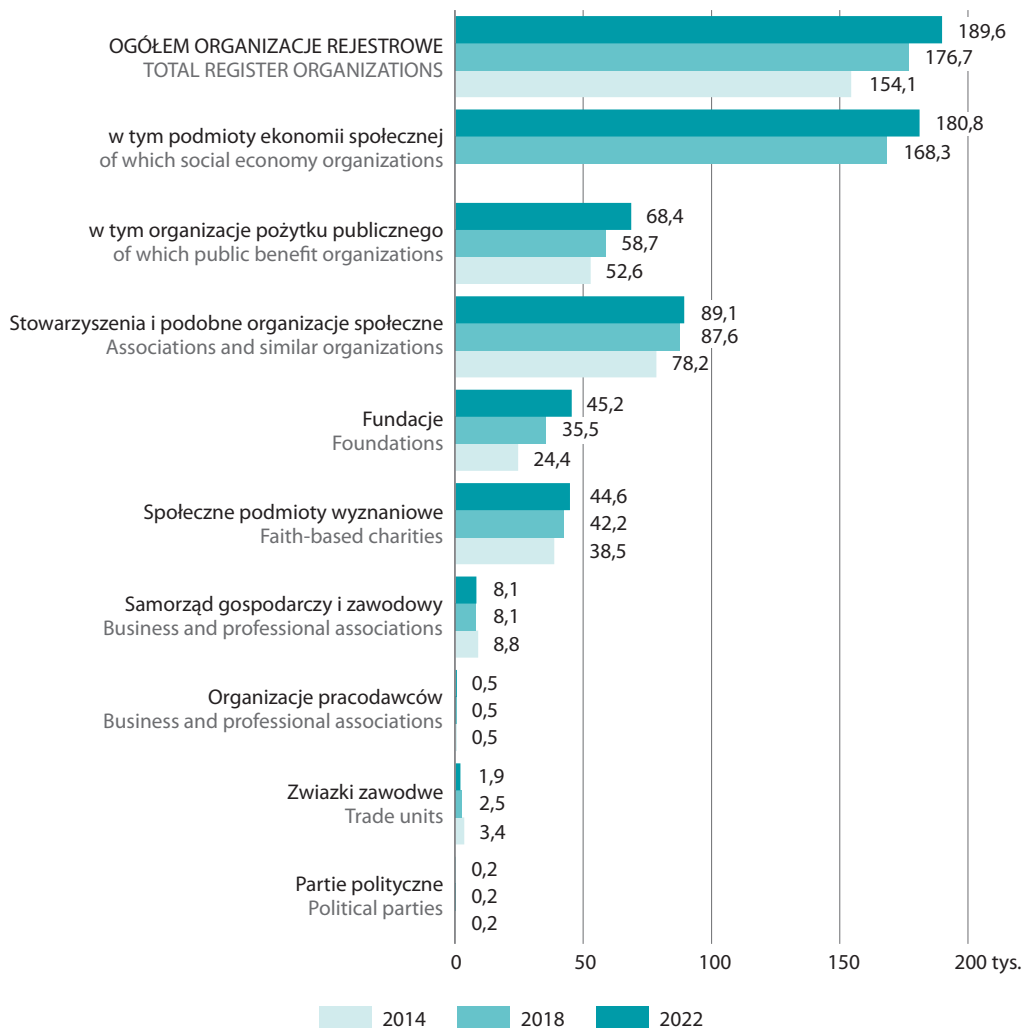
Łącznie we wszystkich rejestrowych organizacjach non-profit na koniec 2022 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 189,6 tys. osób, w tym dla 157,6 tys. osób organizacje te stanowiły główne miejsce pracy. Ze względu na powszechność zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, przeciętna liczba zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w całym 2022 r. była niższa od liczby osób pracujących na koniec roku i wyniosła 155,5 tys. etatów.

¹⁰ W tej części publikacji analizowane są dane wyłącznie dla rejestrowych organizacji non-profit.

W odniesieniu do lat poprzednich nastąpił wzrost wszystkich omówionych wskaźników. Liczba zatrudnionych wzrosła w stosunku do 2014 r. o 23,1% (ze 154,1 tys. osób), a w stosunku do 2018 r. o 7,3%, (z 176,7 tys.). Liczba osób, dla których zatrudnienie w organizacji stanowiło główne miejsce pracy wzrosła w stosunku do 2014 r. o 1/5 – 20,4% (z 131,0 tys. osób) i o 9,0% w stosunku do 2018 r. (ze 144,6 tys. osób). Od 2014 r. również wzrastała przeciętna liczba zatrudnionych ze 128,8 tys. etatów do 144,5 tys. etatów w 2018 r., a w 2022 r. do 155,5 tys. etatów. Na przestrzeni lat wzrost tego wskaźnika wyniósł 20,7%.

Wykres 1.18. Liczba zatrudnionych na podstawie stosunku pracy na dzień 31.12 w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji

Chart 1.18. Number of employees on the basis of employment contract on 31.12. in register non-profit organizations by type of organization

Największą dynamikę przyrostu liczby etatowych pracowników odnotowano wśród fundacji. Między 2014 r. a 2022 r. zatrudnienie na koniec roku zwiększyło się o 85,2%, co można powiązać z równie wysokim wzrostem w analizowanym okresie liczby fundacji (o 80,0%). O 30,0% zwiększyła się również liczba pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w stowarzyszeniach lub innych organizacjach społecznych, a o 15,8% w przypadku społecznych podmiotów wyznaniowych. Wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego liczba pracowników etatowych spadła – o 8,0%, podczas gdy ogólna liczba tych podmiotów wzrosła o 24,3%. Największy spadek zatrudnienia odnotowano w związkach zawodowych. Liczba pracowników zmniejszyła się wśród tych podmiotów o 44,1%.

W stosunku do przeciętnej liczby osób pracujących w gospodarce narodowej zatrudnienie w rejestrowych organizacjach non-profit na dzień 31 grudnia 2022 r. stanowiło 1,0% i nieznacznie wzrósł w porównaniu do 2014 r. (0,9%). W stosunku do zatrudnienia na podstawie stosunku pracy stanowiło w 2022 r. – 1,3%¹¹. Gdyby potraktować badane organizacje, jako jednego pracodawcę, to wyprzedziłby on wszystkich największych pracodawców w polskiej gospodarce narodowej. Zatrudnienie w jego ramach znalazłoby o 110,8 tys. osób więcej (o 58,5%) niż u największego pracodawcy w Polsce.

Rozpatrując przeciętną liczbę zatrudnionych osób przypadającą na jedną organizację zatrudniającą pracowników, można stwierdzić, że była ona bardzo zróżnicowana w zależności od rodzaju organizacji. Średnio w jednej organizacji liczba pracujących w ramach stosunku pracy wyniosła 13 osób. W porównaniu do lat poprzednich obserwowana jest podobna tendencja – w 2014 r. średnia liczba pracujących na podstawie stosunku pracy wyniosła 11 osób, a w 2018 r. 13 osób.

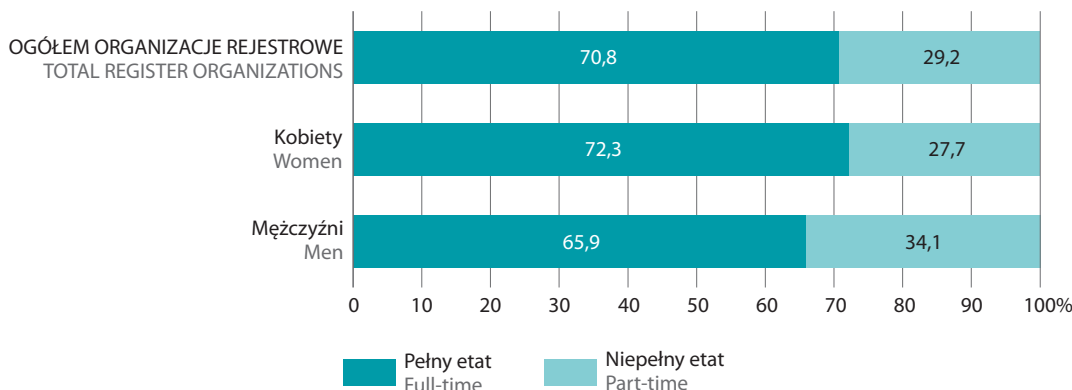
Podobnie jak w 2014 r. i 2018 r. spośród wszystkich organizacji zatrudniających wyróżniały się społeczne podmioty wyznaniowe oraz partie polityczne, gdzie średnia była najwyższa i wyniosła odpowiednio 28 i 27 osób. Relatywnie wysoką przeciętną w tym zakresie charakteryzowały się również organizacje pożytku publicznego – 22 osób.

W połowie organizacji zatrudniających personel etatowy pracowało z reguły kilkakrotnie mniej osób niż wynosiła średnia liczba pracujących. W całej zbiorowości mediana była ponad 4-krotnie niższa od średniej i tak jak w poprzednich edycjach badań wyniosła 3 pracowników. Natomiast we wszystkich rodzajach organizacji, z wyjątkiem kół gospodyń wiejskich, dominowało zatrudnienie 1 pracownika. Przedstawione dane świadczą o dużym rozwarstwieniu organizacji pod względem liczby pracujących. Rejestrowe organizacje non-profit charakteryzują się mało liczną grupą podmiotów bardzo dużych pod względem liczby pracujących i dużym udziałem jednostek o niskiej liczbie zatrudnionych.

W organizacjach non-profit relatywnie często zatrudniano w niepełnym wymiarze czasu pracy. W 2022 r. na część etatu pracowało 29,2% osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit, podczas gdy w gospodarce narodowej ogółem tylko 6,2%¹².

Wykres 1.19. Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit według wymiaru czasu pracy i płci w 2022 r.

Chart 1.19. Structure of employed persons in register non-profit organizations on a full-time basis by sex in 2022

⁹ Pracujący w gospodarce narodowej to osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór lub stosunek służbowy), pracodawcy i pracujący na własny rachunek. Natomiast wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy nie uwzględnia się pracodawców i pracujących na własny rachunek. Więcej o definicjach stosowanych w statystyce rynku pracy: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zeszyt-metodologiczny-statystyka-ryнку-pracy-i-wynagrodzen,1,3.html>.

¹² Informacja o osobach pracujących w gospodarce narodowej w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy za: Rocznik Statystyczny RP 2023, Warszawa 2023, s. 242.

Tablica 1.4. Osoby zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2022 r.
Table 1.4. Persons employed in register non-profit organizations by the type of organization in 2022

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Odsetek organizacji, korzystających z pracy etatowej Percentage of organizations benefiting from work of persons employed on the basis of employment contract	Osoby zatrudnione w ramach umów o pracę według stanu w dniu 31.12.2022 r. Persons employed on the basis of employment contract as of 31.12.2022 r.			
		ogółem (w tys.) total (in thous.)	kobiety (w %) women (in %)	średnia ^a average ^a	mediana ^a median ^a
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	12,7	189,6	75,6	13	3
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	13,5	180,8	77,0	13	3
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	32,4	68,4	78,6	22	6
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	13,2	134,2	75,1	12	3
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	10,2	89,1	74,6	13	3
fundacje foundations	24,1	45,2	76,1	10	3
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	81,4	44,6	82,6	28	15
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' association	.	.	100,0	.	.
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	54,8	8,1	71,1	7	3
Organizacje pracodawców Employers' organizations	38,1	0,5	65,7	.	.
Związki zawodowe Trade unions	1,7	1,9	62,5	.	.
Partie polityczne Political parties	12,1	0,2	50,7	.	.

a Statystyki zostały obliczone dla organizacji, korzystających z pracy etatowej w 2022 r.

a Statistics calculated for organizations benefiting from work of persons employed on the basis of employment contract in 2022.

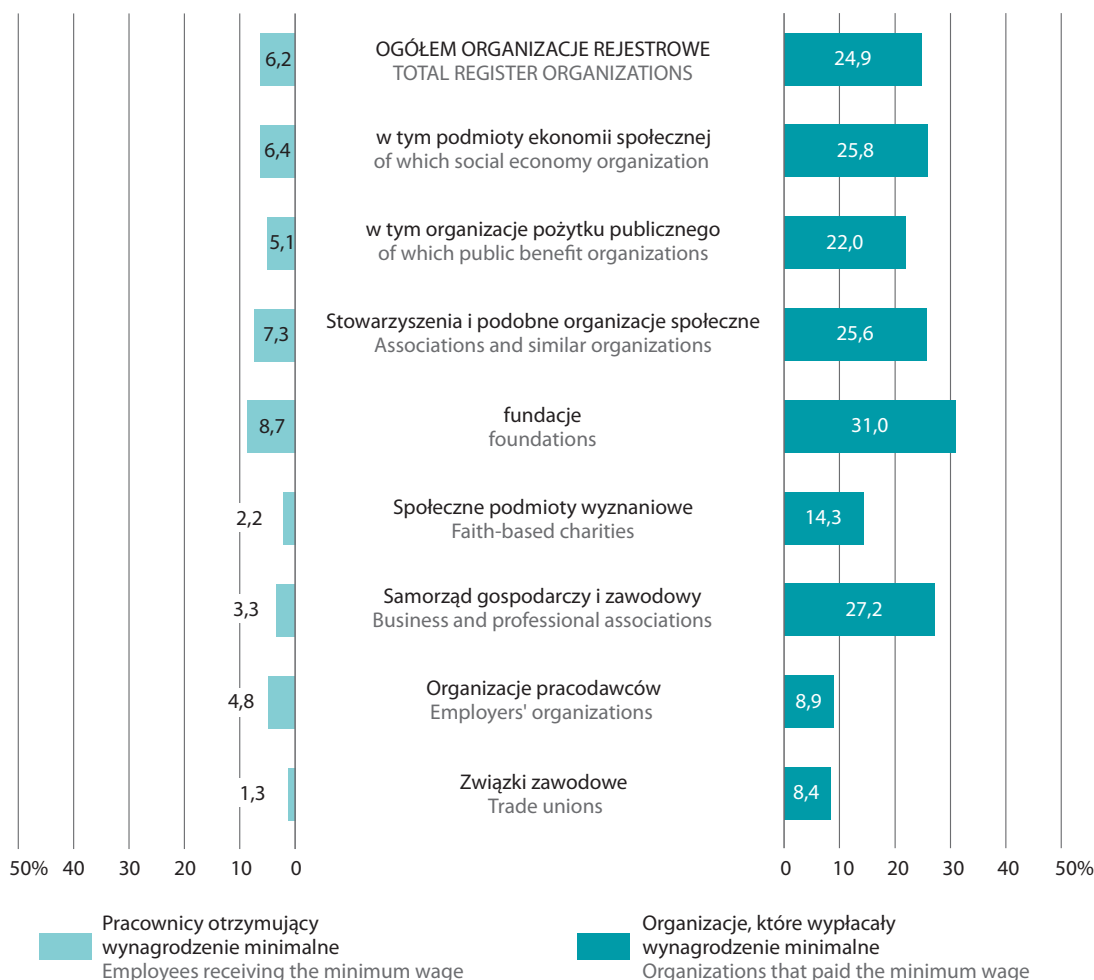
W 2022 r. średnia pensja przypadająca na jednego pełnoetatowego pracownika była istotnie niższa niż średnia pensja krajowa i wyniosła 5,3 tys. złotych, przy 7,2 tys. złotych w całej gospodarce narodowej¹³. Najwyższe przeciętne wynagrodzenia odnotowano wśród organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (5,0 tys. złotych) oraz wśród fundacji (4,7 tys. złotych). Najniższy poziom wynagrodzeń (3,6 tys. zł.) charakteryzował natomiast koła łowieckie. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów płaca minimalna w 2022 r. wyniosła 3,0 tys. zł brutto. Co 4 rejestrowa organizacja non-profit (26,3%), zatrudniająca pracowników

¹³ Informacja o przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto w 2022 r. w gospodarce narodowej za: Zatrudnienie i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2022, GUS, Warszawa 2023, s. 10.

na podstawie umowy o pracę, deklarowała, że wypłacała wynagrodzenie w takiej wysokości. Wynagrodzenie nieprzekraczające wynagrodzenia minimalnego otrzymywało 3,5 tys. osób zatrudnionych na umowę o pracę, które stanowiły 6,2% wszystkich pracowników zatrudnionych w ramach stosunku pracy w sektorze.

Wykres 1.20. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które wypłacały wynagrodzenie minimalne oraz odsetek osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy, które je otrzymywały na dzień 31.12. 2022 r.^a

Chart 1.20. Percentage of register non-profit organizations that paid minimum salary and the percentage of those in employment who were in receipt of minimum wage as of 31.12.2022^a

^a Statystyki zostały obliczone dla organizacji, korzystających z pracy etatowej w 2022 r.

^a Statistics calculated for organizations benefiting from full-time employment work in 2022.

Sektor polskich organizacji non-profit charakteryzuje się występowaniem bardzo dużego rozwarstwienia. Częściej niż w organizacjach ogółem wynagrodzenie na poziomie minimalny wypłacały fundacje (31,0%), a następnie stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (25,6%) – w których równocześnie liczba pracowników otrzymujących najniższe wynagrodzenie była wyższa niż przeciętnie (odpowiednio 8,7% oraz 7,3%).

Feminizacja zatrudnienia

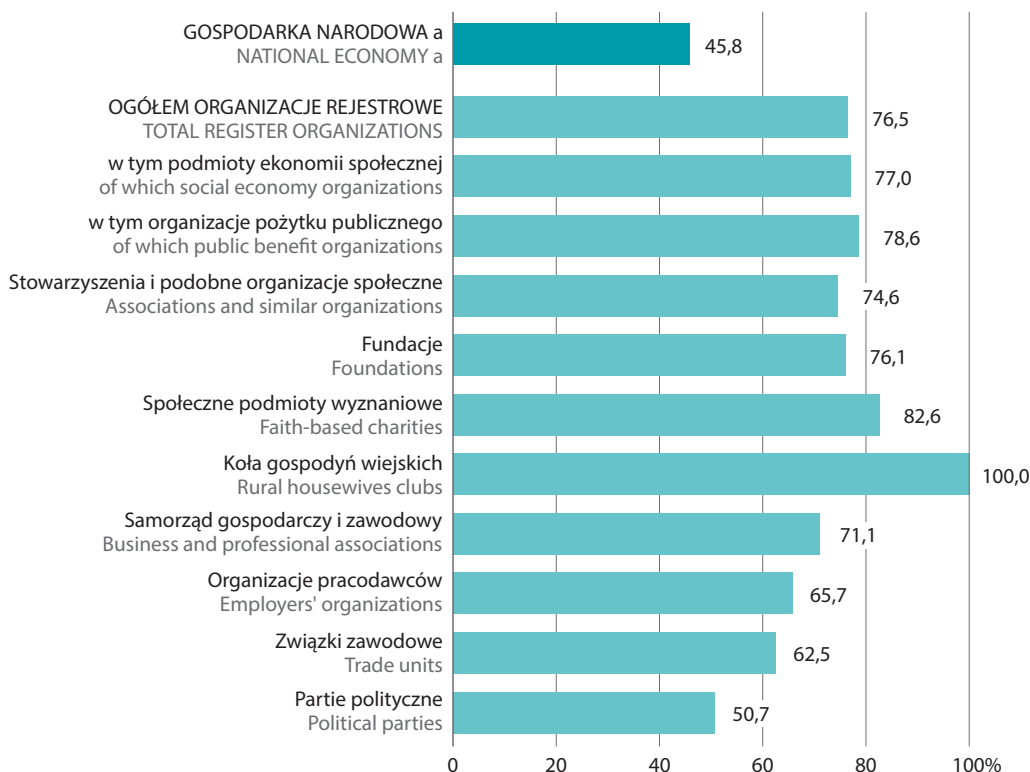
Feminization of employment

Dla polskiego rynku pracy stałym zjawiskiem jest utrzymywanie się niższego wskaźnika zatrudnienia wśród kobiet niż wśród mężczyzn, jednak wśród pracodawców sektora non-profit tendencja jest odwrotna. W okresie od 2014 r. nie tylko utrzymał się wysoki udział kobiet zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, ale również systematycznie wzrastał. Na koniec 2022 r. kobiety stanowiły 76,5% pracowników etatowych w rejestrowych organizacjach non-profit, podczas gdy w 2014 r. odsetek ten był niższy o 3,9 p. proc. Z kolei udział kobiet w gospodarce narodowej utrzymywał się we wszystkich analizowanych latach na dużo niższym poziomie – między 48,6% w 2014 r. a 45,8% w 2022 r. Na koniec 2022 r. różnica między organizacjami non-profit a całym polskim rynkiem pracy w tym zakresie wyniosła więc aż 30,7 p. proc., podczas gdy w 2014 r. kształtowała się na poziomie 24,0 p. proc.

W niewielkiej grupie zatrudniających kół gospodyń wiejskich, kobiety stanowiły 100,0% personelu zatrudnionego na podstawie stosunku pracy. Szczególnie wysoką nadreprezentację kobiet wśród pracowników odnotowano w społecznych podmiotach wyznaniowych – stanowiły one aż 82,6% personelu etatowego. Wiązać się to może z rodzajem działalności tych jednostek, które w przypadku społecznych podmiotów wyznaniowych, generowały głównie miejsca pracy o charakterze opiekuńczym, gdzie tradycyjnie zatrudniane są kobiety. Najniższy odsetek kobiet wśród zatrudnionych odnotowano w kołach łowieckich (31,8%) oraz w kółkach rolniczych (28,1%).

Wykres 1.21. Odsetek kobiet wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit na podstawie stosunku pracy w dniu 31.12.2022 r.

Chart 1.21. Percentage of women among employed persons in register non-profit organizations on the basis of employment contract as of 31.12.2022

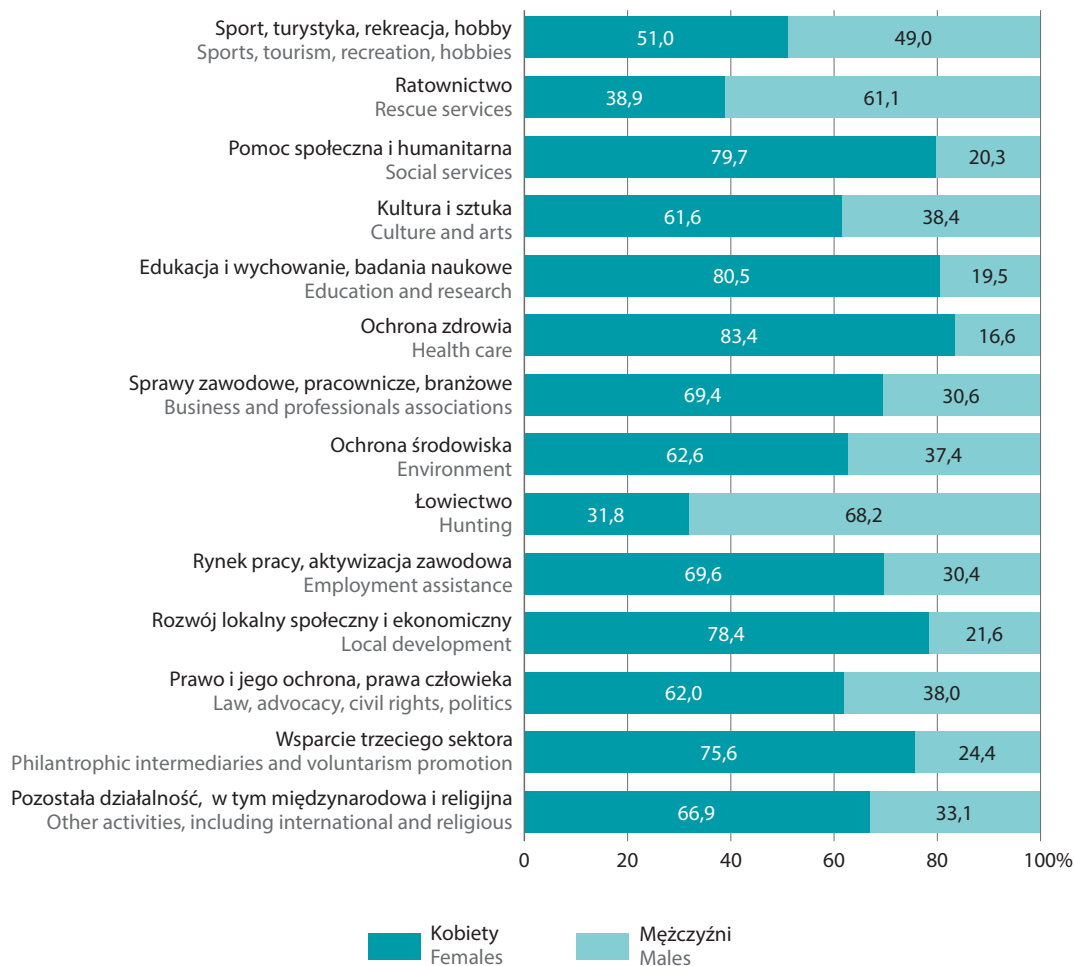
a Na podstawie danych o osobach zatrudnionych w ramach stosunku pracy w gospodarce narodowej w 2022r. z: Rocznik Statystyczny RP 2023, Warszawa 2023, s.242.

a On the basis of data about employed persons in entities if the national economy from: Statistical Yearbook of The Republic of Poland 2023, Warsaw 2023, p. 242.

Wysoki wskaźnik kobiet wśród zatrudnionych sytuuje rejestrowe organizacje non-profit bliżej sektora publicznego, gdzie kobiety są również nadreprezentowane (62,7%), ale nie w aż tak wyraźny sposób¹⁴. Porównanie zatrudnienia w organizacjach non-profit i w sektorze publicznym, mimo na ogół dużej różnicy w zakresie warunków i organizacji pracy jest zasadne, biorąc pod uwagę obszary działalności jednostek posiadających płatny personel. Dziedziny działalności tych organizacji w większości mieszczą się w sferze zadań publicznych¹⁵, a te, w których wskaźnik zatrudnienia kobiet jest bardzo wysoki, wiążą się ze świadczeniem typowych usług społecznych, przypisanych tradycyjnie sektorowi publicznemu¹⁶.

Wykres 1.22. Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit według dziedziny działalności i płci w 2022 r.

Chart 1.22. Structure of employed persons in register non-profit organizations by main field of activity and sex in 2022

Szczególnie wysoki udział kobiet wystąpił wśród pracowników organizacji non-profit, które prowadziły działalność w zakresie ochrony zdrowia (83,4%), edukacji i wychowania, badań naukowych (80,5%) oraz pomocy społecznej i humanitarnej (79,7%).

¹⁴ Na podstawie: Rocznik Statystyczny RP 20232, GUS, Warszawa 2023, s. 244.

¹⁵ Określonych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, art. 4).

¹⁶ Wskaźnik udziału kobiet wśród zatrudnionych w Polsce w takich branżach jak edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna wynosi około 80% (zob. publikacje GUS z serii Kobiety i mężczyźni na rynku pracy).

Najniższym udziałem kobiet wśród pracowników, charakteryzowały się organizacje zajmujące się łowiectwem (31,8%) oraz ratownictwem (38,9%).

Pracownicy w wieku emerytalnym

Employees of retirement age

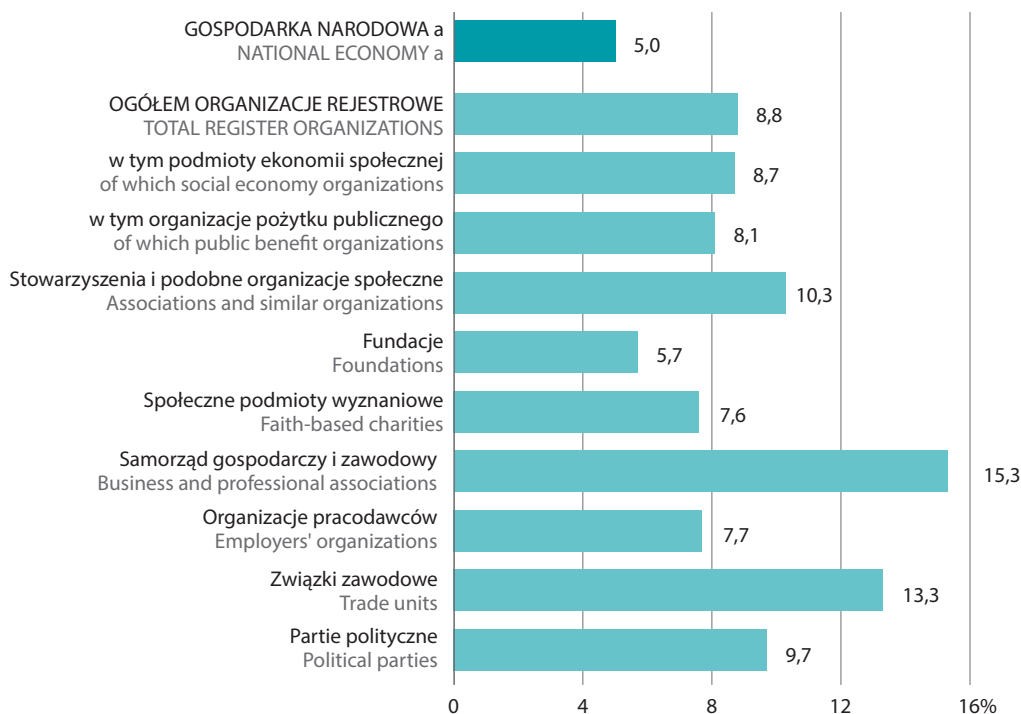
Prawie 2/5 pracodawców rejestrowych organizacji non-profit zatrudniała osoby w wieku emerytalnym¹⁷. Udział organizacji korzystających z pracy osób starszych szczególnie wysoki był wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (63,0%) oraz partii politycznych (57,1%).

W 2014 r. osoby w wieku emerytalnym stanowiły 6,2% pracowników etatowych w rejestrowych organizacjach non-profit. Odsetek ten był niższy o 1,0 p. proc. niż w 2018 r. i o 2,5 p. proc. w porównaniu do 2022 r. W tym samym czasie w gospodarce narodowej analogiczny udział zwiększył się o około 4/5 – z 2,7% do 5,0%.

Podobnie jak w poprzednich latach osoby w wieku emerytalnym stanowiły większą część pracowników rejestrowych organizacji non-profit niż wśród zatrudnionych w gospodarce narodowej (8,8% wobec 5,0%). Odsetek osób w wieku emerytalnym we wszystkich rodzajach organizacji był wyższy niż typowy na polskim rynku pracy, a na szczególną uwagę zasługują organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego oraz związki zawodowe (odpowiednio 15,3% i 13,3%).

Wykres 1.23. Odsetek osób w wieku emerytalnym wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2022 r.

Chart 1.23. Percentage of persons in retirement age among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2022

¹⁷ W 2022 r. wiek emerytalny osiągały kobiety urodzone od kwietnia 1961 r. grudnia 1961 r. oraz mężczyźni, którzy urodzili się w okresie od kwietnia 1956 r. do grudnia 1956 r.

Pracownicy z niepełnosprawnościami

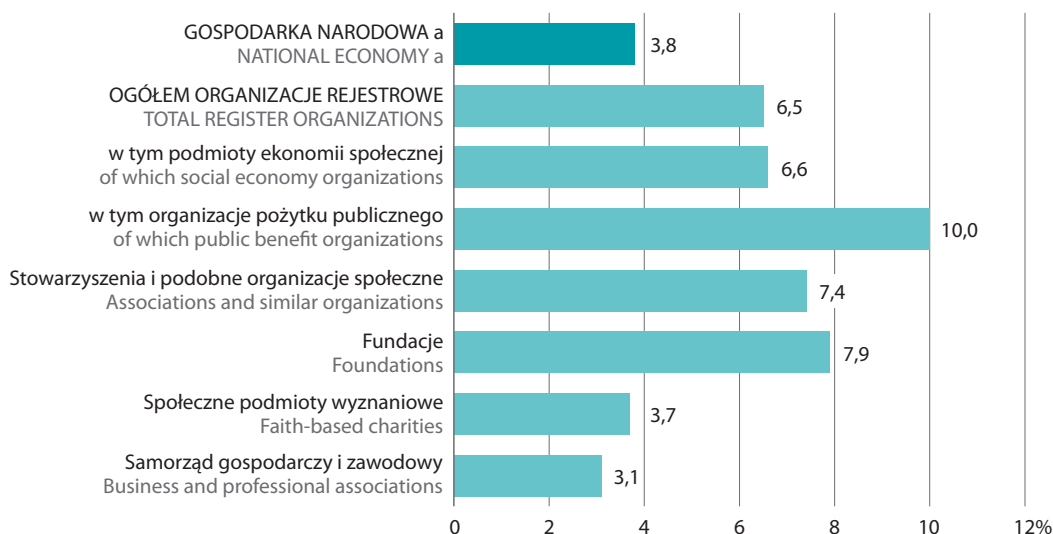
Employees with disabilities

Wśród 14,4 tys. organizacji non-profit będących pracodawcami, 15,5% zatrudniało przynajmniej jedną osobę z orzeczoną niepełnosprawnością. W sumie pracowników z niepełnosprawnościami było zatrudnionych 10,1 tys., stanowili oni 6,5% osób pracujących w omawianych organizacjach, co jest wyższym udziałem niż analogiczny odsetek w gospodarce narodowej (3,8%).

W 2014 r. osoby z niepełnosprawnościami stanowiły 6,8% osób pracujących w rejestrowych organizacjach non-profit. W 2018 r. odsetek ten był o 1,0 p. proc. niższy. Na poziomie gospodarki narodowej udział osób z niepełnosprawnościami w zatrudnieniu był stały w latach 2014 i 2016 – po 3,6%, wzrastając w 2022 o 0,2 p. proc.

Wykres 1.24. Odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością wśród osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w dniu 31.12.2022 r.

Chart 1.24. Percentage of persons with legal confirmation of disability among employed persons in register non-profit organizations as of 31.12.2022

Szczególnie wysoki udział pracowników z orzeczoną niepełnosprawnością odnotowano w organizacjach pożytku publicznego (10,0%), a następnie w fundacjach (7,9%). Niższy niż przeciętny na polskim rynku pracy odsetek osób z orzeczoną niepełnosprawnością wśród zatrudnionych wystąpił w organizacjach samorządu gospodarczego i zawodowego oraz w społecznych podmiotach wyznaniowych (odpowiednio 3,1% oraz 3,7%).

Według danych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za grudzień 2022 r. około 1,2 tys. organizacji non-profit z analizowanej zbiorowości skorzystało z możliwości dofinansowania wynagrodzeń osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w jednostce.

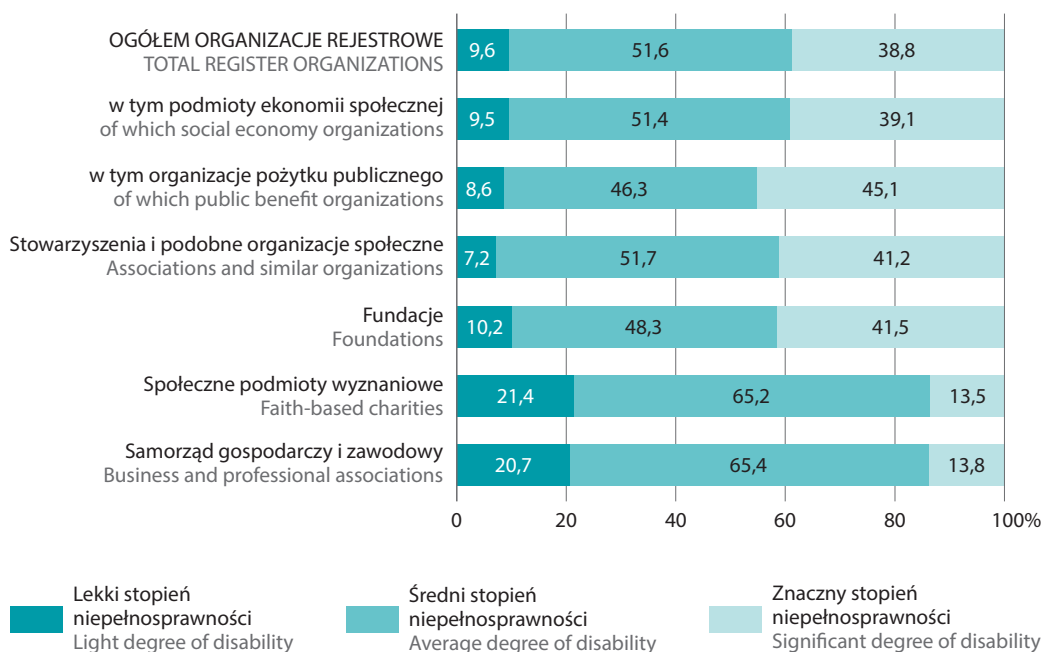
Ponad 2/3 (67,9%) organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego zatrudniających osoby niepełnosprawne deklarowało, że korzystało z dofinansowań dla osób z niepełnosprawnościami, przy czym liczba osób z niepełnosprawnościami i dofinansowanym z PFRON wynagrodzeniem była niższa i stanowiła 51,4% wszystkich niepełnosprawnych zatrudnionych w tej grupie organizacji. Kolejną znaczącą grupą były fundacje (63,8%), a następnie stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (57,7%). Zdecydowanie rzadziej natomiast z tego mechanizmu korzystały społeczne podmioty wyznaniowe (26,8%).

Łącznie w grudniu 2022 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 5,1 tys. osób z niepełnościami, których wynagrodzenie było dofinansowywane z PFRON i stanowiły one połowę osób z niepełnościami zatrudnionych w organizacjach rejestrowych. W przeliczeniu na pełne etaty zatrudnienie tych osób stanowiło 4,2 tys. etatów.

Największą część pracowników sektora stanowiły osoby ze średnim (51,6%), bądź znacznym (38,8%) stopniem niepełnosprawności, a co 10 osoba zatrudniona w organizacjach była niepełnosprawna w stopniu lekkim.

Wykres 1.25. Struktura osób zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit, których wynagrodzenie było dofinansowane z PFRON w grudniu 2022 r.

Chart 1.25. Structure of persons employed on the basis of employment contract in register non-profit organizations, whose salary was co-financed by PFRON in December 2022

Osoby zatrudnione ze względu na przynależność do grup narażonych na wykluczenie społeczne

Persons employed because they belong to groups at risk of social exclusion

Organizacje sektora non-profit mogą realizować cele ekonomii społecznej i prowadzić działania na rzecz włączania i integrowania społecznego, w tym zawodowego osób, które są narażone na wykluczenie społeczne. Prawie co piąty pracodawca (20,2%) wśród organizacji non-profit zatrudniał osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, przy czym więcej organizacji deklarowało zatrudnianie osób ze względu na niepełnosprawność (15,5%) niż osób, które przed zatrudnieniem w organizacji zarejestrowane były w urzędzie pracy jako bezrobotni (5,5%) lub narażonych na wykluczenie społeczne w inny sposób (2,0%).

Częściej niż przeciętnie z pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystały organizacje pożytku publicznego (28,5%), a także fundacje (27,9%), a następnie stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (18,0%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (18,0%).

Największą część organizacji zatrudniających pracowników z grupy osób narażonych na wykluczenie społeczne względem wszystkich zatrudniających w organizacjach non-profit w ramach danej dziedziny

stanowiły podmioty zajmujących się rynkiem pracy, aktywizacją zawodową (49,2%), następnie pomocą społeczną i humanitarną (35,3%). Natomiast najmniejszy odsetek tego typu pracowników było zatrudnionych w obszarach łowiectwa (0,7%) oraz sprawach zawodowych, pracowniczych i branżowych (5,4%) oraz ratownictwa (5,7%).

Wykres 1.26. Odsetek rejestrowych organizacjach non-profit zatrudniających osoby narażone na wykluczenie społeczne na 31.12. 2022 r.^a

Chart 1.26. Percentage of register non-profit organizations employing persons at risk of social exclusion as of 31.12.2022^a

a Statystyki zostały obliczone dla organizacji, korzystających z pracy etatowej osób narażonych na wykluczenie społeczne w 2022 r.
a Statistics calculated for organizations benefiting from work of persons at risk of social exclusion employed on the basis of employment contract in 2022.

Tablica 1.5. Osoby narażone na wykluczenie społeczne, zatrudnione w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji na 31.12.2022 r.

Table 1.5. Persons at risk of social exclusion employed in register non-profit organizations by the type of organization as of 31.12.2022

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Odsetek organizacji, korzystających z pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne Percentage organizations benefiting from work of persons at risk of social exclusion	Osoby narażone na wykluczenie społeczne zatrudnione w ramach umów o pracę według stanu w dniu 31.12.2022 r. Persons at risk of social exclusion employed on the basis of employment contract as of 31.12.2022			
		ogółem (w tys.) total (in thous.)	kobiety (w %) women (in %)	średnia ^a average ^a	mediana ^a median ^a
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	20,2	13,4	62,2	5	2
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	20,7	13,3	62,1	5	2
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	28,5	6,7	60,1	8	2
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	21,9	12,0	60,9	5	2
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	18,0	6,7	58,5	5	2
fundacje foundations	27,9	5,3	63,9	4	2
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	18,0	1,3	72,9	4	2
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' association	–	–	–	–	–
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	5,8	0,1	75,2	2	1

a Statystyki zostały obliczone dla organizacji, korzystających z pracy etatowej w 2022 r.

a Statistics calculated for organizations benefiting from work of persons employed on the basis of employment contract in 2022.

Łącznie we wszystkich rejestrowych organizacjach non-profit na koniec 2022 r. w ramach stosunku pracy zatrudnionych było 13,4 tys. osób narażonych na wykluczenie społeczne. W stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych w sektorze non-profit stanowiły one 16,4%. Prawie 2/3 osób z grupy narażonej na wykluczenie społeczne, zatrudnionych w sektorze, stanowiły kobiety (62,2%).

Rozpatrując przeciętną liczbę zatrudnionych osób narażonych na wykluczenie społeczne przypadającą na jedną organizację zatrudniającą pracowników, można stwierdzić, że była ona dość jednorodna. Średnio w jednej organizacji liczba pracujących w ramach stosunku pracy z grupy wykluczenia społecznego wyniosła 5 osób, jednak w połowie organizacji były to nie więcej niż 2 osoby. Spośród wszystkich organizacji zatrudniających osoby z tej grupy wyróżniały się, te które posiadały status pożytku publicznego, gdzie średnia była nieco wyższa – wyniosła 8 osób.

Przeciętne zatrudnienie

Average paid employment

Przeciętna liczba zatrudnionych w rejestrowych organizacjach non-profit w całym 2022 r. wyniosła 155,5 tys. etatów. Ze względu na powszechność zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, była ona niższa od liczby osób pracujących na koniec roku, która wyniosła 189,6 tys. osób. Zarówno rozpowszechnienie zatrudnienia etatowego w poszczególnych rodzajach organizacji, jak i rozkład potencjału zatrudnieniowego w tej zbiorowości były nierównomierne.

Tablica 1.6. Przeciętne zatrudnienie w rejestrowych organizacjach non-profit w 2022 r.
Table 1.6. Average paid employment in register non-profit organizations in 2022

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Wolumen pracy świadczonej w ramach stosunku pracy Employed on the basis of employment contract			
	suma ^a : total ^a :		średnia ^a average ^a	mediana ^a median ^a
	w tys. etatów full-time equivalent – in thous.	% w kolumnie % in column		
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	155,5	100,0	10	2
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	147,8	95,0	10	2
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	57,1	36,7	18	5
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	108,2	69,6	9	2
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	72,6	46,7	10	2
Fundacje Foundations	35,6	22,9	7	2
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	38,4	24,7	24	12
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' association	0,0	0,1	.	.
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	7,0	4,5	6	2
Organizacje pracodawców Employers' organizations	0,5	0,1	3	1
Związki zawodowe Trade unions	1,3	0,8	6	2
Partie polityczne Political parties	0,2	0,1	25	17

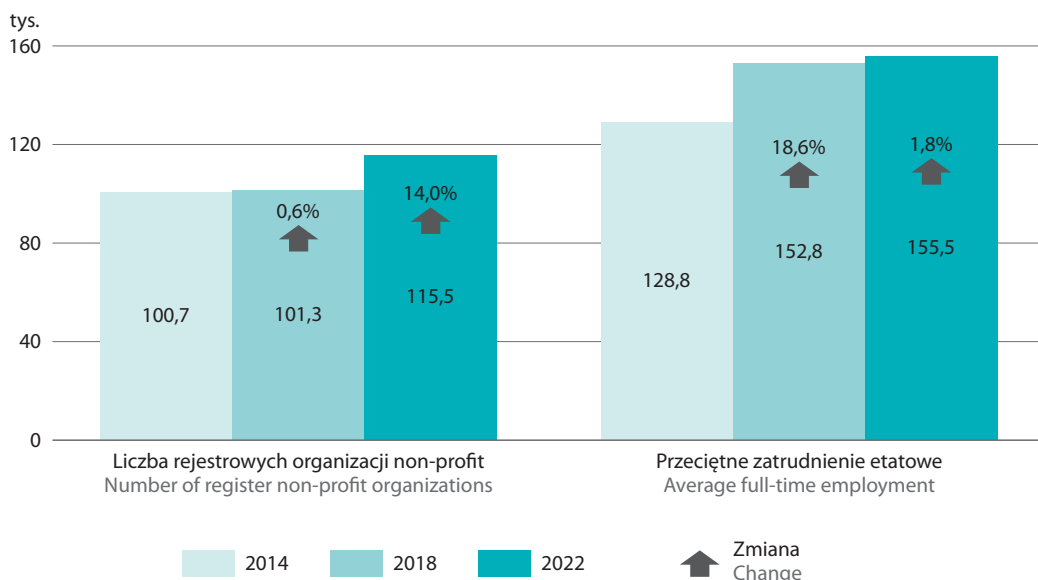
a Statystyki zostały obliczone dla organizacji korzystających z pracy etatowej w 2022 r.

a Statistics calculated for organizations benefiting from full-time employment work in 2022.

Przeciętne zatrudnienie etatowe zmieniało się najbardziej dynamicznie między 2014 r. a 2018 r. kiedy to odnotowano wzrost o 18,6%, tj. 24,0 tys. etatów, przy czym liczba organizacji praktycznie się nie zmieniła (wzrost o 0,6%). W okresie 2018–2022 zauważalna jest tendencja odwrotna – liczebność organizacji wzrosła o 14,0% (14,2 tys.), natomiast przeciętne zatrudnienie wzrosło o 2,7 tys. – 1,8%.

Wykres 1.27. Zmiana przeciętnego zatrudnienia etatowego^a i liczebności rejestrowych organizacji non-profit

Chart 1.27. Change of average full-time employment and of number of register non-profit organizations

a Średnia liczba pracujących w roku wyrażona w pełnych etatach, z uwzględnieniem zatrudnienia pełnoetatowego i niepełnoetatowego.
a Average number of employees in year expressed in full-time places with regard to full-time employment and part-time employment.

Najwyższy udział w przeciętnym zatrudnieniu etatowym stanowiła praca świadczona na rzecz stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (46,7%), następnie – organizacji posiadających status pożytku publicznego (36,7%). Najniższy udział w wolumenie pracy etatowej miały natomiast koła gospodyń wiejskich. O nierównomiernym rozkładzie zatrudnienia świadczy duża różnica pomiędzy średnią a medianą liczby zatrudnionych. Wśród organizacji, które zadeklarowały posiadanie pracowników zatrudnionych w ramach stosunku pracy przeciętna liczba etatów w 2022 r. wyniosła 10, podczas gdy połowa z tych organizacji dysponowała około 2 etatami.

1.8.2. Praca pozaetatowa

1.8.2. Employment on the basis of civil law contracts

Opisując korzystanie z pracy płatnej w organizacjach non-profit, trzeba uwzględnić nietypowo dużą w porównaniu z innymi podmiotami gospodarki narodowej rolę pracy pozaetatowej. Pracę w formie umów cywilnoprawnych, tj. umów zleceń, umów o dzieło i pokrewnych świadczyło 442,0 tys. osób, które równocześnie nie pozostawały z tymi organizacjami w stosunku pracy. Dla 9,3% (41,3 tys.) spośród tych osób praca ta była głównym źródłem utrzymania. W stosunku do liczby osób pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych w gospodarce narodowej praca pozaetatowa w rejestrowych organizacjach non-profit na dzień 31 grudnia 2022 r. stanowiła około 3,8%.¹⁸

W stosunku do 2014 r. liczba osób pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych była wyższa o 9,1%, a liczba osób dla których praca ta była głównym źródłem utrzymania wzrosła o 6,9%.

¹⁸ Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Rynek pracy / Pracujący. Zatrudnieni. Wynagrodzenia. Koszty pracy / Zatrudnienie i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2022 roku.

W organizacjach non-profit rozpowszechnienie stosowania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych było 2,5-krotnie częstsze niż korzystanie z pracy etatowej. Co najmniej jedną umowę zlecenie lub o dzieło w 2022 r. podpisano w 1/3 rejestrowych organizacji non-profit. Udział tych organizacji utrzymał się na tym samym poziomie co w 2018 r. i wzrósł w stosunku do 2014 r. o 1,6 p. proc. Częściej niż przeciętnie z pracy pozaetatowej korzystały społeczne podmioty wyznaniowe (60,4%). Wysokim udziałem podmiotów korzystających z pracy osób, z którymi podpisano umowy cywilnoprawne charakteryzowały się też organizacje pracodawców (58,6%), fundacje (50,8%), a także organizacje pożytku publicznego 59,2%. Natomiast najrzadziej pracę tego typu, podobnie jak pracę etatową, wykazywały koła gospodyń wiejskich (1,9%).

Tablica 1.7. Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2022 r.

Table 1.7. Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2022

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Odsetek organizacji, korzystających z pracy pozaetatowej w 2022 r. Percentage organizations benefiting from employment on the basis of civil law contract in 2022	Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne w 2022 r. Persons employed on the basis of civil law contracts in 2022				
		ogółem (w tys.) total (in thous.)	w tym osoby dla których było to główne źródło utrzymania (w tys.) of which personnel for whom it was the main source of income (in thous.)	w tym kobiety (w %) of which women (in %)	średnia ^a average ^a	mediana ^a median ^a
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	35,9	442,0	41,3	51,6	12	3
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	35,6	420,8	41,0	51,5	12	3
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	59,2	114,7	18,4	61,9	20	6
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	39,3	406,5	37,5	50,8	8	3
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	36,1	274,8	25,8	46,7	8	2
Fundacje Foundations	50,8	131,7	11,7	59,2	9	4
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	60,4	13,4	3,0	73,6	9	3
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' association	1,9	0,4	0,0	78,8	2	2
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	49,4	18,6	0,5	54,6	13	2
Organizacje pracodawców Employers' organizations	58,6	0,8	0,1	56,3	3	1
Związki zawodowe Trade units	2,2	1,9	0,1	47,7	4	1
Partie polityczne Political parties	19,7	0,3	0,1	35,3	9	3

a Statystyki zostały obliczone dla organizacji korzystających z pracy osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne w 2022 r.

a Statistics calculated for organizations benefiting from work of persons employed on the basis of civil law contracts in 2022.

Gdy całą pracę świadczoną w ramach umów cywilnoprawnych przeliczono na etaty w oparciu o koszty wynagrodzeń z tego tytułu, to okazuje się, że jej wolumen wynosi 82,4 tys. etatów przeliczeniowych¹⁹, a więc powiększa ona zasoby pracy etatowej o 34,6%.

Tablica 1.8. Umowy cywilnoprawne w rejestrowych organizacjach non-profit w przeliczeniu na etaty według rodzaju organizacji w 2022 r.

Table 1.8. Persons employed on the basis of civil law contracts in register non-profit organizations by the type of organization in 2022

Rodzaje organizacji rejestrowych Types of register organizations	Wolumen pracy świadczonej w ramach umów cywilnoprawnych w 2022 r. Persons employed on the basis of civil law contracts in 2022			
	suma ^a : total ^a :		średnia ^b average ^b	mediana ^b median ^b
	w tys. etatów full-time equivalent – in thous.	% w kolumnie % in column		
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	82,4	100,0	2,1	0,6
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	79,0	95,8	2,0	0,6
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	20,9	25,3	3,6	0,8
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	74,9	90,9	2,0	0,6
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	49,9	60,6	1,9	0,4
fundacje foundations	25,0	30,3	2,5	0,8
Spółeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	3,6	4,4	3,0	0,8
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' association	0,1	0,2	0,6	0,4
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,9	3,5	2,5	0,4
Organizacje pracodawców Employers' organizations	0,3	0,4	1,5	0,4
Związki zawodowe Trade unions	0,5	0,6	1,0	0,2
Partie polityczne Political parties	0,0	0,1	3,6	1,1

a Dane nie zawsze sumują się do wyższej kategorii ze względu na zaokrąglenia. b Statystyki zostały obliczone dla organizacji korzystających z pracy osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne w 2022 r.

a Due to data rounding, the values do not always add up to a higher category. b Statistics calculated for organizations benefiting from work of persons employed on the basis of civil law contracts in 2022.

¹⁹ Praca pozaetatowa w etatach przeliczeniowych została oszacowana poprzez podzielenie sumy rocznych wynagrodzeń z tytułu umów cywilnoprawnych przez 12 miesięcy i średnie miesięczne wynagrodzenie z tytułu umów o pracę przypadające na jeden etat w badanych rejestrowych organizacjach non-profit w 2022 r. – 5,3 tys. zł.

Dla jednostek korzystających z pracy pozaetatowej średnia liczba etatów przeliczeniowych generowanych przez jedną organizację stanowiła 2,1 etatu, ale połowa z tych podmiotów korzystała z nie więcej niż 0,6 etatu.

1.9. Praca społeczna i inne rodzaje pracy

1.9. Volunteer work and other types of work

1.9.1. Praca społeczna

1.9.1. Volunteer work

W działalność społeczną mogą angażować się zarówno członkowie organizacji, jak i osoby nie związane z nią w taki sposób. Aby praca wykonywana w ramach organizacji mogła być uznana jako wolontariat musi być świadczona dobrowolnie, nieodpłatnie i w czasie wolnym.²⁰

Dominująca część rejestrowych organizacji non-profit zadeklarowała, że w 2022 r. korzystała z pracy społecznej (95,1%). Udział organizacji korzystających z pracy społecznej wzrósł w stosunku do 2014 r. o 2,5% z poziomu 92,8%.

Najwyższym udziałem podmiotów korzystających z pracy społecznej charakteryzowały się koła gospodyń wiejskich (99,1%) i stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (96,6%). Niemal równie często z pomocy wolontariuszy korzystały organizacje posiadające status pożytku publicznego (96,4%) oraz związki zawodowe (95,6%). Niższy niż przeciętnie w sektorze udział organizacji korzystających ze wsparcia wolontariuszy deklarowały fundacje (92,8%) oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (88,0%). Szczególnie niski odsetek odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (48,0%), jednak w stosunku do 2014 r. wzrósł on znacznie – o 8,3 p. proc. (39,7% w 2014 r.).

Organizacje rejestrowe, które korzystały z pracy społecznej, wykazały około 3,1 mln wolontariuszy.²¹

Na przestrzeni lat odnotowano zmniejszenie bazy wolontariackiej w sektorze. W 2014 r. zadeklarowano o 13,9% (0,5 mln) więcej osób zaangażowanych w pracę społeczną w organizacjach non-profit.

Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego deklarowały, że w 2022 r. korzystały z pracy społecznej 1,0 mln osób, zarówno członków, jak i osób spoza organizacji, co powiększa bazę wolontariuszy sektora non-profit o około 1/4. W tej zbiorowości także odnotowano zmniejszenie liczby osób pracujących społecznie w stosunku do 2014 r. o ponad 1/3 (0 0,6 mln osób) i o 1/10 w stosunku do 2018 r. (o 0,1 mln osób).

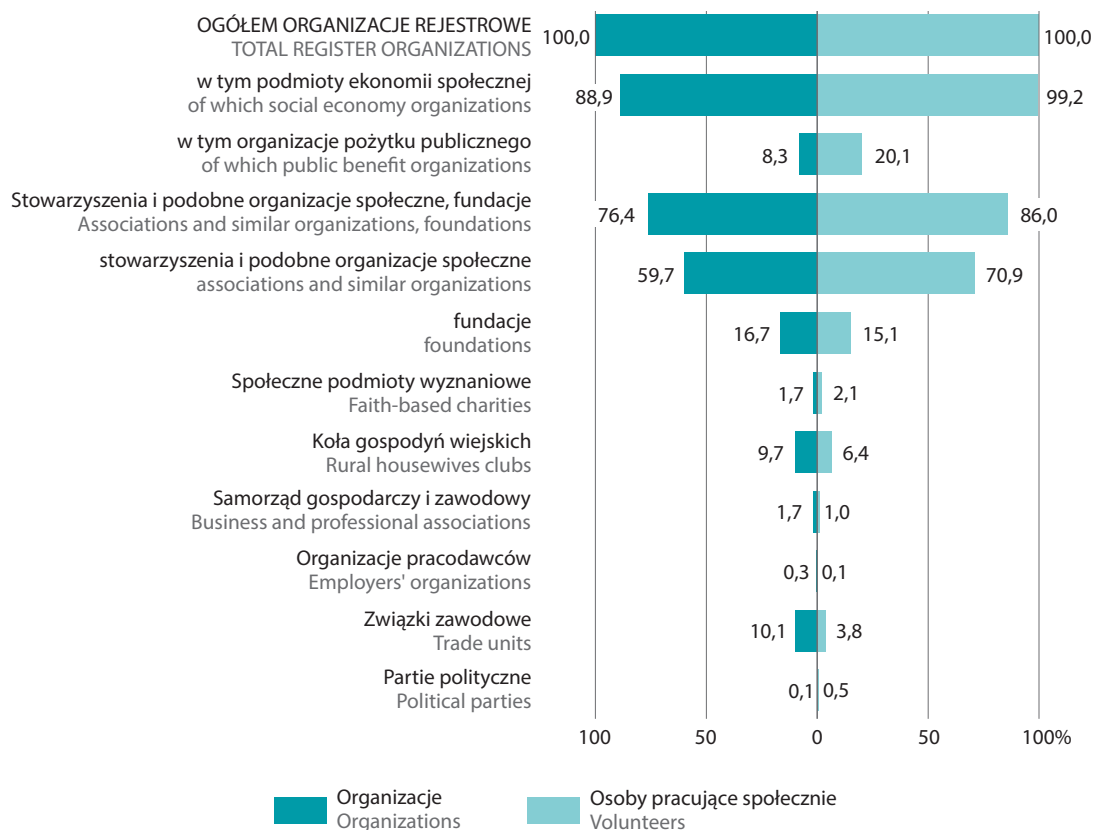
Rejestrowe organizacje non-profit były dość zróżnicowane pod względem liczby osób pracujących społecznie. Rozwarstwienie bazy wolontariackiej było podobne do rozwarstwienia bazy członkowskiej w badanych organizacjach, co wynika z faktu, że częściej w wolontariat angażowały się osoby zrzeszone w organizacji niż niebędące w ten sposób z nią związane. Członkowie organizacji stanowili 72,1% wszystkich osób pracujących społecznie w organizacjach rejestrowych.

Najwięcej, bo 70,9% wolontariuszy (2,2 mln z 3,1 mln) działało w ramach stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, przy czym podmioty te stanowiły o połowę mniejszą część (32,6%) organizacji sektora non-profit. Relatywnie duża część osób pracujących społecznie angażowała się w działalność fundacji (15,1%).

²⁰ Na podstawie: Manual on the measurement of volunteer work, Międzynarodowa Organizacja Pracy, Genewa 2011, s.13.

²¹ Należy jednak pamiętać, że liczba ta oparta jest najczęściej na szacunkach, jakich dokonują badane organizacje w trakcie wypełniania formularza serii SOF. Dzieje się tak dlatego, że z reguły nie prowadzą one szczegółowej ewidencji wszystkich osób angażujących się w ich działalność.

Wykres 1.28. Struktura rejestrowych organizacji non-profit i osób pracujących społecznie w 2022 r.
Chart 1.28. Structure of register non-profit organizations and volunteers in 2022

We wszystkich aktywnych organizacjach, które wykazały pracę społeczną średnia liczba osób, które przynajmniej raz w 2022 r. pracowały w ten sposób wynosiła 28, a w połowie organizacji było to nie więcej niż 9 osób. Dla porównania w 2014 r. było to odpowiednio 38 i 11 osób. W całej zbiorowości organizacji pod względem średniej wyróżniały się społeczne podmioty wyznaniowe – pracowało w nich społecznie przeciętnie 70 osób, jednak równocześnie charakteryzowały się one bardzo niską medianą i dominantą pracujących społecznie (odpowiednio 4 i 1 osoba). Równie wysoka średnia wystąpiła wśród organizacji pożytku publicznego, w których pracowało społecznie przeciętnie 68 osób, natomiast mediana była wśród nich ponad 6-krotnie niższa (11 osób), a dominanta około 13-krotnie niższa (5 osób).

Tablica 1.9. Osoby pracujące społecznie w rejestrowych organizacjach non-profit według rodzaju organizacji w 2018 r.

Table 1.9. Volunteers in register non-profit organizations by type of organization in 2018

Rodzaje organizacji Types of organizations	Osoby pracujące społecznie w 2018 r. Volunteers in 2018				
	Odsetek organizacji, które korzystały z pracy społecznej w 2022 r. Percentage of organ- izations benefiting from volunteer work in 2022	ogółem ^a (w mln) total ^a (in mln)	kobiety (w %) women (in %)	średnia ^a average ^a	mediana ^a median ^a
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	95,1	3,1	50,1	28	9
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	94,8	2,9	50,5	30	10
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	96,4	0,6	55,7	68	11
Stowarzyszenia i podobne organizacje spo- łeczne, fundacje Associations and similar organizations, foun- dations	95,8	2,7	45,1	32	9
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	96,6	2,2	46,5	33	10
Fundacje Foundations	92,8	0,5	55,0	26	4
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	48,0	0,1	62,4	70	4
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' associations	99,1	0,2	81,3	18	15
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	88,0	#	41,3	18	9
Organizacje pracodawców Employers' organizations	94,6	#	22,5	13	8
Związki zawodowe Trade unions	95,6	0,1	45,6	11	5
Partie polityczne Political parties	100	#	25,7	253	19

a Statystyki zostały obliczone dla organizacji, korzystających z pracy społecznej w 2022 r.

a Statistics calculated for organizations benefiting from volunteer work in 2022.

Wartość mniejsza niż 0,05 mln.

A value lower than 0.05 mln.

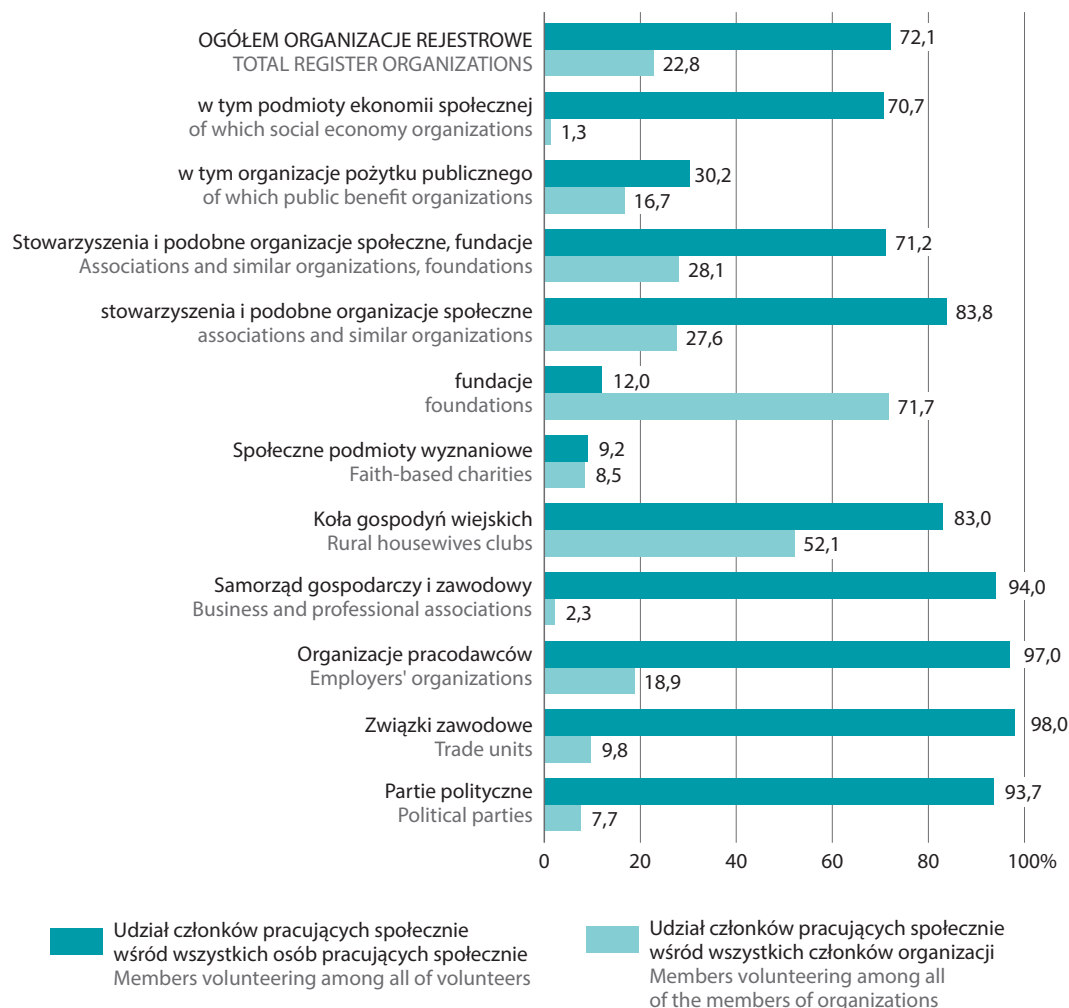
Członkowie pracujący społecznie i wolontariusze zewnętrzni

Members volunteering and external volunteers

Jak wspomniano na początku rozdziału, w pracę społeczną na rzecz podmiotów sektora non-profit angażować mogą się zarówno ich członkowie, jak i wolontariusze zewnętrzni. W 2022 r. z ogólnej liczby 3,1 mln osób świadczących tego typu pracę 72,1% (2,2 mln) stanowili członkowie organizacji. W stosunku do 2014 r. liczba członków pracujących społecznie zmalała o 18,6% z 2,8 mln osób.

Wykres 1.29. Odsetek członków pracujących społecznie w ogólnej liczbie pracujących społecznie oraz wśród liczby członków rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.

Chart 1.29. Percentage of members volunteering among total volunteers and among number of members of register non-profit organizations in 2022

Wśród związków zawodowych i organizacji pracodawców praca społeczna była domeną członków – stanowili oni odpowiednio 98,0% i 97,0%. Niewiele mniejszym udziałem członków wśród pracujących społecznie charakteryzowały się organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego (94,0%) oraz partie polityczne (93,7%). Ze wsparcia wolontariuszy zewnętrznych w największym zakresie korzystały społeczne podmioty wyznaniowe (90,8%), gdyż w tej grupie duża część podmiotów miała charakter nieczłonkowski, a następnie fundacje (88,0% osób pracujących społecznie w ich ramach nie było członkami ich organów kolegialnych). Osoby niezrzeszone w danej jednostce były również dużym wsparciem dla organizacji pożytku publicznego – stanowiły one 69,8% z wszystkich wolontariuszy.

Wskaźnikiem obrazującym aktywność członkowską jest odsetek członków, którzy w ciągu ostatniego roku przynajmniej raz angażowali się w pracę społeczną na rzecz organizacji wśród wszystkich członków tych organizacji. Na poziomie organizacji ogółem wyniósł on 22,8%. Najwyższą aktywnością swoich członków charakteryzowały się fundacje (77,1%), koła gospodyń wiejskich (52,1%) oraz stowarzyszenia i podobne organizacje (27,6%). Najmniejsza część członków działała nieodpłatnie na rzecz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (2,3%).

Pracujący społecznie według płci

Social workers by sex

Wśród osób pracujących społecznie wykazanych przez organizacje non-profit w 2022 r. połowę (50,5%) stanowiły wolontariuszki. Większy niż przeciętny udział kobiet wśród pracujących społecznie odnotowano w kołach gospodyń wiejskich (81,3%), oraz w społecznych podmiotach wyznaniowych (62,4%). Natomiast wyższym niż przeciętny udziałem mężczyzn wśród wolontariuszy charakteryzowały się organizacje pracodawców (76,1%) oraz partie polityczne (74,3%).

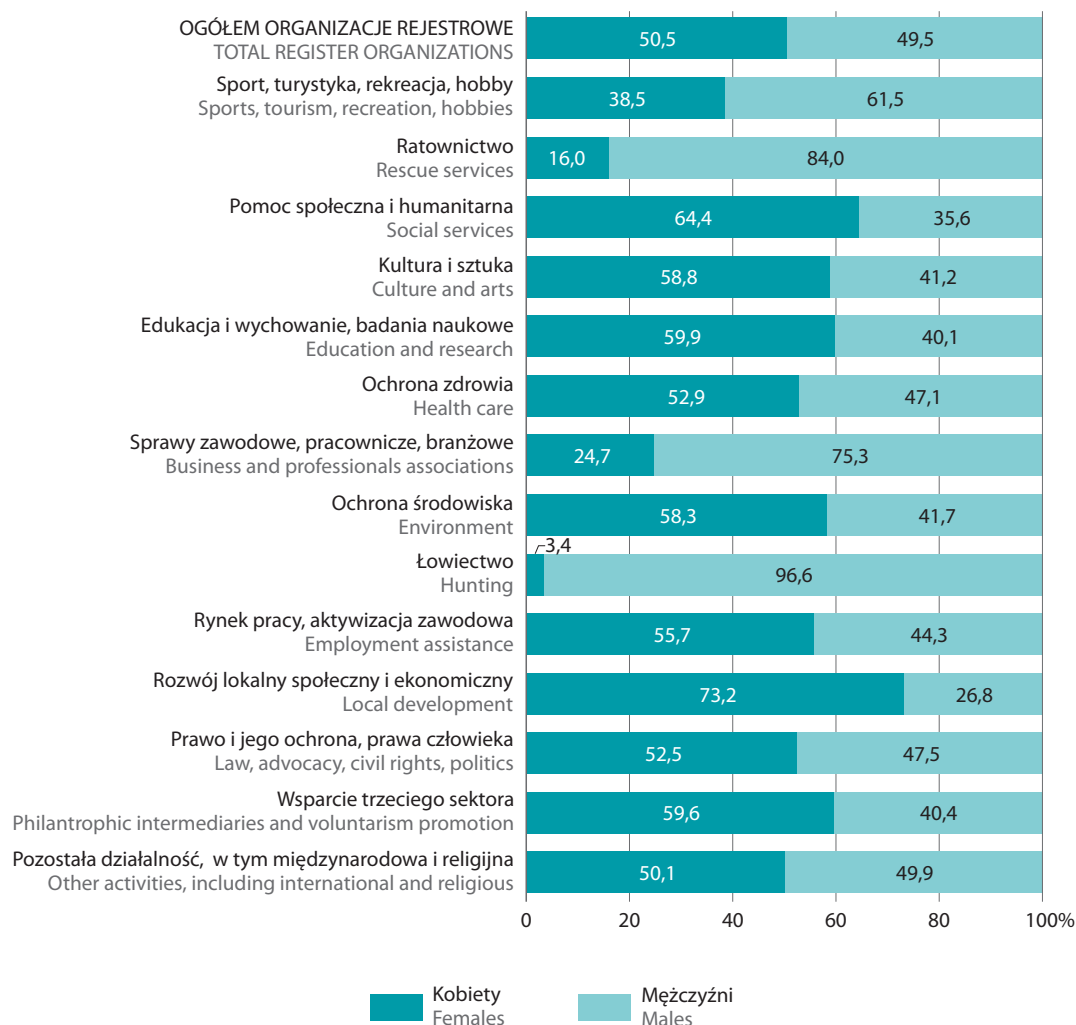
Nierejestrowe przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego, analogicznie jak społeczne podmioty wyznaniowe, charakteryzowały się wyższym udziałem kobiet wśród osób pracujących społecznie (62,4%).

Jeżeli wziąć pod uwagę dziedzinę działalności, to kobiety wyraźnie częściej niż mężczyźni świadczyły pracę społeczną w organizacjach, które zajmowały się rozwojem lokalnym społecznym i ekonomicznym. Stanowiły one prawie 3/4 wszystkich osób pracujących społecznie w podmiotach prowadzących działalność tego rodzaju. Wysoki udział kobiet wśród wolontariuszy odnotowano także wśród podmiotów zajmujących się pomocą społeczną i humanitarną (64,4%) oraz edukacją i wychowaniem, działalnością naukowo-badawczą (59,9%).

Najniższym zaangażowaniem kobiet w pracę społeczną na rzecz rejestrowych organizacji non-profit wyróżniały się natomiast organizacje zajmujące się łowiectwem (3,4%), ratownictwem (16,0%), a także sprawami zawodowymi, pracowniczymi, branżowymi (25,7%).

Wykres 1.30. Odsetek kobiet i mężczyzn wśród osób pracujących społecznie według głównej dziedziny działalności statutowej rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.

Chart 1.30. Percentage of women and men among volunteers by main field of activity of register non-profit organizations in 2022

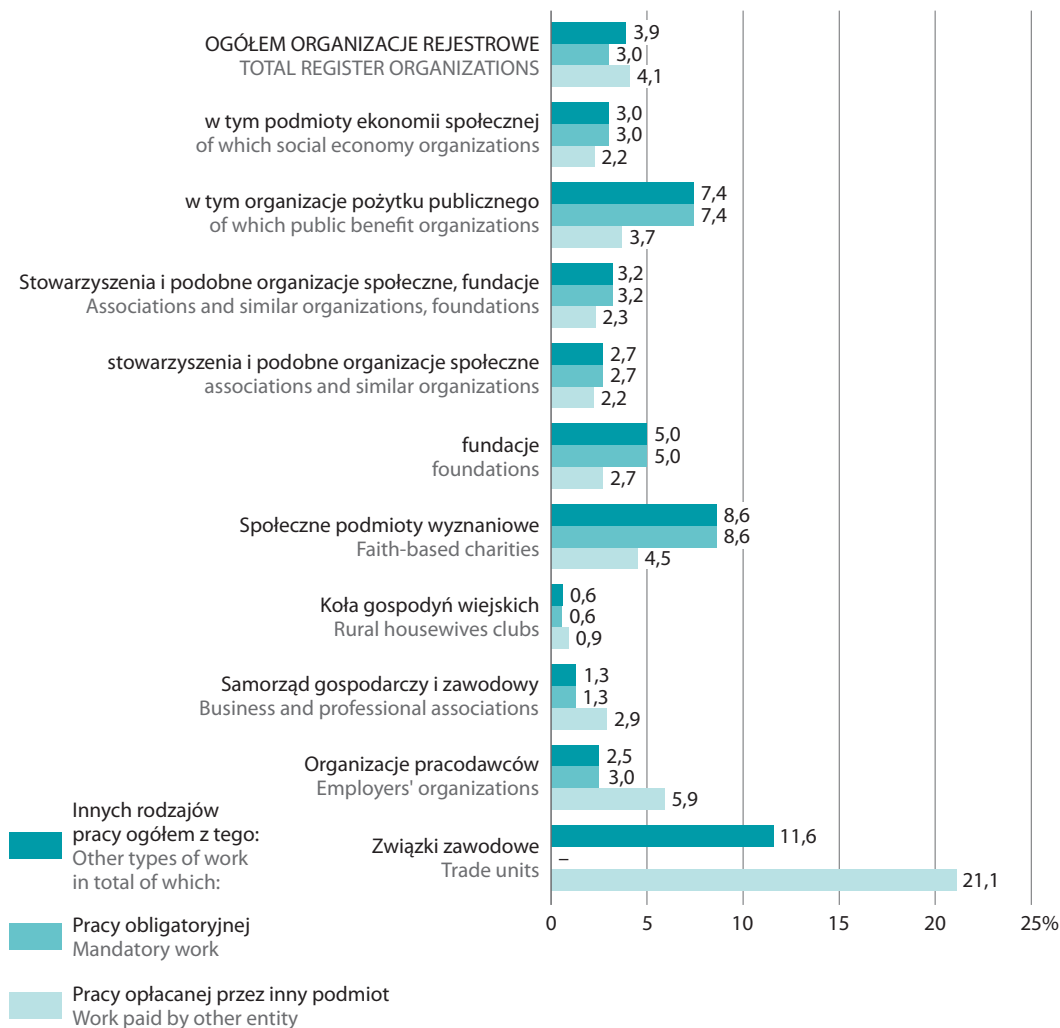
1.9.2. Inne rodzaje pracy

1.9.2. Other types of work

Specyfiką sektora non-profit jest nie tylko duże znaczenie, jakie dla jego działalności ma praca społeczna, ale także korzystanie z innych rodzajów pracy nieopłacanej przez badane organizacje:

- pracy obowiązkowej nieopłacanej – osoby, które wykonywały ją w ramach organizacji nieodpłatnie, były do tej pracy zobowiązane przez instytucje zewnętrzne, takie jak szkoła lub sąd, czyli ich praca nie miała charakteru dobrowolnego;
- pracy opłacanej przez inne podmioty – osoby ją wykonujące dostawały za nią wynagrodzenie od swojego pracodawcy bądź innej instytucji, a nie od badanej organizacji non-profit.

Wykres 1.31. Odsetek rejestrowych organizacji non-profit, które korzystały z innych rodzajów pracy w 2022 r.
Chart 1.31. Percentage of register non-profit organizations benefiting from other types of work in 2022

Co 26 rejestrowa organizacja non-profit korzystała z innych niż praca płatna lub społeczna rodzajów pracy. Największą część podmiotów wykorzystujących inne niż praca płatna lub społeczna zasoby odnotowano wśród związków zawodowych (11,6%) społecznych podmiotów wyznaniowych (8,6%), a także organizacji pożytku publicznego (7,4%). Dość wysokim odsetkiem korzystania z innych rodzajów pracy charakteryzowały się też fundacje (5,0%). W najmniejszym stopniu z pracy obligacyjnej bądź opłacanej przez inne podmioty korzystały organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (1,3%), koła gospodyń wiejskich (0,6%).

Łącznie we wszystkich rejestrowych organizacjach non-profit na koniec 2022 r. inną niż praca płatna bądź społeczna formę pracy świadczyło 37,5 tys. osób, a korzystało z niej 7,3 tys. podmiotów. Nieodpłatne prace wynikające ze zobowiązania – np. niezbędne do ukończenia studiów praktyki, bądź prace społecznie użyteczne wynikające z wyroku sądu – wykonywało 19,4 tys. osób, a korzystanie z tych form pracy zadeklarowało 3,0 tys. organizacji rejestrowych. Natomiast opłacaną przez pracodawcę lub urząd pracy pracę świadczyło 18,1 tys. osób w ramach 4,7 tys. organizacji.

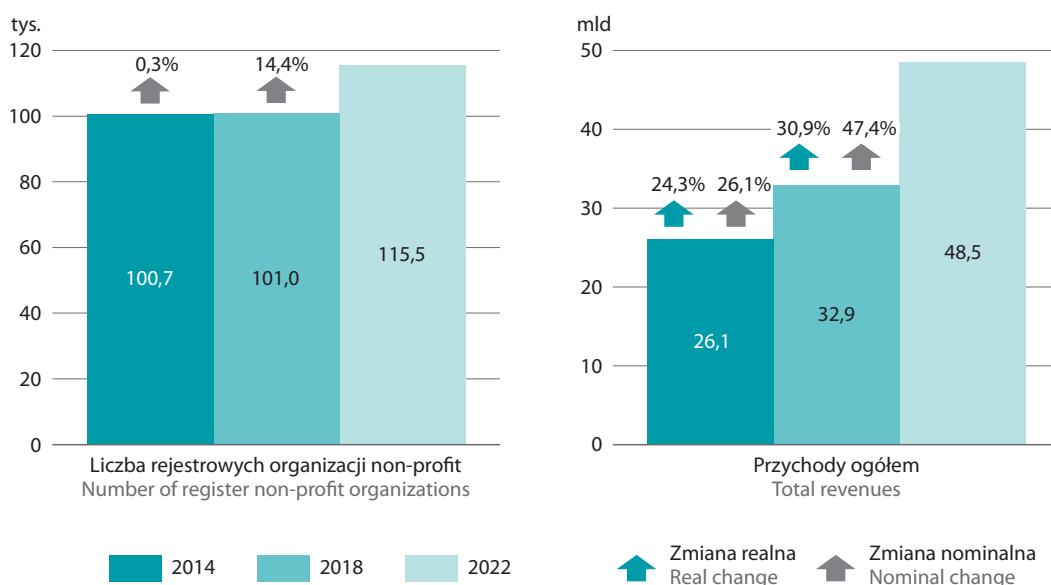
1.10. Przychody²²

1.10. Revenues

Przychody i koszty stanowią istotny aspekt potencjału ekonomicznego, który na równi z potencjałem społecznym, definiuje stopień rozwoju organizacji non-profit. W 2022 r. 81,7% podmiotów objętych badaniem wykazało uzyskiwanie przychodów. Odsetek organizacji wykazujących posiadanie przychodów w poprzednich analizowanych latach utrzymywał się na wyższym poziomie – około 90,0 – 91,0%.

Łączna wartość środków finansowych zgromadzonych przez organizacje non-profit wyniosła 48,5 mld zł. Co stanowi wzrost o 22,4 mld zł (o 85,5%) w stosunku do 2014 r. Korygując dane o wskaźnik inflacji realny wzrost był niższy i wyniósł 62,7%.

Wykres 1.32. Zmiana łącznej kwoty przychodów i liczebności rejestrowych organizacji non-profit
Chart 1.32. Change of total revenues and of number of register non-profit organizations

Potencjał finansowy organizacji non-profit

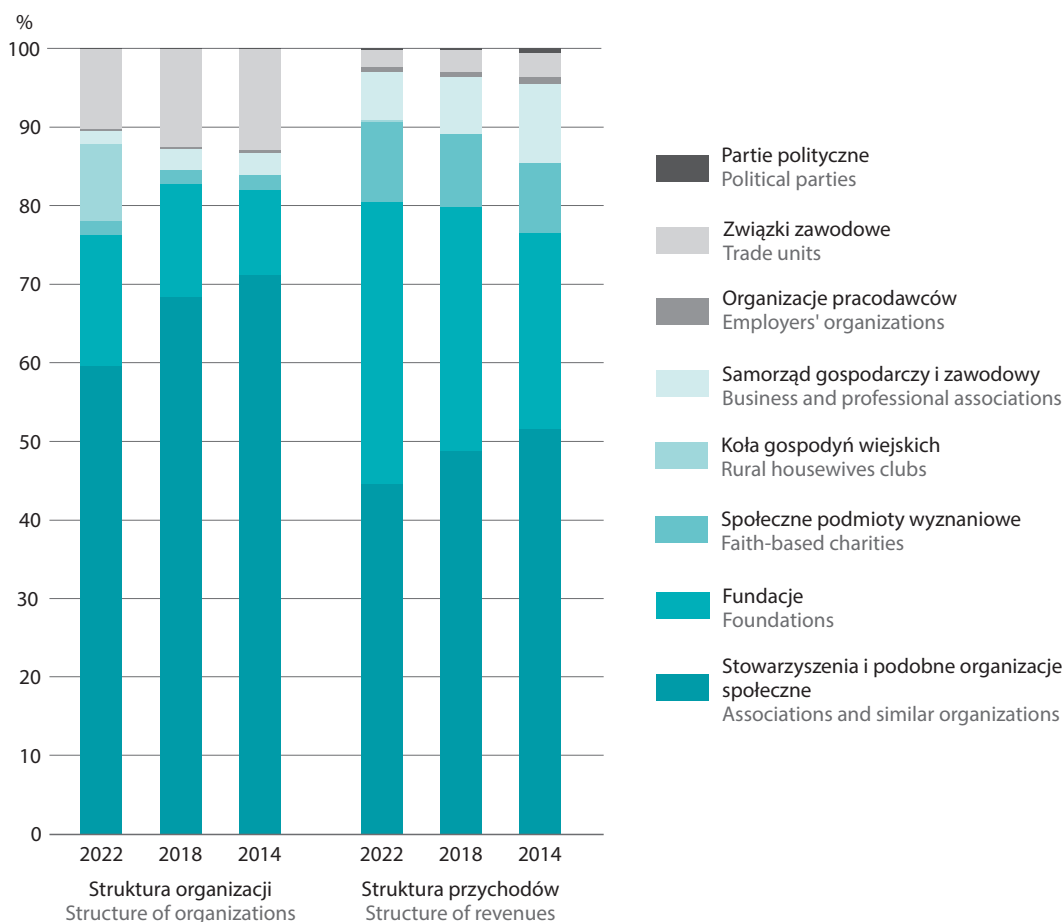
Financial potential of the non-profit organizations

Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, będące najliczniejszą grupą wśród rejestrowych organizacji non-profit, pozyskały 44,7% ogółu środków finansowych zgromadzonych przez organizacje w 2022 r. Odsetek przychodów uzyskanych przez tę grupę podmiotów był jednak niższy od ich procentowego udziału w badanej zbiorowości (44,7% w stosunku do 59,7%). Drugą, najliczniejszą grupę organizacji stanowiły fundacje (16,7%), ich wkład do sumy zgromadzonych środków finansowych był nieproporcjonalnie wyższy i wyniósł 35,9%. Istotny udział w sumie wszystkich przychodów wykazały także społeczne podmioty wyznaniowe (10,2%), pomimo że wchodzące w skład tej grupy podmioty stanowiły 1,7% badanej zbiorowości. Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego zgromadziły 6,1% przychodów, stanowiąc w 2022 r. 1,7% ogółu badanych organizacji. Niski udział przychodów (2,1%) przy relatywnie dużej liczebności (10,1%) osiągnęły związki zawodowe. Najmniejsza część środków finansowych została wypracowana przez koła gospodyń wiejskich (0,2%), których udział w zbiorowości stanowił 8,9% oraz partie polityczne (0,1% przychodów).

²² Analiza obejmuje wyłącznie rejestrowe organizacje non-profit.

W zbiorowości rejestrowych organizacji non-profit można dodatkowo wyróżnić podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pożytku publicznego. Podmioty ekonomii społecznej stanowiły 88,9% jednostek w całej zbiorowości organizacji non-profit, a wygenerowane przez nie przychody stanowiły 89,7% przychodów wszystkich organizacji. Natomiast udział liczby organizacji pożytku publicznego wyniósł 8,3%, a ich przychodów – 33,4%.

Wykres 1.33. Struktura rejestrowych organizacji non-profit oraz ich przychodów
Chart 1.33. Structure of registered non-profit organizations and their revenues

Określenie finansowego potencjału poszczególnych grup organizacji możliwe jest dzięki porównaniu wartości średnich i median będących miarą wysokości przychodów. W badanej zbiorowości, uzyskaniem najwyższej średniej rocznej wartości przychodów wyróżniły się społeczne podmioty wyznaniowe – 2 532,9 tys. zł, a mediana 864,5 tys. zł. Relatywnie silne ekonomicznie były organizacje pracodawców. Relatywnie silne ekonomicznie były organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego. Ich przeciętne roczne przychody kształtowały się na poziomie 1 488,4 tys. zł, a mediana – 133,9 tys. zł. Niską średnią wartością przychodów cechowały się stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (316,3 tys. zł), a najniższą osiągnęły koła gospodyń wiejskich (9,2 tys. zł). W tych grupach odnotowano również niskie mediany – odpowiednio na poziomie 25,2 tys. zł i 6,2 tys. zł.

Na przestrzeni analizowanego okresu utrzymało się rozwarstwienie ekonomiczne w ramach sektora organizacji non-profit. We wszystkich analizowanych latach przeciętne przychody organizacji ogółem były kilkunastokrotnie wyższe niż mediana (obliczone dla wszystkich organizacji). W 2014 r. średnie przychody

wyniosły 259,0 tys. zł, przy czym połowa organizacji zgromadziła mniej niż 16,1 tys. zł. W 2018 r. wartości te były nieco wyższe i wyniosły odpowiednio 326,0 tys. oraz 22,4 tys. zł, a w 2022 r. 436,7 tys. zł oraz 26,6 tys. zł.

Porównanie organizacji non-profit przeprowadzone pod kątem posiadania statusu organizacji pożytku publicznego wykazało, że znacznie większym potencjałem finansowym dysponowały podmioty, które odznaczały się posiadaniem wymienionego statusu. W 2022 r. wszystkie OPP wykazało uzyskiwanie środków finansowych, a średnia wartość ich przychodów oraz mediana wyniosła odpowiednio 1 701,0 tys. zł i 143,0 tys. zł.

Sektor non-profit charakteryzuje się znaczącym rozwarstwieniem ekonomicznym wśród tworzących go jednostek. W 2022 r. przeciętne przychody organizacji non-profit były 25-krotnie wyższe niż mediana (obliczone dla wszystkich organizacji).

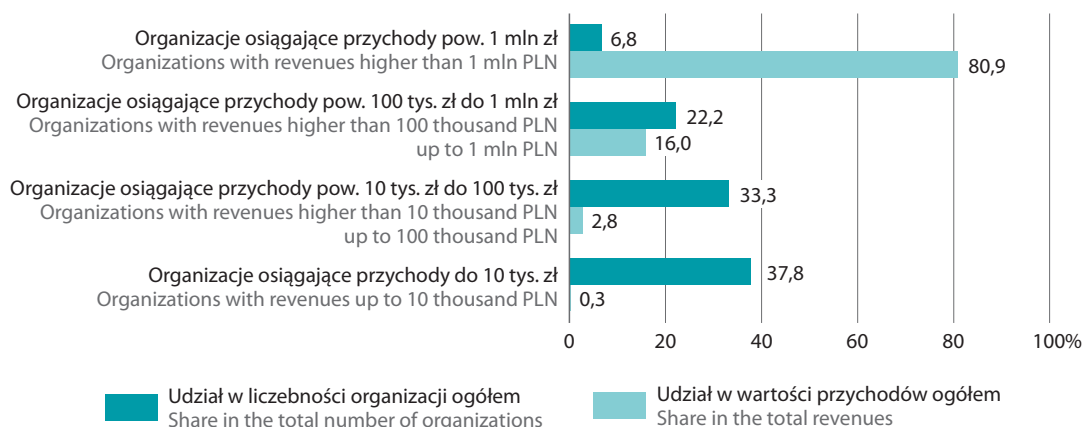
Przeprowadzona obserwacja rozwarstwienia przychodów w zależności od rodzaju organizacji wykazała, że największe dysproporcje pomiędzy porównywanymi miarami wystąpiły wśród partii politycznych – średnia była tu 289-krotnie wyższa niż mediana. Rozbieżność wystąpiła również w grupie stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji, dla których średnia wyniosła 22-krotność mediany.

Tablica 1.10. Przychody rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.
Table 1.10. Revenues of register non-profit organizations in 2022

Wyszczególnienie Specification	Liczba Number	Całkowita suma przy- chodów Total amount of revenues	Organizacje wykazujące uzyskiwanie przychodów Organizations generating revenues		
			odsetek organizacji uzyskujących przychody share in number	średnia przychodów average revenues	mediana przychodów median revenues
			w % in %	w tys. zł in thous. PLN	
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	115,5	48,5	81,7	420,4	16,8
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	102,6	43,6	90,2	424,3	22,6
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	9,5	16,2	99,2	1 701,0	143,0
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	88,2	39,3	89,7	496,8	42,2
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	68,9	21,8	90,2	316,3	25,5
fundacje foundations	19,3	17,5	87,6	908,6	68,3
Spółeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	2,0	5,0	94,9	2 532,9	864,5
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' associations	11,3	0,1	93,1	9,2	6,2
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,0	3,0	92,4	1 488,4	133,9
Organizacje pracodawców Employers' organizations	0,4	0,3	95,2	983,7	179,8
Związki zawodowe Trade unions	11,7	1,0	93,8	64,7	–
Partie polityczne Political parties	0,1	0,1	86,4	1 244,2	4,3

Wykres 1.34. Struktura rejestrowych organizacji non-profit i wartości ich przychodów według wysokości przychodów w 2022 r.

Chart 1.34. Structure of register non-profit organizations and value of their revenues by amount of revenues in 2022

Rozpiętość rozwarstwienia ekonomicznego ilustruje również fakt, że przeważająca część środków finansowych zgromadzonych w 2022 r. (80,9%) została uzyskana przez najzamożniejsze organizacje (o rocznych przychodach przekraczających 1 mln zł). Ich udział w liczbie badanych podmiotów non-profit wyniósł tylko 6,8%. Natomiast organizacje osiągające przychody do 10 tys. zł, stanowiące 37,8% całej zbiorowości, uzyskały zaledwie 0,3% wszystkich środków finansowych.

Źródła finansowania działalności sektora non-profit

Financial sources of the activity of non-profit sector

Główne kryterium podziału, na podstawie którego utworzono przedstawioną w tej części rozdziału typologię źródeł przychodów, oparte zostało na rynkowym oraz nierynkowym charakterze działalności, za pomocą której zostały uzyskane środki finansowe wchodzące w skład budżetów poszczególnych organizacji.

Do kategorii rynkowej zaliczono środki finansowe uzyskane w wyniku działalności polegającej na odpłatnym świadczeniu usług oraz wytwarzaniu i sprzedaży różnych produktów: z działalności gospodarczej, odpłatnej działalności statutowej oraz posiadania papierów wartościowych lub lokat bankowych, a także pochodzące ze źródeł publicznych środki uzyskane na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

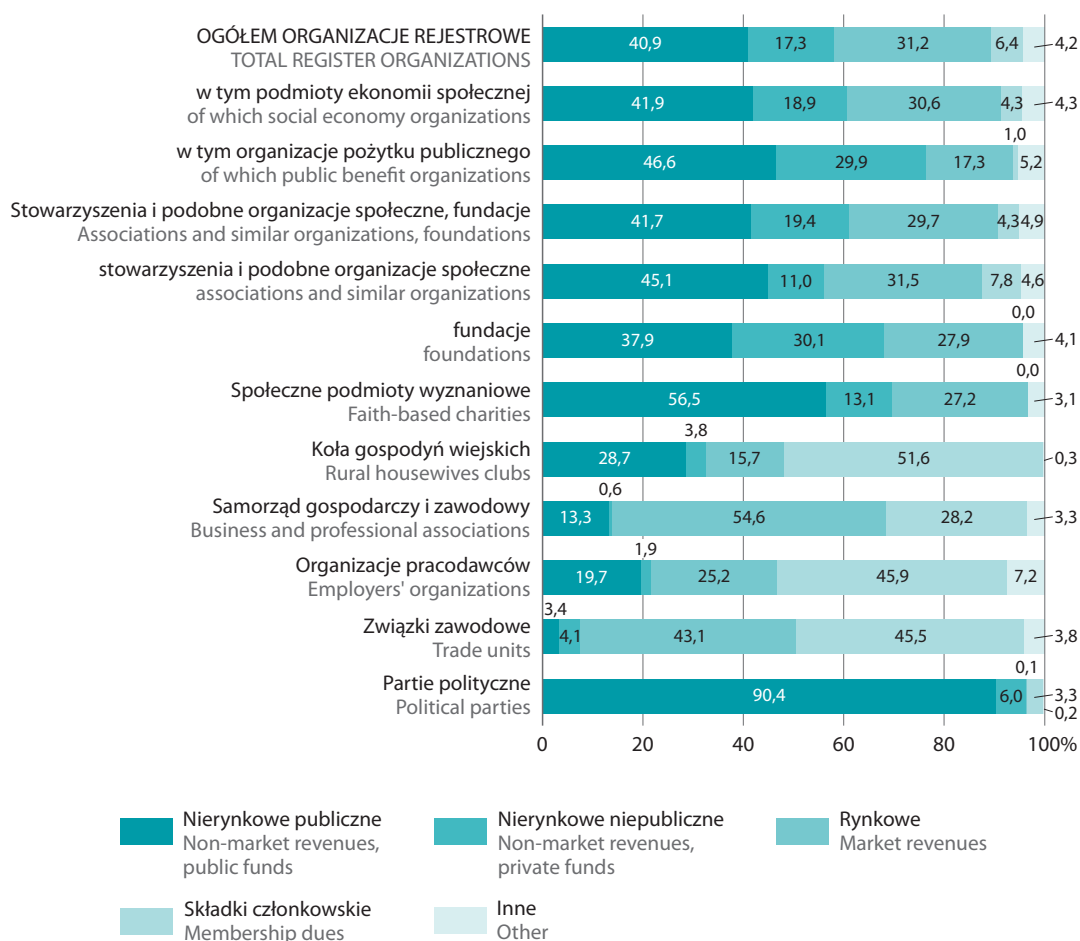
W kategorii przychodów o charakterze nierynkowym zostały uwzględnione dotacje, subwencje i inne transfery przekazane przez krajowe lub zagraniczne organy administracji publicznej, w tym odpisy 1,0% podatku dochodowego (PIT). Środkami nierynkowymi są również kwoty pozyskane w wyniku zbiórek publicznych, darowizn, grantów i innych transferów ze źródeł prywatnych (przekazanych przez osoby fizyczne, przedsiębiorstwa oraz podmioty non-profit). Ze względu na trudności z jednoznacznym sklasyfikowaniem składek członkowskich wydzielono dla nich osobną kategorię²³. W pozycji „inne” wyróżniono środki finansowe, których nie dało się przydzielić do żadnej z wyżej wymienionych kategorii przychodów.

²³ Składki członkowskie mogą mieć charakter rynkowy, jeśli ich wysokość stanowi znaczący wydatek dla osób korzystających z usług organizacji, a fakt opłacenia składki stanowi warunek konieczny do korzystania z oferowanych przez organizację dóbr lub usług. Jednak składki mogą również mieć charakter nierynkowy, gdy ich wysokość jest symboliczna i w rezultacie stanowią raczej potwierdzenie przynależności do danej organizacji niż warunek dostępu do oferowanych członkom dóbr lub usług.

W 2022 r. większość całkowitej sumy przychodów organizacji non-profit pochodziła ze źródeł o charakterze nierynkowym (57,8%). W tej kategorii największy udział stanowiły środki publiczne (40,6%), a wśród nich główna część przypadła na środki przekazane przez organy administracji samorządowej (18,2%), następnie przez administrację rządową (10,9%) oraz środki pochodzące z UE i publicznych źródeł zagranicznych (12,2%). Pozostała część środków nierynkowych pochodziła ze źródeł niepublicznych (17,2%), w tym głównie z darowizn i grantów od innych organizacji (16,1%), zaś przychody ze zbiórek publicznych stanowiły jedynie 1,1%. Wkład przychodów uzyskanych ze źródeł rynkowych był niższy i stanowił 31,0% zgromadzonych środków finansowych.

Uzyskiwanie przychodów o charakterze rynkowym i nierynkowym wykazało odpowiednio 33,6% i 58,1% organizacji non-profit. Otrzymywanie składek członkowskich zadeklarowało 65,8% ogółu jednostek, a gromadzenie pozostałych środków finansowych – 10,7%.

Wykres 1.35. Struktura przychodów rejestrowych organizacji non-profit według źródła przychodów w 2022 r.
Chart 1.35. Structure of revenues of register non-profit organizations by source of revenues in 2022

Środki nierynkowe stanowiły większość przychodów wśród partii politycznych (96,4%), organizacji pożytku publicznego (76,5%), społecznych podmiotów wyznaniowych (69,6%) oraz fundacji (68,0%). We wszystkich grupach organizacji non-profit środki pochodzące ze źródeł publicznych przeważały nad przychodami pozyskanymi ze źródeł niepublicznych. Najwyższy udział przychodów niepublicznych deklarowały fundacje (30,1%). Dla tej grupy podmiotów istotnym źródłem finansowania były darowizny i inne przekazane środki, stanowiące 28,1% przychodów zgromadzonych w 2022 r.

Wysoki udział przychodów uzyskanych z nierynkowych środków publicznych zauważalny był wśród partii politycznych (90,4%), społecznych podmiotów wyznaniowych (56,5%) oraz organizacji posiadających status pożytku publicznego (46,6%). Analizując wewnętrzną strukturę środków publicznych, społeczne podmioty wyznaniowe pozyskały większość środków ze źródeł samorządowych (odpowiednio 40,6%). Fundacje charakteryzowały się największym udziałem przychodów pozyskanych z zagranicy i Unii Europejskiej (12,3%).

Przychody o charakterze rynkowym stanowiły największą część budżetów organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (54,6% wobec 31,2% w zbiorowości ogółem), głównie za sprawą środków z działalności gospodarczej (38,0% wobec 13,0% w zbiorowości ogółem). Przychody o charakterze rynkowym minimalne znaczenie miały wśród partii politycznych (0,1%).

Składki członkowskie stanowiły istotne źródło przychodów dla kół gospodyń wiejskich (51,6%), organizacji pracodawców (45,9%) oraz związków zawodowych (45,5%).

Tabela 1.11. Źródła przychodów rejestrowanych organizacji non-profit w 2022 r.
Table 1.11. Sources of revenues of register non-profit organizations in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem organizacje rejestrowe Total organizations	W tym podmioty ekonomicznej Of which economic organizations	W tym organizacje pożytku publicznego Of which public benefit organizations	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations			Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	Kola gospodyń wiejskich Rural housewives' clubs	Samorządy gmin i za-wodowy Business and professional associations	Organizacje pracodawców Employers' organizations	Związki zawodowe Trade unions	Partie polityczne Political parties
				razem total	stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	fundacje foundations						
Ogółem przychody (mld zł) Total revenues (bn PLN)	48,5	43,6	16,2	39,3	21,8	17,5	5,0	0,1	3,0	0,3	0,8	0,1
% w kolumnie % w kolumnie												
Przychody o charakterze rynkowym Market revenues	31,2	30,6	17,3	29,7	31,5	27,9	27,2	15,7	54,6	25,2	43,1	0,1
działalność gospodarcza unrelated business activity	13,0	11,7	5,4	11,6	10,3	12,8	7,3	1,2	38,0	13,2	37,7	.
działalność statutowa odpłatna paid mission-related activity	16,1	16,8	9,6	15,8	19,2	12,3	18,8	14,3	15,3	11,7	3,6	0,0
odsetki, dywidendy interest, dividends	1,5	1,4	1,6	1,7	1,2	2,2	0,4	0,0	1,0	0,3	1,8	0,1
zamówienia publiczne public procurement	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8	0,6	0,7	0,1	0,3	.	.	.
Przychody o charakterze nierynkowym Non-market revenues	58,2	60,8	76,5	62,1	56,2	68,0	69,6	32,4	13,8	21,7	7,5	96,4
źródła publiczne public funds	40,9	41,9	46,6	41,5	45,1	37,9	56,5	28,7	13,3	19,7	3,4	90,4
administracja samorządowa local government	18,3	20,2	13,4	17,2	22,6	10,5	12,1	12,1	2,6	.	.	.
administracja rządowa central government	10,9	11,0	11,9	11,7	13,8	8,8	10,8	11,3	5,9	–	.	.
UE, zagranica EU, abroad	7,3	5,5	4,9	8,7	5,0	12,3	1,9	1,3	4,4	10,7	1,6	.
1% PIT i nawiązki sądowe 1% of personal income tax and vindicative damages	2,3	2,6	6,9	3,0	1,2	4,9	0,5	.	0,0	.	.	.
źródła niepubliczne private funds	17,3	18,9	29,9	20,6	11,0	30,1	13,1	3,8	0,6	1,9	4,1	6,0
darowizny i inne przekazane środki donations, transfers	16,2	17,7	27,4	19,3	10,5	28,1	11,4	3,6	0,6	1,9	4,1	5,7
zbiórki publiczne public collections	2,6	2,8	3,1	3,3	1,6	4,9	1,0	–	0,2	0,6	–	.

Tablica 1.12. Rejestrowe organizacje non-profit korzystające z poszczególnych źródeł przychodów w 2022 r.
 Table 1.12. Register non-profit organizations using specific sources of revenues of in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem organizacje rejestrowe Total organizations	W tym podmioty ekonomicznej Of which social economy organizations	W tym organizacje pożytku publicznego Of which public benefit organizations	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations			Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	Koła gospodyń wiejskich Rural housewives' clubs	Samorządy gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	Organizacje pracodawców Employers' organizations	Związki zawodowe Trade unions	Partie polityczne Political parties
				razem total	stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	fundacje foundations						
Organizacje wykazujące uzyskiwanie przychodów (w tys.) Organizations generating revenues (in thous)	81,7	90,2	99,2	89,7	90,3	87,7	94,9	93,1	92,4	95,2	6,1	86,4
% w kolumnie % w kolumnie												
Przychody o charakterze rynkowym Market revenues	33,6	33,2	43,5	35,3	30,9	51,3	56,5	9,6	71,9	42,3	41,5	.
działalność gospodarcza unrelated business activity	10,8	10,6	10,8	11,5	8,2	23,5	11,2	0,6	38,2	15,9	9,5	0,0
działalność statutowa odpłatna paid mission-related activity	25,6	25,6	30,8	27,1	24,8	35,5	45,4	8,9	44,6	24,9	15,7	–
odsetki, dywidendy interest, dividends	6,8	6,4	17,3	6,9	6,2	9,2	11,5	.	25,5	13,9	26,8	.
zamówienia publiczne public procurement	0,6	0,6	1,1	0,6	0,5	0,9	0,8	.	0,8	–	–	–
Przychody o charakterze nierynkowym Non-market revenues	58,1	58,6	87,5	63,4	57,2	86,4	82,3	22,0	30,0	23,2	26,4	29,8
źródła publiczne public funds	46,0	46,6	84,6	49,6	50,2	47,5	73,0	21,7	26,1	15,6	5,1	.
administracja samorządowa local government	30,4	30,9	40,1	33,3	36,3	22,5	62,3	9,6	5,5	2,1	1,6	–
administracja rządowa central government	18,1	18,3	22,1	19,2	20,7	14,0	13,2	12,7	16,0	8,6	1,8	–
UE, zagranica EU, abroad	4,7	4,6	6,8	5,2	4,0	9,7	2,9	0,7	5,6	7,6	2,4	–
1% PIT i nawiązki sądowe 1% of personal income tax and vindicative damages	8,4	8,6	80,8	9,8	8,8	14,1	4,9	–	1,1	–	–	–
źródła niepubliczne private funds	33,3	33,6	58,1	37,8	29,5	68,3	34,2	4,7	7,5	11,8	22,9	29,8
darowizny i inne przekazane środki donations, transfers	31,8	32,1	56,4	36,1	27,9	66,5	33,2	4,6	7,3	11,8	22,9	29,8
zbiórki publiczne public collections	3,4	3,4	11,5	3,9	3,1	6,8	3,6	.	.	–	–	–

Biorąc pod uwagę źródła finansowania organizacje wykazujące uzyskiwanie przychodów częściej korzystały ze środków pochodzących ze źródeł nierynkowych (58,1%) niż ze źródeł rynkowych (33,6%). Najwyższy udział organizacji wykazujących przychody ze źródeł nierynkowych odnotowano wśród fundacji (86,4%), a następnie w społecznych podmiotach wyznaniowych (82,3%), które równocześnie charakteryzowały się wysokim udziałem podmiotów mających przychody ze źródeł rynkowych (odpowiednio 51,3% oraz 56,5%). Częściej niż przeciętnie ze źródeł rynkowych korzystały organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (71,9%). Koła gospodyń wiejskich w najmniejszym stopniu korzystały z rynkowych źródeł przychodów (o 9,6%).

Wśród większości organizacji uzyskujących przychody z nierynkowych źródeł publicznych przeważały takie, które korzystały częściej ze środków pochodzących od administracji samorządowej, niż od administracji rządowej. Największa różnica jest widoczna w przypadku społecznych podmiotów wyznaniowych, gdzie 62,3% organizacji skorzystało z przychodów ze źródeł z administracji samorządowej, a 12,3% z administracji rządowej. W przypadku kół gospodyń wiejskich struktura przychodów była odwrócona – 12,7 % kół gospodyń wiejskich skorzystało ze źródeł przychodów pochodzących z administracji rządowej, a 9,6 % z administracji samorządowej. Podobnie było w przypadku organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (odpowiednio 16,0% oraz 5,5%), a także wśród organizacji pracodawców (odpowiednio 8,6% oraz 2,1%).

Analizując wykorzystywanie różnych źródeł przychodów rynkowych najwyższy odsetek korzystających organizacji, bez względu na rodzaj, zawsze dotyczył środków z odpłatnej działalności statutowej.

1.11. Koszty prowadzonej działalności i wynik finansowy

1.11. Costs of conducted activity and financial result

W 2022 r. 81,3% podmiotów objętych badaniem wykazało ponoszenie kosztów, których łączna wartość wyniosła 45,1 mld zł i była o 3,4 mld niższa od uzyskanych przychodów. Udział kosztów w przychodach ukształtował się na poziomie 92,9% (w 2014 r. wskaźnik ten wynosił 90,8%).

W stosunku do 2014 r. wielkość ponoszonych kosztów wzrosła prawie 2-krotnie tj. o 21,4 mld zł, a w stosunku do 2018 r. o 14,2 mld zł czyli o 46,0%. Korygując dane o wskaźnik inflacji realny wzrost był niższy i wyniósł 29,5%.

Wydatki najliczniejszej grupy rejestrowych organizacji non-profit – stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych – stanowiły prawie połowę kosztów ogółem (46,1%). Fundacje, których udział w strukturze organizacji non-profit wyniósł 16,7%, wygenerowały koszty na poziomie 15,8 mld zł, co stanowiło prawie 1/3 kosztów poniesionych przez wszystkie badane organizacje w 2022 r. Znaczący udział w kosztach ogółem odnotowały także społeczne podmioty wyznaniowe (9,9%), mimo iż stanowiły 1,7% badanej zbiorowości.

Najniższy odsetek organizacji, które wykazały ponoszenie kosztów wystąpił wśród związków zawodowych (6,1%). Wyższym niż przeciętny udziałem podmiotów wykazujących koszty charakteryzowały się organizacje pracodawców (96,3%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (95,4%).

Średnia wartość kosztów (obliczona dla organizacji wykazujących ich ponoszenie) wyniosła 480,4 tys. zł, przy czym połowa organizacji non-profit wydatkowała nie więcej niż 31,5 tys. zł. Najwyższą średnią i medianą charakteryzowały się społeczne podmioty wyznaniowe (odpowiednio 2 383,2 tys. zł i 901,7 tys. zł). Z kolei najniższe ich wartości odnotowano w kołach gospodyń wiejskich (8,3 tys. zł i 6,0 tys. zł). Największa różnica pomiędzy średnią wartością kosztów a medianą wystąpiła w typowych stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych (średnia była 10 razy wyższa od mediany).

Wśród organizacji posiadających status pożytku publicznego 99,4% jednostek wykazało ponoszenie kosztów, o łącznej wartości 14,3 mld zł. Przeciętna jednostka wydatkowała 1 057,2 tys. zł, a wartość mediany wyniosła 133,3 tys. zł.

Tablica 1.13. Koszty rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.
Table 1.13. Costs of register non-profit organizations in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Wszystkie organizacje All organizations		Suma kosztów Amount of costs	Organizacje wykazujące ponoszenie kosztów Organizations reporting costs		
		średnia kosztów average costs	mediana kosztów median costs		udział liczebności share in number	średnia kosztów average costs	mediana kosztów median costs
	w tys. in thousand	w tys. zł in thousand PLN		w mld zł in bn PLN	w % in %	w mld zł in bn PLN	
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	115,5	390,4	15	45,1	81,3	480,4	31,5
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	102,6	392,7	21	40,3	89,6	438,1	30,3
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	9,5	1 497,7	130	14,3	99,4	1507,2	133,3
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	88,2	414,8	29	36,6	89,2	465,1	41,4
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	68,9	301,9	24	20,8	88,1	342,6	33,5
fundacje foundations	19,3	818,6	70	15,8	93,0	879,8	90,0
Spółeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	2,0	2 273,0	850	4,5	95,4	2383,2	901,7
Koła gospodyń wiejskich Country housewives' associations	11,3	7,7	6	0,1	92,0	8,3	6,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,0	1 413,2	136	2,8	92,7	1524,8	168,7
Organizacje pracodawców Employers' organizations	0,4	897,7	161	0,3	96,3	931,2	177,9
Związki zawodowe Trade unions	11,7	62,6	286,2	0,7	6,1	1028,4	284,9
Partie polityczne Political parties	0,1	1 158,5	5	0,1	87,9	1318,3	6,5

Koszty ogółem rejestrowych organizacji non-profit stanowią sumę kosztów działalności statutowej, działalności gospodarczej oraz kosztów administracyjnych. Koszty administracyjne nie zostały wyodrębnione jako kategoria, natomiast w tablicy 1.14. wymieniono szczegółowe koszty rodzajowe:

- koszty zużycia materiałów i energii,
- koszty usług obcych,
- koszty podatków i opłat,
- koszty amortyzacji,
- koszty wynagrodzeń oraz ubezpieczeń i innych świadczeń,
- pozostałe koszty rodzajowe.

W łącznej sumie kosztów zdecydowaną większość stanowiły koszty z tytułu prowadzonej działalności statutowej (87,9%).

Wśród kosztów rodzajowych najwyższy udział w kosztach ogółem odnotowały wynagrodzenia (z tytułu stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło), ubezpieczenia i inne świadczenia (34,6%). Koszty usług obcych stanowiły 17,8% wszystkich kosztów. Z kolei łączne koszty zużycia materiałów i energii, podatków i opłat oraz amortyzacji stanowiły 11,0% ogółu kosztów poniesionych przez organizacje non-profit.

Wynagrodzenia, ubezpieczenia i inne świadczenia to główne koszty poniesione przez społeczne podmioty wyznaniowe. Stanowiły one 54,5% wszystkich kosztów tej grupy organizacji, przy czym należy zaznaczyć, iż większość społecznych podmiotów wyznaniowych zatrudniała pracowników na umowy o pracę lub umowy cywilnoprawne (85,4%). Dla porównania koła gospodyń wiejskich, których działalność w zdecydowanej większości opierała się na pracy społecznej, przeznaczyły na wynagrodzenia, ubezpieczenia i inne świadczenia 2,2% wszystkich swoich kosztów.

Koszty usług obcych stanowiły 43,8% wszystkich kosztów poniesionych przez partie polityczne oraz 35,1% wydatków organizacji pracodawców. W żadnej z pozostałych grup organizacji non-profit ich udział nie przekroczył 20%. Koszty zużycia materiałów i energii (wykorzystywanych zarówno do prowadzenia działalności statutowej, jak i gospodarczej) stanowiły 13,9% wszystkich kosztów społecznych podmiotów wyznaniowych i 12,6% kosztów poniesionych przez koła gospodyń wiejskich. W pozostałych grupach organizacji non-profit ich udział był znacząco niższy.

Koszty podatków i opłat urzędowych oraz koszty amortyzacji stanowiły najniższy udział w kosztów poniesionych przez poszczególne rodzaje organizacji non-profit.

W 2022 r. organizacje posiadające status pożytku publicznego poniosły największą część wydatków na wynagrodzenia, ubezpieczenia i inne świadczenia (37,3%). Co 4 koszt poniesiony przez OPP związany był ze zużyciem materiałów i energii oraz z finansowaniem usług obcych. Udział innych kosztów rodzajowych w sumie poniesionych wydatków nie przekroczył 6%.

Tablica 1.14. Struktura kosztów rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.
Table 1.14. Structure of costs of register non-profit organizations in 2022

Wyszczególnienie Specification	Liczba Number	w tym of which		Koszty zużycia materiałów i energii Costs of material usage and energy consumption	Koszty usług obcych Costs of external services	Koszty podatków i opłat Costs of taxes and fees	Koszty amortyzacji Amortization	Koszty wynagrodzeń oraz ubezpieczeń i innych świadczeń Costs of salaries, insurance and other benefits	Pozostałe koszty Other costs	
		koszty działalności statutowej costs of conducting mission-related activity	koszty działalności gospodarczej costs of conducting economic activity							
										% w wierszu z kwoty w kolumnie 1. % in row of the amount in column 1.
% w wierszu z kwoty w kolumnie 1. % in row of the amount in column 1.										
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	45,1	39,6	5,2	8,7	17,8	0,8	1,5	34,6	7,8	
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organizations	40,3	36,3	0,7	9,2	18,5	0,8	1,5	36,1	5,5	
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	14,3	13,6	3,4	10,5	14,7	0,4	1,4	37,3	3,8	
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	36,6	33,1	1,8	8,4	18,8	0,8	1,5	32,8	8,3	
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	20,8	19,0	1,6	9,3	18,5	1,1	1,6	37,6	6,8	
fundacje foundations	15,8	14,2	0,3	7,2	19,1	0,5	1,3	26,6	10,2	
Spoleczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	4,5	4,2	0,0	13,9	9,9	0,5	1,4	54,5	2,5	
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,1	0,1	1,2	12,6	8,8	1,4	0,1	2,2	1,4	
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,8	1,6	0,0	6,1	18,2	1,2	2,1	31,1	9,0	
Organizacje pracodawców Employers' organizations	0,3	0,3	0,3	4,1	35,1	1,7	0,6	30,7	6,0	
Związki zawodowe Trade units	0,7	0,4	#	5,4	9,1	1,5	1,3	21,3	11,1	
Partie polityczne Political parties	0,1	#	5,2	4,9	43,8	0,8	0,5	36,2	13,4	

Na koniec 2022 r. blisko połowa organizacji non-profit uzyskała zrównoważony wynik finansowy (50,2%)²⁴. Dodatni bilans wykazało 32,9% organizacji, a ujemny 16,9% podmiotów. Najwyższy odsetek organizacji non-profit, dla których rok 2022 zakończył się osiągnięciem zrównoważonego wyniku finansowego odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (70,9%) oraz kół gospodyń wiejskich (69,2%). Dodatni wynik finansowy najczęściej miały organizacje pracodawców (50,3%), które jednocześnie wyróżniały się wysokim udziałem podmiotów z bilansem ujemnym (25,6%). Wśród organizacji posiadających status OPP ponad 1/3 jednostek wykazała dodatni wynik finansowy (40,6%), a udział organizacji z wynikiem ujemnym nie przekroczył 21%.

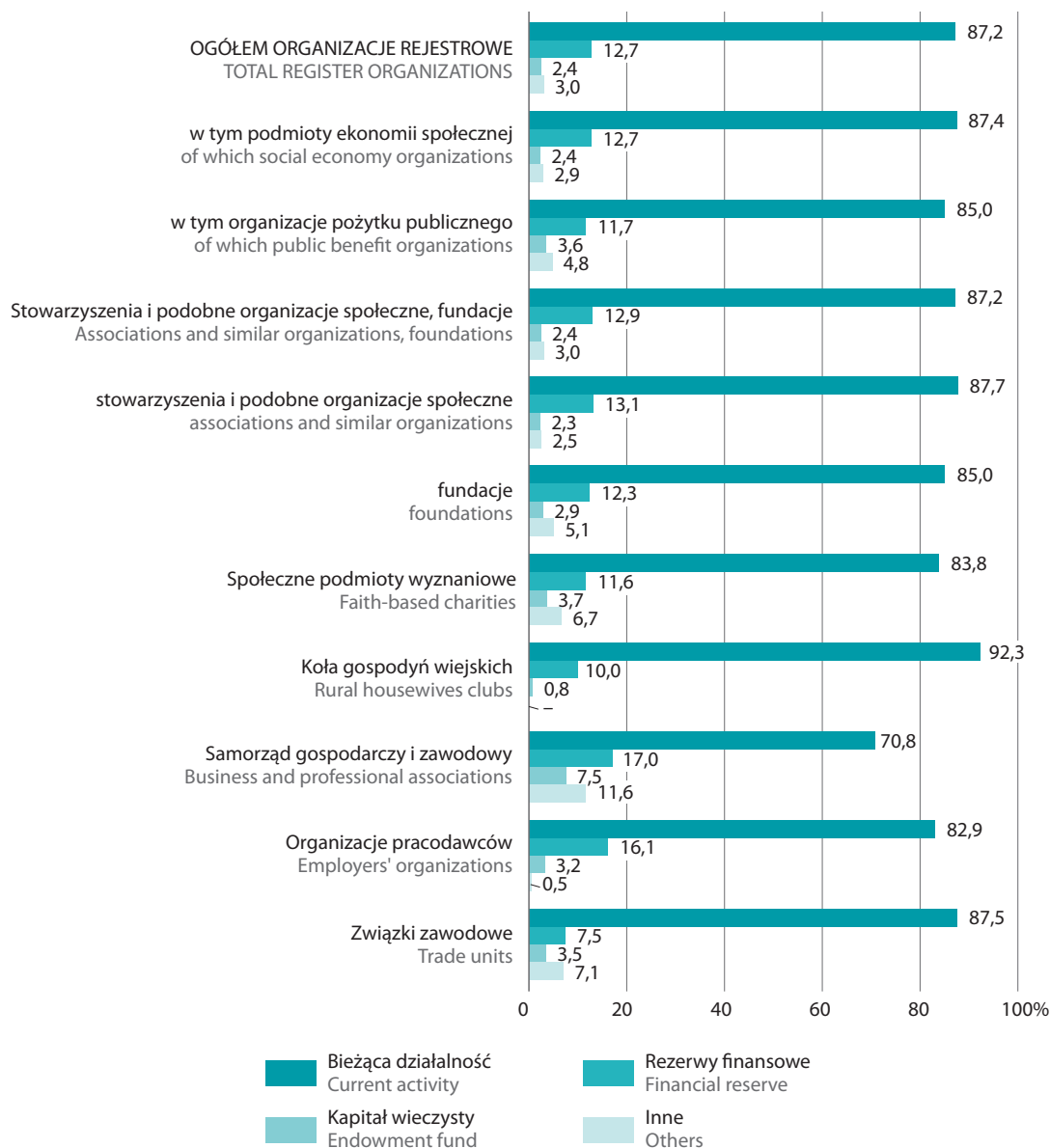
Wykres 1.36. Struktura rejestrowych organizacji non-profit według wyniku finansowego za 2022 r.
Chart 1.36. Structure of register non-profit organizations by financial result in 2022

W 2022 r., podobnie jak w latach poprzednich, zdecydowana większość rejestrowych organizacji non-profit przeznaczyła nadwyżkę finansową za rok 2021 lub lata wcześniejsze na prowadzenie bieżącej działalności (87,2%). W większości badanych grup organizacji odsetek podmiotów przeznaczających nadwyżkę na ten cel przekroczył 80,0%. Drugim, najczęściej wskazywanym przeznaczeniem nadwyżki finansowej były rezerwy finansowe. Na odłożenie środków na pokrycie przyszłych kosztów lub strat zdecydowało się 12,7% podmiotów. Załedwie 2,4% organizacji non-profit ulokowało nadwyżki w kapitał wieczysty, a z innych sposobów ich wydatkowania skorzystało 3,0% wszystkich organizacji posiadających nadwyżki.

²⁴ Jednostki, w których udział kosztów w przychodach wynosił od 95% do 105% oraz wszystkie podmioty, w których wartość bezwzględna różnicy przychodów i kosztów nie przekraczała 1 tys. zł zostały skategoryzowane jako podmioty osiągnące zrównoważony wynik finansowy. Pozostałe podmioty zostały skategoryzowane odpowiednio jako podmioty o dodatnim i ujemnym wyniku finansowym.

Wykres 1.37. Alokacja nadwyżki z lat poprzednich według sposobu jej wydatkowania w 2022 r.
Chart 1.37. Allocation of surplus from previous years according to its way of spending in 2022

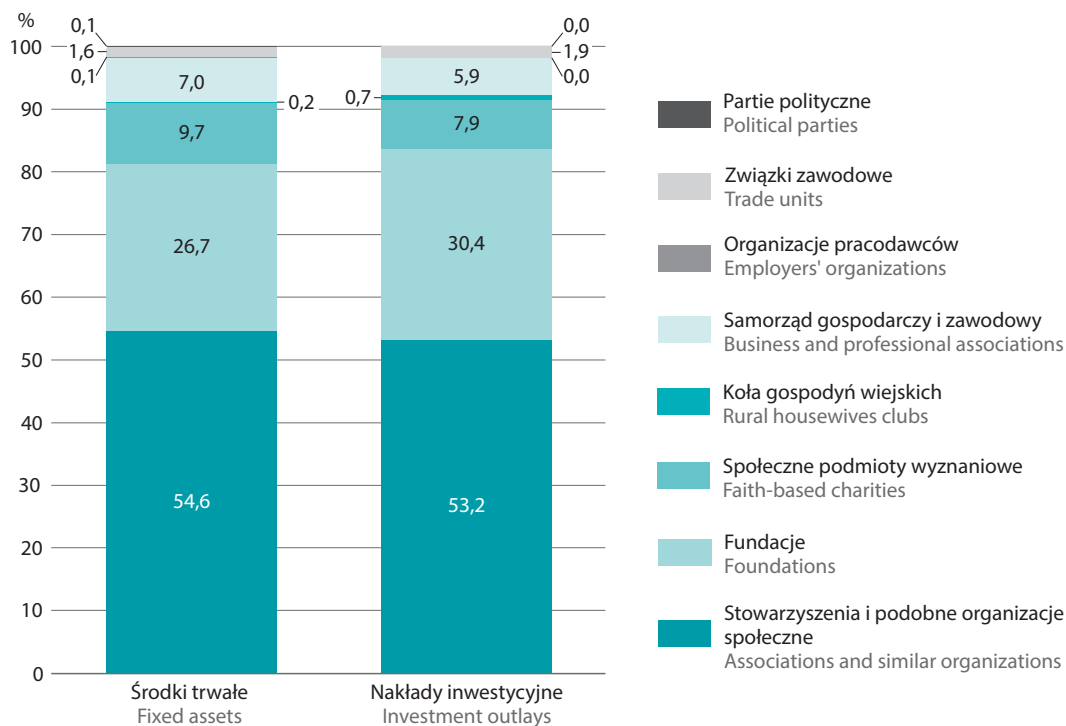
1.12. Środki trwałe i nakłady inwestycyjne

1.12. Fixed assets and investment outlays

Wśród rejestrowych organizacji non-profit 23,1% jednostek posiadało w 2022 r. środki trwałe o łącznej wartości 23,8 mld zł. W 2018 r. udział podmiotów mających środki trwałe wynosił 21,3%, a ich wartość była niższa o 2,2 mld zł. Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub na ulepszenie już istniejących poniosło 4,2% organizacji. W stosunku do 2018 r. odsetek ten zmniejszył się o 1,1 p. proc. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 1,3 mld zł (w 2018 r. było to 1,1 mld zł), z czego ponad połowę stanowiły nakłady dokonane przez stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (53,2%).

Wykres 1.38. Struktura środków trwałych i nakładów inwestycyjnych rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r.

Chart 1.38. Structure of fixed assets and investment outlays of register non-profit organizations in 2022

W 2022 r. ponad połowa organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego (52,6%) posiadała środki trwałe. Najniższy odsetek jednostek będących ich właścicielami odnotowano wśród związków zawodowych (1,4%). W większości badanych grup organizacji non-profit udział podmiotów ponoszących nakłady inwestycyjne nie przekroczył 4,2%. Na tym tle wyróżniały się organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, społeczne podmioty wyznaniowe i stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, wśród których nakłady inwestycyjne poniosło odpowiednio 9,0%, 7,4% i 4,9% badanych jednostek.

Wykres 1.39. Rejestrowe organizacje non-profit posiadające środki trwałe i ponoszące nakłady inwestycyjne w 2022 r.

Chart 1.39. Register non-profit organizations with fixed assets and investment outlays in 2022

Średnia wartość środków trwałych, obliczona dla jednostek które były ich właścicielami, wyniosła 894,6 tys. zł, przy czym połowa rejestrowych organizacji non-profit wykazała ich posiadanie o wartości nieprzekraczającej 68,6 tys. zł. W stosunku do 2018 r. statystyki te uległy zmniejszeniu – przeciętnie podmioty sektora non-profit posiadały majątek trwały o wartości 1 169,6 tys. zł, a mediana miała wartość 100 tys. zł. Najwyższą średnią wartość środków trwałych, jak i mediany w 2022 r. odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (odpowiednio 3358,3 tys. zł, i 463,9 tys. zł). Najwyższą średnią wartością poniesionych nakładów inwestycyjnych charakteryzowały się natomiast związki zawodowe (951,5 tys. zł) i ich medianą (125,0 tys. zł).

W 2022 r. organizacje pożytku publicznego wykazały posiadanie środków trwałych o łącznej wartości 5,8 mld zł. W stosunku do 2018 r. odnotowano wzrost wartości środków trwałych o 0,6 mld zł. Przeciętna jednostka dysponowała środkami o wartości 1 731,6 tys. zł, a ich mediana wyniosła 144,0 tys. zł. Suma nakładów inwestycyjnych poniesionych przez organizacje posiadające status OPP wyniosła 0,4 mld zł. (i wzrosła o 0,1 mld zł połowę w stosunku do 2018 r.). Średnia wartość nakładów inwestycyjnych opiewała na kwotę 669,9 tys. zł, przy czym połowa jednostek OPP poniosła nakłady o wartości nieprzekraczającej 97,1 tys. zł.

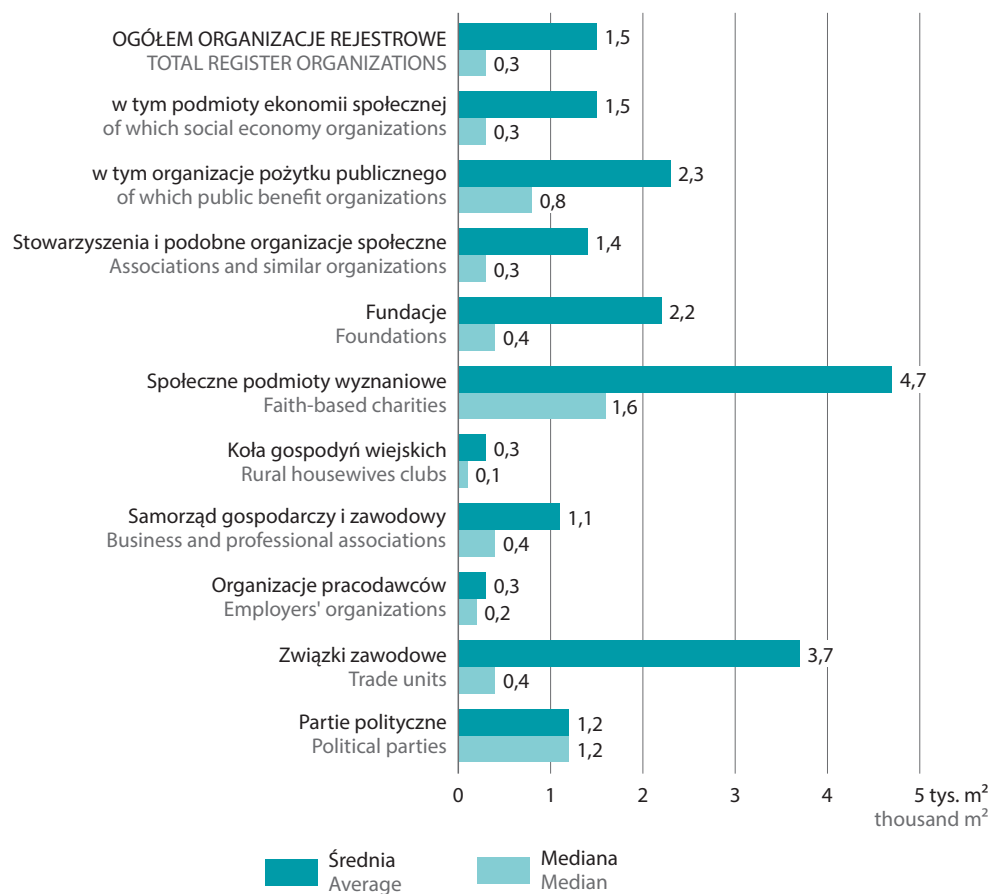
Tablica 1.15. Środki trwałe i nakłady inwestycyjne w 2022 r.

Table 1.15. Fixed assets and investment outlays in 2022

Wyszczególnienie Specification	Środki trwałe Fixed assets			Nakłady inwestycyjne Investment outlays		
	ogółem total	średnia average	mediana median	ogółem total	średnia average	mediana median
	w mld zł in bn PLN	w tys. zł in thousand PLN		w mld zł in bn PLN	w tys. zł in thousand PLN	
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	23,8	894,6	68,6	1,3	265,4	23,2
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	25,3	820,3	65,0	1,2	254,9	22,2
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	19,4	1 731,6	144,0	0,4	669,9	97,1
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	13,0	864,9	80,0	1,1	266,3	26,5
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	6,3	722,4	100,0	0,7	203,3	22,0
fundacje foundations	2,3	1 451,9	46,5	0,4	581,3	100,0
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	0,1	3 358,3	463,9	0,1	703,9	124,8
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	1,7	25,1	7,3	0,0	20,9	5,6
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	0,0	1 594,0	256,2	0,1	429,7	55,4
Organizacje pracodawców Employers' organizations	0,4	316,9	29,5	0,0	38,2	14,4
Związki zawodowe Trade unions	0,0	2 448,0	183,4	0,0	951,5	125,0
Partie polityczne Political parties	19,4	2 337,4	1 987,7	0,0	40,2	40,2

W 2022 r. 7,8 tys. (6,4%) rejestrowych organizacji non-profit było właścicielami budynków, budowli lub lokali. Na jedną organizację przypadało średnio 1,5 tys. m², przy czym połowa jednostek posiadała lokale o powierzchni nieprzekraczającej 0,3 tys. m². Najwyższą wartość zarówno średniej, jak i mediany odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych (odpowiednio 4,7 tys. m² i 1,6 tys. m²).

Wykres 1.40. Powierzchnia lokali rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r. (w tys. m²)
 Chart 1.40. Floor space of register non-profit organizations in 2022 (in thous. m²)

1.13. Pożyczki, kredyty

1.13. Loans, credits

W 2022 r. pożyczkę lub kredyt zaciągnęło 1,6 tys. organizacji non-profit, tj. 1,4% ogółu badanej zbiorowości. Łączna ich wartość wyniosła 397,5 mln zł., a ponad połowę tej kwoty stanowiły zobowiązania stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych (53,8%). Następną grupą organizacji, które skorzystały z tego rodzaju finansowania były fundacje – 39,6% zaciągnęło pożyczkę lub kredyt. Wśród organizacji posiadających statut pożytku publicznego co czwarty podmiot deklarował, że miał takie zobowiązanie (25,1%).

Tablica 1.16. Rejestrowe organizacje non-profit, które zaciągnęły pożyczkę lub kredyt w 2022 r.

Table 1.16. Register non-profit organizations with loans or credits in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem organizacje Total organizations	Odsetek organizacji, które zaciągnęły pożyczkę lub kredyt Percentage of organizations with loan or credit	Suma pożyczek i kredytów Total amount of loans and credits	Średnia Average	Mediana Median
	w tys. in thousand	w % in %	w mln zł in bn PLN	w tys. zł in thousand PLN	
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	115,5	1,4	397,5	249,0	65,5
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	102,6	1,5	383,1	244,4	63,6
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	9,5	2,6	99,8	408,0	70,0
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	88,2	1,7	371,4	245,6	67,0
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	68,9	1,3	214,0	237,4	67,0
fundacje foundations	19,3	3,2	157,4	257,6	67,0
Spółeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	2,0	1,0	13,3	652,9	125,0
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	11,3	0,2	0,3	12,0	7,0
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	2,0	1,8	12,5	345,3	100,0

Średnia wartość zobowiązań finansowych w 2022 r. wyniosła 249,0 tys. zł, przy czym połowa rejestrowych organizacji non-profit zaciągnęła pożyczkę lub kredyt w kwocie nieprzekraczającej 65,5 tys. zł. Najwyższą średnią oraz medianę wartości pożyczek i kredytów odnotowano wśród społecznych podmiotów wyznaniowych – 652,9 tys. zł oraz 125,0 tys. zł. Zobowiązania w najniższej kwocie zaciągnęły koła gospodyń wiejskich – 0,3 mln zł.

Najwyższy odsetek jednostek, które zdecydowały się na dodatkowe wsparcie finansowe odnotowano wśród fundacji – 3,2%. Wysoki odsetek zaciągniętych pożyczek lub kredyty wystąpił również wśród organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego – 1,8%, przy czym średnia wartość zaciągniętych przez nie zobowiązań była najniższa w całej zbiorowości i wyniosła 345,3 tys. zł, a mediana – 100,0 tys. zł.

Wśród organizacji posiadających status OPP odsetek jednostek zaciągniętych pożyczkę lub kredyt wyniósł 2,6%, a łączna wartość zaciągniętych zobowiązań – 383,1 mln zł. Średnia kwota zaciągniętych pożyczek lub kredytów wyniosła 244,4 tys. zł, a mediana utrzymała się w ogólnej tendencji i wyniosła 63,6 tys. zł.

Tablica 1.17. Rejestrowe organizacje non-profit według celu przeznaczenia środków finansowych z pożyczki lub kredytu w 2022 r.

Table 1.17. Register non-profit organizations by the purpose of allocating funds from loan or credit in 2022

Wyszczególnienie Specification	Organizacje posiadające pożyczkę lub kredyt Organizations with loan or credit	Bieżąca działalność Current activity	Prefinansowanie realizacji projektu dofinansowanego ze środków zewnętrznych Pre-financing of the implementation of the project co-financed from external funds	Inwestycje Investments
	w tys. in thousand	% w wierszu % in raw		
OGÓŁEM ORGANIZACJE REJESTROWE TOTAL REGISTER ORGANIZATIONS	7,4	81,8	10,5	11,4
w tym podmioty ekonomii społecznej of which social economy organization	7,3	81,8	10,5	11,4
w tym organizacje pożytku publicznego of which public benefit organizations	0,7	86,0	8,2	9,1
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje Associations and similar organizations, foundations	6,3	81,8	11,2	11,1
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne associations and similar organizations	4,9	79,2	11,5	12,1
fundacje foundations	1,4	91,1	10,3	7,8
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	0,0	77,6	0,0	0,0
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	0,9	81,9	6,6	12,6
Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	0,1	83,7	0,0	10,9

Połowa rejestrowych organizacji non-profit przeznaczyła środki z pożyczki lub kredytu na prowadzenie bieżącej działalności. Na prefinansowanie pożyczką lub kredytem realizacji projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych zdecydowało się 34,1% podmiotów, a 21,9% organizacji zainwestowało je np. na zakup lub ulepszenie środków trwałych.

1.14. Zaangażowanie organizacji non-profit w pomoc na rzecz Ukrainy

1.14. Involvement of non-profit organizations in providing support for Ukraine

24 lutego 2022 r. rozpoczęły się pełnoskalowe działania wojenne na terytorium Ukrainy. W związku z tą sytuacją w Polsce rozpoczęto udzielanie wsparcia różnego rodzaju odbiorcom.

W 2022 r. 32,2 tys. organizacji non-profit (27,9%) podjęło dodatkowe działania na rzecz potrzebujących w związku z wojną prowadzoną na terytorium Ukrainy. Spośród 32,3 tys. zaangażowanych podmiotów gospodarki społecznej 84,6% prowadziło działania na terenie Polski, 3,9% na terenie Ukrainy, a 6,1% zarówno w Polsce jak i w Ukrainie

Wykres 1.41. Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według rodzaju organizacji

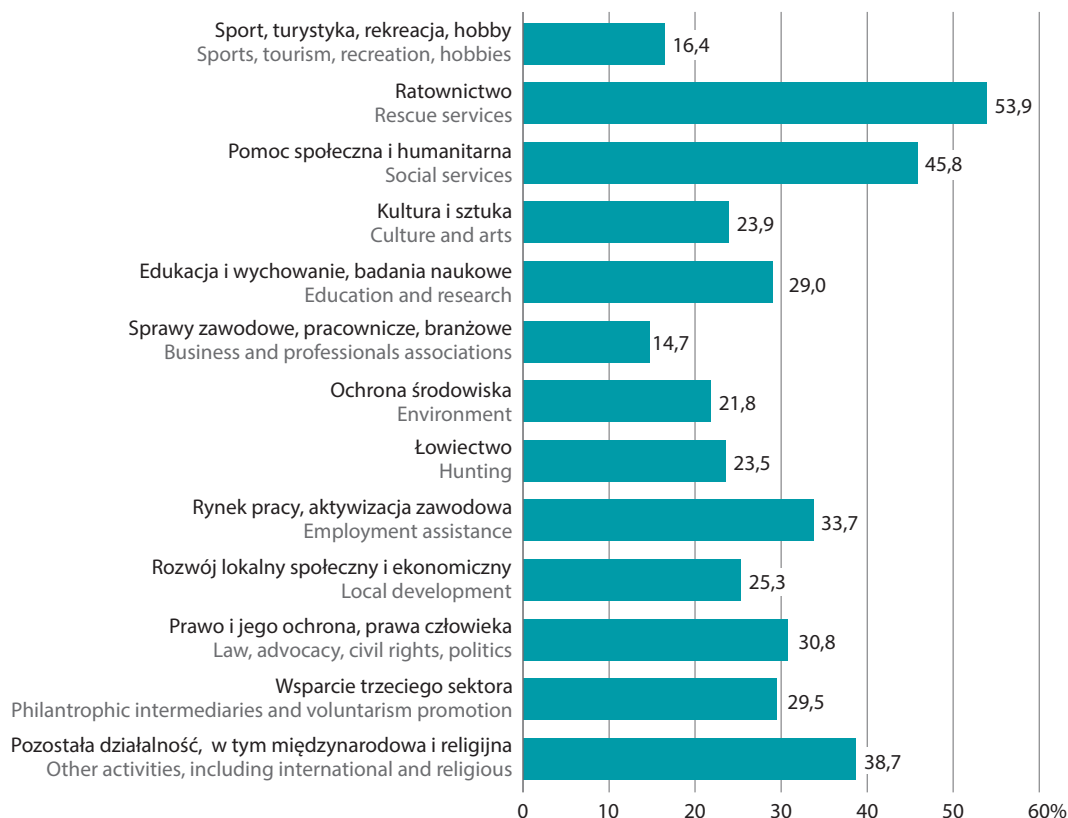
Chart 1.41. Percentage of non-profit organizations involved in helping those in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by type of organization

Uwzględniając rodzaj podmiotu prowadzącego działania pomocowe najczęściej angażowały się w nią społeczne podmioty wyznaniowe (46,7%) i koła gospodyń wiejskich (33,4%), a także fundacje (32,7%). Na tle innych grup wyróżniały się również organizacje pożytku publicznego (39,6%) i przedsiębiorstwa społeczne (46,4%).

Wykres 1.42. Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według głównej dziedziny działalności statutowej

Chart 1.42. Percentage of non-profit organizations involved in helping those in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by main field of activity of organization

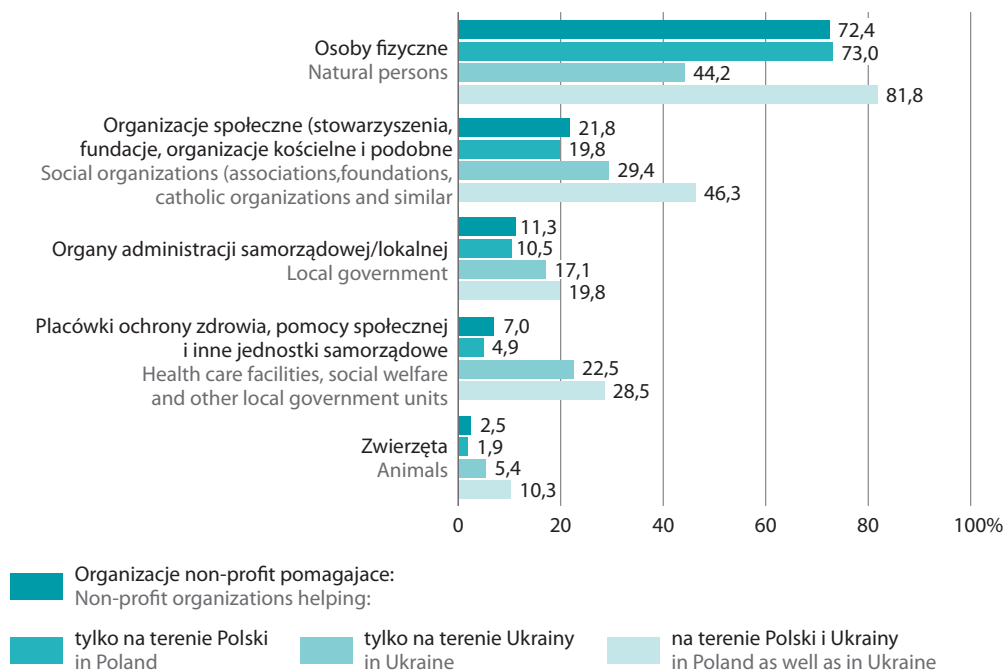
W przypadku organizacji non-profit, biorąc pod uwagę główną dziedzinę działalności, po ratownictwie (53,9%), wysoki odsetek podmiotów prowadzących działania pomocowe wystąpił wśród jednostek zajmujących się pomocą społeczną i humanitarną (45,8%). Prawie 1/3 organizacji zajmujących się rynkiem pracy aktywizacją zawodową deklaruje zaangażowanie w działania pomocowe w związku z konfliktem w Ukrainie.

Odsetek organizacji non-profit, które prowadziły działania pomocowe, był najwyższy w województwie lubelskim (35,9%) i podkarpackim (37,2%), a następnie małopolskim (27,6%) i opolskim (27,0%).

Głównymi odbiorcami pomocy udzielanej przez podmioty gospodarki społecznej w związku z pełnoskalowymi działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy były osoby fizyczne – wsparcia udzieliło im 73,8% organizacji non-profit. Łącznie wsparciem objęto około 16,2 mln odbiorców (ta sama osoba mogła być odbiorcą wielokrotnie), będących osobami fizycznymi, z czego ponad 16,2 mln odbiorców skorzystało ze wsparcia organizacji non-profit.

Wykres 1.43. Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według rodzaju odbiorcy pomocy^a

Chart 1.43. Percentage of non-profit organizations involved in helping those in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by type of aid recipient^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

^a Data does not add up to 100% due to the possibility of indicating more than one answer.

Przeciętnie na jedną organizację non-profit świadczącą pomoc osobom fizycznym przypadło 746 odbiorców, przy czym w połowie przypadków było to nie więcej niż 20 osób. Organizacje świadczące pomoc wyłącznie na terenie Polski wskazały 9,6 mln odbiorców, działające w obu państwach – 6,4 mln odbiorców, a wyłącznie w Ukrainie – 0,2 mln odbiorców.

Organizacje non-profit pomagały również innym organizacjom pozarządowym (21,8%), organom administracji samorządowej/lokalnej (11,3%), czy placówkom ochrony zdrowia (7,0%). Trzy wyżej wymienione typy odbiorców częściej były wskazywane przez podmioty, które pomagały zarówno na terenie Polski, jak i na terytorium Ukrainy lub wyłącznie w Ukrainie.

Formy pomocy

Forms of assistance

Jedną z ważniejszych form pomocy udzielanej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy było przekazywanie darów rzeczowych – 57,7% organizacji deklaruujących podejmowanie dodatkowych działań udzielało tego rodzaju wsparcia. Szacunkowa wartość przekazanego przez organizacje non-profit wsparcia rzeczowego wyniosła 1 167,0 mln zł.

Wykres 1.44. Odsetek organizacji non-profit zaangażowanych w pomoc potrzebującym w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy w 2022 r. według formy pomocy^a

Chart 1.44. Percentage of non-profit organizations involved in helping those in need in connection with hostilities on the territory of Ukraine in 2022 by type of help^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

^a Data does not add up to 100% due to the possibility of indicating more than one answer.

Rozdział 2. Charakterystyka działalności poszczególnych typów organizacji non-profit

Chapter 2. Characteristics of activities of particular types of non-profit organizations

2.1. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje

2.1. Associations and similar organizations, foundations

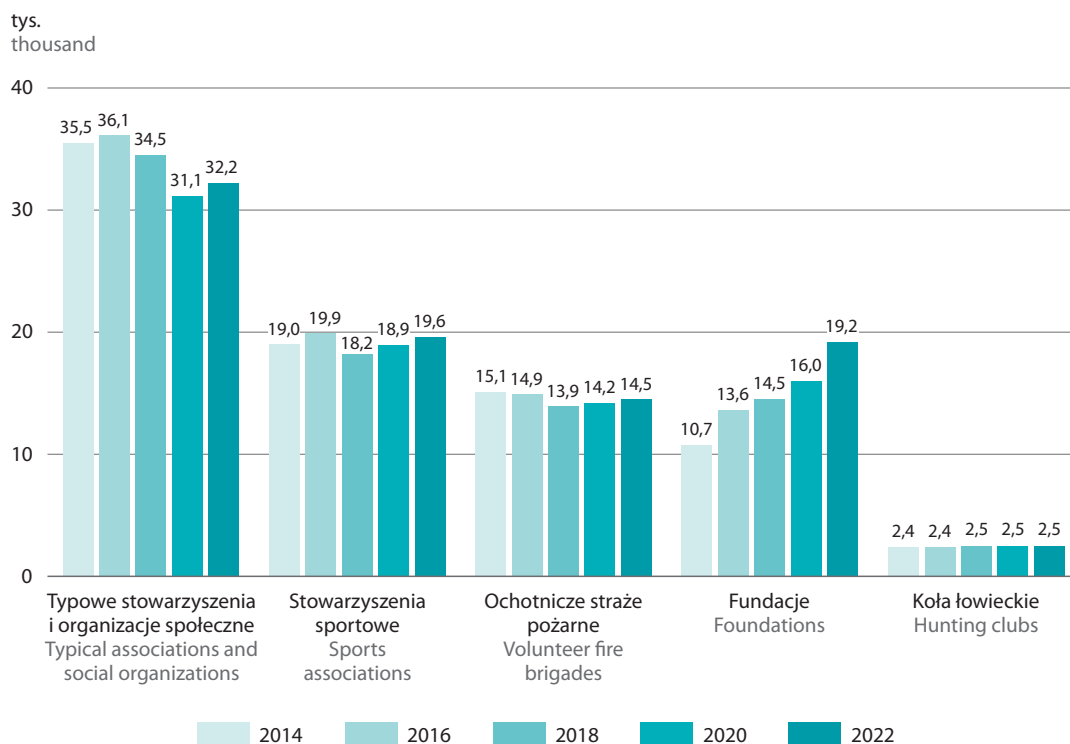
Opisywaną w tym podrozdziale zbiorowość stanowią:

- stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, działające na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, czyli typowe stowarzyszenia, ochotnicze straże pożarne, stowarzyszenia sportowe (uczniowskie kluby sportowe, inne kluby sportowe i związki sportowe) oraz jednostki, do których w pewnych zakresach stosuje się Prawo o stowarzyszeniach, lecz ich funkcjonowanie regulują odrębne ustawy, np. Polski Czerwony Krzyż, Polski Związek Działkowców, Polski Związek Łowiecki i koła łowieckie,
- fundacje, działające na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach.

Wśród zbiorowości 88,2 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji największy udział przypadł typowym stowarzyszeniom i organizacjom społecznym (36,6%), najmniejszy – kołom łowieckim (2,9%). Udział stowarzyszeń sportowych (22,2%) był zbliżony do fundacji (21,9%), zaś ochotnicze straże pożarne stanowiły 16,5% omawianej zbiorowości.

Wykres 2.1. Liczba aktywnych stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji w latach 2014–2022

Chart 2.1. The number of associations and similar organizations and foundations in 2014–2022

W latach 2014–2022 obserwujemy wzrost liczby aktywnych fundacji o 79,9%. Fundacje są organizacjami o krótkim stażu, ponieważ 76,1% tych podmiotów działało poniżej 10 lat. Mniejsza dynamika liczby aktywnych organizacji występowała w grupie kół łowieckich oraz ochotniczych straży pożarnych. Te organizacje charakteryzowały się dłuższym stażem niż fundacje. Okres funkcjonowania co najmniej 20 lat dotyczył większości kół łowieckich (97,1%) oraz ochotniczych straży pożarnych (85,1%). Staż nie dłuższy niż 10 lat miało 35,7% stowarzyszeń sportowych, których liczebność aktywnych podmiotów w latach 2014–2022 wzrosła o 3,2%, natomiast liczebność typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych w tym samym okresie zmalała o 9,3%.

Fundacje działały najczęściej w obszarze kultury i sztuki (21,5%). W tej grupie podmiotów aktywność była związana najczęściej z działalnością sceniczną (teatr, muzyka, kinematografia; 34,4%), najrzadziej polegała na działalności wystawienniczej, muzealnej (9,6%). Podobnie jak w przypadku fundacji – 21,5% stowarzyszeń i organizacji społecznych działało w obszarze kultury i sztuki. Stowarzyszenia najczęściej deklarowały jako pole działalności ochronę zabytków i miejsc pamięci narodowej, podtrzymywanie tradycji narodowych, regionalnych, kulturowych (35,6%). Często wskazywano także na działalność sceniczną (30,8%), a najrzadziej, podobnie jak w przypadku fundacji, na działalność wystawienniczą, muzealną (5,0%).

Tablica 2.1. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według głównej dziedziny działalności w 2022 r.

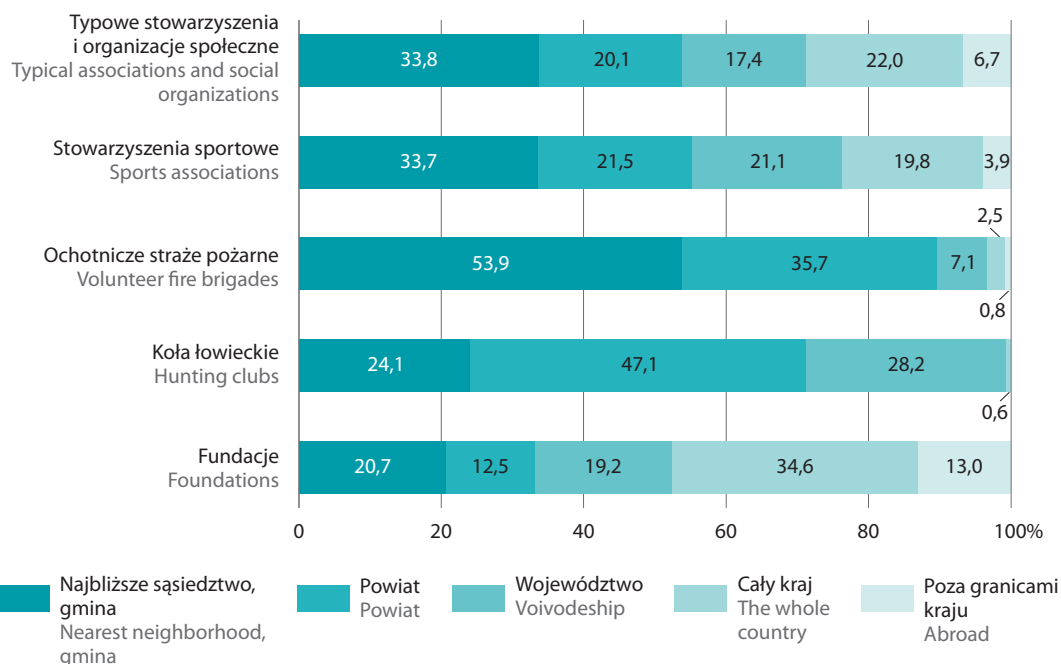
Table 2.1. Associations and similar organizations and foundations by main field of activity in 2022

Główna dziedzina działalności Main field of activity	Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (w %) Typical associations and similar organizations (in %)	Stowarzyszenia sportowe (w %) Sport associations (in %)	Ochotnicze straże pożarne (w %) Volunteer fire brigades (in %)	Koła łowieckie (w %) Hunting clubs (in %)	Fundacje (w %) Foundations (in %)
Sport, turystyka, rekreacja, hobby Sports, tourism, recreation, hobbies	16,6	97,0	–	–	9,2
Ratownictwo Rescue services	0,5	0,3	100,0	–	.
Pomoc społeczna i humanitarna Social services	13,5	0,6	–	–	17,2
Kultura i sztuka Culture and arts	21,5	0,7	–	–	21,5
Edukacja i wychowanie, badania naukowe Education and research	17,0	0,5	–	–	19,2
Ochrona zdrowia Health	5,7	0,4	–	–	9,3
Sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe Business and professional associations	1,7	0,0	–	–	0,4
Ochrona środowiska Environment	4,8	.	–	–	7,2
Łowiectwo Hunting	.	0,0	–	100,0	–
Rynek pracy, aktywizacja zawodowa Employment assistance	1,5	.	–	–	2,5
Rozwój lokalny w wymiarze społecznym i ekonomicznym Local social and economic development	9,0	0,0	–	–	3,2
Prawo i jego ochrona, prawa człowieka Law, advocacy, civil rights, politics	2,7	–	–	–	3,9
Wsparcie dla instytucji, organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich Support for institutions, non-governmental organizations and citizens' initiatives	2,9	.	–	–	2,5
Pozostała działalność, w tym międzynarodowa i religijna Other activities, of which international and religion activities	2,5	.	–	–	3,7

Cechą charakterystyczną ochotniczych straży pożarnych jest prowadzenie działalności na rzecz lokalnej społeczności nie wykraczającej poza granice gminy (53,9%). Były to głównie jednostki o relatywnie niewielkich budżetach, których wartość nie przekraczała 10 tys. zł (60,6%). Lokalna działalność, która nie przekraczała zasięgu gminy wystąpiła także wśród typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz stowarzyszeń sportowych (33,8% oraz 33,7%). Z kolei prawie połowę (47,5%) fundacji charakteryzowała działalność ogólnokrajowa lub wykraczająca poza granice kraju. Tego typu fundacje dysponowały częściej relatywnie większymi budżetami niż fundacje o węższym zasięgu działania, 53,2% takich podmiotów miało roczne przychody przekraczające 100 tys. zł.

Wykres 2.2. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według maksymalnego zasięgu działalności w 2022 r.

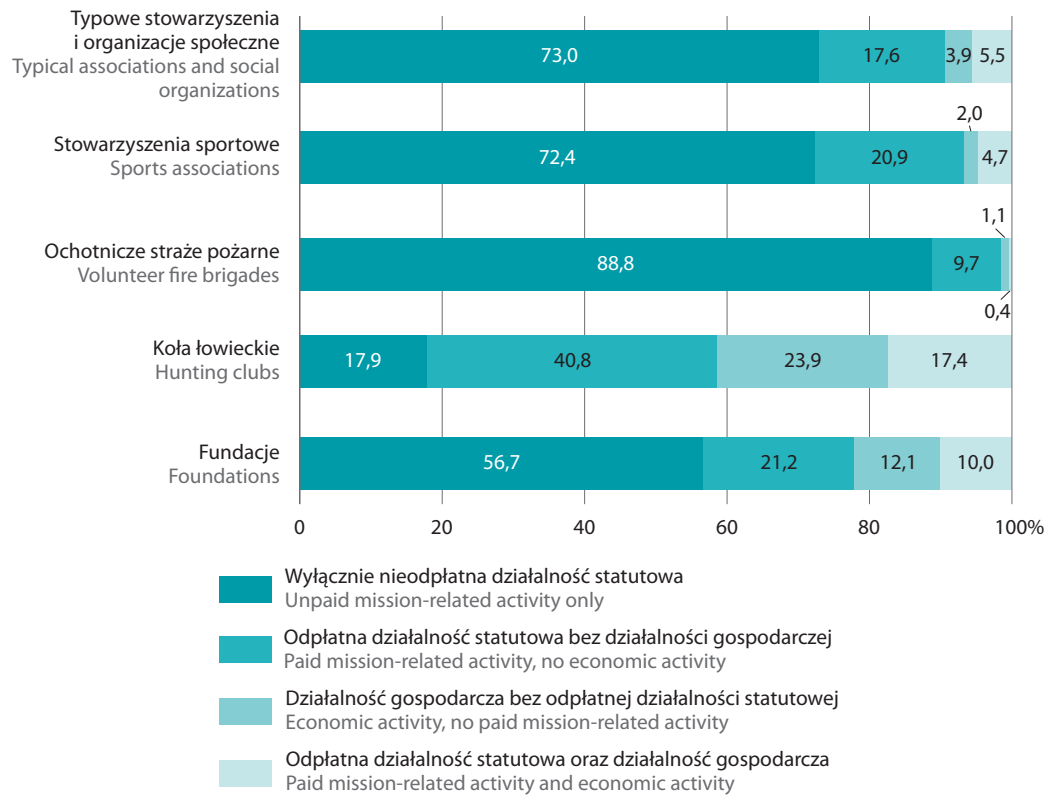
Chart 2.2. Associations and similar organizations and foundations by maximum territorial scope in 2022

Ochotnicze straże pożarne realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, a także prowadzą na szeroką skalę działania profilaktyczne skierowane głównie do młodzieży. Dla 88,8% OSP tego typu działania stanowiły wyłącznie ich nieodpłatną działalność statutową. Rola OSP dla lokalnej społeczności to także funkcja integracyjna i sprzyjanie aktywizacji mieszkańców. Ponadto OSP mogą prowadzić działalność gospodarczą w ramach stowarzyszenia, na co decydowało się jedynie 1,4% z nich (np. poprzez wynajem sali). Odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą polegającą np. na komercyjnych polowaniach czy sprzedaży zwierzyny łownej najczęściej prowadziły koła łowieckie (82,1%). Wysoki odsetek organizacji pobierających opłaty za swoją działalność wystąpił także wśród fundacji (43,3%), z czego połowa prowadziła działalność gospodarczą. W ramach działalności gospodarczej fundacje najczęściej wskazywały na prowadzenie pozaszkolnych form edukacji (12,3%), wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi (6,5%) oraz działalność agencji reklamowych (4,1%). Najrzadziej działalnością gospodarczą trudniły się stowarzyszenia sportowe (6,7%). Cechą charakterystyczną tych podmiotów było prowadzenie usług w formie odpłatnej działalności statutowej (25,6%), m.in. pobierając opłaty w ramach prowadzenia zajęć w zakresie kultury fizycznej, organizowania zawodów sportowych, prowadzenia obiektów sportowych (71,7%) czy też odpłatnie organizując imprezy turystyczne i rekreacyjne, prowadząc obiekty służące turystyce lub rekreacji (10,1%).

Wykres 2.3. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według rodzaju prowadzonej działalności w 2022 r.

Chart 2.3. Associations and similar organizations and foundations by type of activity in 2022

Najwyższy udział podmiotów oferujących swoje usługi bezpłatnie odnotowano wśród ochotniczych straży pożarnych (97,4%), a następnie stowarzyszeń sportowych (95,2%). W ramach bezpłatnych usług charakterystycznym dla co czwartego typowego stowarzyszenia i organizacji społecznej (26,7%) było animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami; co piąty tego typu podmiot prowadził działalność głównie w obszarze kultury i sztuki. Relatywnie często ta forma działalności była popularna wśród fundacji (21,5%), które w podobnej mierze prowadziły działania mające na celu mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej (20,3%). Najwyższy odsetek podmiotów, które udzielały wsparcia materialnego charakteryzował fundacje (30,3%), dla co trzeciej takiej organizacji główną dziedziną działalności była pomoc społeczna i humanitarna. Z kolei reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji i firm było znamienne dla działalności niemal co trzeciego koła łowieckiego (29,7%).

Tablica 2.2. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według form działalności statutowej w 2022 r.**Table 2.2. Associations and similar organizations and foundations by forms of mission-related activity in 2022**

Formy działalności statutowej Forms of mission-related activity	Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (w %) Typical associations and similar organizations (in %)	Stowarzyszenia sportowe (w %) Sport associations (in %)	Ochotnicze straże pożarne (w %) Volunteer fire brigades (in %)	Koła łowieckie (w %) Hunting clubs (in %)	Fundacje (w %) Foundations (in %)
Świadczące usługi Providing services	89,3	95,2	97,4	89,9	86,2
bezpłatne free of charge	82,7	89,2	97,0	60,8	77,1
animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami developing cooperation between organizations, institutions	26,7	7,5	10,0	5,3	21,5
mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej mobilizing, educating public opinion	17,0	1,9	5,1	3,2	20,3
reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp. advocacy, civil rights protection	9,6	0,9	5,7	29,7	7,8
płatne paid services	24,0	24,7	2,8	59,7	33,5
Udzielające wsparcia materialnego Providing material assistance	20,0	10,5	5,4	10,5	30,3
bezpłatne przekazywanie osobom potrzebującym dóbr materialnych (w tym pieniędzy) lub zakup usług donating goods and money, paying for services for the deprived	11,2	4,2	4,2	1,8	22,3
finansowe wspieranie działań organizacji, instytucji, firm financial support for activities of organizations, institutions, enterprises	11,0	6,6	1,5	8,7	12,5
Zajmujące się produkcją, wytwarzaniem towarów Production of goods	4,2	0,6	.	2,1	2,8

Najczęstszym rodzajem działań stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji było organizowanie czasu wolnego, wypoczynku. Jedynie wśród ochotniczych straży pożarnych była to rzadsza działalność ustępująca pierwszeństwo ratownictwu. Popularnymi działaniami było także prowadzenie szkoleń i kursów, szczególnie wśród fundacji (25,9%), świadczenie pomocy materialnej – w przypadku kół łowieckich (22,5%), a także doradztwo i poradnictwo specjalistyczne (21,4% fundacji).

Tablica 2.3. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje prowadzące działania na rzecz osób fizycznych według rodzaju działań w 2022 r.

Table 2.3. Associations and similar organizations and foundations acting activity addressed to individual recipients by particular forms of activity in 2022

Rodzaj działań Forms of activity	Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (w %) Typical associations and similar organizations (in %)	Stowarzyszenia sportowe (w %) Sport associations (in %)	Ochotnicze straże pożarne (w %) Volunteer fire brigades (in %)	Koła łowieckie (w %) Hunting clubs (in %)	Fundacje (w %) Foundations (in %)
Organizowanie czasu wolnego, wypoczynku Recreational services	70,6	98,7	30,6	56,3	52,0
Ratownictwo Rescue services	1,0	0,4	89,0	–	0,7
Szkolenia, kursy Trainings, courses	17,8	3,5	5,4	5,4	25,9
Doradztwo i poradnictwo specjalistyczne Consultancy and specialist counselling services	13,0	0,7	0,4	3,7	21,4
Pomoc materialna Material assistance	8,2	1,1	4,6	22,5	15,7
Nauczanie Education	10,0	0,8	2,1	8,4	13,1
Praca terapeutyczna Therapeutic assistance	8,9	0,9	0,0	–	12,1
Pomoc finansowa Financial assistance	6,6	0,9	1,4	9,4	12,0
Pomoc żywnościowa Food aid	6,2	0,4	4,3	3,4	8,4
Wsparcie duchowe, modlitwa Spiritual support, prayer	3,4	0,4	1,4	0,0	5,9
Leczenie, rehabilitacja Medical treatment, rehabilitation	5,9	0,9	.	0,0	7,6
Interwencja kryzysowa Crisis intervention	2,5	0,3	1,6	4,6	4,6
Usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne Care services, rehabilitation	2,6	0,0	.	0,0	4,5
Zapewnienie schronienia, noclegu, pobytu Temporary shelter, accommodation	2,3	0,7	3,4	1,5	5,4

Najczęściej deklarowaną grupą odbiorców objętych bezpośrednimi działaniami były dzieci i młodzież. Młodociani beneficjenci to przede wszystkim kluczowi odbiorcy działalności stowarzyszeń sportowych (85,6%). Działalność połowy ochotniczych straży pożarnych (50,9%) skierowana była na osoby starsze, które często były też odbiorcami typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych (36,8%) oraz fundacji (32,5%). Fundacje, częściej niż stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, działały na rzecz osób niepełnosprawnych (36,5%), osób przewlekle lub nieuleczalnie chorych (12,6%) oraz ubogich (12,2%). W związku z rozpoczęciem wojny na Ukrainie w lutym 2022 r. badane organizacje zintensyfikowały swoją działalność na rzecz uchodźców, którzy byli beneficjentami co trzeciej ochotniczej straży pożarnej oraz co czwartej fundacji. Często w działania ukierunkowane na uchodźców zaangażowane były także koła łowieckie (22,9%).

Tablica 2.4. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje prowadzące działania na rzecz osób fizycznych według grup odbiorców w 2022 r.

Table 2.4. Associations and similar organizations and foundations acting activity addressed to individual recipients by group of recipients in 2022

Grupy odbiorców Group of recipients	Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (w %) Typical associations and similar organizations (in %)	Stowarzyszenia sportowe (w %) Sport associations (in %)	Ochotnicze straże pożarne (w %) Volunteer fire brigades (in %)	Koła łowieckie (w %) Hunting clubs (in %)	Fundacje (w %) Foundations (in %)
Dzieci i młodzież Children and youth	52,8	85,6	54,7	37,5	66,4
w tym of which dzieci i młodzież ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym children and youth at risk of social exclusion	7,8	9,5	1,7	1,3	11,9
Osoby niepełnosprawne Disabled persons	27,4	8,3	19,2	3,9	36,5
Osoby starsze Elderly people	36,8	8,2	50,9	7,1	32,5
Uchodźcy Refugees	11,7	4,1	32,8	22,9	25,4
Ubodzy Poors	5,4	1,9	6,5	1,5	12,2
Osoby niesamodzielne, przewlekłe lub nieuleczalnie chore Dependent, chronically or terminally ill	7,8	0,6	6,8	3,5	12,6
Bezrobotni Unemployed	5,7	1,2	4,5	–	9,6
Wychodzący z uzależnienia, członkowie rodzin osób wychodzących z uzależnienia Persons recovering from addiction (to drugs, alcohol etc.), members of their families	4,1	1,1	.	–	5,4
Ofiary przemocy Victims of violence	3,2	.	1,6	–	5,8
Bezdomni Homeless	2,6	.	1,9	–	4,7

Najpopularniejszym źródłem finansowania działalności dla 84,4% kół łowieckich były przychody o charakterze rynkowym, w szczególności odpłatna działalność statutowa (58,5%) oraz działalność gospodarcza (37,4%). Przychody o charakterze rynkowym wykazywała przeszło połowa fundacji (51,3%), co trzecie stowarzyszenie sportowe (33,5%), oraz co trzecie typowe stowarzyszenie i organizacja społeczna (32,7%). Najrzadziej ze źródeł rynkowych finansowały swoją działalność ochotnicze straże pożarne (13,4%). Charakterystyczne dla fundacji było finansowanie działalności ze źródeł przychodów o charakterze nierynkowym (86,4%), zwłaszcza poprzez darowizny i inne przekazane środki (66,5%). Ze środków publicznych najczęściej finansowano działalność stowarzyszeń sportowych (66,3%), wśród których ponad połowa (52,2%) otrzymywała dotacje udzielane w trybie otwartego konkursu ofert. Pozyskiwanie przychodów ze składek członkowskich najpowszechniej deklarowały koła łowieckie (96,5%) oraz ochotnicze straże pożarne (84,5%).

Tablica 2.5. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne oraz fundacje według źródeł przychodów w 2022 r.

Table 2.5. Associations and similar organizations and foundations by sources of revenues in 2022

Źródła przychodów Sources of revenues	Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (w %) Typical associations and similar organizations (in %)	Stowarzyszenia sportowe (w %) Sport associations (in %)	Ochotnicze straże pożarne (w %) Volunteer fire brigades (in %)	Koła łowieckie (w %) Hunting clubs (in %)	Fundacje (w %) Foundations (in %)
OGÓŁEM ORGANIZACJE POSIADAJĄCE PRZYCHODY TOTAL ORGANIZATIONS HOLDING REVENUES	90,3	88,0	91,7	99,5	87,7
w tym środki publiczne ogółem of which public funds total	42,3	66,3	49,9	37,6	47,8
Przychody o charakterze rynkowym Market revenues from	32,7	33,5	13,4	84,4	51,3
działalność gospodarcza unrelated business activity	9,5	7,2	1,2	37,4	23,5
działalność statutowa odpłatna paid mission-related activity	25,5	29,1	11,0	58,5	35,5
Przychody o charakterze nierynkowym Non-market revenues	51,5	71,6	52,2	50,6	86,4
publiczne public funds	42,2	66,1	49,5	37,6	47,5
dotacje udzielane w trybie otwartego konkursu ofert within open offer competitions	25,2	52,2	34,6	13,2	23,7
dotacje przyznane według liczby odbiorców subsidies according to number of beneficiaries	8,6	15,9	10,3	3,8	8,5
źródła niepubliczne private funds	31,0	34,9	20,9	20,9	68,3
darowizny i inne przekazane środki donations, transfers	29,6	34,5	16,8	20,9	66,5
zbiórki publiczne public collections	3,7	0,8	5,4	–	6,8
Składki członkowskie Membership dues	79,8	73,0	84,5	96,5	–

Środki publiczne zdecydowanie przeważały w budżetach ochotniczych straży pożarnych, ich udział stanowił 75,3% przychodów ogółem. Wysoki udział tych środków występował w budżetach typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych (47,9%). Z kolei najmniejszy udział środków publicznych występował w przychodach kół łowieckich (6,9%), których budżety tworzyły głównie środki o charakterze rynkowym (64,6%). Największy udział przychodów ze składek członkowskich występował także w kołach łowieckich (17,2%). W przypadku fundacji charakterystyczny był wysoki udział środków o charakterze nierynkowym w przychodach ogółem (68,0%), zwłaszcza w przypadku darowizn i innych przekazanych środków (28,1%).

Tablica 2.6. Udział poszczególnych źródeł przychodów stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji w przychodach ogółem w 2022 r.

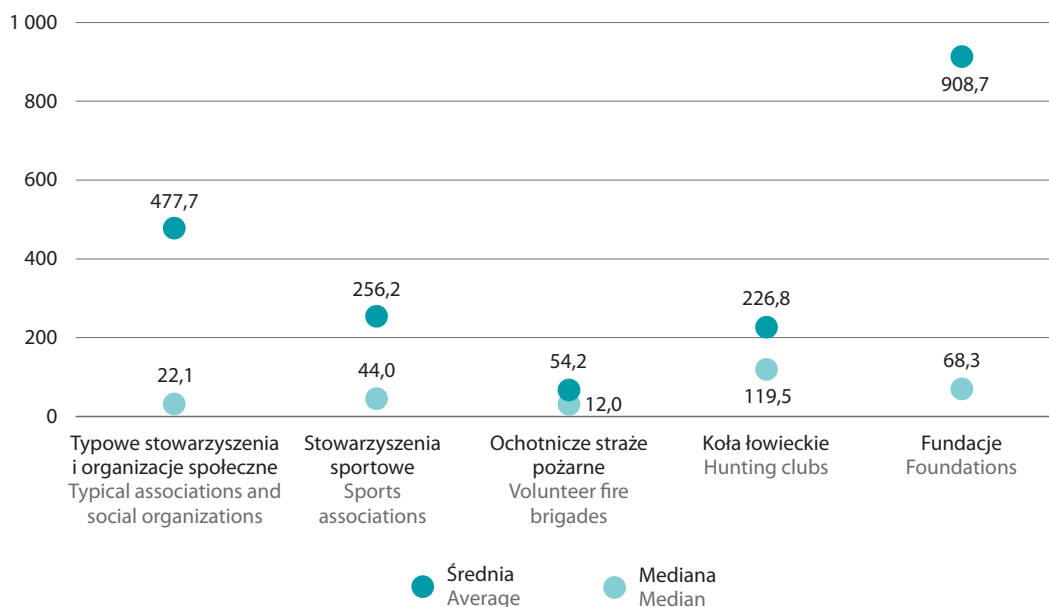
Table 2.6. Percentage of kind of revenues of associations and similar organizations and foundations in total revenues in 2022

Źródła przychodów Sources of revenues	Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (w %) Typical associations and similar organizations (in %)	Stowarzyszenia sportowe (w %) Sport associations (in %)	Ochotnicze straże pożarne (w %) Volunteer fire brigades (in %)	Koła łowieckie (w %) Hunting clubs (in %)	Fundacje (w %) Foundations (in %)
OGÓŁEM PRZYCHODY TOTAL REVENUES	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym środki publiczne ogółem of which public funds total	47,9	39,7	75,3	6,9	38,5
Przychody o charakterze rynkowym Market revenues from	30,2	35,4	7,0	64,6	27,9
działalność gospodarcza unrelated business activity	10,7	9,2	2,4	18,3	12,8
działalność statutowa odpłatna paid mission-related activity	17,4	24,3	1,6	44,7	12,3
Przychody o charakterze nierynkowym Non-market revenues	59,0	49,1	80,2	9,0	68,0
publiczne public funds	47,1	39,3	72,5	6,9	37,9
dotacje udzielane w trybie otwartego konkursu ofert within open offer competitions	14,8	32,6	41,1	3,4	10,1
dotacje przyznane według liczby odbior- ców subsidies according to number of bene- ficiaries	21,9	4,4	14,0	0,4	9,2
źródła niepubliczne private funds	11,9	9,8	7,6	2,2	30,1
darowizny i inne przekazane środki donations, transfers	11,4	9,6	5,5	2,2	28,1
zbiórki publiczne public collections	0,5	0,2	2,2	0,0	2,0
Składki członkowskie Membership dues	6,2	12,1	5,4	17,2	–
Inne Other	4,6	3,4	7,4	9,1	4,1

Najwyższą średnią przychodów z działalności uzyskały fundacje, tj. 908,7 tys. zł, z kolei dla połowy fundacji przychód nie przekroczył 68,3 tys. zł, co świadczy o dużym rozwarstwieniu ekonomicznym dla tego typu podmiotów w porównaniu ze zbiorowością stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. Cechą charakterystyczną fundacji jest występowanie stosunkowo niewielkiej zbiorowości podmiotów, których przychody przekraczają 1 mln zł (12,4%), jednak udział przychodów tych podmiotów do sumy przychodów fundacji stanowił aż 86,0%. Ponad połowę ogółu przychodów fundacji (52,1%) osiągnęło zaledwie

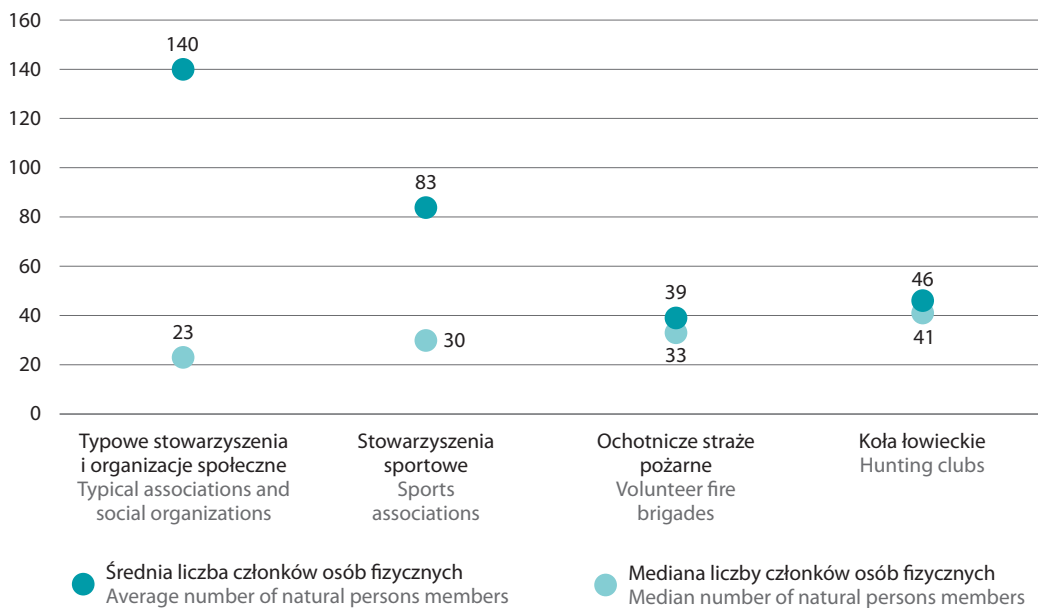
1,4% fundacji, których przychody przekraczały 10 mln zł. Duże zróżnicowanie dotyczy także typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych. Przychody powyżej 1 mln zł uzyskało 8,0% tych podmiotów, a ich przychód stanowił 82,5% przychodów ogółem typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych. Organizacje osiągające przychody powyżej 10 mln zł to tylko 0,7% typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych, a ich przychody stanowiły 41,0% przychodów wszystkich tego typu podmiotów. Najmniejsze zróżnicowanie występowało wśród kół łowieckich, gdzie przychód dla połowy organizacji nie przekraczał 119,5 tys. zł, zaś średnia przychodów była dwa razy większa (226,8 tys. zł). Niewielkie zróżnicowanie osiąganych przychodów występowało także wśród ochotniczych straży pożarnych.

Wykres 2.4. Przychody stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz fundacji w 2022 r.
Chart 2.4. Revenues of associations and similar organizations and foundations in 2022

Najwyższa średnia liczba członków występowała w typowych stowarzyszeniach i organizacjach społecznych, gdzie na jeden taki podmiot przypadało 140 zrzeszonych osób. Liczba członków wśród tych organizacji była jednak zróżnicowana, połowa typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych nie zrzeszała więcej niż 23 osoby. Duża baza członkowska charakteryzowała stowarzyszenia sportowe, średnio jeden tego typu podmiot liczył 83 osoby, dla połowy z nich liczba członków nie przekroczyła 30 osób. Najmniejsze zróżnicowanie pod względem liczby zrzeszonych osób występowało w kołach łowieckich i w ochotniczych strażach pożarnych. Tego typu podmioty najczęściej zrzeszały zbliżoną liczbę osób i była ona najniższa w omawianej zbiorowości (średnia odpowiednio 46 i 39).

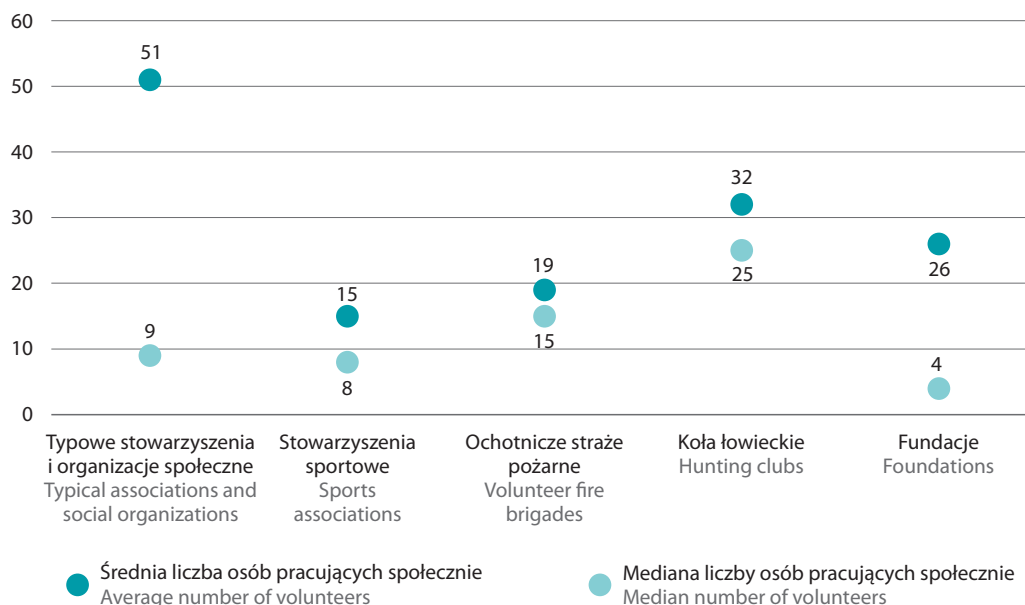
Wykres 2.5. Członkostwo stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w 2022 r.
Chart 2.5. Membership of associations and similar organizations in 2022

Udział podmiotów korzystających z pracy społecznej był wysoki. Najwyższy wskaźnik liczby osób pracujących społecznie wystąpił wśród typowych stowarzyszeń i organizacji społecznych (średnio 51 osób), przy czym zaangażowanie osób w pracę społeczną w tej grupie podmiotów było zróżnicowane (dla połowy z nich nie pracowało społecznie więcej niż 9 osób). Zdecydowanie mniejszym zróżnicowaniem liczby osób pracujących społecznie charakteryzowały się koła łowieckie i ochotnicze straże pożarne. We wszystkich ochotniczych strażach pożarnych jak i kołach łowieckich korzystających z pracy społecznej, pracę społeczną świadczyli członkowie tych organizacji. Fundacje były częściej niż pozostałe podmioty organizacjami wspieranymi przez wolontariuszy zewnętrznych (47,5%).

Wykres 2.6. Praca społeczna w stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych oraz fundacjach w 2022 r.

Chart 2.6. Volunteer work in associations and similar organizations and foundations in 2022

Brak płatnego personelu charakteryzował ochotnicze straże pożarne (97,4%). Tylko niewielki odsetek ochotniczych straży pożarnych zatrudniał pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych (2,3%). Umowy cywilnoprawne były najczęstszą formą zatrudnienia wśród stowarzyszeń sportowych (47,0%) oraz kół łowieckich (36,1%), które charakteryzował niski udział podmiotów zatrudniających pracowników etatowych (5,4%). Zatrudnianie na podstawie umów o pracę występowało najczęściej wśród fundacji (24,1%), przy czym liczba tego typu płatnego personelu najczęściej nie przekraczała 5 osób. Posiadanie płatnego personelu było charakterystyczne dla fundacji, których działalność dotyczyła obszaru rynku pracy i aktywizacji zawodowej (72,4%), w tym co trzecia fundacja (31,3%) zatrudniała pracowników etatowych.

Tablica 2.7. Praca płatna i społeczna w stowarzyszeniach i podobnych organizacjach społecznych oraz fundacjach w 2022 r.

Table 2.7. Paid work and volunteer work in associations and similar organizations and foundations in 2022

Wyszczególnienie Specifications	Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne (w %) Typical associations and similar organizations (in %)	Stowarzyszenia sportowe (w %) Sport associations (in %)	Ochotnicze straże pożarne (w %) Volunteer fire brigades (in %)	Koła łowieckie (w %) Hunting clubs (in %)	Fundacje (w %) Foundations (in %)
Organizacje korzystające z pracy społecznej Organizations benefiting from work of volunteers	95,4	96,9	98,8	97,6	92,8
w tym członków organizacji of which members of the organization	99,3	99,4	100,0	100,0	97,3
w tym wolontariuszy nienależących do organizacji of which external volunteers	32,8	34,7	18,1	13,1	47,5
Nieposiadające płatnego personelu Organizations without paid employees	57,4	44,4	97,4	58,5	43,5
Zatrudniające tylko na umowy cywilno-prawne Organizations with personnel employed only on the basis of civil law contracts	26,7	47,0	2,3	36,1	32,4
Zatrudniające na umowę o pracę Organizations with personnel employed on the basis of employment contract	16,0	8,5	.	5,4	24,1
1–5 pracowników 1–5 employees	9,0	7,6	.	5,0	16,8
6–19 pracowników 6–19 employees	3,9	0,7	.	.	4,7
20 pracowników i więcej 20 employees and more	3,1	.	.	.	2,6

2.2. Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego

2.2. Faith-based charities and Catholic parish-based organizations

Społeczne podmioty wyznaniowe to jednostki, które uzyskały osobowość prawną na podstawie obowiązujących ustaw regulujących stosunki między poszczególnymi kościołami i związkami wyznaniowymi a Rzeczpospolitą Polską. Jednostki te prowadzą działalność pożytku publicznego, taką jak działalność charytatywno-opiekuńczą, naukową, oświatowo-wychowawczą lub humanitarną. Wśród społecznych podmiotów wyznaniowych znajdują się także organizacje, które uzyskują osobowość prawną jako wyznaniowe osoby prawne (takie jak szkoły, przedszkola, hospicja prowadzone przez te podmioty). Natomiast przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego mimo, że nie posiadają własnej osobowości prawnej, działają na podstawie wewnętrznych przepisów kościołów i związków wyznaniowych. Do tej grupy należą różnego rodzaju organizacje funkcjonujące przy parafiach.

Do podmiotów non-profit nie włączono instytucji religijnych, które stanowią część struktury organizacyjnej związków wyznaniowych i prowadzą działalność ściśle wyznaniową, takich jak diecezje, prowincje, domy zakonne oraz parafie. W niniejszym rozdziale nie poddano analizie stowarzyszeń i fundacji powołanych na podstawie odpowiednich przepisów prawa przez podmioty wyznaniowe lub w bezpośrednim powiązaniu z nimi, gdyż zostały one scharakteryzowane w rozdziale dotyczącym stowarzyszeń i fundacji.

W 2022 r. w Polsce funkcjonowało 2,0 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych. Liczba fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych założonych przez podmioty kościelne wyniosła 0,5 tys., co stanowiło 2,1% ogólnej liczby fundacji i stowarzyszeń. W porównaniu z 2014 r. i 2018 r. liczba społecznych podmiotów wyznaniowych wzrosła o ponad 11,0%.

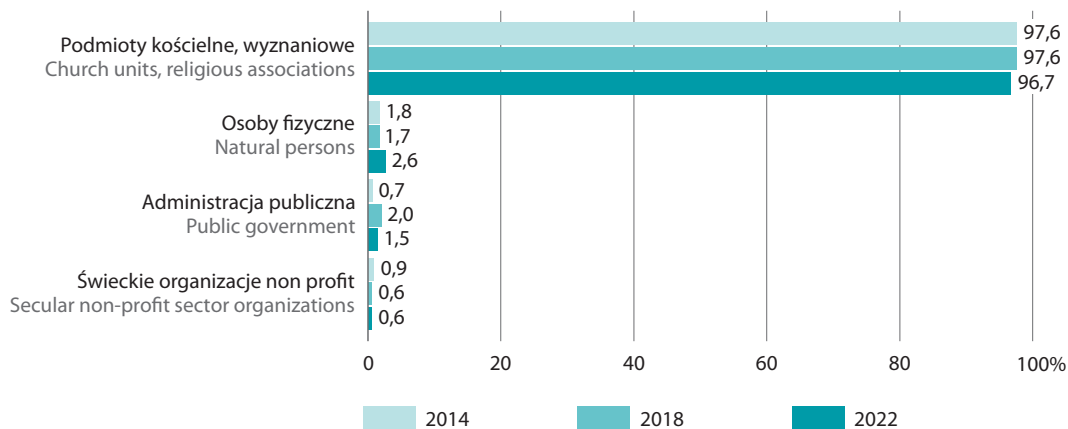
Dane z 2018 r. wskazują, iż w Polsce działało 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła Katolickiego²⁵. Za gromadzenie, analizę i opracowanie danych dotyczących tych organizacji odpowiada Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego.

Założyciele organizacji Founders of organizations

Niemal wszystkie społeczne podmioty wyznaniowe zostały założone przez podmioty kościelne, wyznaniowe (96,7%). Pozostałą część – 3,3% stanowiły podmioty założone przez osoby fizyczne, administrację publiczną oraz organizacje non-profit. W porównaniu z 2014 r. i 2018 r. odsetek jednostek założonych przez podmioty kościelne zmniejszył się o 0,9%.

²⁵ W 2025 r. ISKK opublikuje liczbę tych podmiotów według stanu za 2023 r.

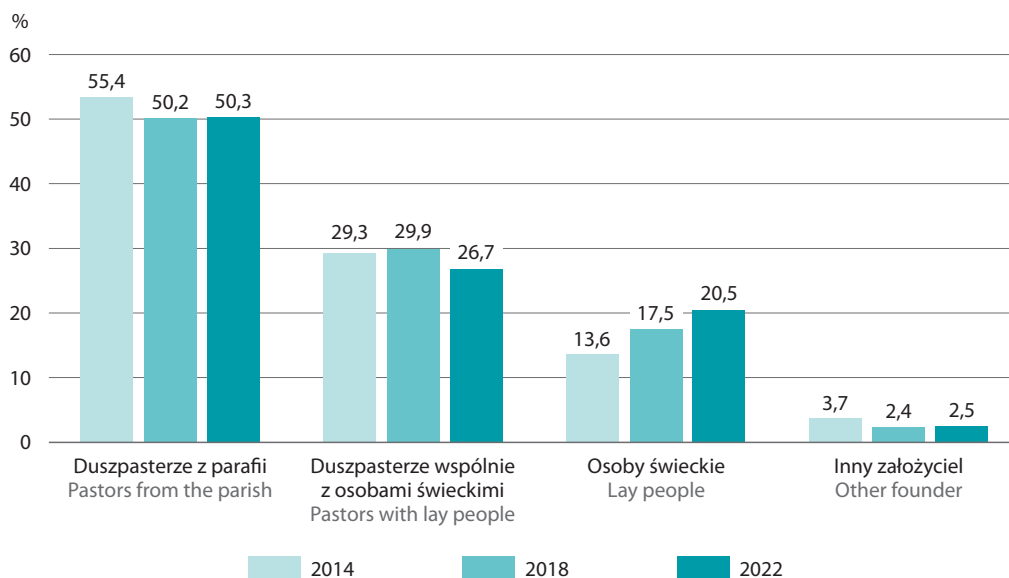
Wykres 2.7. Społeczne podmioty wyznaniowe według rodzaju założyciela^a
Chart 2.7. Faith-based charities by type of founder^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of indicating more than one answer.

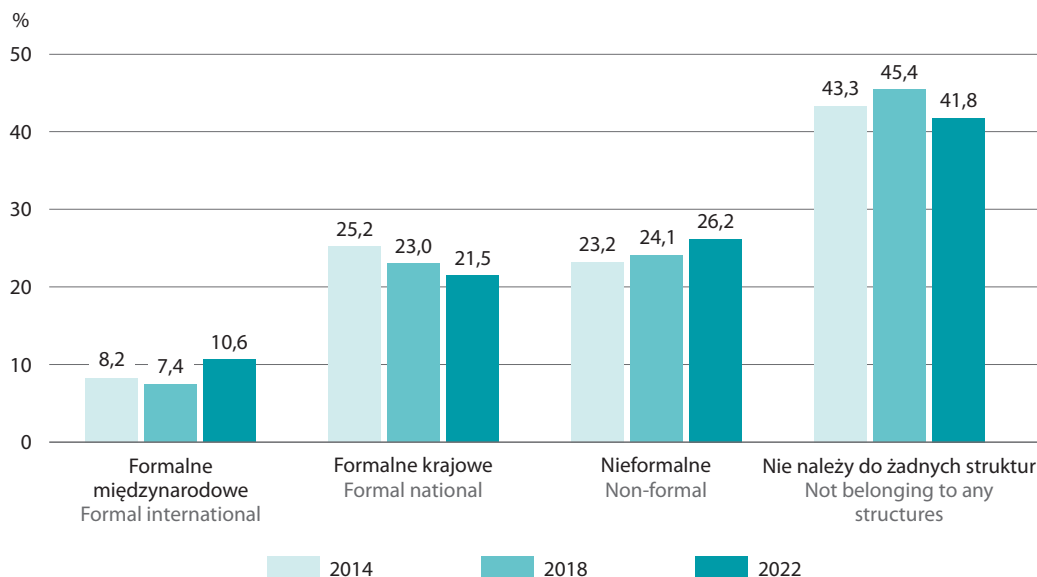
W 2022 r. założycielami przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego byli duszpasterze z parafii (50,3%), duszpasterze wraz z osobami świeckimi (26,7%) oraz osoby świeckie (20,5%). Wyniki te wskazują na dominującą rolę duszpasterzy w inicjowaniu wspólnot religijnych, która utrzymuje się na podobnym poziomie od lat.

Wykres 2.8. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według rodzaju założyciela
Chart 2.8. Catholic parish-based organizations by type of founder

W 2022 r. 41,8% przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego nie należało do żadnych struktur, co wskazuje na znaczną liczbę autonomicznych wspólnot. Do formalnych struktur międzynarodowych, takich jak międzynarodowe ruchy katolickie, należało 10,6% jednostek. Na przestrzeni lat obserwuje się wzrost udziału przyparafialnych organizacji, które są częścią większych struktur, w tym międzynarodowych.

Wykres 2.9. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według przynależności do struktur^a
 Chart 2.9. Catholic parish-based organizations by belonging to structures^a

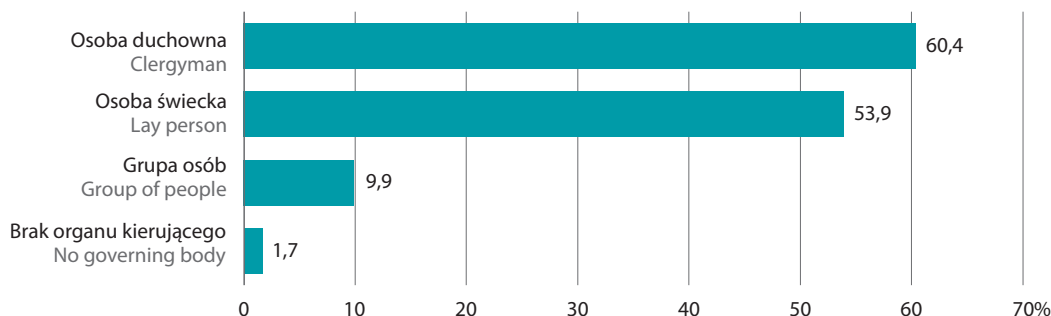
^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi.

^a Data does not add up to 100% due to the possibility of indicating more than one answer.

Zarządzanie Management

Pomimo że znacząca część przyparafialnych jednostek nie przynależy do formalnych struktur, a wiele wspólnot ma charakter nieformalny, coraz rzadziej funkcjonują one bez wyraźnego organu kierującego. W 2022 r. jedynie 1,7% jednostek nie wskazało takiego organu. Dla 60,4% wspólnot funkcję zarządzającą pełniła osoba duchowna, w 53,9% przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego liderem była osoba świecka, a w 9,9% wspólnot kierownictwo sprawowała grupa osób. Wyniki te podkreślają znaczącą rolę współpracy osób duchownych i świeckich w kierowaniu wspólnotami, nawet jeśli mają one charakter nieformalny lub autonomiczny.

Wykres 2.10. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według organu zarządzającego w 2022 r.^a
 Chart 2.10. Catholic parish-based organizations by governing body in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.

^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

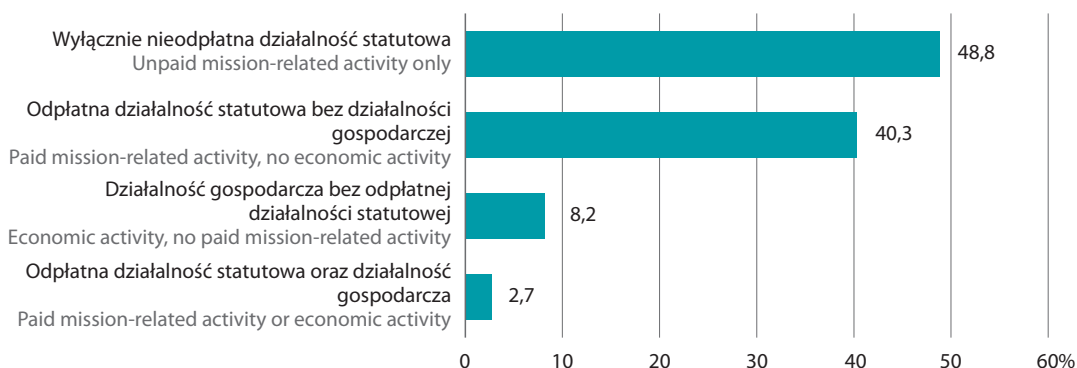
Nieformalny charakter grup podkreśla, że w 2022 r. wybory do władz przeprowadzono jedynie w 12,1% jednostek, podczas gdy w 2018 r. odbyły się w 13,5% podmiotów, a w 2014 r. – w 12,4%.

Rodzaje i dziedziny działalności

Types and fields of activity

W 2022 r. prawie połowa (48,8%) społecznych podmiotów wyznaniowych prowadziła wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, a 40,3% podjęło odpłatną działalność statutową, nie angażując się przy tym w działalność gospodarczą. Jedynie 8,2% organizacji prowadziło wyłącznie działalność gospodarczą, a 2,7% łączyło działalność gospodarczą z odpłatną działalnością statutową, co wskazuje na przewagę form działalności opartych na misji społecznej nad działalnością komercyjną w tego typu podmiotach.

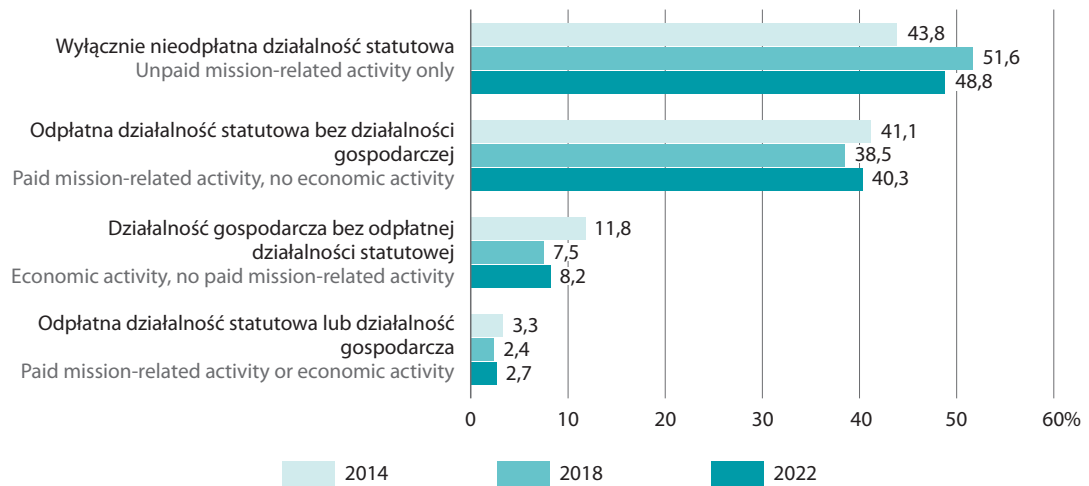
Wykres 2.11. Społeczne podmioty wyznaniowe według rodzaju działalności w 2022 r.
Chart 2.11. Faith-based charities by type of activity in 2022

Analiza działalności społecznych podmiotów wyznaniowych w latach 2014–2022 pozwala dostrzec zmiany zachodzące w tym okresie. Przeważającym rodzajem działalności była nieodpłatna działalność statutowa. W latach 2014–2022 odnotowano wzrost udziału podmiotów realizujących działalność w tej formie o 5 p. proc.

W przypadku pozostałych rodzajów prowadzonej działalności, liczba ta pozostawała na zbliżonym poziomie, co mogło wskazywać na pewną stabilność w prowadzeniu działalności.

Wykres 2.12. Społeczne podmioty wyznaniowe według rodzaju działalności
 Chart 2.12. Faith-based charities by type of activity

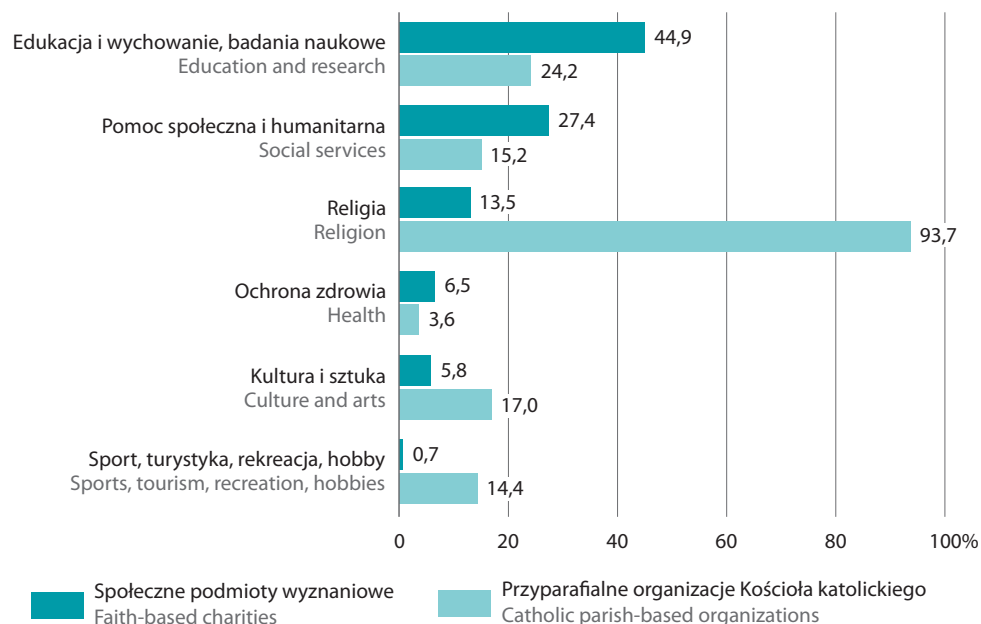
W 2022 r. 44,9% społecznych podmiotów wyznaniowych działało w dziedzinie edukacji, wychowania oraz badań naukowych, z czego 24,5% prowadziło przedszkola oraz inne formy opieki przedszkolnej, a 8,1% zajmowało się prowadzeniem szkół podstawowych lub gimnazjalnych. Ważnym aspektem działalności społecznych podmiotów wyznaniowych była również pomoc społeczna i humanitarna (27,4%).

W 2022 r. przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego prowadziły działalność na wielu płaszczyznach, realizując liczne działania wspierające społeczność i różnorodne sektory życia publicznego. Ze względu na charakter tych grup, największy odsetek wspólnot – 91,7% – zadeklarował aktywność w sferze religijnej, która dla 71,0% podmiotów była priorytetowym obszarem działania.

Edukacja i wychowanie była kolejnym istotnym obszarem, w którym działało 24,2% podmiotów, co stanowi znaczący wzrost w porównaniu do lat poprzednich. Kulturą i sztuką zajmowało się 17,0% organizacji. Pomoc społeczna i humanitarna, w tym ratownictwo, była obszarem działalności dla 15,2% podmiotów. Z kolei 14,1% organizacji działało w dziedzinie sportu, turystyki, rekreacji i hobby. Ochroną zdrowia zajmowało się 3,6% podmiotów.

Wykres 2.13. Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według głównej dziedziny działalności w 2022 r.^a

Chart 2.13. Faith-based charities and catholic parish-based organizations by main field of activity in 2022^a

^a Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego miały możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi.
 a Catholic parish-based organizations had the opportunity to choose more than one answer.

Odbiorcy i formy działalności

Recipients and forms of activity

Działania podejmowane przez społeczne podmioty wyznaniowe koncentrowały się na edukacji (44,5%), wsparciu duchowym i modlitwie (38,8%) oraz organizowaniu czasu wolnego i wypoczynku (29,6%). Dodatkowo, znaczący udział podmiotów zajmował się prowadzeniem działalności opiekuńczej, rehabilitacyjnej (22,8%), pracą terapeutyczną (16,7%), zapewnianiem schronienia, noclegu, pobytu (16,7%) oraz pomocą żywieniową (16,4%).

Większość przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego podejmowała działania na rzecz osób fizycznych (10,6% wspólnot nie podejmowało bezpośrednich działań na rzecz osób fizycznych). Z uwagi na swoją specyfikę, przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego, najczęściej oferowały wsparcie duchowe oraz modlitwę, co wskazało 69,3% wspólnot. Organizacja czasu wolnego i wypoczynku dotyczyła co piątej wspólnoty (20,2% wskazań). Pomoc materialna (16,0%) i pomoc finansowa (12,2%) stanowiły również istotne formy wsparcia oferowanego przez wspólnoty.

Pomoc żywieniową świadczyło 11,0% przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, 9,6% realizowało nauczanie, a szkolenia i kursy organizowało 5,4% wspólnot.

Tablica 2.8. Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego prowadzące działania na rzecz osób fizycznych w 2022 r.^aTable 2.8. Faith-based charities and catholic parish-based organizations acting activity addressed to natural person in 2022^a

Rodzaj działań Forms of activity	Społeczne podmioty wyznaniowe (w %) Faith-based charities (in %)	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego (w %) Catholic parish-based organizations (in %)
Nauczanie Education	44,5	9,6
Wsparcie duchowe, modlitwa Spiritual support, prayer	38,8	69,3
Organizowanie czasu wolnego, wypoczynku Recreational services	29,6	20,2
Usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne Care services, rehabilitation	22,8	2,4
Praca terapeutyczna Therapeutic assistance	16,7	1,1
Zapewnianie schronienia, noclegu, pobytu Temporary shelter, accommodation	16,7	2,2
Pomoc żywnościowa Food aid	16,4	11,0
Leczenie, rehabilitacja Medical treatment, rehabilitation	11,1	1,8
Pomoc materialna Material assistance	10,6	16,0
Doradztwo i poradnictwo specjalistyczne Consultancy and specialist counselling services	8,4	1,1
Szkolenia i kursy Trainings and courses	6,0	5,4
Pomoc finansowa Financial assistance	5,5	12,2
Interwencja kryzysowa Crisis intervention	2,0	3,1

a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.

a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

Społeczne podmioty wyznaniowe pełniły istotną rolę w społeczeństwie, łącząc wartości religijne z działalnością społeczną. Organizacje te angażowały się w szeroki zakres działań na rzecz dobra wspólnego, przyciągając osoby o różnorodnym doświadczeniu i pochodzeniu. Działania społecznych podmiotów wyznaniowych były skierowane głównie do dzieci i młodzieży (74,0%), w tym ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (12,2%). Kolejną grupę odbiorców stanowiły osoby niepełnosprawne (29,6%), osoby starsze (22,3%), uchodźcy (16,0%), osoby chore (13,8%). Rzadziej pomoc była kierowana do ubogich (10,3%), bezdomnych (6,3%), bezrobotnych (4,8%), osób wychodzących z uzależnienia (4,1%) oraz ofiar przemocy (3,7%).

W 2022 r. wspólnoty przyparafialne koncentrowały swoją działalność na różnych grupach społecznych. Co trzecia wspólnota (35,9%) oferowała wsparcie dzieciom i młodzieży. Podobnie, osoby starsze były znaczącą grupą odbiorców wsparcia – działania na ich rzecz prowadziło 34,6% wspólnot. Osoby w kryzysie

ubóstwa były wspierane przez 19,0% wspólnot, natomiast osoby z niepełnosprawnościami — przez 13,9%. Pomoc osobom niesamodzielnym oraz przewlekle lub nieuleczalnie chorym świadczyło 11,0% wspólnot.

Wsparcie bezrobotnym oferowało 5,7% przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, a osobom wychodzącym z uzależnienia oraz ich rodzinom — 5,1%. Dzieci i młodzież ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym były wspierane przez 3,0% wspólnot.

Tablica 2.9. Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według grup odbiorców działalności w 2022 r.^a

Table 2.9. Faith-based charities and catholic parish-based organizations by group of recipients of activity conducted in 2022^a

Wyszczególnienie Specification	Społeczne podmioty wyznaniowe (w %) Faith-based charities (in %)	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego (w %) Catholic parish-based organizations (in %)
Dzieci i młodzież Children and youth	74,0	35,9
w tym ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym of which at risk of social exclusion	12,2	3,0
Osoby niepełnosprawne Disabled persons	29,6	13,9
Osoby starsze Elderly persons	22,3	34,6
Uchodźcy Refugees	16,0	24,2
Osoby niesamodzielne, przewlekle lub nieuleczalnie chore Dependent, chronically or terminally ill	13,8	11,0
Ubodzy Poors	10,3	19,0
Bezdomni Homeless	6,3	-
Bezrobotni Unemployed	4,8	5,7
Wychodzący z uzależnienia, członkowie rodzin osób wychodzących z uzależnienia Person recovering from addiction (to drugs, alcohol etc.), members of their families	4,1	5,1
Ofiary przemocy Victims of violence	3,7	2,6

"-" brak takiej odpowiedzi w kafeterii

"-" no such answer in the cafeteria

a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.

a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

Członkowie i praca społeczna

Members and volunteer work

Społeczne podmioty wyznaniowe wykazały łącznie 67,7 tys. członków, czego 64,5% stanowiły kobiety. Średnia liczba członków na jeden podmiot wyniosła 115 osób. Z kolei w przyparafialnych organizacjach Kościoła katolickiego zrzeszonych było ponad 3 mln osób, przy czym aż 70,9% stanowiły kobiety. Średnio 47 osób było członkami przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego.

Tablica 2.10. Członkowie społecznych podmiotów wyznaniowych i przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego w 2022 r.

Table 2.10. Members of faith-based charities and catholic parish-based organizations in 2022

Wyszczególnienie Specification	Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego Catholic parish-based organizations
Członkowie osoby fizyczne (w tys.) Total members (in thousand)	67,7	3 010,9
kobiety (w %) women (in %)	64,5	70,9
Średnia Average	115	47
Mediana Median	6	20

Analiza danych dotyczących członków społecznych podmiotów wyznaniowych w latach 2018–2022 wskazuje na wzrost liczby członków, z 58,9 tys. w 2018 r. do 67,7 tys. w 2022 r. Podobna tendencja dotyczyła udziału kobiet: w 2018 r. stanowiły one 59,0% ogółu członków, podczas gdy w 2022 r. było ich 64,5%.

Tablica 2.11. Członkowie w społecznych podmiotach wyznaniowych

Table 2.11. Members in faith-based charities

Wyszczególnienie Specification	2018	2022
Członkowie osoby fizyczne (w tys.) Total members (in thousand)	58,9	67,7
kobiety (w %) women (in %)	59,0	64,5
Średnia Average	98	115
Mediana Median	6	6

W 2022 r. 0,9 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych korzystało z pracy społecznej. Łącznie w wolontariat zaangażowanych było 65,8 tys. osób, z czego 62,4% stanowiły kobiety. Średnia liczba wolontariuszy na jeden społeczny podmiot wyznaniowy wyniosła 70 osób, zaś mediana – 4. W przypadku przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego liczba pracujących społecznie wyniosła ponad 1 mln, z czego 62,4% stanowiły kobiety. Średnia liczba wolontariuszy w przyparafialnych organizacjach Kościoła katolickiego wyniosła 15 osób, zaś mediana – 8.

Tablica 2.12. Praca społeczna w społecznych podmiotach wyznaniowych i przyparafialnych organizacjach Kościoła katolickiego w 2022 r.

Table 2.12. Volunteer work in faith-based charities and catholic parish-based organizations in 2022

Wyszczególnienie Specification	Spółeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego Catholic parish-based organizations
Osoby świadczące pracę społeczną (w tys.) People performing volunteer work (in thousand)	65,8	1 018,9
kobiety (w %) women (in %)	62,4	62,4
Średnia Average	70	15
Mediana Median	4	8

W latach 2018–2022 odnotowano wzrost liczby wolontariuszy w społecznych podmiotach wyznaniowych oraz niewielki spadek udziału kobiet zaangażowanych w pracę społeczną. Liczba osób świadczących pracę społeczną wzrosła z 55,3 tys. w 2018 r. do 65,8 tys. w 2022 r., a udział kobiet zmniejszył się o 0,4 p. proc. Średnia liczba wolontariuszy zmniejszyła się z 79 w 2018 r. do 70 w 2022 r., a mediana spadła z 7 do 4 osób.

Tablica 2.13. Praca społeczna w społecznych podmiotach wyznaniowych

Table 2.13. Volunteer work in faith-based charities

Wyszczególnienie Specification	2018	2022
Osoby świadczące pracę społeczną (w tys.) People performing volunteer work (in thousand)	55,3	65,8
kobiety (w %) women (in %)	62,8	62,4
Średnia Average	79	70
Mediana Median	7	4

Bariery w działalności

Barriers to activity

W 2022 r. 50,7% społecznych podmiotów wyznaniowych zadeklarowało problemy w prowadzeniu działalności, zaś wśród przyparafialnych organizacji odsetek ten wynosił 61,1%.

Najczęściej wskazywanymi problemami przez podmioty wyznaniowe były: pozyskiwanie środków finansowych (21,5%), trudności ze znalezieniem pracowników (19,8%), problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych (18,3%) oraz problemy wynikające z nagłych zmian sytuacji społeczno-gospodarczej (17,0%). Dodatkowo wskazywano na niewystarczającą liczbę chętnych do pracy społecznej (7,7%), problemy w kontaktach z administracją publiczną (6,7%), problemy wewnątrz organizacji (4,6%) oraz niewystarczające wsparcie społeczne (3,1%).

W 2022 r. 43,4% wspólnot nie zgłaszało żadnych barier w funkcjonowaniu, co stanowi spadek o ponad 9 p. proc. w porównaniu z 2018 r. i o ponad 1 p. proc. z 2014 r. Niemniej jednak, pozostałe przyparafialne organizacje kościelne wskazały szereg problemów, z jakimi się borykały. Jednym z najpoważniejszych była niewystarczająca liczba członków, co wskazało 35,2% wspólnot. Z kolei brak zainteresowania w parafii był problemem dla 14,1% wspólnot, co może sugerować trudności w angażowaniu społeczności lokalnej.

Kolejne problemy obejmowały niewystarczającą liczbę wolontariuszy (6,9%) oraz problemy wewnątrz wspólnoty (6,5%). Trudności z pozyskiwaniem środków finansowych wskazało 5,4% wspólnot.

Analiza wyników, w tym odpowiedzi na pytania otwarte, wskazuje, że największymi wyzwaniami dla wspólnot pozostają kwestie demograficzne (starzenie się społeczeństwa), liczebność członków i wolontariuszy oraz trudności w angażowaniu parafian i pozyskiwaniu funduszy. Aspekty te są kluczowe dla efektywnego funkcjonowania i rozwoju wspólnot.

Wykres 2.14. Społeczne podmioty wyznaniowe i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według najpoważniejszych problemów organizacji w 2022 r.^a

Chart 2.14. Faith-based charities and catholic parish-based organizations by the most important reported problems in activity in 2022^a

"-" brak takiej odpowiedzi w kafeterii

"-" no such answer in the cafeteria

a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.

a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

2.3. Koła Gospodyń Wiejskich

2.3. Rural housewives clubs

Koła gospodyń wiejskich są tradycyjnymi organizacjami społecznymi, działającymi na terenach wiejskich od ponad 150 lat, które uzyskały odrębną formę prawną w 2018 r. Wcześniej koła gospodyń wiejskich należały do struktur społeczno-zawodowych organizacji rolników, funkcjonowały na podstawie Ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników z dnia 8 października 1982 r. lub w oparciu o ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach, posiadając wówczas formę prawną stowarzyszenia.

Obecnie działają one na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich, zgodnie z którą: „Koło gospodyń wiejskich jest dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich”.

Ustawa określa, że głównym założeniem funkcjonowania kół gospodyń wiejskich jest działanie mające na celu poprawę sytuacji kobiet zamieszkujących tereny wiejskie w kwestiach społeczno-zawodowych, a także wspieranie rozwoju obszaru, na którym działają koła gospodyń wiejskich.

W 2022 r. w Polsce funkcjonowało 11,3 tys. kół gospodyń wiejskich, zrzeszających 317 tys. osób. W przeciągu dwóch lat liczba kół gospodyń wiejskich wzrosła o 32,9% z 8,5 tys. w 2020 r. Ta grupa podmiotów jest wysoce sfeminizowana, ponieważ 87,1% wszystkich członków stanowią kobiety.

Założyciele i terytorialny zasięg działania

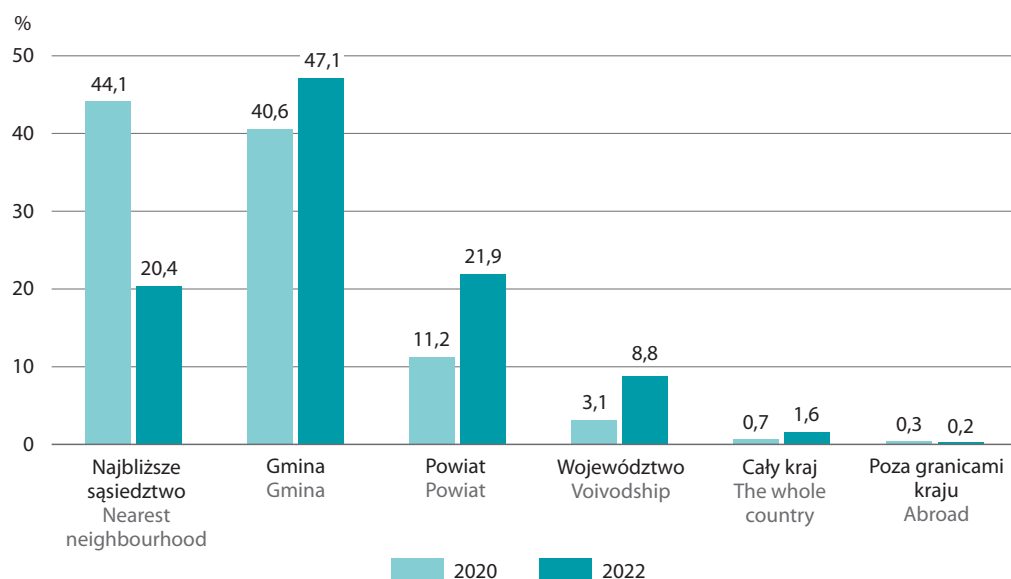
Founders of organizations and territorial scope

Koła gospodyń wiejskich, które prowadziły swoją działalność w 2022 r. w większości były zakładane przez osoby fizyczne (99,1%), zdarzały się też przypadki, w których założycielem była administracja publiczna (0,7%)²⁶.

Koła gospodyń wiejskich działały głównie w skali lokalnej, tj. nie przekraczającej gminy (67,6%). Maksymalny zasięg działania najczęściej dotyczył obrębu gminy (47,1%), natomiast 1/5 kół gospodyń wiejskich ograniczała swój zasięg do granic najbliższego sąsiedztwa. Maksymalnie powiat, jako obszar działań, wskazało 21,9% jednostek. Koła gospodyń wiejskich, które działały na terenie województwa, całego kraju lub poza granicami kraju stanowiły w sumie 1/10 wszystkich organizacji (odpowiednio 8,8%, 1,6%, 0,2%). W 2020 r. koła gospodyń wiejskich działały najczęściej na terenach najbliższego sąsiedztwa (44,1%). Liczba kół działających jedynie na obszarze najbliższego sąsiedztwa w 2020 r. była ponad dwukrotnie większa niż w 2022 r., było to spowodowane pandemią Covid-19 oraz panującymi obostrzeniami. Maksymalnie na terenie gminy działało 40,6% podmiotów, a na obszarze powiatu – 11,2%. W 2020 r. na terenach całego województwa działało jedynie 3,1% kół gospodyń wiejskich, na terenie całego kraju niecały procent (0,7%), natomiast poza granicami kraju działało 0,3% kół.

²⁶ Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich wynika, iż do założenia koła potrzebne jest co najmniej 10 osób, których miejscem zamieszkania jest wieś nieprzekraczająca 5 tys. mieszkańców. Założyciele koła muszą mieć ukończony 18 rok życia. Osoby młodociane powyżej 13 roku życia mogą być członkami koła jedynie za pisemną zgodą rodzica lub opiekuna prawnego, jednakże nie mogą należeć do grona założycieli koła.

Wykres 2.15. Maksymalny zasięg działania kół gospodyń wiejskich w 2020 r. i 2022 r.
 Chart 2.15. Maximum territorial scope of rural housewives clubs activities in 2020 and 2022

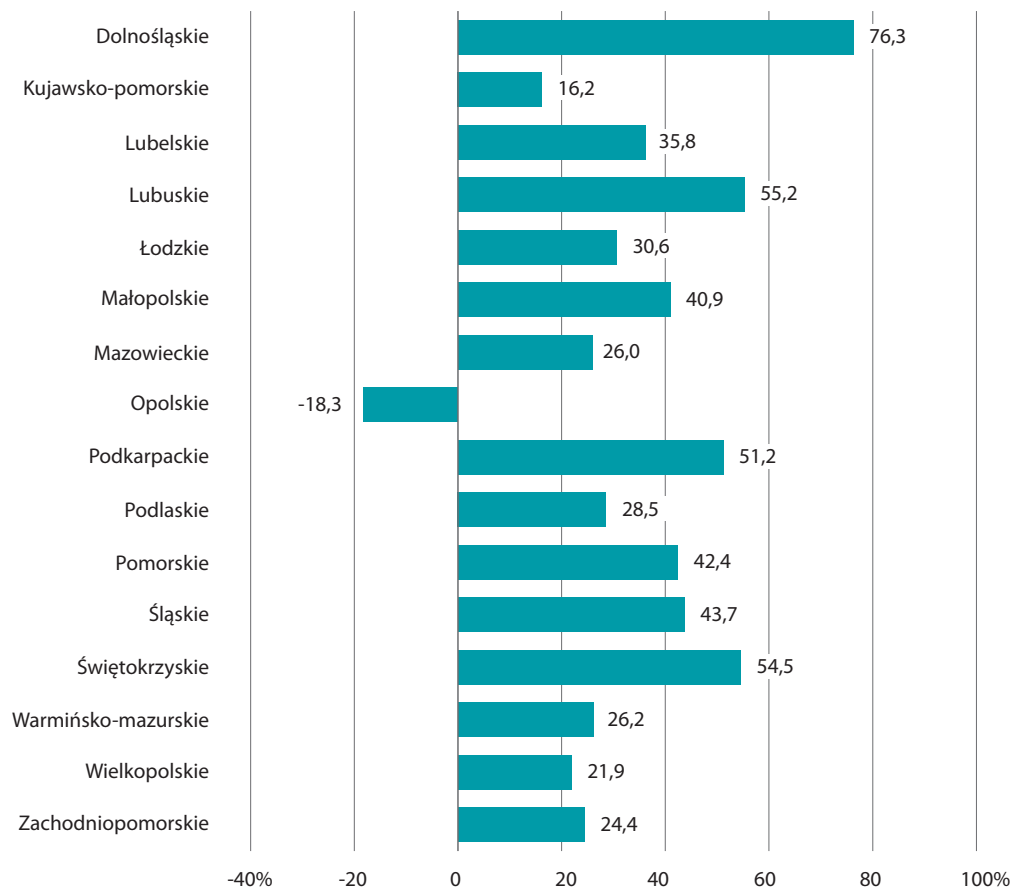
Charakterystyka członkostwa

Characteristic of membership

W 2022 r. koła liczyły 317 tys. osób, w tym 276 tys. kobiet i 1,8 tys. osób poniżej 18 roku życia. W 2020 r. koła liczyły 235 tys. osób, w tym 203 tys. kobiet i 5,3 tys. osób poniżej 18 roku życia. W przeciągu dwóch lat liczba członków wzrosła o 34,8%. Średnia liczba członków w 2020 r. i 2022 r. wynosiła 28 osób.

W większości województw w Polsce wzrosła liczba członków kół gospodyń wiejskich, z wyjątkiem województwa opolskiego, w którym członkostwo spadło o 18,3%. Największy wzrost liczby członków zanotowano w województwie dolnośląskim – przyrost wyniósł 76,3%. Równocześnie o ponad połowę wzrosło członkostwo w województwach: lubuskim (55,2%), świętokrzyskim (54,5%) i podkarpackim (51,2%).

Wykres 2.16. Zmiana członkostwa kół gospodyń wiejskich w latach 2020–2022
 Chart 2.16. Change of membership in rural housewives clubs in 2020–2022

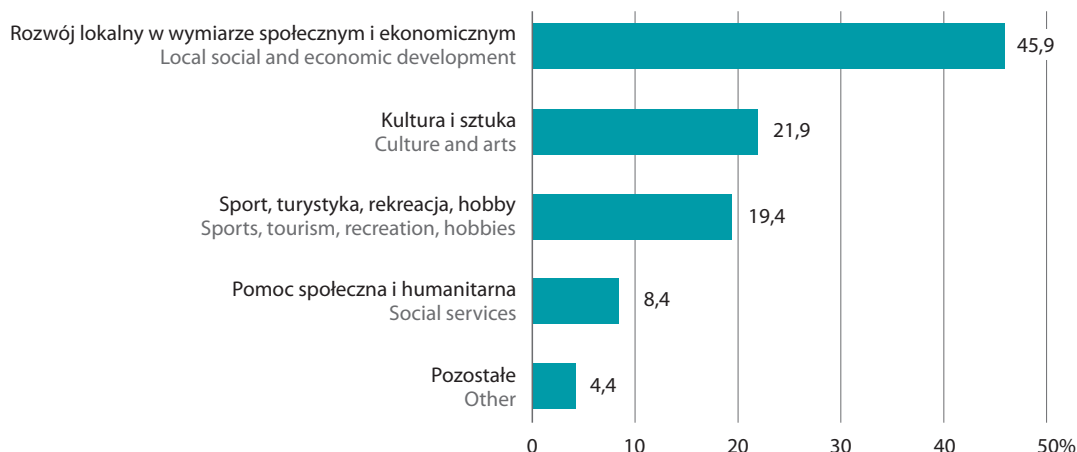
Do organów kolegialnych kół gospodyń wiejskich w 2022 r. należało 47 tys. osób, z dominującą przewagą kobiet, które stanowiły 95,6% wszystkich osób należących do zarządu. Natomiast w 2020 r. do organów kolegialnych należało 39 tys. osób, z czego 94,7% stanowiły kobiety. Koła gospodyń wiejskich charakteryzowały się największym odsetkiem kobiet w organach kolegialnych wśród całej grupy stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych.

Dziedziny działalności

Forms of activity

Głównym celem działalności statutowej kół gospodyń wiejskich był rozwój lokalny w wymiarze społecznym i ekonomicznym (45,9%), w tym animowanie działań wspólnot lokalnych, działania sąsiedzkie i samopomoc sąsiedzka (33,3%). Do kolejnych dziedzin działalności można zaliczyć: kulturę i sztukę (21,9%), sport, turystykę, rekreację, hobby (19,4%) oraz pomoc społeczną i humanitarną (8,4%). Do pozostałych dziedzin działalności kół gospodyń wiejskich należały między innymi: sztuki plastyczne, rzeźba, fotografia, architektura, wzornictwo lub wsparcie dla instytucji, organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich.

Wykres 2.17. Dziedziny działalności kół gospodyń wiejskich w 2022 r.
 Chart 2.17. Fields of activity of rural housewives clubs in 2022

Koła gospodyń wiejskich w większości prowadziły wyłącznie nieodpłatną działalność statutową (91,2%). Odpłatną działalność statutową bez działalności gospodarczej prowadziło 8,0% badanych organizacji, odpłatną działalność gospodarczą bez działalności statutowej – 0,5% badanych, natomiast odpłatną działalność statutową oraz działalność gospodarczą prowadziło 0,3%.

W 2022 r. większość kół gospodyń wiejskich prowadziło działalność polegającą na świadczeniu usług (83,1%). Bezpłatne świadczenie usług stanowiło 80,9% działań i należały do tej kategorii takie formy jak: animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami (34,9%), mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej (3,7%) oraz reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm, itp. (3,6%). Prowadzenie odpłatnych działań wykazywało 10,0% zbiorowości, działania te polegają na: udzielaniu wsparcia materialnego (9,0%), bezpłatnym przekazywaniu osobom potrzebującym dóbr materialnych (w tym pieniędzy) lub zakup usług (5,9%) oraz finansowym wspieraniu usług organizacji, instytucji, firm (3,6%). Oddzielną formą działalności kół gospodyń wiejskich była produkcja i wytwarzanie towarów, czym zajmowało się 41,6% całej zbiorowości. Koła gospodyń wiejskich kojarzone są z regionalnymi, własnoręcznie wytwarzanymi wyrobami, które rozprowadzane są na lokalnych wydarzeniach. Pośród wszystkich podmiotów, które zajmują się produkcją i wytwarzaniem towarów, koła gospodyń wiejskich wykazały najwyższy udział w tej kategorii formy prowadzonej działalności, tj. 68,0%.

Tablica 2.14. Formy prowadzonej działalności oraz głównej dziedziny działalności kół gospodyń wiejskich w 2022 r.

Table 2.14. Types of form of activity of rural housewives clubs in 2022

Wyszczególnienie Specification	%
Świadczące usługi Providing services	83,1
bezpłatne free of charge	80,9
animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami developing cooperation between organizations, institutions	34,9
mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej mobilizing, educating public opinion	3,7
reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp. advocacy, civil rights protection	3,6
płatne paid services	10,0
Udzielające wsparcia materialnego Providing material assistance	9,0
bezpłatne przekazywanie osobom potrzebującym dóbr materialnych (w tym pieniędzy) lub zakup usług donating goods and money, paying for services for the deprived	5,9
finansowe wspieranie działań organizacji, instytucji, firm financial support for activities of organizations, institutions, enterprises	3,6
Zajmujące się produkcją, wytwarzaniem towarów Production of goods	41,6

Koła gospodyń wiejskich to organizacje w dużej mierze nastawione na rozwój lokalnej społeczności, podejmowały również działania na rzecz osób indywidualnych. Najczęściej zajmowały się organizowaniem czasu wolnego swoim odbiorcom (92,8%). Koła angażowały się również w akcje pomocy żywieniowej (14,2%), pomocy materialnej (8,1%), organizowanie szkoleń i kursów, wsparcie duchowe (2,3%), pomoc finansową (1,9%), zapewnienie noclegu lub schronienia (1,3%) czy pomoc terapeutyczną (0,9%).

Odbiorcy działalności

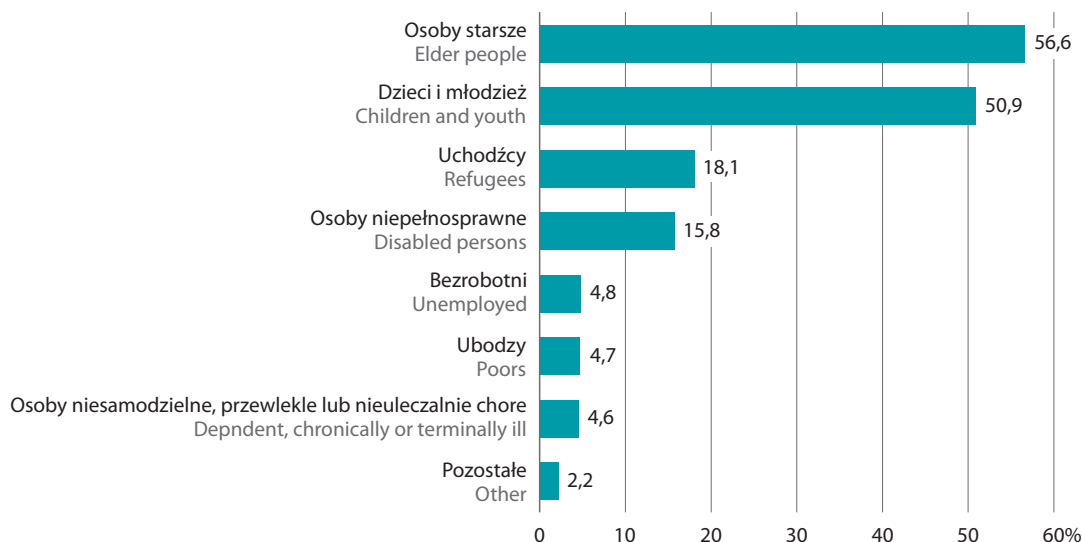
Recipients of activity

W 2022 r. 10,4 tys. kół gospodyń wiejskich prowadziło działania na rzecz beneficjentów będących osobami fizycznymi, z czego 8,1 tys. posiadało stałych odbiorców. Wynika to ze specyfiki działalności statutowej, tj. animowania działań wspólnot lokalnych, działań sąsiedzkich i samopomocy sąsiedzkiej. W 2022 r. koła gospodyń wiejskich objęły swoim bezpośrednim działaniem 1 662,0 tys. osób. Wśród beneficjentów działań kół gospodyń wiejskich 561,9 tys. osób wzięło udział minimum dwukrotnie w organizowanych przez nie działaniach, a 219,5 tys. osób wzięło udział w działaniach online.

Charakterystycznym działaniem dla kół gospodyń wiejskich był czynny udział w imprezach okolicznościowych takich jak festyny, koncerty. W 2022 roku liczba beneficjentów biorących udział w imprezach organizowanych lub współorganizowanych przez koła gospodyń wiejskich dla co najmniej 100 osób, wyniosła 978,4 tys. osób.

Najczęściej koła gospodyń wiejskich deklarowały działania na rzecz osób starszych (56,6%), następnie dzieci i młodzieży (50,9%), w tym ze środowisk zagrożonych wykluczeniem (2,8%). Odbiorcami działań prawie co piątego koła gospodyń wiejskich byli uchodźcy (18,1%). Wśród beneficjentów działań 15,8% stanowiły osoby niepełnosprawne. Rzadziej odbiorcami działań kół gospodyń wiejskich byli bezrobotni (4,8%), ubodzy (4,7%), osoby niesamodzielne, przewlekłe lub nieuleczalnie chore (4,6%). Do pozostałych odbiorców należały osoby wychodzące z uzależnienia, członkowie rodzin osób wychodzących z uzależnienia, ofiary przemocy oraz bezdomni²⁷.

Wykres 2.18. Odbiorcy działań kół gospodyń wiejskich w 2022 r.^a
Chart 2.18. Recipients of rural housewives clubs activity in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

Finanse Finances

Przychody kół gospodyń wiejskich stanowiły głównie składki członkowskie, darowizny, spadki, zapisy, dochody z własnej działalności oraz ofiarność publiczną. Koła są podmiotami z niskim potencjałem finansowym. Spośród wszystkich kół gospodyń wiejskich przychody uzyskało 10,5 tysiąca jednostek (93,1%) na łączną kwotę 103,3 mln zł. Ich średnie przychody w 2022 r. wyniosły 9,2 tys. zł, natomiast mediana stanowiła 6,2 tys. zł. Najczęściej występującym źródłem finansowania kół gospodyń wiejskich były składki członkowskie, z których korzystała prawie cała zbiorowość, tj. 93,6%. Przychody o charakterze nierynkowym, na które składały się m.in. dotacje, dofinansowania, refundacje, itp., stanowiły 22,0% wszystkich źródeł przychodów, natomiast środki o charakterze nierynkowym 9,6%, na które składała się działalność gospodarcza lub statutowa.

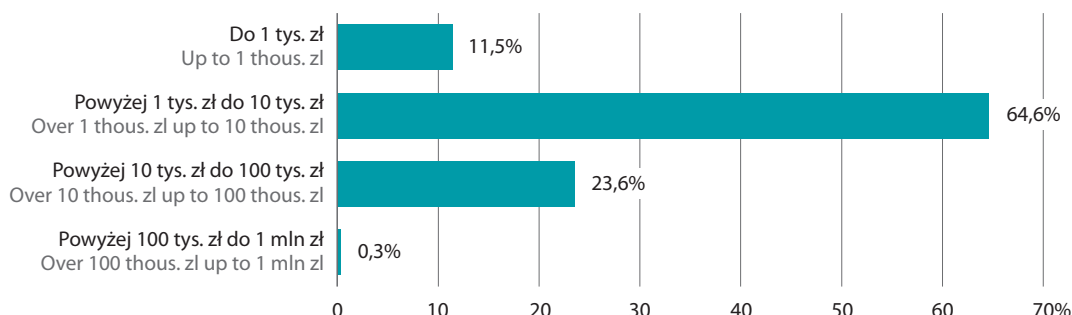
Struktura przychodów kół gospodyń wiejskich rozkładała się następująco: składki członkowskie stanowiły ponad połowę (51,6%) całości przychodów grupy. Przychody o charakterze nierynkowym to prawie 1/3 całości przychodów (32,4%), największą rolę wśród tej kategorii przychodów odgrywały dotacje przyznawane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Przychody o charakterze rynkowym stanowiły 15,7%, większość z nich pochodziła z odpłatnej działalności statutowej (14,3%).

²⁷ W formularzu SOF-1 możliwość zaznaczenia więcej niż 1 grupy, do których jednostka kierowała bezpośrednie i systematyczne działania.

Koła gospodyń wiejskich to grupa organizacji, której przychody najczęściej oscylowały w przedziale powyżej 1 tys. zł do 10 tys. zł (64,6%). Organizacje osiągające przychody powyżej 10 tys. zł do 100 tys. zł stanowiły 23,6%. Przychody do 1 tys. zł. uzyskała 1/10 (11,5%) całej zbiorowości. Koła gospodyń wiejskich charakteryzują się nieodpłatnym działaniem. Bardzo często dochodzi do sytuacji, że jedyne przychody kół gospodyń wiejskich pochodzą ze składek członkowskich oraz pomocy finansowej organizowanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa²⁸.

Wykres 2.19. Klasy przychodów kół gospodyń wiejskich w 2022 r.

Chart 2.19. Class of revenues of rural housewives clubs in 2022

Koszty jakie poniosły koła gospodyń wiejskich w 2022 r. wyniosły 86,4 mln zł, średnia kwota kosztów przypadająca na jedno koło wyniosła 7,7 tys. zł, natomiast mediana kosztów – 6 tys. zł. Niemal całość poniesionych kosztów wynikała z tytułu prowadzenia działalności statutowej (99,1%), pozostała część z działalności gospodarczej (0,9%). Koszty administracyjne stanowiły ponad ¼ całkowitej sumy kosztów (22,8 mln zł). Wśród wszystkich organizacji jedynie 27 kół zaciągnęło kredyt lub pożyczkę na łączną sumę 326,2 tys. zł.

2,3 tys. kół gospodyń wiejskich było w posiadaniu środków trwałych, co stanowiło 20,2% całej zbiorowości. Ich łączna wartość wyniosła 57,1 mln. zł. Wartość tej kwoty w prawie 3,7% stanowiły budynki, budowle i lokale. Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub ulepszenie istniejących obiektów poniosło 0,5 tys. jednostek. Ich łączna wartość wyniosła 9,6 mln zł., w tym kwota przeznaczona na budynki, budowle i lokale stanowiła 1,6% całości nakładów inwestycyjnych.

Bariery w działalności

Barriers to activity

W 2022 r. prawie połowa kół gospodyń wiejskich (46,3%) zadeklarowała minimum jedną barierę w działalności organizacji. Najczęstszym problemem wykazywanym przez koła gospodyń wiejskich była niewystarczająca liczba osób do pracy społecznej (27,4%). Należy zwrócić uwagę na to, że jest to grupa, w której zatrudnienie jest znikome i w większości korzysta ona z dobrowolnej pracy społecznej. Kolejnymi barierami są: niewystarczające wsparcie społeczne (12,6%), problemy wewnątrz organizacji (11,0%) lub trudności w pozyskiwaniu środków finansowych (11,0%).

Do pozostałych problemów z którymi borykały się koła gospodyń wiejskich należały: problemy wynikające z nagłych zmian społeczno-gospodarczych (9,0%), problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych (8,2%), problemy w kontaktach z administracją publiczną (6,8%), trudności wynikające z kontaktów z innymi organizacjami (2,9%) oraz trudności ze znalezieniem pracowników (1,3%).

²⁸ Kwota pomocy finansowej przyznawana przez ARiMR w 2022r. uzależniona była od liczby członków danego koła gospodyń wiejskich, w przypadku gdy do koła należało nie więcej niż 30 osób przyznawana kwota pomocy finansowej wynosiła 5 tys. zł, gdy liczba członków oscylowała w granicach od 31 do 75, wtedy kwota pomocy finansowej wynosiła 6 tys. zł, natomiast jeżeli liczba członków przewyższała 76 osób, to kwota pomocy finansowej wynosiła 7 tys. zł.

Wykres 2.20. Bariery działalności kół gospodyń wiejskich w 2022 r.^a
Chart 2.20. Barriers to activity of rural housewives clubs in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

2.4. Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego

2.4. Business and professional associations

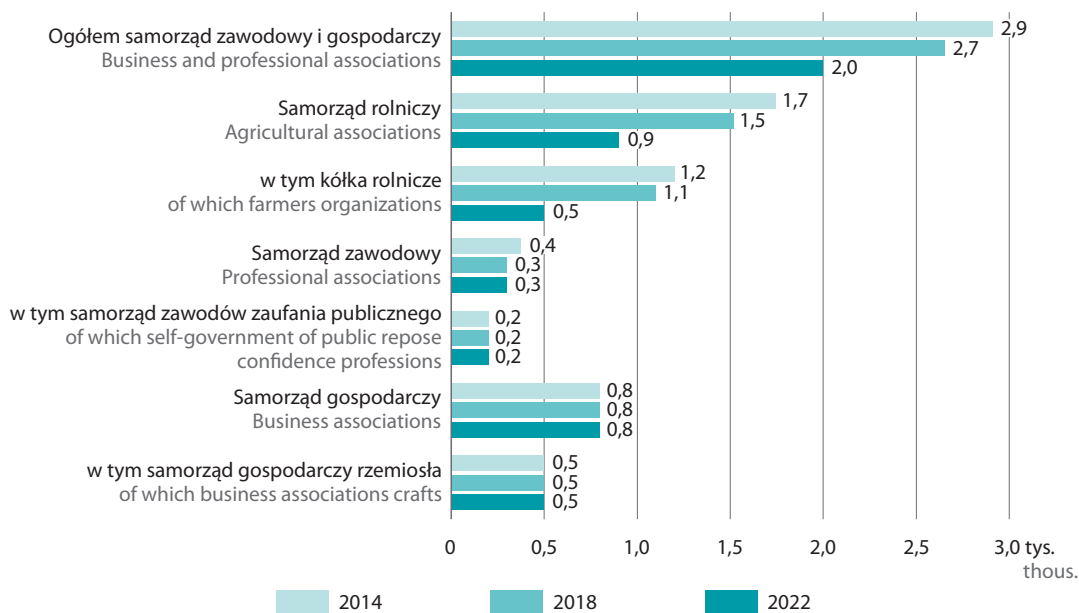
Opisywaną w podrozdziale zbiorowość tworzą zróżnicowane i działające na mocy odrębnych przepisów prawnych podmioty, które zostały sklasyfikowane w następujący sposób:

- samorząd rolniczy – to społeczno-zawodowe i gospodarcze organizacje rolników, w skład których wchodzi: kółka rolnicze, rolnicze zrzeszenia branżowe, związki rolniczych zrzeszeń branżowych, izby rolnicze, związki rolników, kółek i organizacji rolniczych;
- samorząd zawodowy, w tym samorząd zawodów zaufania publicznego, który obejmuje jednostki zrzeszające osoby wykonujące zawody zaufania publicznego, o których jest mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
- samorząd gospodarczy, w tym samorząd gospodarczy rzemiosła, który zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle obejmuje: cechy, izby rzemieślnicze oraz Związek Rzemiosła Polskiego.

W 2022 r. aktywną działalność prowadziło 2,0 tys. organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego. Wśród nich samorząd rolniczy był dominującą zbiorowością - liczył 0,9 tys. organizacji (44,2% z ogółu organizacji), z tego 0,5 tys. stanowiły kółka rolnicze (26,0%). Na drugim miejscu pod względem liczebności były organizacje samorządu gospodarczego, które stanowiły 39,1% (0,8 tys.), z czego 0,5 tys. to organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła (24,9% z ogółu organizacji). Najmniej liczną zbiorowością był samorząd zawodowy, który liczył 0,3 tys. jednostek (16,7%), w tym organizacje samorządu zaufania publicznego stanowiły 10,7% ogółu organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego.

Wykres 2.21. Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzaju organizacji w latach 2014–2022

Chart 2.21. Business and professional associations by type of organization in 2014–2022

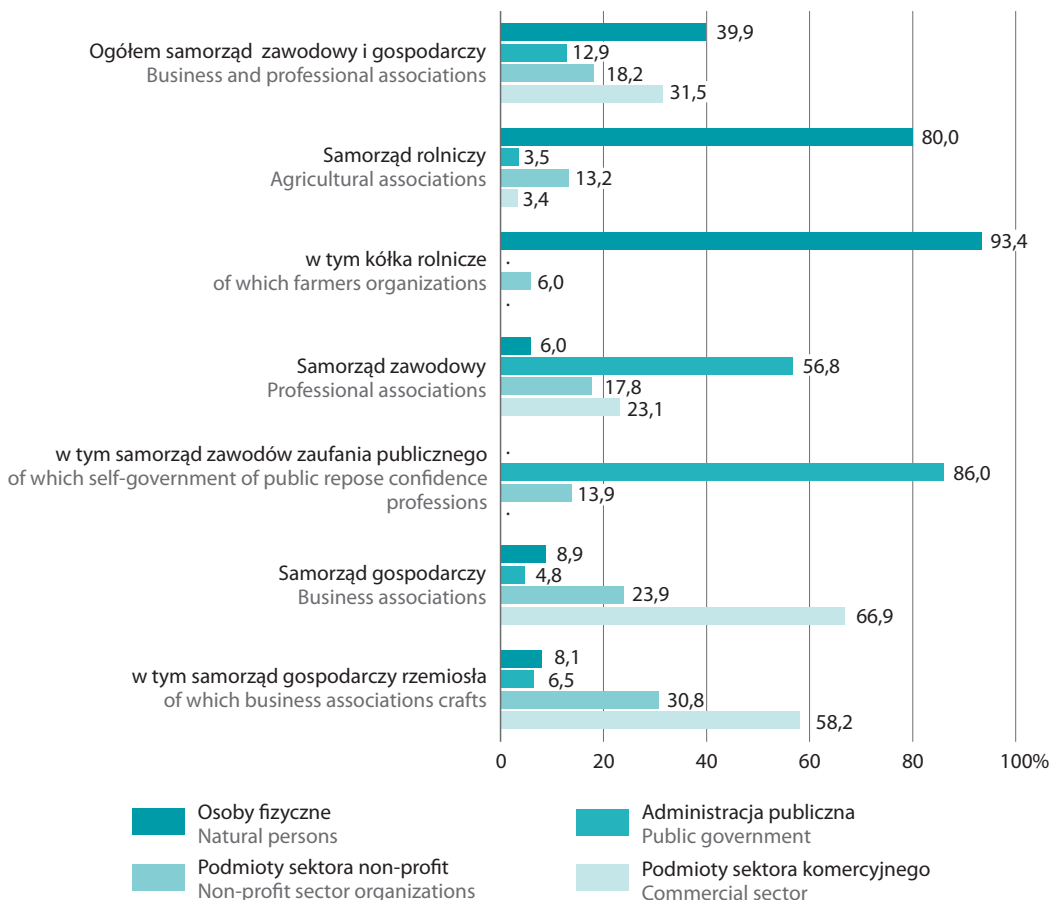

W 2022 r. liczba organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego zmniejszyła się o 0,7 tys. w stosunku do 2018 r. i o 0,9 tys. w stosunku do 2014 r. Miał na to wpływ przede wszystkim spadek liczby kółek rolniczych – o 0,6 tys. w stosunku do 2018 r. i o 0,7 tys. w stosunku do 2014 r. Z kolei spadek liczby kółek rolniczych pomiędzy latami 2018-2022 może być następstwem wprowadzenia Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich, utworzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich. Świadczyć o tym może spadek udziału kółek rolniczych, w których działało przynajmniej jedno koło gospodyń wiejskich – w 2018 r. jednostki te stanowiły 57,6% natomiast w 2022 r. już 30,2%.

Założyciele organizacji Founders of organizations

Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego były zróżnicowane pod względem założyciela. Najwięcej jednostek zostało założonych przez osoby fizyczne (39,9%). Podmioty sektora komercyjnego (np. przedsiębiorstwa prywatne) utworzyły 31,5% organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego, podmioty sektora non-profit – 18,2%, najmniej bo 12,9% jednostek zostało powołanych przez administrację publiczną, z czego 10,4% przez administrację rządową.

Wykres 2.22. Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzaju założyciela w 2022 r.^a
Chart 2.22. Business and professional associations by type of founder in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

Organizacje samorządu rolniczego najczęściej wskazywały jako swych założycieli krajowe osoby fizyczne (80,0%) oraz istniejące już organizacje non-profit (13,2%). Jednostki samorządu zawodowego najczęściej zakładane były przez administrację publiczną (56,8%) oraz podmioty sektora komercyjnego (23,1%). Wśród organizacji zawodów zaufania publicznego dominowały te założone przez administrację publiczną 86,0%, w związku z tym, że te samorzady powstawały z mocy prawa. Jednostki samorządu gospodarczego najczęściej wskazywały jako swych założycieli podmioty nastawione na zysk (66,9%) oraz istniejące organizacje non-profit (23,9%). Dla organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła odsetki te wyniosły odpowiednio – 58,2% i 30,8%.

Rodzaje działalności

Types of activity

Głównym rodzajem działalności podmiotów non-profit, w tym organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego jest działalność statutowa. Podobnie jak stowarzyszenia i fundacje, organizacje samorządowe mogą prowadzić działalność statutową w formie nieodpłatnej lub odpłatnej, a także mają możliwość prowadzenia działalności gospodarczej, jednak zyski z niej powinny być przeznaczane na cele statutowe.

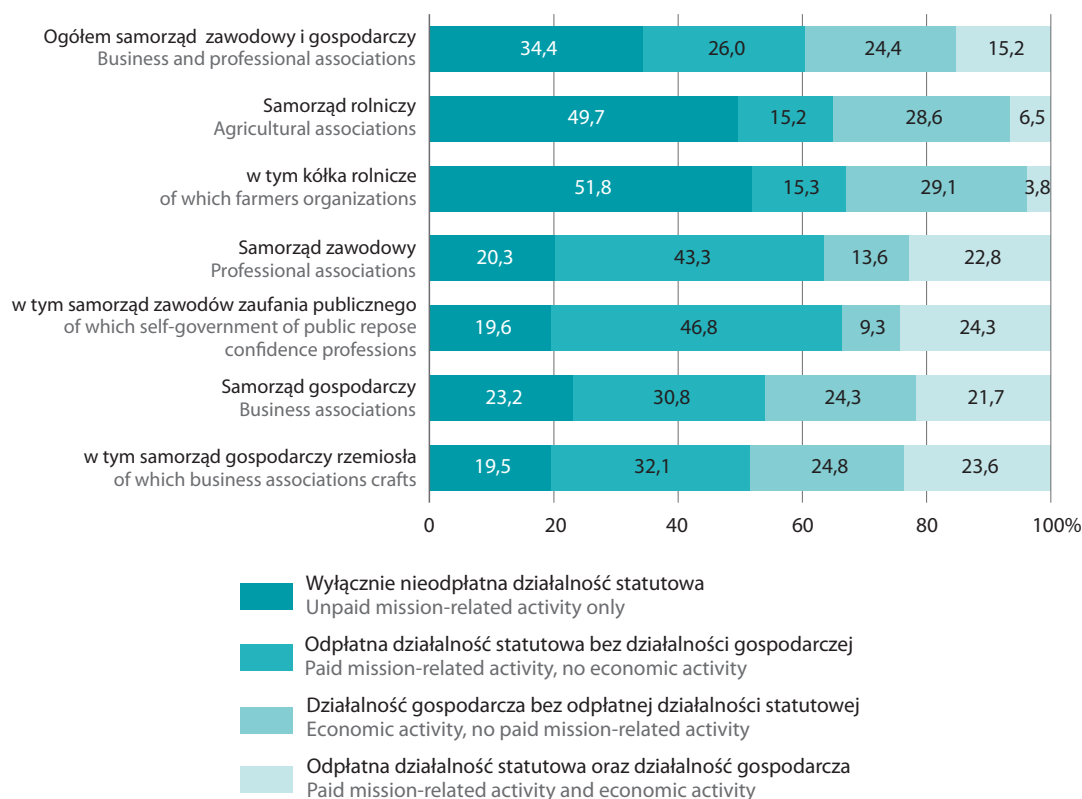
W 2022 r. 34,4% organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, a 26,0% jednostek odpłatną działalność statutową. Działalność gospodarczą, poza działalnością statutową, prowadziło 24,4% organizacji samorządowych. Natomiast zarówno odpłatną działalność statutową, jak i gospodarczą deklarowało 15,2% tego typu organizacji.

Wyłącznie nieodpłatną działalność statutową prowadziły przede wszystkim organizacje samorządu rolniczego (49,7%), w tym kółka rolnicze (51,8%). W pozostałych grupach organizacji więcej podmiotów prowadziło działalność odpłatną bez działalności gospodarczej. Ten rodzaj działalności wskazało 43,3% organizacji samorządu zawodowego, w tym 46,8% jednostek samorządu zawodów zaufania publicznego oraz 30,8% organizacji samorządu gospodarczego.

Działalność gospodarczą bez odpłatnej działalności statutowej prowadziło 28,6% podmiotów samorządu rolniczego, w tym 29,1% kółek rolniczych oraz 24,3% organizacji samorządu gospodarczego, w tym 24,8% jednostek samorządu gospodarczego rzemiosła. Najmniejszą grupą organizacji prowadzących działalność gospodarczą, bez odpłatnej działalności statutowej stanowił samorząd zawodów zaufania publicznego (9,3%). Te jednostki częściej niż pozostałe organizacje prowadziły zarówno odpłatną działalność statutową, jak i gospodarczą (24,3%).

Wykres 2.23. Struktura organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzaju działalności w 2022 r.

Chart 2.23. Structure of business and professional associations by type of activity in 2022

Spośród organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego 41,2% jednostek pozyskiwało przychody z odpłatnej działalności statutowej i 35,3% z działalności gospodarczej. Jednocześnie 38,0% przychodów ogółem stanowiły te pozyskane z działalności gospodarczej. Przychody uzyskane z odpłatnej działalności statutowej stanowiły 15,3% z sumy ogółem.

Przychody organizacji samorządu rolniczego pozyskiwane były przede wszystkim z działalności gospodarczej (67,8%). Z kolei przychody z odpłatnej działalności statutowej stanowiły 12,4% budżetów tych organizacji. Przeważającym rodzajem działalności zarówno gospodarczej, jak i odpłatnej działalności statutowej był w tych organizacjach wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi (37,9% z organizacji samorządu rolniczego prowadzących działalność gospodarczą i 30,4% prowadzących odpłatną działalność statutową).

Przychody z działalności gospodarczej stanowiły również istotną część wszystkich pozyskanych przychodów w organizacjach samorządu gospodarczego (34,7%), w tym 30,1% – w samorządzie gospodarczym rzemiosła. Przychody z odpłatnej działalności statutowej stanowiły w tych grupach odpowiednio 15,3% oraz 22,1%. Organizacje samorządu gospodarczego, podobnie jak rolniczego prowadziły najczęściej działalność gospodarczą zajmując się wynajmem i zarządzaniem nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi – 54,1% z organizacji prowadzących działalność gospodarczą, w tym 77,7% wśród samorządu gospodarczego rzemiosła. Działalność odpłatna statutowa najczęściej prowadzona była w ramach pola Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane – 53,2% organizacji samorządu gospodarczego prowadzących taką działalność oraz 59,3% organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła.

Organizacje samorządu zawodowego, w tym samorząd zawodów zaufania publicznego w najmniejszym stopniu pozyskiwały przychody z działalności gospodarczej – odpowiednio 7,0% i 3,9%. W przypadku tych zbiorowości większą część stanowiły przychody otrzymywane z odpłatnej działalności statutowej – 18,7% w jednostkach samorządu zawodowego i 15,6% w organizacjach samorządu zawodów zaufania publicznego. Organizacje wchodzące w skład obu zbiorowości najczęściej prowadziły odpłatną działalność statutową w ramach pola Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane – 51,7% organizacji samorządu zawodowego z ogółu jednostek prowadzących odpłatną działalność statutową oraz 63,5% organizacji samorządu zawodów zaufania publicznego prowadzących odpłatną działalność statutową.

Formy działalności

Forms of activity

Dla zdecydowanej większości organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego podstawową formą działalności było świadczenie usług (98,1%). Najczęściej oferowały one usługi nieodpłatnie (87,9%), część podmiotów świadczyła również usługi, za które pobierała opłaty nie większe niż poniesione koszty (46,1%). Działalność statutowa organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego skupia się wokół charakterystycznych dla tych podmiotów form, wynikających z przewidzianych prawnie sposobów realizacji ich celów statutowych. Dlatego też ponad połowa organizacji zajmowała się reprezentowaniem i obroną praw członków jednostki lub jej podopiecznych, a także innych grup ludzi, społeczeństwa, zwierząt, środowiska naturalnego, organizacji, instytucji, firm (52,6%).

Reprezentowaniem i obroną praw członków jednostki lub jej podopiecznych, a także innych grup ludzi, społeczeństwa, zwierząt, środowiska naturalnego, organizacji, instytucji, firm zajmowały się głównie organizacje samorządu zawodów zaufania publicznego (72,8%). W grupie tych organizacji odnotowano również największy odsetek jednostek działających na rzecz mobilizowania i edukowania opinii publicznej (40,7%). Wśród pozostałych bezpłatnych usług istotną formą działania było również animowanie współpracy między organizacjami i instytucjami (29,8%). Najczęściej w tej formie swoje działania prowadziły organizacje samorządu gospodarczego (37,9%), a najrzadziej kółka rolnicze (21,5%).

Świadczenie płatnych usług było głównie domeną organizacji samorządu zawodowego, gdzie 67,4% podmiotów pobierało opłaty za oferowane usługi. Jednocześnie organizacje samorządu zawodowego, a przede wszystkim samorządu zawodów zaufania publicznego również najczęściej udzielały wsparcia materialnego (finansowego lub rzeczowego) osobom fizycznym bądź instytucjom – odpowiednio 20,0% i 30,3%. Działalność produkcyjną prowadziło 4,6% organizacji samorządu rolniczego, w tym 3,8% kółek rolniczych, w pozostałych samorządach ta forma działalności nie występowała bądź była marginalnym zjawiskiem.

Tablica 2.15. Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według form działalności statutowej w 2022 r.**Table 2.15. Business and professional associations by forms of mission-related activity in 2022**

Formy działalności statutowej Forms of mission-related activity	Ogółem Grand total	Rodzaj organizacji Type of organization					
		Samorząd rolniczy Agricultural associations		Samorząd zawodowy Professional associations		Samorząd gospodarczy Business associations	
		ogółem total	kółka rolnicze farmers organiza- tions	ogółem total	samorząd zawodów zaufania publicz- nego self-gov- ernment of public repose confi- dence profes- sions	ogółem total	samo- rząd go- spo- darczy rzemiosła business associa- tions crafts
% w kolumnie % in column							
Świadczenie usług: Services:	98,1	96,4	95,3	99,4	99,5	99,5	99,3
bezpłatnych, w tym: unpaid, of which:	87,9	83,9	78,2	86,3	93,3	93,1	91,7
animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami developing cooperation between orga- nizations	29,8	25,7	21,5	22,1	25,1	37,9	24,2
mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej mobilizing, educating the public opinion	17,7	10,3	2,4	29,1	40,7	21,1	8,0
reprezentowanie i obrona praw człon- ków jednostki, innych grup ludzi, społe- czeństwa, organizacji, firm itp. representing and protecting the rights of the entity’s members, other groups of people, society, organizations, enterprises, etc.	52,6	43,8	30,3	63,7	72,8	57,6	58,5
płatnych paid services	46,1	29,8	31,0	67,4	72,0	55,5	58,5
Wsparcie materialne, w tym: Material assistance, of which:	11,8	13,6	17,2	20,0	30,3	6,3	5,0
bezpłatne przekazywanie osobom potrzebującym dóbr materialnych (w tym pieniędzy) lub zakup usług donating goods and money, paying for services for the deprived	5,5	4,3	6,3	16,5	24,8	2,0	.
finansowe wspieranie działań organiza- cji, instytucji, firm financial support for activities of organi- zations, institutions, enterprises	8,3	10,7	12,9	9,2	14,4	5,4	4,6
Produkcja, wytwarzanie towarów Production, manufacturing goods	2,1	4,6	3,8	–	–	.	.

Charakterystyka członkostwa

Characteristic of membership

Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego miały 1 236,8 tys. członkostw, wśród nich 96,0% stanowiły osoby fizyczne. Spośród omawianej zbiorowości 34,4% podmiotów zrzeszało osoby prawne. Najczęściej wśród swoich członków osoby prawne miały organizacje samorządu gospodarczego (58,4% organizacji), dalej organizacje samorządu zawodowego (23,5%), najmniej samorząd rolniczy (17,3%).

W omawianej zbiorowości największą liczbę członków miały organizacje samorządu zawodowego (75,3%). Samorząd rolniczy zrzeszał 12,4% wszystkich członków, a samorząd gospodarczy – 12,2%.

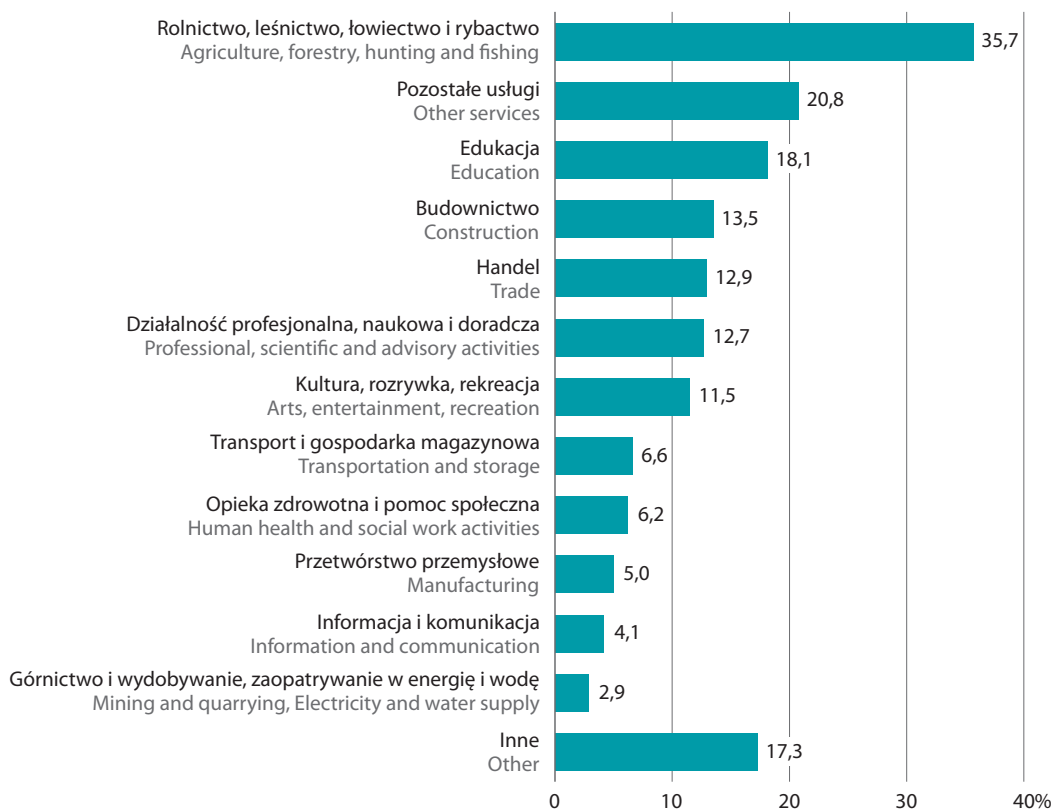
Wśród osób fizycznych, będących członkami organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego, 12,3% prowadziło działalność gospodarczą. Natomiast w organizacjach samorządu gospodarczego rzemiosła osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 84,6% zrzeszonych członków.

W 2022 r. największa część organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego wskazała, że ich członkowie pracowali przede wszystkim w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (35,7%). Często wskazywanymi branżami, w których członkowie organizacji samorządowych realizowali działalność były usługi (20,8%), edukacja (18,1%), budownictwo (13,5%), handel (12,9%), działalność profesjonalna, naukowa i doradcza (12,7%) oraz kultura, rozrywka, rekreacja (11,5%).

Między rodzajami organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego występowało duże zróżnicowanie pod względem branż w jakich działali ich członkowie. Wynika to z faktu, że branże, w których podejmowane były działania największej części członków jednostki powiązane są ze specyfiką organizacji, w których byli zrzeszeni. Działalność związana z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem to głównie domena organizacji rolniczych – 73,7%. Wśród kółek rolniczych odsetek ten wyniósł 64,0%. Jednostki zawodów zaufania publicznego najczęściej wskazywały opiekę zdrowotną i pomoc społeczną (39,8%), a także działalność profesjonalną, naukową i doradczą (30,3%) oraz edukację (29,8%). Wśród organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła przeważała działalność związana z edukacją (39,6%), z usługami (33,2%) oraz z budownictwem (30,7%).

Wykres 2.24. Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według branż, w których największa część członków jednostki prowadziła działalność w 2022 r.

Chart 2.24. Business and professional associations by industries in which the largest part of the unit's members was operating in 2022

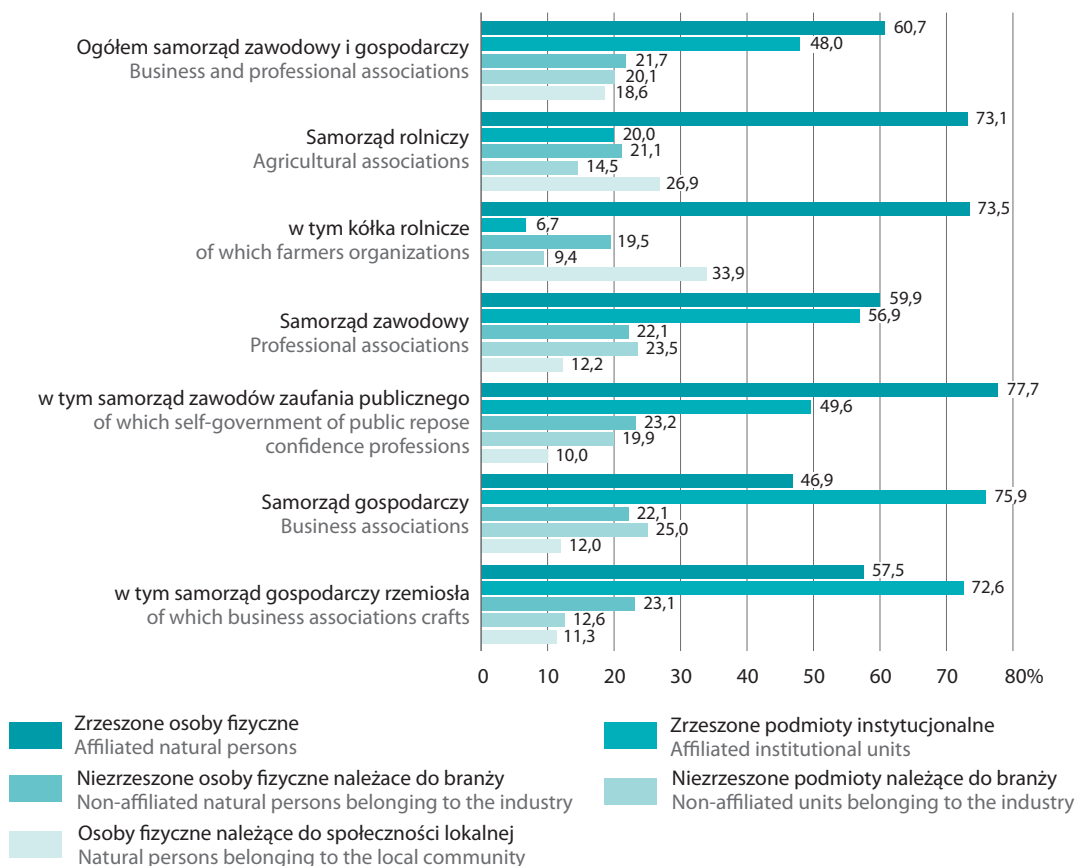
Odbiorcy działalności statutowej

Recipients of mission-related activity

W 2022 r. beneficjentami organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego były głównie osoby fizyczne zrzeszone w ramach jednostki (60,7%), a także zrzeszone osoby prawne (48,0%). Kolejną grupą odbiorców działalności organizacji były osoby fizyczne nie będące członkami jednostki, ale należące do środowiska zawodowego, w którego obszarze działała jednostka (21,7%). Natomiast 20,1% beneficjentów stanowiły podmioty należące do branży, w obszarze których działa jednostka, lecz niezrzeszonych w jej ramach. Do osób fizycznych należących do społeczności lokalnej swe działania kierowało 18,6% organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego.

Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego różniły się istotnie pod względem rodzajów odbiorców. Wiąże się to ze specyfiką poszczególnych typów samorządu jaki reprezentuje organizacja. Wśród podmiotów samorządu zawodów zaufania publicznego członkostwo jest obowiązkowe, między innymi dla osób fizycznych wykonujących zawody medyczne i prawnicze. W tych jednostkach osoby fizyczne stanowiły 99,9% wszystkich członków. Dlatego też, jednostki samorządu zawodów zaufania publicznego, charakteryzowały się najwyższym odsetkiem podmiotów podejmujących działania na rzecz zrzeszonych osób fizycznych (77,7%), a następnie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą firm lub podmiotów instytucjonalnych (49,6%).

Wykres 2.25. Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego według rodzajów beneficjentów w 2022 r.^a
Chart 2.25. Business and professional associations by beneficiaries in 2022^a

a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.

a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

Jednostki samorządu rolniczego w głównej mierze zrzeszały osoby fizyczne, które stanowiły 95,8% wszystkich ich członków. Organizacje rolnicze charakteryzowały się wysokim odsetkiem jednostek podejmujących działania na rzecz swoich członków – osób fizycznych (73,1%). Podmioty samorządu rolniczego obejmowały swoim działaniem także osoby fizyczne niebędące członkami, należące do społeczności lokalnej (26,9%), jak również niezrzeszone osoby fizyczne należące do ich branży (21,1%). Kółka rolnicze adresowały swoje działania przede wszystkim do zrzeszonych osób fizycznych (73,5%), a także do społeczności lokalnej (33,9%), a następnie do niezrzeszonych osób fizycznych należących do branży (19,5%).

Natomiast beneficjentami działań organizacji samorządu gospodarczego, w tym samorządu rzemieślniczego były przede wszystkim zrzeszone podmioty instytucjonalne (odpowiednio 75,9% i 72,6%). Z całej zbiorowości samorządu zawodowego i gospodarczego to jednostki samorządu gospodarczego zrzeszały najwięcej osób prawnych – stanowiły one 18,2% sumy członkostw tych organizacji.

Bariery w działalności

Barriers to activity

W 2022 r. 64,2% organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego zgłaszało występowanie barier w prowadzeniu działalności. W największym stopniu dotyczyło to samorządu gospodarczego (73,2%). Natomiast najrzadziej występowanie problemów deklarowały organizacje samorządu zawodów zaufania publicznego (54,9%).

Wśród organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego najczęstsze były problemy wynikające z przepisów i procedur prawnych, tę barierę deklarowało 32,4% jednostek. Relatywnie istotnymi barierami były też trudności związane z pozyskiwaniem środków finansowych (23,2%), problemy wynikające z nagłych zmian sytuacji społeczno-gospodarczej (22,4%) oraz niewystarczająca liczba chętnych do pracy społecznej (19,5%).

Bariery w prowadzeniu działalności związane z przepisami i procedurami prawnymi jako najważniejsze deklarowały jednostki samorządu zawodowego (43,9%) oraz samorządu gospodarczego (40,0%). Natomiast dla samorządu rolniczego najistotniejszą barierą okazała się niewystarczająca liczba chętnych do pracy społecznej (24,2%). Niemal wszystkie podmioty samorządu rolniczego korzystały z pracy społecznej swoich członków (92,5%), a czasem też z wolontariatu innych osób (9,0%). Jednak spośród wszystkich osób fizycznych będących członkami organizacji rolniczych w pracę społeczną angażowało się 8,1%.

Wykres 2.26. Odsetek organizacji samorządu zawodowego i gospodarczego według barier w prowadzeniu działalności w 2022 r.^aChart 2.26. Percentage of business and professional associations by barriers to conducting activity in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.

^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

2.5. Związki zawodowe

2.5. Trade unions

Związki zawodowe to samodzielne organizacje ludzi pracy, powołane w celu reprezentowania i obrony ich praw oraz interesów zawodowych i socjalnych. Ponadto związki zawodowe są niezależne w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej, samorządu terytorialnego i innych organizacji²⁹.

Za centralę związkową (zwaną też reprezentatywną organizacją związkową³⁰) uznaje się ogólnokrajowy związek zawodowy, ogólnokrajowe zrzeszenie (federację) związków zawodowych i ogólnokrajową organizację międzyzwiązkową (konfederację), które reprezentowane są w Radzie Dialogu Społecznego.

W porównaniu do innych jednostek sektora non-profit związki zawodowe tworzą złożone wewnętrznie struktury organizacyjne. Najniższą formą organizacyjną związków zawodowych są zakładowe organizacje związkowe. Drugim typem podmiotów działających w zakładach pracy są międzyzakładowe organizacje związkowe, gdzie przynależą pracownicy z przynajmniej dwóch zakładów pracy. Związki zakładowe oraz międzyzakładowe mogą zrzeszać się ze sobą tworząc ogólnopolskie zrzeszenia związków zawodowych (federacje).

Dane o związkach zawodowych odnoszą się do stanu na dzień 30.09.2022 r. z wyjątkiem pytań obejmujących:

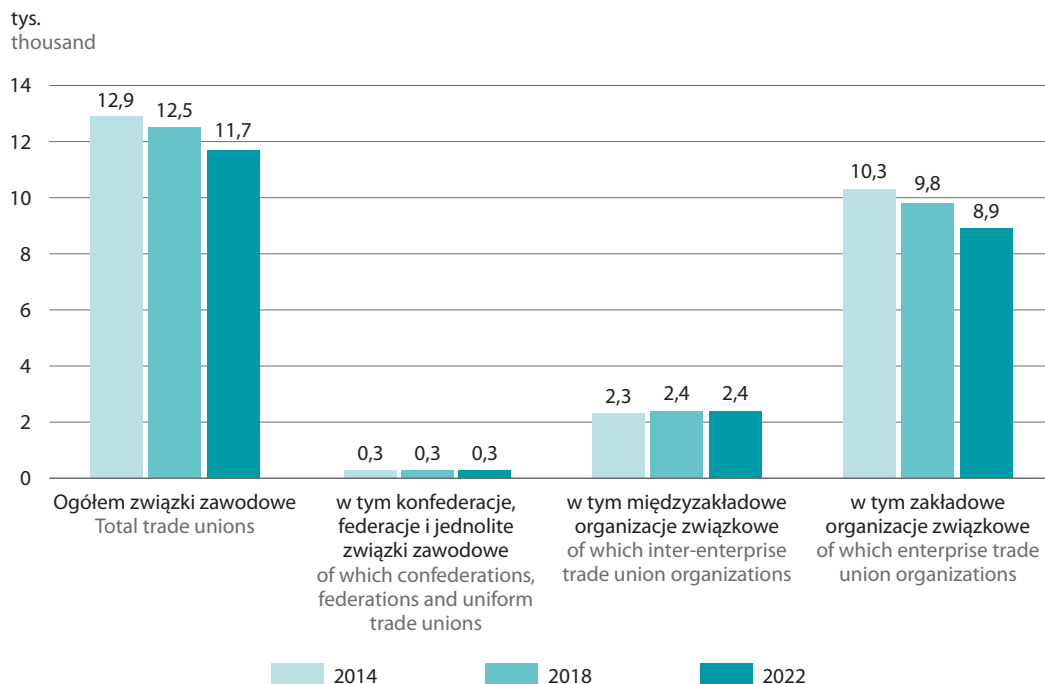
- bariery i formy działalności oraz współpracę z innymi organizacjami (dane za 2022 r.),
- oddelegowanie do pracy w związku, pracę społeczną, udziału w akcjach protestacyjnych, zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przychody i koszty (dane za 2021 r.),
- zatrudnienie na podstawie stosunku pracy i dysponowanie dobrami (dane według stanu na dzień 31.12.2021 r.).

W 2022 r. aktywną działalność prowadziło 11,7 tys. posiadających osobowość prawną związków zawodowych. Wśród wszystkich typów związków zawodowych dominowały zakładowe organizacje związkowe, zrzeszające pracowników poszczególnych zakładów pracy – 8,9 tys. organizacji. W 2022 r. stanowiły one 76,4% wszystkich związków. Na przestrzeni lat liczba związków zawodowych sukcesywnie malała. W 2014 r. było ich 12,9 tys., w 2018 r. – 12,5 tys., z kolei w 2022 r. – 11,7 tys. Również liczba zakładowych organizacji związkowych uległa spadkowi w porównaniu do 2018 r. o 0,5 tys. organizacji.

²⁹ Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854).

³⁰ Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Wykres 2.27. Związki zawodowe według rodzaju organizacji
 Chart 2.27. Trade unions by type of organization

Drugą pod względem liczby grupę stanowiły międzyzakładowe organizacje związkowe – 2,4 tys. organizacji, tj. 20,8% wszystkich organizacji, natomiast 2,7% zbiorowości stanowiły organizacje zrzeszające inne związki zawodowe, czyli federacje, konfederacje i ich struktury terenowe lub branżowe, a także jednolite związki zawodowe. Związki zawodowe rolników indywidualnych stanowiły zaledwie 0,1% wszystkich organizacji związkowych.

Struktury organizacyjne

Organizational structures

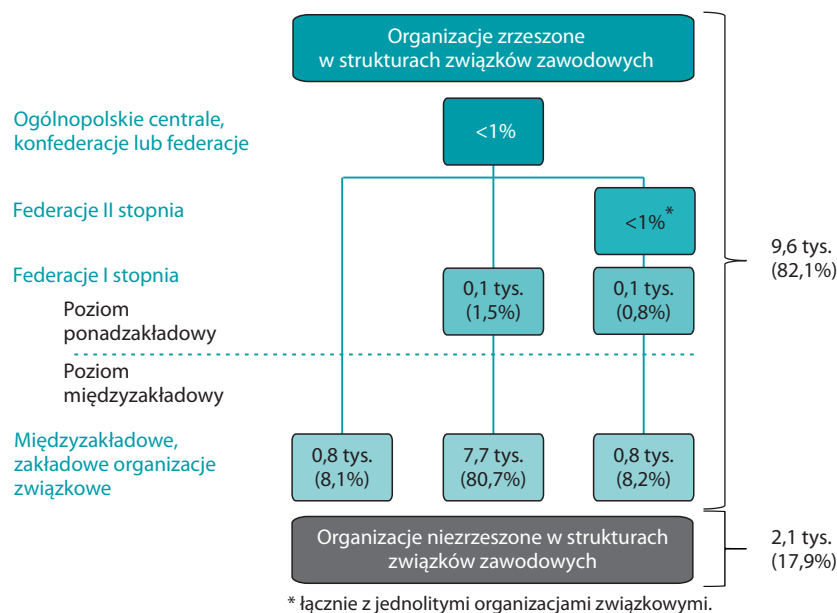
W 2022 r. 9,6 tys. spośród 11,7 tys. aktywnych organizacji związkowych (82,1%) tworzyło rozbudowane struktury organizacyjne. Pozostałe organizacje, tj. 2,1 tys. stanowiły organizacje funkcjonujące samodzielnie, niezrzeszone w ramach szerszych struktur związkowych. Analiza danych empirycznych, pozwala wyodrębnić trzy typy uporządkowanych hierarchicznie struktur organizacyjnych związków zawodowych, różniących się od siebie liczbą poziomów, na których działają organizacje związkowe – od 2 do 4. Najczęściej występujący typ struktur stanowiła trójstopniowa hierarchia. Składała się ona z organizacji zakładowych i międzyzakładowych zrzeszonych bezpośrednio w strukturach branżowych lub terytorialnych, a te w grupie 30 podmiotów, będących najwyżej w hierarchii – trzech central związkowych, reprezentujących związki w Radzie Dialogu Społecznego³¹ oraz konfederacji i federacji, które nie wskazały nad sobą w hierarchii żadnej organizacji – reprezentującej interesy wszystkich organizacji związkowych na poziomie centralnym. W ramach tego modelu funkcjonowała największa liczba organizacji, tj. 80,7% wszystkich związków zawodowych zrzeszonych w strukturach. Drugą pod względem rozpowszechnienia była hierarchia dwustopniowa – są to organizacje zakładowe lub międzyzakładowe, które bezpośrednio należą do ogólnopolskich central, konfederacji lub federacji. Grupa tych organizacji liczyła 8,1% wszystkich zrzeszonych związków zawodowych. Trzeci typ struktury związków był najbardziej rozbudowany, gdyż składał się z czteropoziomowej

³¹ W 2022 r. były to: Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

hierarchii. Na pierwszym poziomie znajdowały się organizacje zakładowe i międzyzakładowe zrzeszone z reguły w strukturach terytorialnych, które przynależały następnie do struktur branżowych (czasem były też terytorialne federacje branżowe, które zrzeszone były w strukturach terytorialnych). Na ostatnim, czwartym poziomie działały centrale, konfederacje i federacje. Organizacji zrzeszonych według tego modelu było 8,2%.

Wykres 2.28. Związki zawodowe według typów struktur w 2022 r.

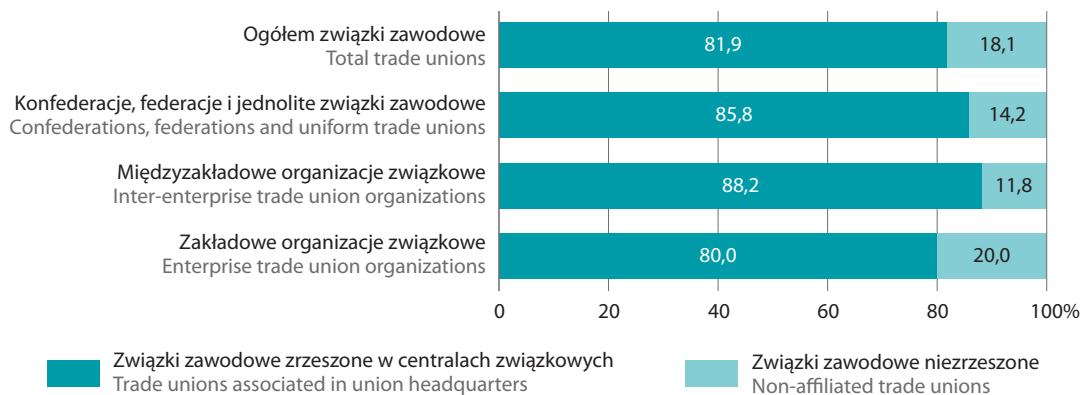
Chart 2.28. Trade unions by types of structures in 2022

Ukształtowanie struktur organizacyjnych związków zawodowych w bezpośredni sposób wynika ze zróżnicowania branżowego i terytorialnego tworzących je organizacji związkowych. Widoczne jest ono na poziomie istniejących struktur federacyjnych, ale też pomiędzy organizacjami bezpośrednio zrzeszonymi w centralach związkowych.

Wykres 2.29. Związki zawodowe według rodzaju oraz zrzeszenia w centralach związkowych w 2022 r.

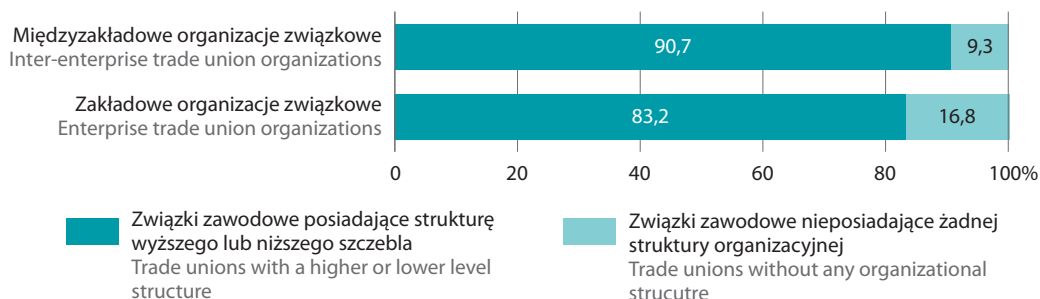
Chart 2.29. Trade unions by type and association in trade union headquarters in 2022

Najczęściej organizacje zrzeszone w strukturach związków zawodowych należały do trzech central związkowych. W 2022 r. do organizacji związkowych należących do central związkowych reprezentujących pracowników w Radzie Dialogu Społecznego należało 81,9% aktywnie działających związków zawodowych. Najwięcej podmiotów niezrzeszonych w żadnej centrali związkowej występowało w grupie zakładowych organizacji związkowych (20,0%), zaś najmniej – wśród międzyzakładowych związków zawodowych (11,8%).

Wykres 2.30. Zakładowe i międzyzakładowe organizacje związkowe, które przynależały do struktur wyższego lub niższego szczebla w 2022 r.

Chart 2.30. Enterprise and inter-enterprise trade unions which belonged to higher or lower structures in 2022

W 2022 r. związki zawodowe, które nie były w żaden sposób zrzeszone stanowiły ogółem 17,9% zbiorowości. Wśród zakładowych organizacji związkowych 16,8% nie było w żaden sposób zrzeszone, natomiast pośród międzyzakładowych związków zawodowych tych, które nie posiadały struktury wyższego lub niższego szczebla było 9,3%.

Rodzaje działalności

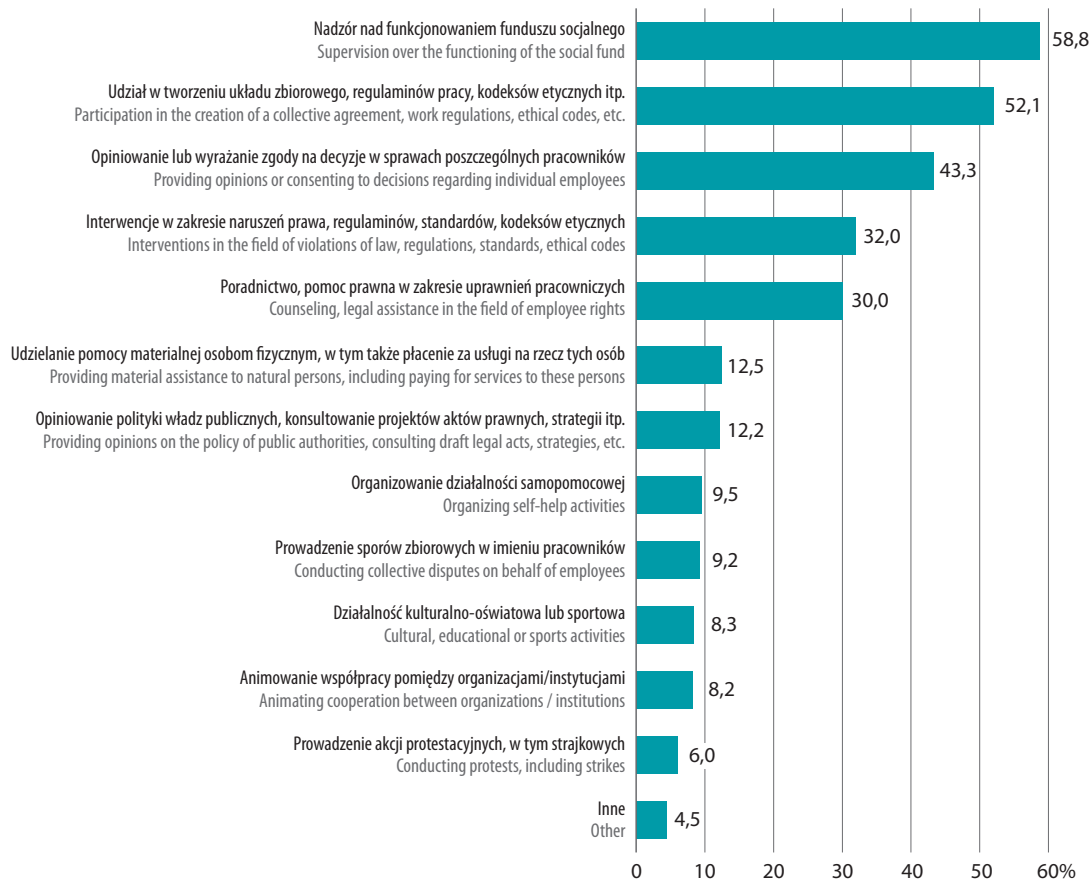
Types of activity

Działalność statutowa

W 2022 r. związki zawodowe najwięcej czasu poświęcały na nadzór nad funkcjonowaniem funduszu społecznego (58,8%) oraz na udział w tworzeniu układu zbiorowego, regulaminów pracy czy kodeksów etycznych (52,1%). Następnie organizacje związkowe poświęcały znaczną część czasu na opiniowanie lub wyrażanie zgody na decyzje w sprawach poszczególnych pracowników (43,3%). W 2022 r. poszczególne organizacje związkowe poświęcały mniej czasu na prowadzenie akcji protestacyjnych (6,0%).

Umieszczenie związków zawodowych w strukturze organizacyjnej wywiera wpływ na prowadzoną przez nie działalność statutową. Biorąc pod uwagę wyłącznie najbardziej czasochłonne pole działalności statutowej w 2022 r. organizacje związkowe poświęcały najwięcej czasu na udział w tworzeniu układu zbiorowego, regulaminów pracy oraz kodeksów etycznych (33,7%). Spośród wszystkich związków zawodowych 34,8% zakładowych oraz 32,5% międzyzakładowych organizacji związkowych poświęcało na tę aktywność najwięcej czasu. Z kolei konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe angażowały się najczęściej w opiniowanie polityki władz publicznych, konsultowanie projektów aktów prawnych i strategii (30,1%).

Wykres 2.31. Związki zawodowe według najważniejszych form działalności statutowej w 2022 r.
Chart 2.31. Trade unions by the most important forms of mission-activity in 2022

Wykres 2.32. Związki zawodowe według najważniejszej formy działalności statutowej w 2022 r.
Chart 2.32. Trade unions by the most important form of mission-activity in 2022

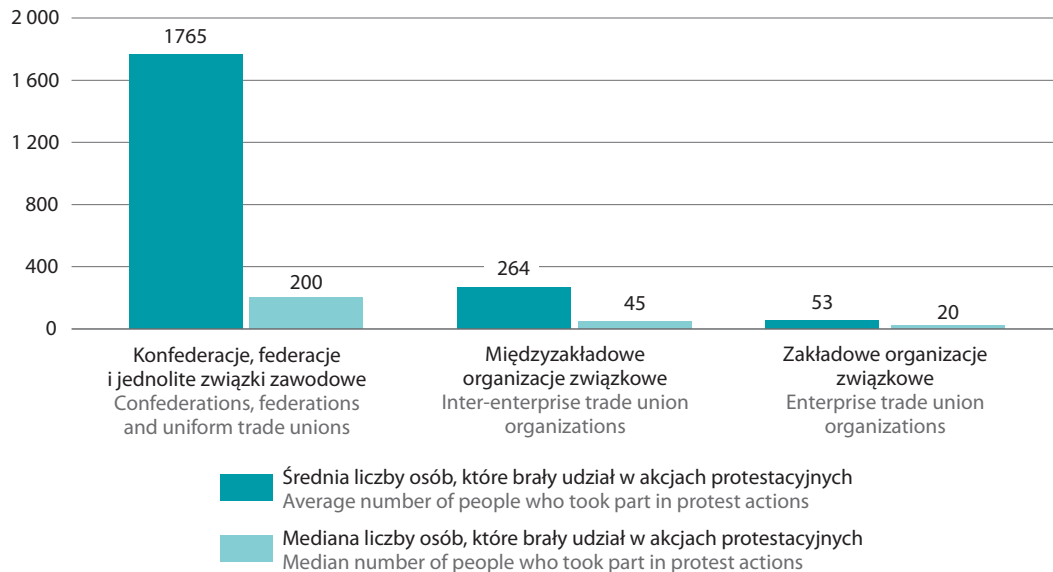
Konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe najmniej czasu poświęcały na nadzór nad funkcjonowaniem funduszu socjalnego – zaledwie 1,7% tego rodzaju organizacji zawodowych poświęcało czas tej aktywności. Natomiast zakładowe związki zawodowe w najmniejszym stopniu zajmowały się opiniowaniem polityki władz publicznych, konsultowaniem projektów aktów prawnych i strategii (5,1%). Międzyzakładowe związki zawodowe poświęcały najmniej czasu na poradnictwo i pomoc prawną (7,3%). Zgodnie z formularzem SOF-2 dane zaprezentowane na wykresach 2.33 i 2.34 prezentowane są za 2021 rok.

Wykres 2.33. Organizacje związkowe, które prowadziły akcje protestacyjne według rodzaju organizacji w 2021 r.
 Chart 2.33. Trade unions which conducted protest actions by type of organization in 2021

W 2021 r. akcje protestacyjne przeprowadziło ogółem 10,2% związków zawodowych. Uwzględniając udział procentowy organizacji związkowej w obrębie danego rodzaju organizacji, największy odsetek jednostek, które prowadziły akcje protestacyjne wystąpił wśród konfederacji, federacji i jednolitych związków zawodowych – 31,8%.

Wykres 2.34. Średnia oraz mediana liczby osób, które brały udział w akcjach protestacyjnych (w tym w strajkach) według rodzaju organizacji^a w 2021 r.
 Chart 2.34. Average and median number of people who took part in industrial actions (including strikes) by type of organization^a in 2021

^a Ze względu na złożoność struktur organizacji związkowych dane mogą się powielać w poszczególnych rodzajach organizacji.
^a Due to the complexity of trade union structures, data may duplicate in different types of organizations.

W akcjach protestacyjnych prowadzonych przez konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe brało przeciętnie udział po 1,8 tys. osób. Natomiast w akcjach protestacyjnych prowadzonych przez zakładowe i międzyzakładowe organizacje związkowe średnio uczestniczyły odpowiednio 53 osoby oraz 264 osoby. Wartość mediany dla konfederacji, federacji i jednolitych związków zawodowych wyniosła 200, w przypadku międzyzakładowych i zakładowych organizacji związkowych – było to odpowiednio 45 oraz 20.

Działalność gospodarcza

W porównaniu do pozostałych organizacji non-profit jednostki organizacyjne związków zawodowych bardzo rzadko prowadzą działalność gospodarczą. W 2022 r. działalność gospodarczą deklarowało zaledwie 1,0% wszystkich organizacji związkowych, a wśród nich najczęściej prowadziły ją konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe – 11,5%.

Tablica 2.16. Prowadzenie działalności gospodarczej związków zawodowych według rodzaju jednostki w 2022 r.
Table 2.16. Economic activity in trade unions by type of entity in 2022

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	W tym Of which		
			zakładowe organizacje związkowe enterprise trade union organizations	międzyzakładowe organizacje związkowe inter-enterprise trade union organi- zations	konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe confederations, federations and uniform trade unions
		w tys. in thousand			
Ogółem organizacje Total organizations		11,7	8,9	2,4	0,3
% w kolumnie % in column					
Organizacje prowadzące działalność gospodarczą Organizations conducting economic activity		1,0	0,4	1,9	11,5
w tym of which	prowadzące samodzielną działalność gospodarczą self-employed	0,5	0,3	0,7	5,6
	posiadające udziały w przedsiębiorstwach holding shares in copartnership	0,5	0,1	1,2	5,9

Wyodrębniona działalność gospodarcza w przeważającej mierze związana była z wynajmem i zarządzaniem nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi zarówno wśród konfederacji, federacji i jednolitych związków zawodowych, jak i pozostałych organizacji związkowych.

Równie rzadko, jak w formie wyodrębnionej działalności, jednostki organizacyjne związków zawodowych rzadko posiadały udziały w przedsiębiorstwach, takich jak: spółdzielnie oraz spółki. Udziały takie posiadało tylko 0,5% organizacji.

Charakterystyka członkostwa

Characteristic of membership

Według stanu na dzień 30 września 2022 r. członkami związków zawodowych było 1,4 mln osób³². Najwięcej członków organizacji związkowych zrzeszonych było w jednostkach zakładowych (ogółem 49,8%), a w organizacjach międzyzakładowych (ogółem 31,3%).

³² W związku z tym, że prawo nie zakazuje przynależności do kilku organizacji związkowych podane osoby mogą być liczone więcej niż jeden raz.

Tablica 2.17. Członkowie związków zawodowych w 2022 r.
Table 2.17. Members of trade unions in 2022

Wyszczególnienie Specification a – w tys. in thous. b – odsetek liczony w kolumnie percent in column		Ogółem Total	W tym Of which			
			zakładowe organizacje związkowe enterprise trade union organiza- tions	międzyzakłado- we organizacje związkowe inter-enterprise trade union organizations	konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe confederation, federations and uniform trade unions	
Ogółem członkowie Total memberships		a	1443,4	718,4	452,4	264,7
		b	100,0	100,0	100,0	100,0
W tym Of which	członkowie płacący składki paying membership dues	a	1363,0	675,1	428,5	257,9
		b	94,4	94,0	94,7	97,4
	kobiety women	a	692,5	310,5	184,1	197,3
		b	48,0	43,2	40,7	74,5
	emeryci retirees	a	125,1	45,1	39,9	39,9
		b	8,7	6,3	8,8	15,1
	osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne persons employed on the basis of civil law contracts	a	6,5	3,4	3,1	(-)
		b	0,5	0,5	0,7	(-)

Odrębną grupę, istotną pod względem członkostwa, stanowiły związki zawodowe ze złożoną strukturą organizacyjną, których jednostki podległe nie były jednak zarejestrowane w rejestrze REGON (tzw. związki jednolite) – należało do nich 18,3% członków związków zawodowych. Najmniejszą część stanowili zaś członkowie związków zawodowych rolników indywidualnych – 0,5%.

Aktywność członków związków zawodowych potwierdzana jest: poprzez uiszczanie składek oraz nieodpłatną pracę na rzecz związku. W 2022 r. pierwszą formę aktywności wykazało ogółem 94,4% wszystkich członków.

Członkami związków zawodowych częściej byli mężczyźni niż kobiety. W 2022 r. członkami zakładowych oraz międzyzakładowych związków zawodowych było odpowiednio 56,8% i 59,3% mężczyzn, a w związkach zawodowych rolników indywidualnych stanowili oni 91,5% członków. Jedynie wśród członków jednolitych związków zawodowych dominowały kobiety. W 2022 r. stanowiły one 74,5% członków.

Zróżnicowanie pod względem reprezentacji płci widoczne jest w poszczególnych branżach. Przewaga mężczyzn występowała w związkach działających w zakładach pracy związanych z górnictwem, budownictwem, wytwarzaniem energii, dostawą wody oraz rolnictwem. Udział mężczyzn w tego rodzaju branżach mieścił się w zakresie od 78,7% do 90,0%. Z kolei przewaga kobiet występowała wyraźnie w związkach zawodowych związanych z ochroną zdrowia i pomocą społeczną, handlem hurtowym i detalicznym, działalnością finansową i ubezpieczeniową, działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz edukacją. Odsetek udziału kobiet w związkach zawodowych obejmujących wymienione branże mieścił się w zakresie od 58,8% do 84,8%.

W organizacjach związkowych mogą zrzeszać się również emeryci, ale w 2022 r. do większości związków nie należał żaden emeryt. W związkach zawodowych, które zrzeszały emerytów największy ich odsetek występował w jednostkach zakładowych w sekcji PKD administracja publiczna i obrona narodowa (18,5%), transport i gospodarka magazynowa (17,3%) oraz edukacja (13,9%).

Wykres 2.35. Członkowie zakładowych organizacji związkowych według płci i sekcji PKD w 2022 r.
Chart 2.35. Trade unions members by gender and NACE division in 2022

Do organizacji związkowych mogą przynależeć również osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne³³. W 2022 r. stanowiły one – 0,5% zakładowych i 0,7% międzyzakładowych związków zawodowych. W porównaniu do 2018 r. nastąpił wzrost odsetka odpowiednio o 0,4 oraz 0,6 p. proc.

³³ Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw.

Oddelegowanie i praca społeczna

Secondment and voluntary work

W związkach zawodowych, obok zatrudnienia etatowego oraz na umowy cywilnoprawne, można spotkać się z trzema rodzajami świadczenia pracy na rzecz związku:

- oddelegowanie,
- praca społeczna świadczona przez członków,
- praca społeczna świadczona przez osoby niebędące członkami.

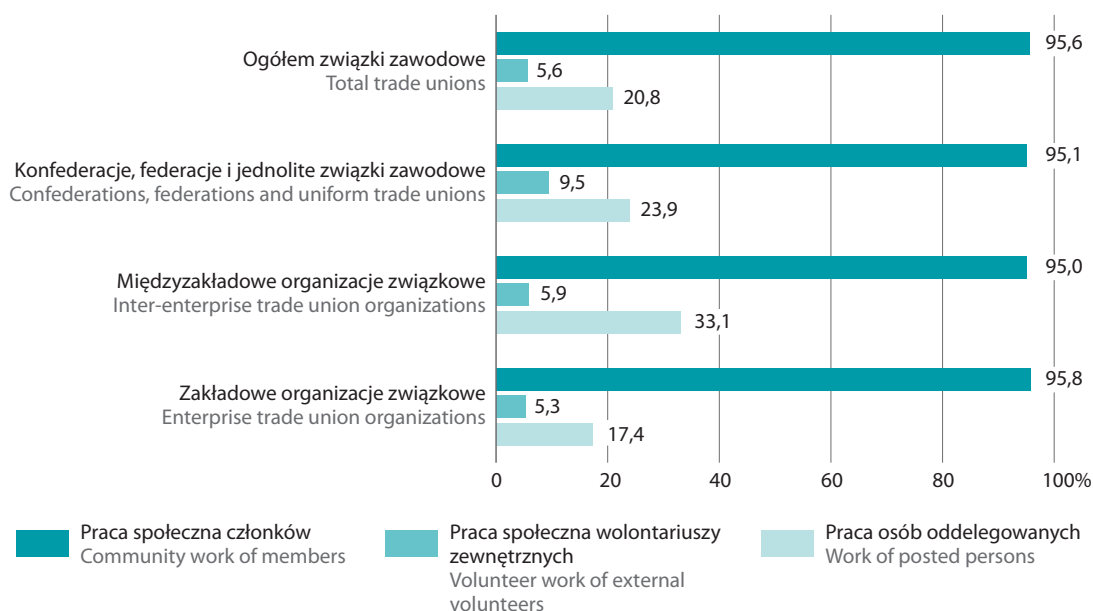
Osoba oddelegowana do pracy na rzecz związku wykonuje ten rodzaj pracy w godzinach pracy u swojego pracodawcy i nie ma z tego tytułu pomniejszonego wynagrodzenia³⁴, zaś osoby pracujące społecznie robią to dobrowolnie, nieodpłatnie i w czasie wolnym.

Zgodnie z formularzem SOF-2 dane z zakresu oddelegowania i pracy społecznej prezentowane są za 2021 rok. W 2021 r. prawie we wszystkich związkach zawodowych pracę społeczną na ich rzecz świadczyły osoby będące ich członkami (95,6%).

Z pracy osób oddelegowanych najczęściej korzystały międzyzakładowe organizacje związkowe (33,1%), najrzadziej natomiast zakładowe organizacje związkowe (17,4%).

Wykres 2.36. Związki zawodowe, na rzecz których w 2021 r. świadczona była nieodpłatna praca według rodzaju organizacji związkowych^a

Chart 2.36. Trade unions for which social work was provided in 2021 by type of trade union organization^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

³⁴ Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

W 2021 r. jedynie 5,6% organizacji związkowych korzystało z pracy społecznej osób nienależących do związków. Wolontariat nieco częściej podejmowany był w ramach konfederacji, federacji i jednolitych związków zawodowych (9,5%), niż wśród innych rodzajów organizacji związkowych.

Wykres 2.37. Średnie i mediany liczby osób świadczących nieodpłatną pracę na rzecz organizacji związkowych w 2021 r. według rodzaju związków zawodowych^a

Chart 2.37. Number of people providing unpaid work to trade unions in 2021 by type of trade unions^a

^a Dane liczone dla tych jednostek, w których zjawisko wystąpiło.
^a Data calculated for those units where the phenomenon occurred.

W ciągu 2021 r. w pracę społeczną na rzecz związków zawodowych (w tym również związków zawodowych rolników indywidualnych) zaangażowanych było 116,8 tys. członków. Na organizację przypadało średnio 10 członków pracujących społecznie. Oddelegowanych do pracy w związkach było 8,6 tys., średnio 4 osoby na jedną organizację. Natomiast osób, które nie były członkami, ale świadczyły nieodpłatną pracę na rzecz związku było 2,4 tys. – średnio 4 osoby na jeden związek zawodowy.

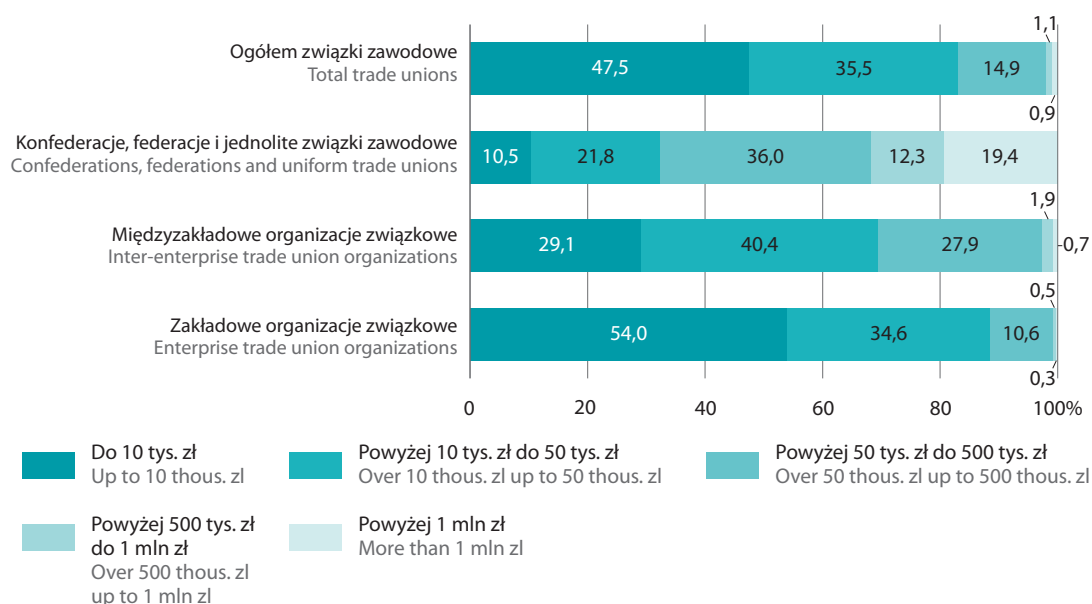
Ekonomiczne aspekty działalności

Economic aspects of activity

Zgodnie z formularzem SOF-2 dane z ekonomicznych aspektów działalności prezentowane są za 2021 rok. W 2021 r. związki zawodowe nie prowadziły szerokiej działalności ekonomicznej, przychody z działalności 47,5% organizacji związkowych nie przekraczały 10 tys. zł rocznie. Natomiast, niecały 1% zbiorowości stanowiła grupa podmiotów osiągających przychody powyżej 1 mln zł.

Wśród konfederacji, federacji i jednolitych związków zawodowych, najliczniejszą grupę podmiotów stanowiły organizacje osiągające przychody z zakresu od 50 tys. zł do 500 tys. zł (36,0%). Stosunkowo liczna była również grupa związków zawodowych o przychodach powyżej 1 mln zł (19,4%). W przypadku międzyzakładowych oraz zakładowych organizacji związkowych, odpowiednio 69,5% oraz 88,6% organizacji stanowiły podmioty osiągające przychody do 50 tys. zł rocznie.

Wykres 2.38. Przychody związków zawodowych według rodzaju organizacji w 2021 r.
Chart 2.38. Revenues of trade unions by type of organization in 2021

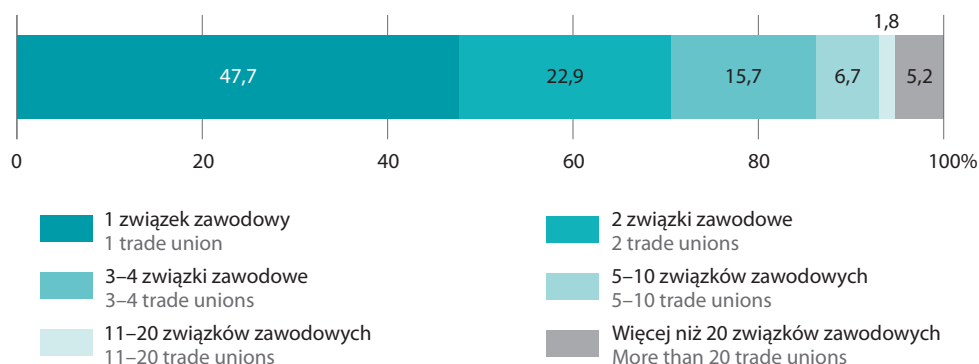

Zakłady pracy, w których funkcjonowały zakładowe organizacje związkowe

Workplaces with company trade unions

Wykres 2.39. Zakłady pracy według liczby funkcjonujących w nich zakładowych organizacji związkowych w 2022 r.

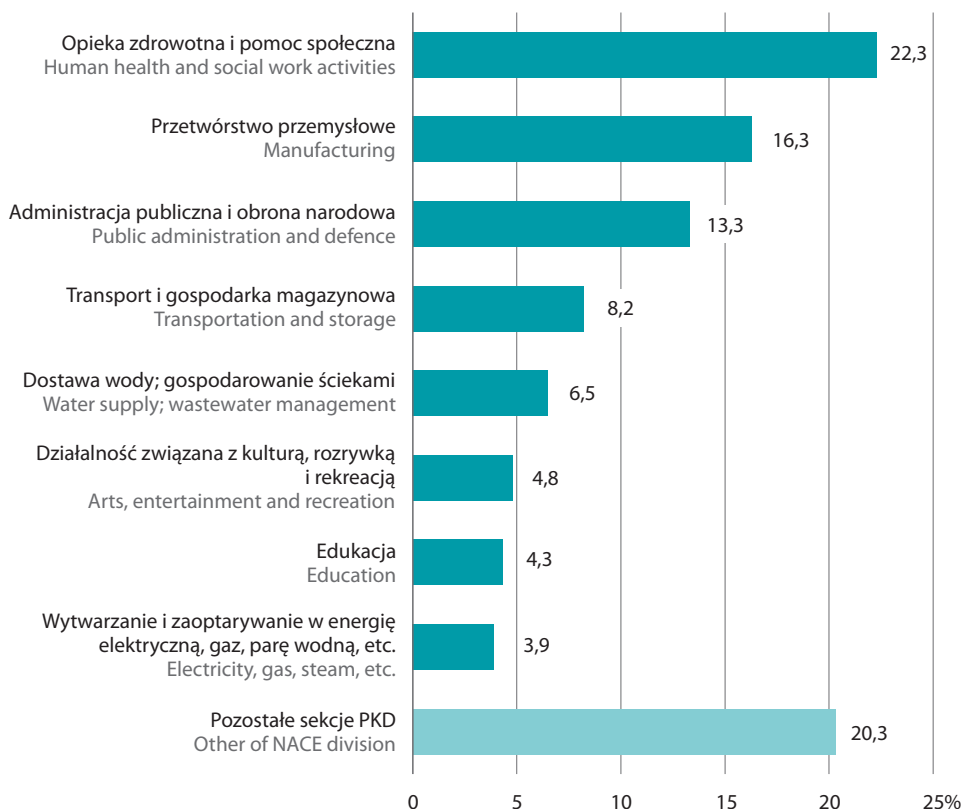
Chart 2.39. Work establishment by the number of trade unions functioning in them in 2022

W 2022 r. zakładowe organizacje związkowe funkcjonowały w 8,4 tys. zakładach pracy, a w poszczególnych zakładach pracy działało od 1 do 100 różnych związków. Na terenie 4,0 tys. zakładów pracy funkcjonowało po jednym związku zawodowym, w 1,9 tys. – po dwa związki zawodowe, a w 1,3 tys. – po trzy lub cztery związki zawodowe. W jednym z zakładów pracy obecnych było około 100 zakładowych związków zawodowych.

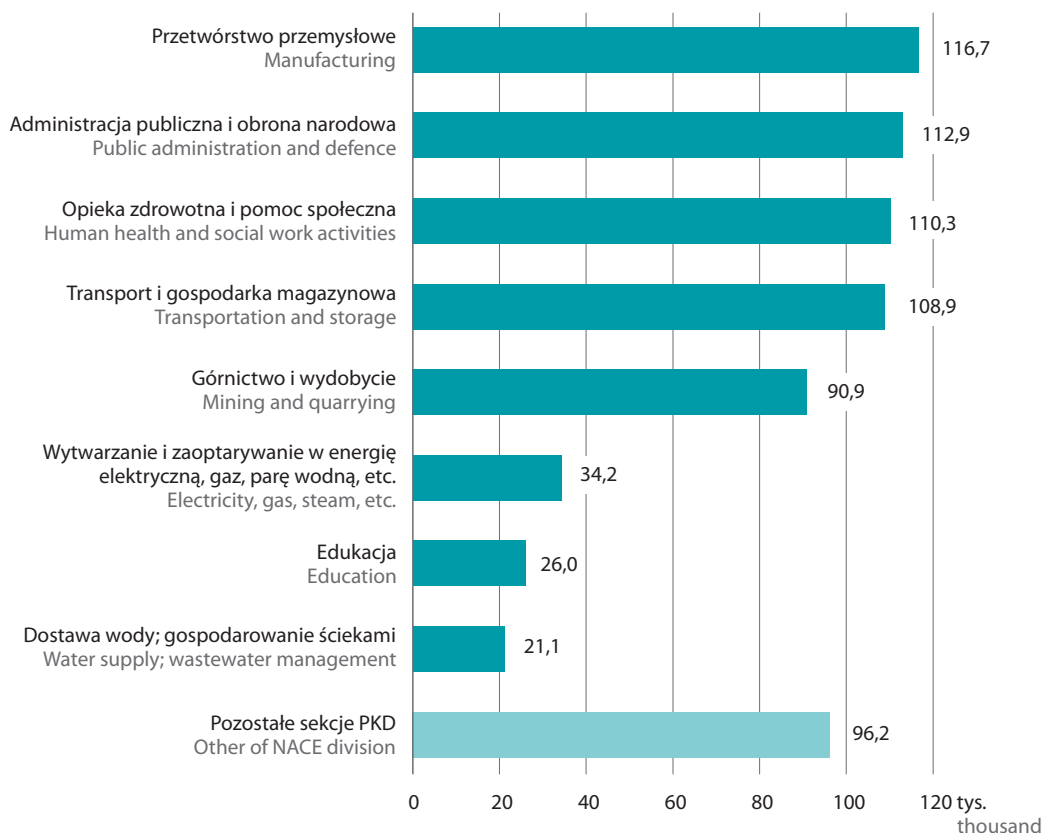
Wykres 2.40. Zakładowe związki zawodowe według sekcji PKD w 2022 r.

Chart 2.40. Departmental trade unions by NACE division in 2022

W 2022 r. najwięcej, bo 1,9 tys. zakładowych związków zawodowych funkcjonowało na terenie zakładów pracy związanych z opieką zdrowotną i pomocą społeczną. W drugiej kolejności zakładowe organizacje związkowe najliczniej działały w zakładach pracy związanych z przetwórstwem przemysłowym (1,4 tys.) oraz administracją publiczną i obroną narodową (1,1 tys.).

Wykres 2.41. Liczba członków zakładowych związków zawodowych według sekcji PKD w 2022 r.
Chart 2.41. Number of members of departmental trade unions by NACE division in 2022

Zakładowe związki zawodowe związane z przetwórstwem przemysłowym zrzeszały 116,7 tys. osób. Liczba członków powyżej 100 tys. wystąpiła w zakładach pracy związanych z administracją publiczną i obroną narodową, opieką zdrowotną i pomocą społeczną oraz transportem i gospodarką magazynową. Najmniejszą liczbę członków miały zakładowe organizacje związkowe działające w zakładach pracy prowadzących działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierającą (2,1 tys.) oraz zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (1,0 tys.).

Współpraca z innymi organizacjami

Cooperation with other organizations

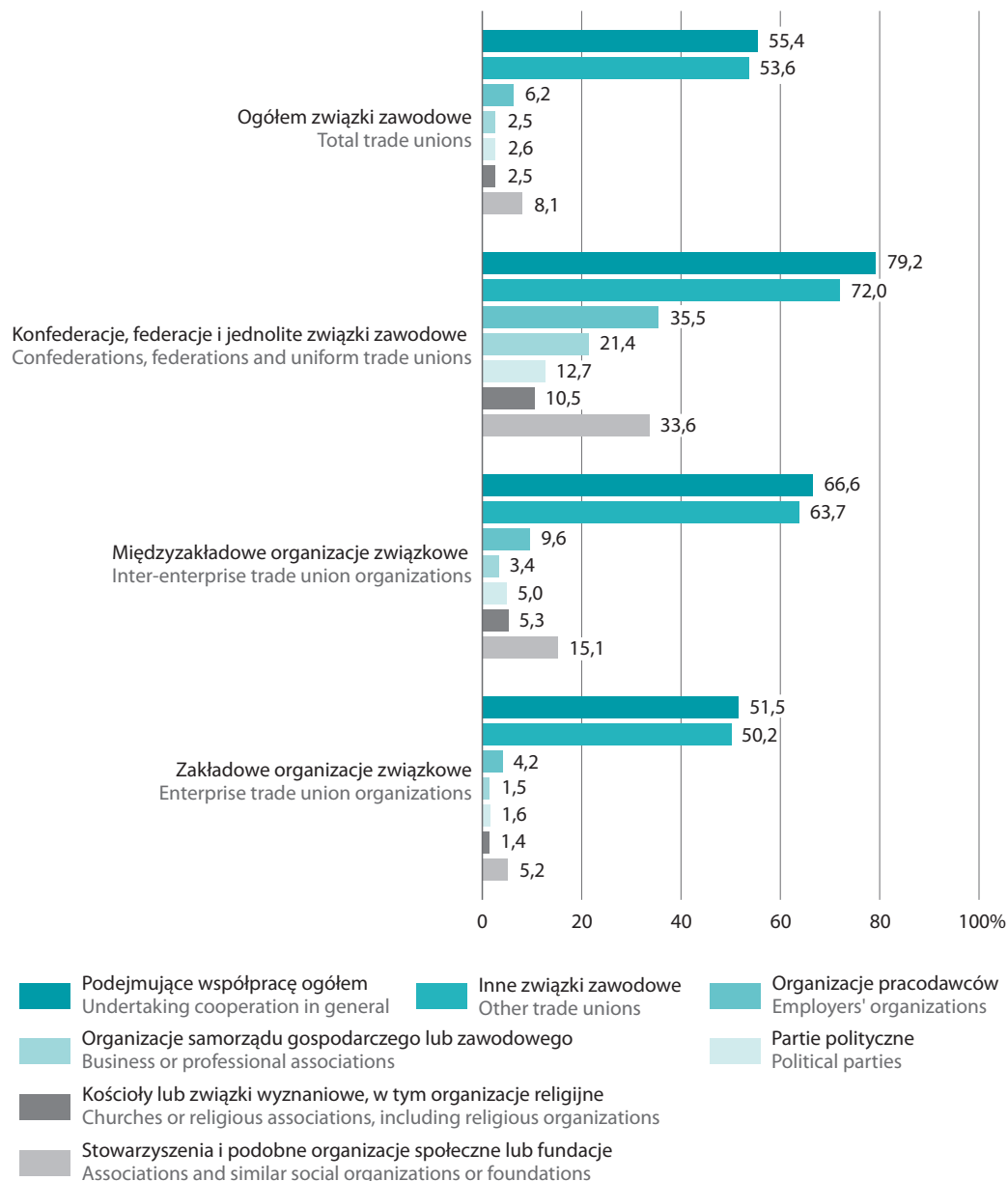
W 2022 r. 55,4% związków zawodowych współpracowało z innymi podmiotami. Najczęściej współpracę deklarowały konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe (79,2%), najrzadziej zaś zakładowe organizacje związkowe (51,5%).

Związki zawodowe najczęściej podejmowały współpracę z innymi organizacjami związkowymi (53,6%), szczególnie często angażowały się w nią konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe (72,0%).

Znacznie rzadziej związki zawodowe współpracowały ze stowarzyszeniami lub fundacjami (8,1%) oraz organizacjami pracodawców (6,2 %), a w zakresie partii politycznych, kościołów i związków wyznaniowych oraz

samorządu gospodarczego i zawodowego współpraca była sporadyczna (odpowiednio 2,6%, 2,5% i 2,5%). Najczęściej współpracę z innymi niż związki podmiotami nawiązywały konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe – głównie z organizacjami pracodawców (35,5%) oraz stowarzyszeniami i fundacjami (33,6%).

Wykres 2.42. Współpraca z innymi organizacjami według rodzaju organizacji w 2022 r.^a
Chart 2.42. Cooperation of trade unions with other types of organizations in 2022^a

a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.

a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

W przeważającej mierze współpraca związków zawodowych z innymi rodzajami organizacji odbywała się bez nawiązywania formalnej umowy czy porozumienia (88,5% wszystkich podjętych rodzajów współpracy). W 2022 r. sformalizowaną współpracę z innymi związkami zawodowymi nawiązało 24,1% konfederacji, federacji i jednolitych związków zawodowych, 14,1% międzyzakładowych organizacji związkowych oraz 13,9% zakładowych organizacji związkowych.

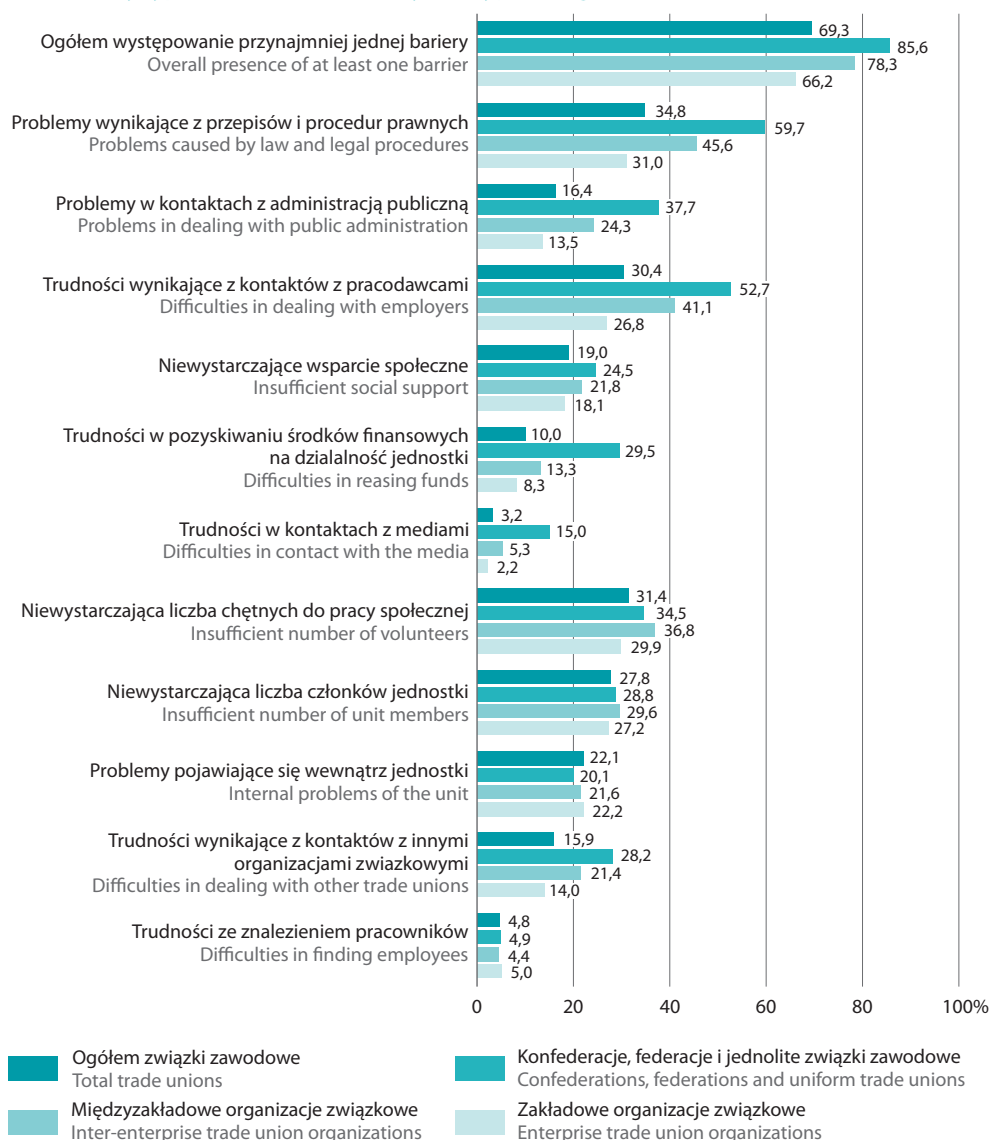
Bariery w działalności

Barriers to activity

W 2022 r. występowanie barier w działalności statutowej zadeklarowało 69,3% organizacji związków zawodowych. Najczęściej wskazywały je konfederacje, federacje i jednolite związki zawodowe (85,6%), a następnie związki międzyzakładowe (78,3%). Najmniejszy odsetek związków zawodowych zgłaszających występowanie barier (66,2%) wystąpił wśród organizacji zakładowych.

Organizacje związkowe najczęściej stykają się z barierami zewnętrznymi. W 2022 r. 34,8% związków zawodowych zostało dotkniętych problemami wynikającymi z przepisów i procedur prawnych (np. niejasne lub niekorzystne prawo czy częste zmiany przepisów). Drugą najczęściej pojawiającą się bariera związana była z trudnościami wynikającymi z niewystarczającej liczby chętnych do pracy społecznej (31,4%). Z kolei najmniej trudności doświadczali związki zawodowe w kontaktach z mediami (3,2%).

Wykres 2.43. Związki zawodowe według rodzajów barier działalności i rodzaju organizacji w 2022 r.^a
Chart 2.43. Trade unions by types of barriers to activity and type of organization in 2022^a

a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
 a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

2.6. Organizacje pracodawców

2.6. Employers' organizations

Organizacje pracodawców to samorządne i niezależne w swej działalności statutowej od administracji państwowej i samorządowej związki pracodawców, których celem jest obrona interesów i praw pracodawców wobec związków zawodowych, organów władzy i administracji. Ich działanie reguluje ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców.

Struktura organizacji pracodawców jest trzystopniowa:

- związki pracodawców, czyli zrzeszenia pracodawców,
- federacje pracodawców, czyli zrzeszenia związków pracodawców,
- konfederacje pracodawców, czyli zrzeszenia federacji pracodawców.

Federacje i konfederacje powstają w oparciu o struktury branżowe lub terytorialne.

Organizacje pracodawców na równi ze związkami zawodowymi oraz stroną rządową są partnerami w Radzie Dialogu Społecznego. Stronę pracodawców reprezentują przedstawiciele ogólnokrajowych organizacji pracodawców o charakterze ponadbranżowym.

Liczba aktywnych organizacji pracodawców działających w 2022 r. wynosiła 0,4 tys., z czego 21,1% stanowiły jednostki zrzeszone w organizacjach reprezentujących pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego.

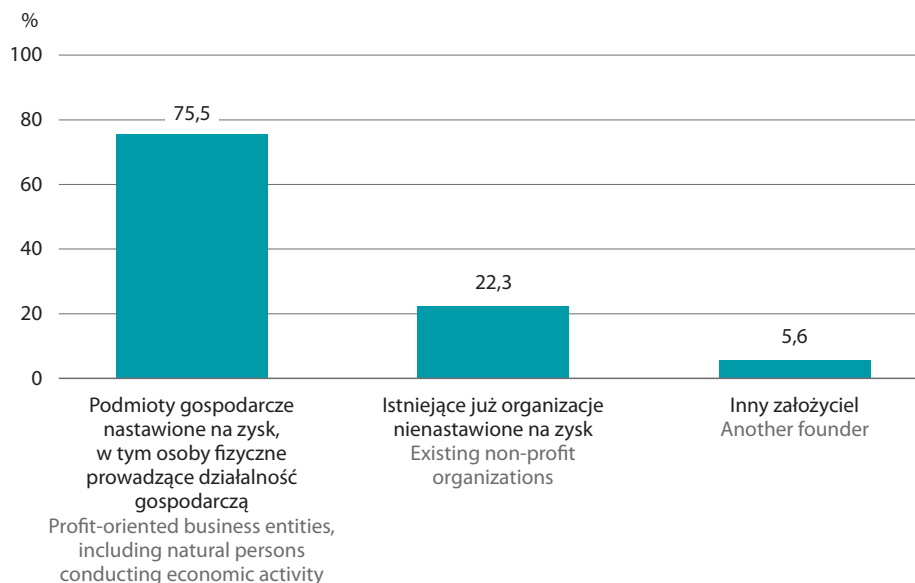
Założyciele organizacji

Founders of organizations

Aktywnie działające organizacje pracodawców w 2022 r. były najczęściej zakładane przez podmioty gospodarcze, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ten rodzaj założyciela wskazało 75,5% organizacji pracodawców. Istniejące już organizacje nienastawione na zysk były założycielami dla 22,3% organizacji pracodawców, a 5,6% podmiotów wskazało innego założyciela, z czego większość stanowiły jednostki publiczne (np. szpital).

W porównaniu do 2018 r. nastąpiła w tym obszarze zmiana na rzecz podmiotów gospodarczych nastawionych na zysk, które były założycielami organizacji pracodawców (wzrost o 4,7 p. proc.), natomiast spadek (o 3,6 p. proc.) dotyczy istniejących już organizacji nienastawionych na zysk oraz innego założyciela (o 1,6 p. proc.).

Wykres 2.44. Organizacje pracodawców według rodzaju założyciela w 2022 r.^a
 Chart 2.44. Employers' organizations by type of founder in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

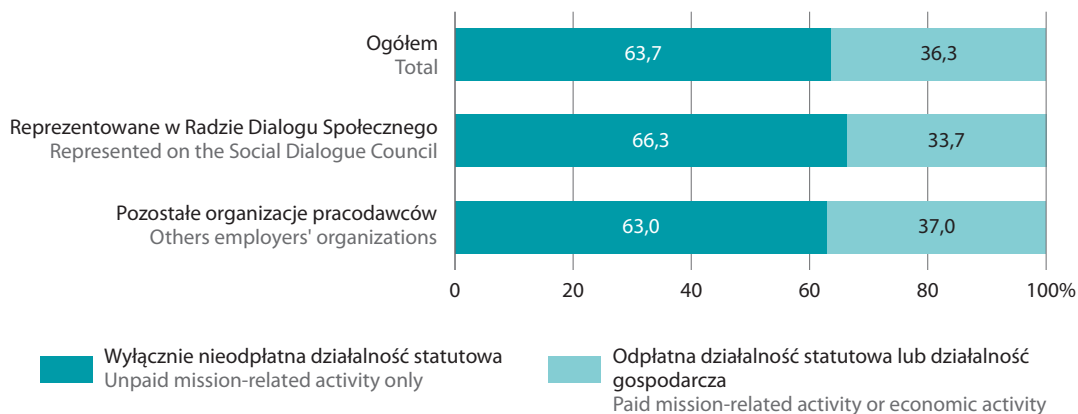
Rodzaje działalności

Types of activity

Przeważającym rodzajem działalności organizacji pracodawców jest nieodpłatna działalność statutowa. Prowadzenie wyłącznie takiej działalności zadeklarowało 63,7% podmiotów. Organizacje pracodawców mogą prowadzić działalność gospodarczą jak również odpłatną działalność statutową. Dochód z tych działalności jest przeznaczany na realizację zadań statutowych. W 2022 r. 36,3% organizacji pracodawców prowadziło odpłatną działalność statutową lub działalność gospodarczą.

Analizując ogół badanej zbiorowości możemy zaobserwować zmianę w porównaniu do 2018 r. Odsetek organizacji pracodawców, dla których nieodpłatna działalność statutowa stanowi główny rodzaj działalności zmalał o 21,0 p. proc.

Wykres 2.45. Struktura organizacji pracodawców według rodzaju działalności w 2022 r.
 Chart 2.45. Structure of employers' organizations by type of activity in 2022

Formy działalności

Forms of activity

W 2022 r. świadczenie usług było podstawową formą działalności wszystkich organizacji pracodawców. Najczęstszą formą działania było reprezentowanie i obrona praw swoich członków, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp. wskazało ją 85,4% organizacji pracodawców. Dla 63,1% podmiotów istotne było również animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami. Mobilizowanie i edukowanie opinii publicznej było ważne dla 40,1% organizacji pracodawców.

Tablica 2.18. Organizacje pracodawców według formy działalności statutowej oraz rodzaju organizacji w 2022 r.
Table 2.18. Employers' organizations by form of mission-related activity and type of organization in 2022

Formy działalności statutowej Forms of mission-related activity	Ogółem Total	Reprezentowane w Radzie Dialogu Społecznego Represented on the Social Dialogue Council	Pozostałe organizacje pracodawców Others employers' organizations
	% w kolumnie % in column		
Świadczenie usług, w tym Services, of which:	100,0	100,0	100,0
reprezentowanie i obrona praw członków jednostki, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp. representing and protecting the rights of the entity's members, other groups of people, society, organizations, enterprises, etc.	85,4	97,2	82,2
animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami developing cooperation between organizations	63,1	68,8	61,6
mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej mobilizing, educating the public opinion	40,1	44,4	38,9
Wsparcie materialne, w tym: Material assistance, of which:	6,6	.	6,8
finansowe wspieranie działań organizacji, instytucji, firm financial support for activities of organizations, institutions, enterprises	6,6	.	6,8

W porównaniu do 2018 r. nastąpiły zmiany w formach podejmowanej działalności statutowej przez organizacje pracodawców, choć odsetek podmiotów, które zajmowały się świadczeniem usług wzrósł tylko o 0,3 p. proc., to już odsetek podmiotów zajmujących się reprezentowaniem i obroną praw swoich członków, innych grup ludzi, społeczeństwa, organizacji, firm itp., w porównaniu z 2018 r. zwiększył się o 16,9 p. proc. Animowanie współpracy między organizacjami, instytucjami wzrosło o 4,9 p. proc., natomiast mobilizowanie, edukowanie opinii publicznej o 3 p. proc. Biorąc pod uwagę strukturę organizacji pracodawców najpopularniejsze w poszczególnych grupach organizacji nadal były te same formy działalności.

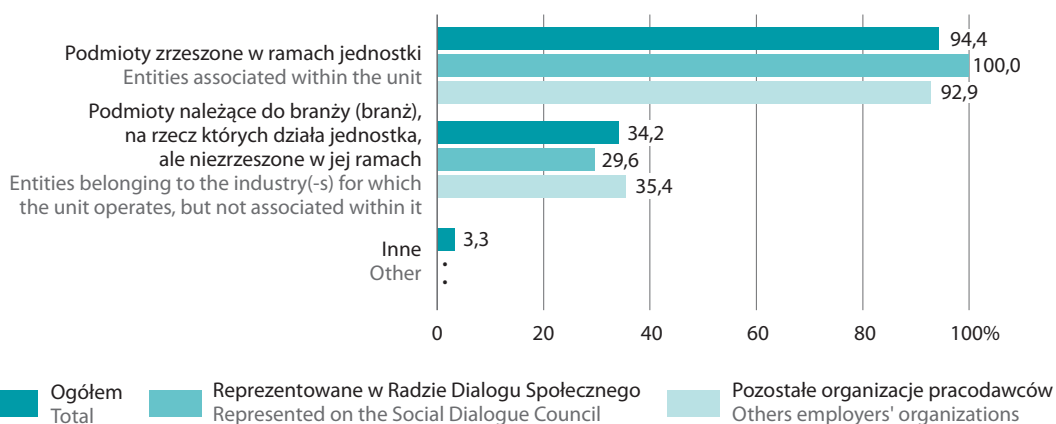
Odbiorcy działalności statutowej

Recipients of mission-related activity

Organizacje pracodawców swoje działania kierowały głównie do podmiotów zrzeszonych w ramach jednostki (94,4%). Oprócz tego 34,2% jednostek wspierało podmioty należące do branż na rzecz których one same działały. Innych odbiorców działalności statutowej wskazało 3,3% jednostek i były to najczęściej jednostki publiczne.

Organizacje pracodawców różniły się pod względem rodzajów ich odbiorców. Wszystkie jednostki zrzeszone w organizacjach reprezentujących pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego kierowały swoje działania do podmiotów zrzeszonych w ramach jednostki, w mniejszym stopniu do należących do branży, ale niezrzeszonych w ramach jednostki (29,6%). Odsetek pozostałych organizacji pracodawców, które objęły swoimi działaniami podmioty zrzeszone w ramach jednostki wyniósł 92,9%, rzadziej ich działania były kierowane do podmiotów należących do branży, na rzecz której działa jednostka, ale niezrzeszonych w jej ramach (35,4%).

Wykres 2.46. Organizacje pracodawców według rodzaju beneficjentów, na rzecz których działały w 2022 r.^a
Chart 2.46. Employers' organizations by beneficiaries for whom they were active in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

Charakterystyka członkostwa

Characteristic of membership

Organizacje pracodawców posiadały łącznie 21,6 tys. członków. Wśród nich 73,9% to osoby prawne, 26,1% osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Jednostki reprezentowane w Radzie Dialogu Społecznego zrzeszały 27,6% członków, a pozostałe organizacje pracodawców 72,4%. W porównaniu do 2018 r. odsetek osób prawnych będących członkami organizacji pracodawców wzrósł o 6,5 p. proc., natomiast ogół członkostw zrzeszonych w badanych podmiotach wzrósł o 4,3 tys. (o 25,1%).

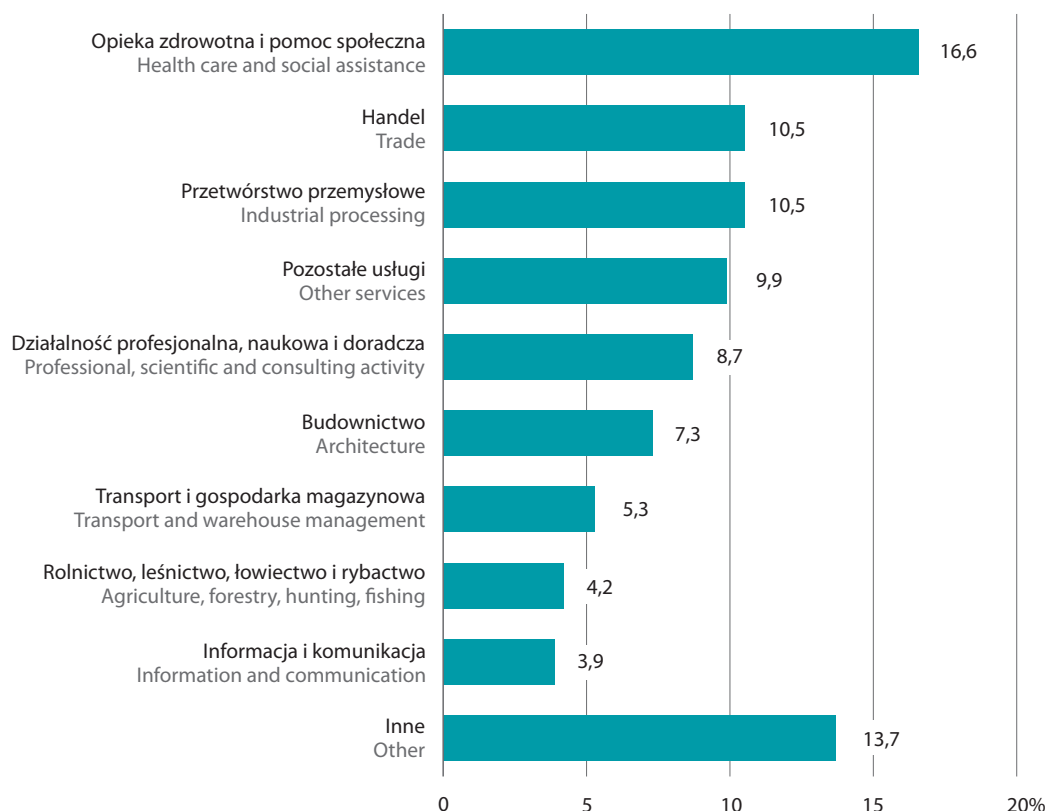
Organizacje pracodawców najczęściej zrzeszały członków reprezentujących opiekę zdrowotną oraz pomoc społeczną (16,6%). Kolejną branżą mającą reprezentację w organizacjach pracodawców był handel i przetwórstwo przemysłowe (w obu przypadkach 10,5%). Prawie co 10-ta organizacja pracodawców zadeklarowała, że ich członkowie prowadzili działalność głównie w pozostałych usługach, realizując zadania statutowe w obszarze obsługi rynku nieruchomości, administrowaniu, ubezpieczeniach.

W badanej zbiorowości zmienił się stopień reprezentowania poszczególnych branż na przestrzeni czasu. W porównaniu do 2018 r. zmniejszył się odsetek organizacji pracodawców, których największa część członków

podejmowała działalność w obszarze opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (o 3,6 p. proc.). W branżach związanych z budownictwem oraz przetwórstwem przemysłowym również nastąpił spadek, odpowiednio o 1 p. proc. oraz 0,9 p. proc. Natomiast wzrosło zaangażowanie członków organizacji pracodawców działających w branży związanej z działalnością profesjonalną, naukową i doradczą (o 2,9 p. proc.). A także w obszarze związanym z informacją i komunikacją - tutaj obserwujemy wzrost o 1,2 p. proc. w stosunku do 2018 r.

Wykres 2.47. Organizacje pracodawców w 2022 r. według branż, w których działalność prowadziła największa część członków jednostki

Chart 2.47. Employers' organizations in 2022 by industries in which the largest part of the unit's members was operating

Współpraca z innymi organizacjami

Cooperation with other organizations

W 2022 r. wszystkie organizacje pracodawców współpracowały z innymi podmiotami. Najczęściej współpracowały ze sobą nawzajem (62,0%), a następnie ze stowarzyszeniami i podobnymi organizacjami społecznymi lub fundacjami (38,7%). Najrzadziej podejmowana była współpraca z partiami politycznymi (2,4%) oraz kościołami lub związkami wyznaniowymi (0,9%).

Podobnie jak w 2018 r., wszystkie organizacje pracodawców podejmowały współpracę z innymi podmiotami. Na przestrzeni lat umocniła się współpraca pomiędzy organizacjami pracodawców, odsetek podmiotów, które współpracowały ze sobą nawzajem wzrósł o 3,2 p. proc.

Tablica 2.19. Organizacje pracodawców podejmujące współpracę według rodzaju partnera oraz typu współpracy w 2022 r.**Table 2.19. Employers' organizations starting cooperation by type of partner and type of cooperation in 2022**

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Reprezentowane w Radzie Dialogu Społecznego Represented on the Social Dialogue Council	Pozostałe organizacje pracodawców Others employers' organizations
		% w kolumnie % in column		
Ogółem Total	inne organizacje pracodawców other employers' organizations	62,0	87,0	55,2
	związki zawodowe trade unions	16,0	35,1	10,9
	organizacje samorządu gospodarczego lub zawodowego business or professional associations	27,4	29,6	26,8
	partie polityczne political parties	2,4	.	.
	kościół lub związki wyznaniowe churches or religious associations	0,9	.	.
	stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne lub fundacje associations and similar organizations or foundations	38,7	42,6	37,6
w tym sformalizowana of which formalized	inne organizacje pracodawców other employers' organizations	35,2	47,4	31,9
	związki zawodowe trade unions	4,1	.	.
	organizacje samorządu gospodarczego lub zawodowego business or professional associations	12,3	15,4	11,5
	partie polityczne political parties	0,3	.	–
	kościół lub związki wyznaniowe churches or religious associations	0,3	.	–
	stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne lub fundacje associations and similar organizations or foundations	17,8	22,3	16,7

Współpraca podejmowana pomiędzy organizacjami pracodawców czasem opierała się na formalnej umowie, porozumieniu (35,2%). W przypadku współpracy ze stowarzyszeniami i podobnymi organizacjami lub fundacjami, sformalizowana współpraca dotyczyła 17,8% podmiotów.

Zarówno formalną, jak i nieformalną współpracę z organizacjami innych rodzajów częściej podejmowały podmioty, które były reprezentowane przez pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego. Współpracę z innymi organizacjami pracodawców podejmowało 87,0% z nich, a 42,6% – w formie sformalizowanej. Spory odsetek jednostek zrzeszonych w organizacjach reprezentujących pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego współpracował ze stowarzyszeniami i podobnymi organizacjami społecznymi lub fundacjami (42,6%), a na podstawie umowy – 22,3%.

Bariery w działalności

Barriers to activity

W 2022 r. 71,3% organizacji pracodawców zadeklarowało występowanie barier i problemów w prowadzeniu działalności. Najczęściej wskazywały one na problemy wynikające z procedur i przepisów prawnych (47,0%), a następnie na problemy w kontaktach z administracją publiczną (33,2%). Niewystarczająca liczba członków oraz trudności w pozyskiwaniu środków na działalność jednostki to problemy zgłaszane przez odpowiednio 24,3% i 17,5% organizacji pracodawców. Niewystarczająca liczba chętnych do pracy społecznej oraz trudności wynikające z kontaktów lub współpracy z innymi organizacjami były barierami w prowadzeniu działalności odpowiednio 15,5% i 11,9% organizacji pracodawców.

Biorąc pod uwagę strukturę badanych podmiotów występowanie barier różnicowało organizacje pracodawców. W 2022 r. przeszkodą polaryzującą analizowaną grupę podmiotów były problemy wynikające z procedur i przepisów prawnych, którą jednostki zrzeszone w organizacjach reprezentujących pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego częściej wskazywały niż pozostałe organizacje pracodawców (60,5% wobec 43,3%). Podobne zjawisko obserwujemy przy napotkaniu problemów w kontaktach z administracją publiczną (46,4% wobec 29,6%). A także w przypadku niewystarczającej liczby członków organizacji, tu również więcej wskazań było wśród podmiotów reprezentowanych w Radzie Dialogu Społecznego niż w pozostałych organizacjach pracodawców (29,4% wobec 22,9%). Analogicznie w sytuacji, gdy barierę stanowiło niewystarczające wsparcie społeczne (20,9% wobec 8,2%).

W porównaniu do 2018 r. nieznacznie wzrósł odsetek organizacji pracodawców, które deklarowały występowanie barier i problemów w prowadzeniu działalności (o 2,2 p. proc.).

Wykres 2.48. Organizacje pracodawców według barier w prowadzeniu działalności w 2022 r.^a
Chart 2.48. Employers' organizations by barriers to conducting activity in 2022^a

^a Dane nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wyboru przez jednostki więcej niż jednej odpowiedzi.
^a Data does not add up to 100% due to the possibility of individuals selecting more than one answer.

2.7. Partie polityczne

2.7. Political parties

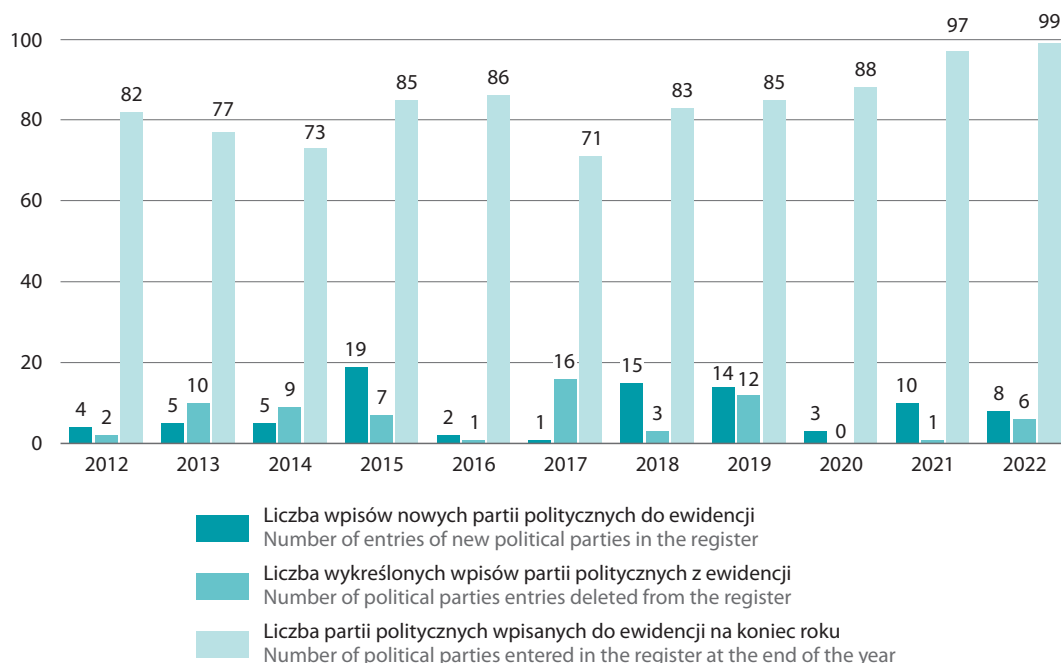
Partia polityczna jest dobrowolną organizacją, występującą pod określoną nazwą, stawiającą sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej³⁵. Nabycie osobowości prawnej przez partię polityczną następuje z chwilą wpisania jej do ewidencji partii politycznych przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. wpis do ewidencji posiadało 99 partii politycznych, co oznacza najwyższą ich liczbę w ciągu ostatniej dekady. W latach 2012-2022 średnia roczna liczba partii politycznych wpisanych do ewidencji wyniosła 84. Najmniejszą ich liczbę (71) odnotowano na koniec 2017 r. w wyniku wykre-

³⁵ Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215).

ślenia 16 partii z ewidencji. W 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał największą liczbę postanowień w przedmiocie wpisania nowych partii do ewidencji – 19. Natomiast w 2022 r. dokonano wpisu 8 nowych ugrupowań oraz wydano 6 prawomocnych postanowień o wykreśleniu partii z ewidencji.

Wykres 2.49. Zmiany w ewidencji partii politycznych prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Warszawie
Chart 2.49. Changes in the register of political parties kept by the District Court in Warsaw

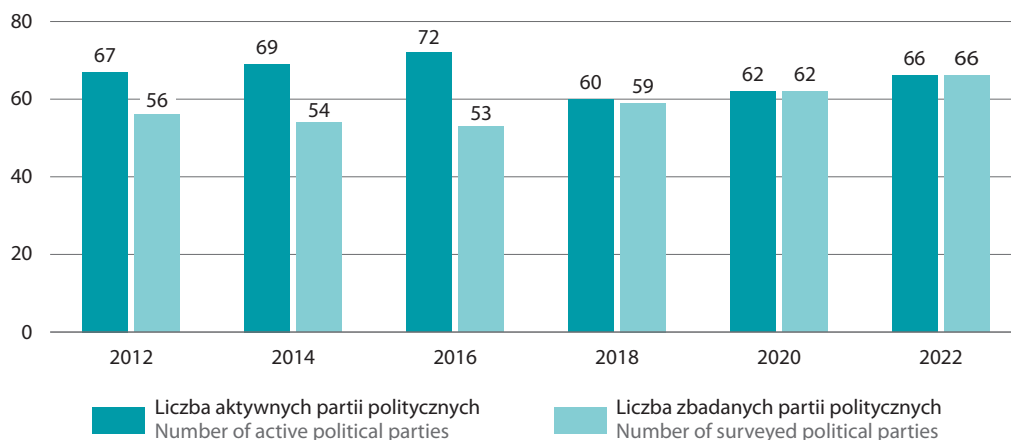
Wybory w Polsce wywierają istotny wpływ na funkcjonowanie partii politycznych, ich liczebność oraz aktywność członków. Okres przedwyborczy zazwyczaj mobilizuje ugrupowania do intensyfikacji działań, co może przyciągać nowych członków i wolontariuszy. Wzmoczona aktywność w kampaniach wyborczych wiąże się również z większymi nakładami finansowymi, przeznaczanymi zarówno na promocję, jak i organizację wydarzeń. Wynik wyborów może przesądzić o przyszłości mniejszych partii, które w przypadku niepowodzenia mogą zniknąć ze sceny politycznej lub połączyć się z większymi ugrupowaniami. Ponadto sukces wyborczy przekłada się na wyższe dotacje i subwencje, co znacząco wpływa na przychody partii, umożliwiając im dalszy rozwój oraz realizację programów politycznych.

Rysunek 2.1. Wybory w Polsce
Figure 2.1. Elections in Poland

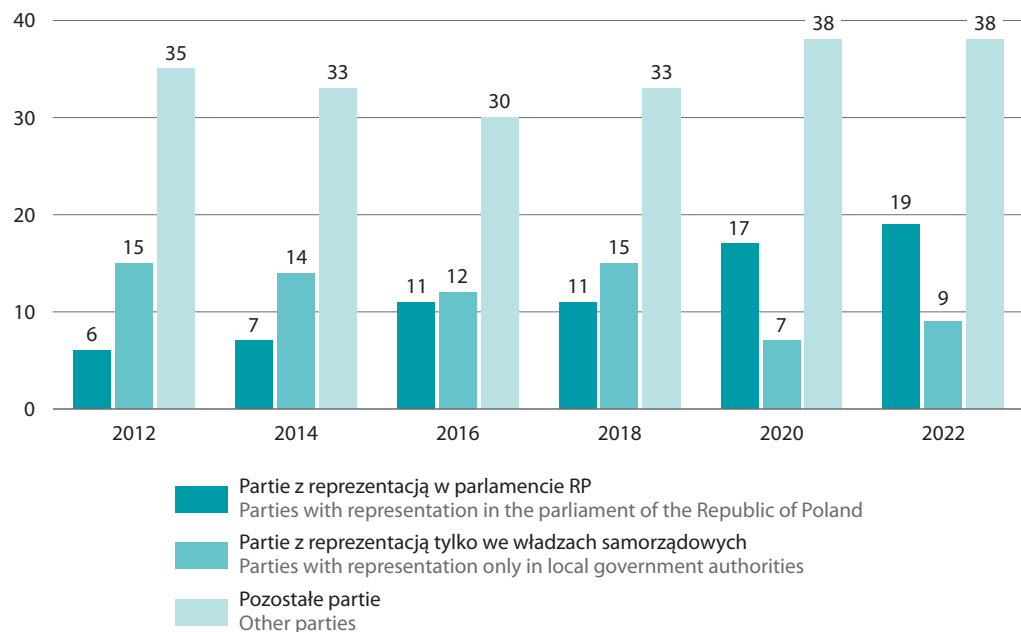
Od 2012 r. GUS prowadzi badanie dotyczące działalności partii politycznych, wykorzystując formularz SOF-3. Obowiązkiem sprawozdawczym objęte są wszystkie ugrupowania, które na dzień 31 grudnia były wpisane do ewidencji partii politycznych i prowadziły aktywną działalność. Podczas realizacji badania oraz na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej ustalany jest stan aktywności partii politycznych. Największą liczbę aktywnych ugrupowań odnotowano w 2016 r. – 72, spośród których 53 wypełniły formularz SOF-3. Od 2020 r. wszystkie aktywne partie polityczne wywiązują się z obowiązku sprawozdawczego, co umożliwia bardziej kompleksową analizę ich działalności w Polsce.

Wykres 2.50. Liczba aktywnych i zbadanych partii politycznych
Chart 2.50. Number of active and surveyed political parties

Liczba partii politycznych reprezentowanych w polskim parlamencie wzrosła z 6 w 2012 r. do 19 w 2022 r. Wzrost ten odzwierciedla rosnącą pluralizację polityczną oraz zmieniające się preferencje wyborcze. Partie działające jedynie na poziomie samorządowym, bez reprezentacji w parlamencie, wykazują tendencję spadkową – ich liczba zmniejszyła się z 15 w 2012 r. do 9 w 2022 r. Może to wskazywać na malejące znaczenie niektórych ugrupowań na szczeblu lokalnym lub ich mniejsze zaangażowanie w wybory parlamentarne. Liczba partii, które nie mają reprezentacji ani w parlamencie, ani w samorządzie, utrzymuje się na poziomie od 30 do 38, co świadczy o obecności wielu małych ugrupowań, które nie zdobywają wystarczającego poparcia społecznego, by uzyskać mandat w organach sprawujących władzę.

Wykres 2.51. Partie polityczne według udziału we władzy
Chart 2.51. Political parties by participation in power

Terenowe jednostki organizacyjne partii politycznych to lokalne struktury działające na poziomie gminy, powiatu czy województwa. Ich głównym celem jest organizowanie działalności partii na szczeblu lokalnym, prowadzenie kampanii wyborczych, pozyskiwanie nowych członków oraz realizowanie programu zgodnie z wytycznymi centralnych władz partii. Pełnią kluczową rolę w utrzymywaniu kontaktu z lokalnymi społecznościami i mobilizacji elektoratu.

Ponad połowa aktywnych partii politycznych (38) zadeklarowała posiadanie terenowych struktur organizacyjnych – 16 partii posiadało reprezentację parlamentarną, 7 – tylko na poziomie samorządowym, a 15 to pozostałe partie.

Dla 17 ugrupowań zasięg działania najniższej jednostki terenowej obejmował gminę lub jej część. Kolejne 10 partii wskazało powiat jako najniższy szczebel struktur terenowych, 9 – województwo, a 2 – obszar wykraczający poza jedno województwo.

Wśród partii posiadających struktury terenowe, średnia liczba jednostek najniższego szczebla wyniosła 152, a mediana – 26. Partie z reprezentacją w parlamencie charakteryzowały się najwyższą średnią liczbą jednostek terenowych najniższego szczebla – 302, co znacznie przewyższa średnią dla partii z reprezentacją tylko we władzach samorządowych (107). Najwyższą medianę odnotowano wśród partii obecnych tylko na poziomie samorządowym – 90. Partie bez reprezentacji, zarówno w parlamencie, jak i w samorządzie miały najniższą średnią i medianę liczby jednostek terenowych (odpowiednio 14 i 9).

Liczba terenowych jednostek organizacyjnych najniższego szczebla wykazuje wyraźny trend spadkowy, zmniejszając się z 8,5 tys. w 2012 r. do 5,8 tys. w 2022 r. Może to wskazywać na proces centralizacji lub optymalizacji struktur terenowych. Średnia liczba jednostek terenowych wykazuje znaczną zmienność, osiągając najwyższy poziom w 2014 r. (269), i najniższy w 2022 r. (152). Wartość mediany pozostaje stosunkowo stabilna, w przedziale 16-26, co sugeruje, że większość partii utrzymuje porównywalną liczbę jednostek terenowych.

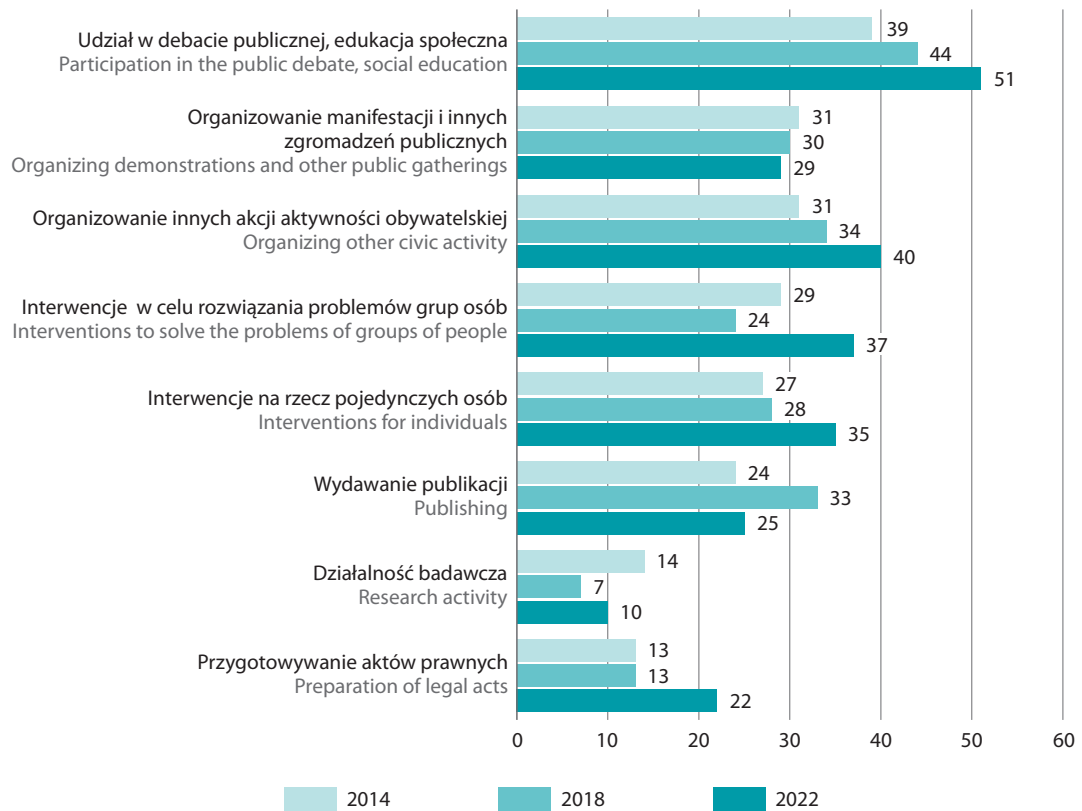
Tablica 2.20. Terenowe jednostki organizacyjne partii politycznych
 Table 2.20. Field organizational units of political parties

Wyszczególnienie Specification	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Partie polityczne posiadające terenowe jednostki organizacyjne Political parties having field organizational units	46	40	41	38	40	38
Liczba terenowych jednostek organizacyjnych najniższego szczebla (w tys.) Number of field organizational units at the lowest level (in thousand)	8,5	10,7	7,3	6,2	6,8	5,8
Średnia Average	185	269	177	163	170	152
Mediana Median	11	19	16	16	26	26

Formy działalności Forms of activity

W 2022 r. najczęściej wskazywaną formą działalności statutowej partii politycznych było uczestnictwo w debatach publicznych oraz prowadzenie działań edukacyjnych. Tego rodzaju aktywność, obejmującą m.in. organizowanie konferencji prasowych, udział w programach telewizyjnych i radiowych oraz konferencjach, zadeklarowało 51 partii. Organizowanie manifestacji i zgromadzeń publicznych zgłosiło 29 ugrupowań, a 40 partii podejmowało inicjatywy związane z innymi akcjami obywatelskimi. Ponadto, ponad połowa partii angażowała się w działania interwencyjne, mające na celu rozwiązywanie problemów grup społecznych (37) oraz indywidualnych osób zgłaszających się po pomoc (35). Działalność wydawnicza, związana z rozpowszechnianiem publikacji i materiałów informacyjnych na temat partii, była realizowana przez 25 ugrupowań, a przygotowywanie projektów aktów prawnych zadeklarowały 22 partie.

Wykres 2.52. Formy działalności statutowej partii politycznych^a
Chart 2.52. Forms of statutory activity of political parties^a

^a Partie polityczne mogły wskazać więcej niż jedną odpowiedź.
^a Political parties could indicate more than one answer.

Analiza działalności partii politycznych w latach 2014–2022 pozwala na identyfikację trendów w ich aktywności społeczno-politycznej. Liczba partii uczestniczących w debacie publicznej i działaniach edukacyjnych wzrosła z 39 w 2014 r. do 51 w 2022 r.

Organizowanie manifestacji i zgromadzeń publicznych utrzymuje się na stałym poziomie. Wzrosła natomiast liczba partii angażujących się w inne akcje obywatelskie (z 31 do 40). Równocześnie, odnotowano wzrost liczby partii, które angażowały się w interwencje na rzecz grup społecznych oraz osób indywidualnych.

Działalność badawcza partii politycznych wykazała spadek – z 14 partii w 2014 r. do 10 w 2022 r., a liczba partii przygotowujących projekty aktów prawnych wzrosła – z 13 do 22.

Charakterystyka członkostwa

Characteristic of membership

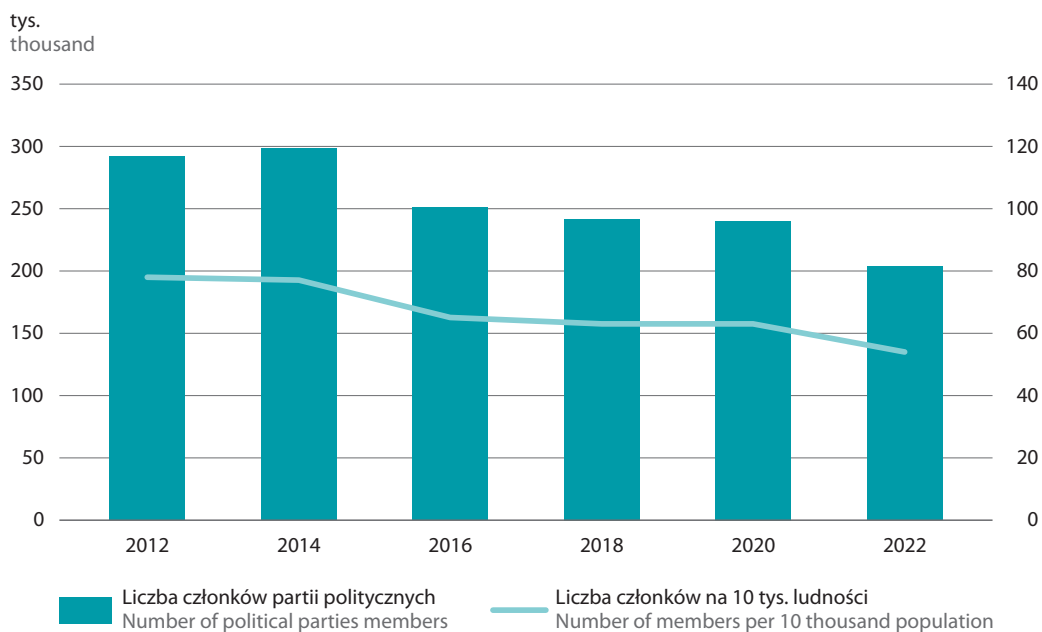
Na koniec 2022 r. liczba członków partii politycznych wyniosła 203,8 tys. osób, co oznacza spadek o 15,6% w porównaniu z 2018 r. oraz o 31,6% w stosunku do 2014 r. Najwięcej członków zrzeszały ugrupowania z reprezentacją w parlamencie, skupiając ponad 90% wszystkich członków partii, mimo że stanowiły one nieco ponad 1/4 aktywnych partii. Średnia liczba członków partii parlamentarnych wyniosła 9,9 tys., podczas gdy połowa z nich posiadała nie więcej niż 1,5 tys. członków. W przypadku ugrupowań mających reprezentację tylko we władzach samorządowych średnia wyniosła 1,2 tys. członków, a mediana 0,7 tys.

Tablica 2.21. Członkostwo partii politycznych według udziału we władzy w 2022 r.
Table 2.21. Membership of political parties by participation in power in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Partie z reprezentacją w parlamencie RP Parties with representation in the parliament of the Republic of Poland	Partie z reprezentacją tylko we władzach samorządowych Parties with representation only in local government authorities	Pozostałe partie Other parties
Suma członkostw (w tys.) Total memberships (in thousand)	203,8	187,3	10,7	5,8
kobiety (w %) women (in %)	31,8	32,1	26,4	31,3
Średnia (w tys.) Average (in thousand)	3,1	9,9	1,2	0,2
Mediana (w tys.) Median (in thousand)	0,2	1,5	0,7	0,1

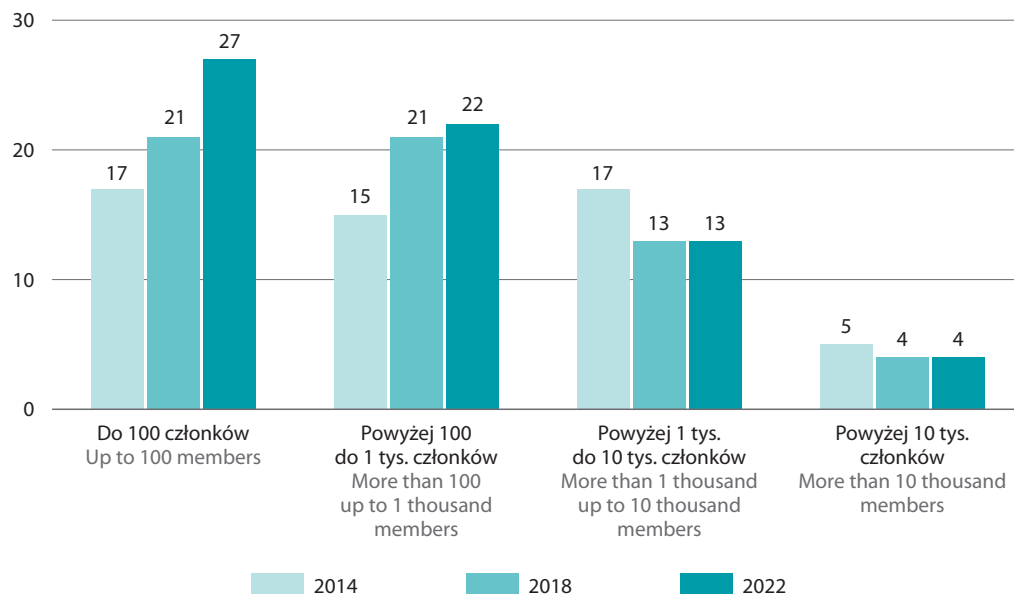
Analiza danych z lat 2012–2022 wskazuje na systematyczny spadek liczby członków partii politycznych na 10 tys. ludności – z 78 w 2012 r. do 54 w 2022 r.

Wykres 2.53. Członkostwo partii politycznych
Chart 2.53. Membership of political parties

W latach 2014–2022 odnotowano wzrost liczby partii politycznych z członkostwem do 100 osób oraz z członkostwem przekraczającym 100 osób, ale poniżej 1 tys. (odpowiednio o 10 i 7 partii). Liczba ugrupowań liczących powyżej 10 tys. członków pozostała na względnie stabilnym poziomie. Największe partie polityczne, zrzeszające ponad 10 tys. osób, dominowały na scenie politycznej, skupiając 81,9% wszystkich członków partii.

Wykres 2.54. Partie polityczne według liczby członków
 Chart 2.54. Political parties by number of members

Młodzieżówka to jednostka partii politycznej zrzeszająca osoby młode, działająca w ramach struktury partii lub jako oddzielnie zarejestrowane stowarzyszenie. Jej głównym celem jest wspieranie programu i celów statutowych partii oraz aktywizacja młodzieży poprzez organizowanie wydarzeń, szkoleń i kampanii promujących idee partii. Młodzieżówka to także platforma do kształtowania przyszłych liderów politycznych, oferując młodym członkom możliwość zdobycia doświadczenia i umiejętności potrzebnych w działalności publicznej.

W 2022 r. 20 ugrupowań politycznych zadeklarowało posiadanie młodzieżówek. Stanowiły one wyodrębnioną w ramach partii strukturę (13) albo funkcjonowały jako oddzielnie zarejestrowane stowarzyszenia (7). Młodzieżówki zrzeszały 7,1 tys. osób, z czego ponad 90,0% aktywnej młodzieży należało do partii reprezentowanych w parlamencie. Przeciętna młodzieżówka liczyła 0,4 tys. osób, a w połowie z nich liczba zrzeszonych nie przekroczyła 0,1 tys. osób. Kobiety stanowiły 30,7% członków młodzieżówek, a osoby niepełnoletnie 20,5%.

Tablica 2.22. Młodzieżówki w partiach politycznych
 Table 2.22. Youth associations in political parties

Wyszczególnienie Specification	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Partie polityczne posiadające młodzieżówkę Political parties having youth association	10	14	16	14	15	20
Liczba osób w młodzieżówce (w tys.) Number of people in youth association (in thousand)	16,5	16,6	17,4	15,6	6,6	7,1
Średnia Average	1831	1183	1088	1113	442	355
Mediana Median	1000	150	71	144	144	85

W latach 2012–2022 liczba partii politycznych posiadających młodzieżówkę wzrosła ponad dwukrotnie. Pomimo tego wzrostu, ogólna liczba osób zaangażowanych w młodzieżówki zmniejszyła się o prawie 60,0%.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, partie kształtują swoje struktury zgodnie z zasadami demokracji, zapewniając w szczególności jawność tych struktur, powoływanie organów partii w drodze wyborów oraz podejmowanie uchwał większością głosów. Regulacje dotyczące wewnętrznej organizacji, w tym sposobu wyboru, kompetencji i długości kadencji poszczególnych organów kolegialnych, określa statut danej partii politycznej jako podstawowy dokument normujący jej działalność w przestrzeni publicznej.

W 2022 r. organy kolegialne wszystkich jednostek organizacyjnych partii politycznych (zarząd, komisja rewizyjna, sąd partyjny) liczyły łącznie 35,7 tys. osób. Udział kobiet w tych strukturach wyniósł 33,8%. Średnia liczba członków organów kolegialnych wyniosła 0,5 tys. osób, przy czym połowa partii miała organy liczące nie więcej niż 19 członków. Obserwowana różnica między średnią a medianą wskazuje na istotne zróżnicowanie wielkości tych organów między poszczególnymi partiami.

Partie posiadające reprezentację w parlamencie miały największe organy kolegialne, ze średnią liczbą członków wynoszącą 622 i medianą równą 46. W tych strukturach kobiety stanowiły 34,0%, co stanowi najwyższy ich odsetek w porównaniu z innymi ugrupowaniami. W organach partii samorządowych udział kobiet wyniósł 24,5%, a średnia liczba członków to 9, przy medianie równej 18. W partiach bez reprezentacji parlamentarnej i samorządowej, średnia liczba członków organów kolegialnych wyniosła 5, a mediana 13.

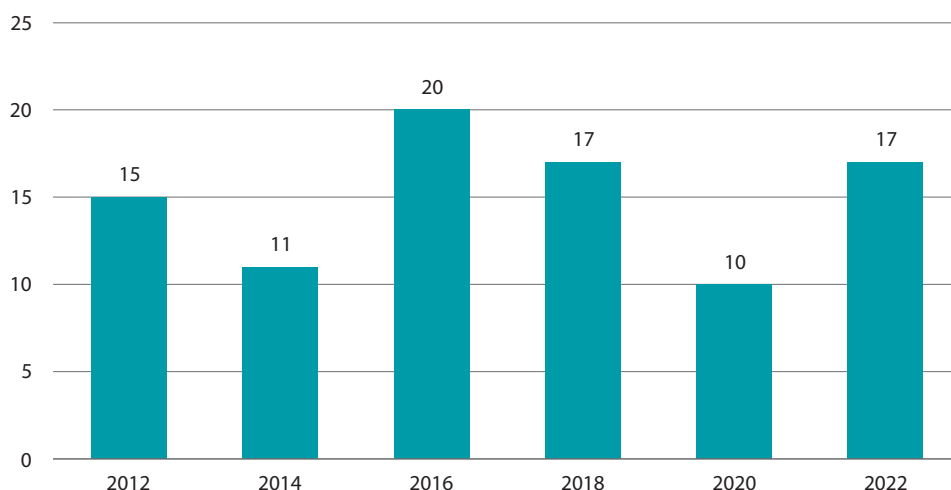
Tablica 2.23. Członkowie organów kolegialnych partii politycznych
Table 2.23. Members of collegial bodies in political parties

Wyszczególnienie Specification	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Liczba członków organów kolegialnych (w tys.) Number of members of collegial bodies (in thousand)	58,0	61,7	47,4	39,5	37,6	35,7
kobiety (w %) women (in %)	27,5	27,9	31,5	31,2	30,5	33,8
Średnia Average	1036	1142	895	670	606	541
Mediana Median	22	19	20	20	20	19

W latach 2012–2022 liczba członków organów kolegialnych zmniejszyła się o prawie 40,0%. Jednocześnie odsetek kobiet w tych strukturach wzrósł z 27,5% w 2012 r. do 33,8% w 2022 r., co wskazuje na postęp w kierunku zwiększenia reprezentacji kobiet w strukturach decyzyjnych partii. Zarówno średnia, jak i mediana liczby członków organów kolegialnych wykazują tendencję spadkową, co może sugerować zmniejszenie rozmiaru tych organów w poszczególnych partiach.

Wybory najwyższych władz partii politycznych to kluczowy proces, w którym członkowie wybierają liderów i przedstawicieli do najwyższych organów decyzyjnych odpowiedzialnych za strategię i program polityczny. Proces ten odzwierciedla zasady wewnętrznej demokracji i wpływa na dalszy rozwój partii.

Wykres 2.55. Wybory najwyższych władz partii politycznych
Chart 2.55. Elections of the highest authorities of political parties

W 2022 r. wybory najwyższych władz odbyły się w 17 partiach politycznych. Najwięcej partii przeprowadziło wybory w 2016 r. – 20, a najmniej w 2020 r. – 10.

Praca społeczna

Volunteer work

Wszystkie badane partie polityczne w Polsce korzystały z pracy społecznej swoich członków, a dodatkowo 17 ugrupowań angażowało wolontariuszy zewnętrznych. Łącznie 16,7 tys. osób świadczyło dobrowolną i nieodpłatną pracę na rzecz partii, z czego 25,7% stanowiły kobiety.

Największe zaangażowanie społeczne odnotowano w partiach mających reprezentację w parlamencie, gdzie działało 14,9 tys. osób. Ugrupowania z przedstawicielami wyłącznie we władzach samorządowych wspierało 0,2 tys. osób, natomiast pozostałe partie – 1,6 tys. wolontariuszy. Średnia liczba osób pracujących społecznie wyniosła 783 dla partii z reprezentacją w parlamencie, 26 dla partii z reprezentacją tylko we władzach samorządowych i 42 dla pozostałych partii. Mediana liczby wolontariuszy wyniosła odpowiednio 285, 17 i 10.

Udział kobiet wśród osób pracujących społecznie był najwyższy w partiach bez żadnej reprezentacji (46,9%), podczas gdy w partiach parlamentarnych wyniósł 23,4%, a w partiach samorządowych 27,8%.

Tablica 2.24. Praca społeczna w partiach politycznych według udziału we władzy w 2022 r.
Table 2.24. Volunteer work in political parties by participation in power in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Partie z reprezentacją w parlamencie RP Parties with representation in the parliament of the Republic of Poland	Partie z reprezentacją tylko we władzach samorządowych Parties with representation only in local government authorities	Pozostałe partie Other parties
Suma osób świadczących pracę społeczną (w tys.) Total number of people performing voluntary work (in thousand)	16,7	14,9	0,2	1,6
kobiety (w %) women (in %)	25,7	23,4	27,8	46,9
Średnia Average	253	783	26	42
Mediana Median)	19	285	17	10

Dane z lat 2012–2022 wskazują na wyraźny trend spadkowy w liczbie osób zaangażowanych w pracę społeczną na rzecz partii politycznych. W 2012 r. liczba ta wynosiła 104 tys., wzrastając do 134,8 tys. w 2014 r., po czym zaczęła systematycznie maleć, osiągając 16,7 tys. w 2022 r. Średnia liczba wolontariuszy zmniejszyła się z 1891 w 2012 r. do 253 w 2022 r., natomiast mediana spadła z 80 do 19. Wskaźnik liczby pracujących społecznie na 10 tys. ludności wyniósł 27 osób w 2012 r. Najwyższą wartość osiągnął w 2014 r. – 35 osób, a następnie obniżył się do 4 osób w 2022 r.

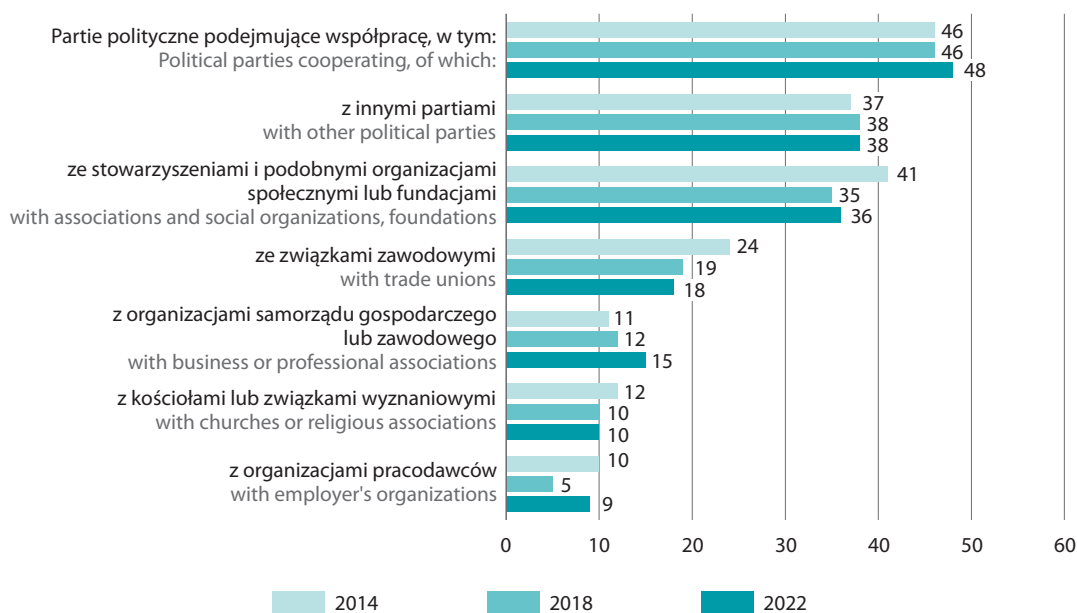
Tablica 2.25. Praca społeczna w partiach politycznych
Table 2.25. Volunteer work in political parties

Wyszczególnienie Specification	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Suma osób świadczących pracę społeczną w partiach politycznych (w tys.) Total number of people performing voluntary work (in thousand)	104,0	134,8	73,1	62,6	18,0	16,7
kobiety (w %) women (in %)	29,1	35,5	37,4	28,2	23,4	25,7
Średnia Average	1891	2593	1379	1060	290	253
Mediana Median	80	87	45	36	20	19

Współpraca z innymi organizacjami Cooperation with other organizations

Współpracę z innymi organizacjami non-profit zadeklarowało 48 partii politycznych. Najczęściej wskazywanymi partnerami współpracy były inne partie polityczne (38), a następnie stowarzyszenia, podobne organizacje społeczne i fundacje (36). Najmniej partii politycznych, jako partnera współpracy, wskazało organizacje pracodawców (9).

Wykres 2.56. Współpraca partii politycznych według rodzaju organizacji partnerskiej^a
Chart 2.56. Cooperation of political parties by type of partner organization^a

^a Partie polityczne mogły wskazać więcej niż jedną odpowiedź.
^a Political parties could indicate more than one answer.

Liczba partii politycznych współpracujących ze stowarzyszeniami, podobnymi organizacjami społecznymi i fundacjami zmniejszyła się z 41 w 2014 r. do 36 w 2022 r. Znaczący spadek odnotowano również w liczbie partii współpracujących ze związkami zawodowymi (z 24 w 2014 r. do 18 w 2022 r.). W przypadku organizacji samorządu gospodarczego lub zawodowego, liczba współpracujących z nimi partii zwiększyła się o 4. Natomiast liczba ugrupowań współpracujących z organizacjami pracodawców, po spadku do 5 w 2018 r., wzrosła do 9 w 2022 r.

Wykres 2.57. Współpraca partii politycznych według stopnia formalizacji w 2022 r.^a
Chart 2.57. Cooperation of political parties by the degree of formalization in 2022^a

^a Partie polityczne mogły wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

^a Political parties could indicate more than one answer.

Współpraca partii politycznych z innymi organizacjami non-profit miała charakter głównie nieformalny (43 partie zadeklarowały podjęcie współpracy w sposób niesformalizowany, a 17 ugrupowań działało w oparciu o umowy lub porozumienia). Formalne relacje z innymi partiami politycznymi nawiązało 13 ugrupowań, a ze stowarzyszeniami i podobnymi organizacjami społecznymi lub fundacjami – 8. Współpraca z organizacjami samorządu gospodarczego lub zawodowego oraz podmiotami wyznaniowymi miała minimalny zakres formalny, natomiast współpraca z organizacjami pracodawców była wyłącznie nieformalna.

Przychody

Revenues

Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych określa zasady finansowania partii, nakładając wymóg jawności źródeł finansowania, które mogą pochodzić wyłącznie ze **składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z majątku oraz ustawowych dotacji³⁶ i subwencji³⁷**. Środki partii mogą być wykorzystywane wyłącznie na cele statutowe lub charytatywne, bez możliwości prowadzenia działalności gospodarczej ani organizowania zbiórek publicznych. Działalność własna partii, taka jak sprzedaż materiałów promocyjnych, nie jest uznawana za działalność gospodarczą.

Partie są zobowiązane do tworzenia odrębnych funduszy: Funduszu Wyborczego oraz Funduszu Eksperskiego. Fundusz Wyborczy służy wyłącznie finansowaniu kampanii wyborczych i może być zasilany wpłatami własnymi partii oraz darowiznami, spadkami i zapisami od osób fizycznych, w ramach ustawowych limitów. Fundusz Eksperski, finansowany wyłącznie z wpłat własnych partii, przeznaczony jest na ekspertyzy oraz działalność wydawniczo-edukacyjną.

W 2022 r. partie posiadające reprezentację w parlamencie osiągnęły zdecydowanie wyższe przychody (81,6 mln zł) w porównaniu z partiami reprezentowanymi tylko we władzach samorządowych (0,3 mln zł) i pozostałymi partiami (0,3 mln zł). Średnia wartość przychodów partii parlamentarnych, które miały przychody wyniosła 4 293,6 tys. zł, znacznie przewyższając średnie przychody partii samorządowych (46,8 tys. zł) oraz pozostałych ugrupowań (8,0 tys. zł). Mediana przychodów również wykazała znaczne różnice, osiągając wartość 247,8 tys. zł dla partii parlamentarnych, 5,6 tys. zł dla partii samorządowych i 2,1 tys. zł dla pozostałych ugrupowań.

Tablica 2.26. Przychody partii politycznych według udziału we władzy w 2022 r.
Table 2.26. Revenues of political parties by participation in power in 2022

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Partie z reprezentacją w parlamencie RP Parties with representation in the parliament of the Republic of Poland	Partie z reprezentacją tylko we władzach samorządowych Parties with representation only in local government authorities	Pozostałe partie Other parties
Partie polityczne posiadające przychody Political parties having revenues	57	19	6	32
Suma przychodów (w mln zł) Total revenues (in millions PLN)	82,1	81,6	0,3	0,3
Średnia (w tys. zł) Average (in thousand PLN)	1 440,6	4 293,6	46,8	8,0
Mediana (w tys. zł) Median (in thousand PLN)	6,0	247,8	5,6	2,1

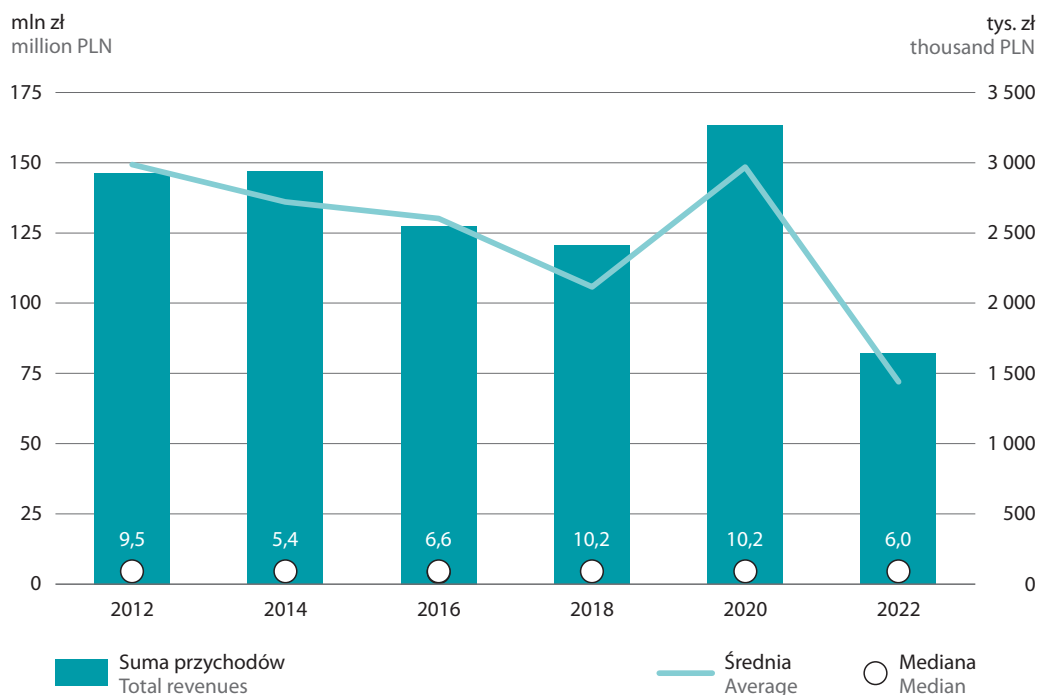
³⁶ Dotacja podmiotowa jest rekompensatą dla partii politycznych i komitetów wyborczych za wydatki poniesione na kampanie wyborcze do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego, przyznawaną za każdy uzyskany mandat posła i senatora. Wysokość dotacji obliczana jest według określonych wzorów, a jej wypłata realizowana jest przez ministra finansów na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej w ciągu 9 miesięcy od dnia wyborów.

³⁷ Subwencja to bezzwrotna pomoc budżetowa dla partii politycznych, przyznawana na realizację ich celów statutowych, przysługująca partii, która w wyborach do Sejmu uzyskała co najmniej 3% głosów samodzielnie lub 6% w koalicji. Wysokość subwencji ustalana jest proporcjonalnie do liczby ważnych głosów i wypłacana co kwartał przez ministra finansów na subkonto partii.

Analiza danych z lat 2012–2022 wykazuje istotne zmiany w wielkości przychodów, które są związane z cyklicznością wyborów, zmiennym poziomem finansowania z budżetu państwa oraz zróżnicowanym wsparciem od osób fizycznych. W 2020 r. partie polityczne osiągnęły najwyższe przychody, wynoszące 163,2 mln zł, podczas gdy w 2022 r. ich przychody zmniejszyły się do 82,1 mln zł.

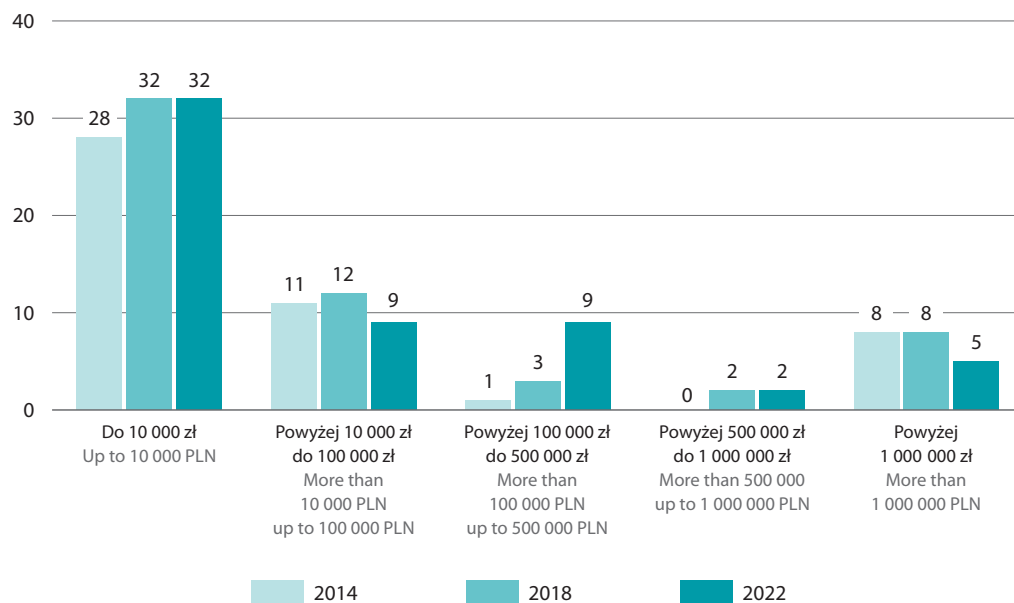
Średnia wartość przychodów partii politycznych charakteryzowała się znaczną zmiennością: najwyższy poziom osiągnęła w 2012 r. – 2 986,7 tys. zł, a najniższy w 2022 r. – 1 440,6 tys. zł. Mediana przychodów, mimo mniejszej zmienności, również wykazywała pewne wahania – wzrosła z 9,5 tys. zł w 2012 r. do 10,2 tys. zł w latach 2018 i 2020, a następnie obniżyła się do 6,0 tys. zł w 2022 r.

Wykres 2.58. Przychody partii politycznych
Chart 2.58. Revenues of political parties

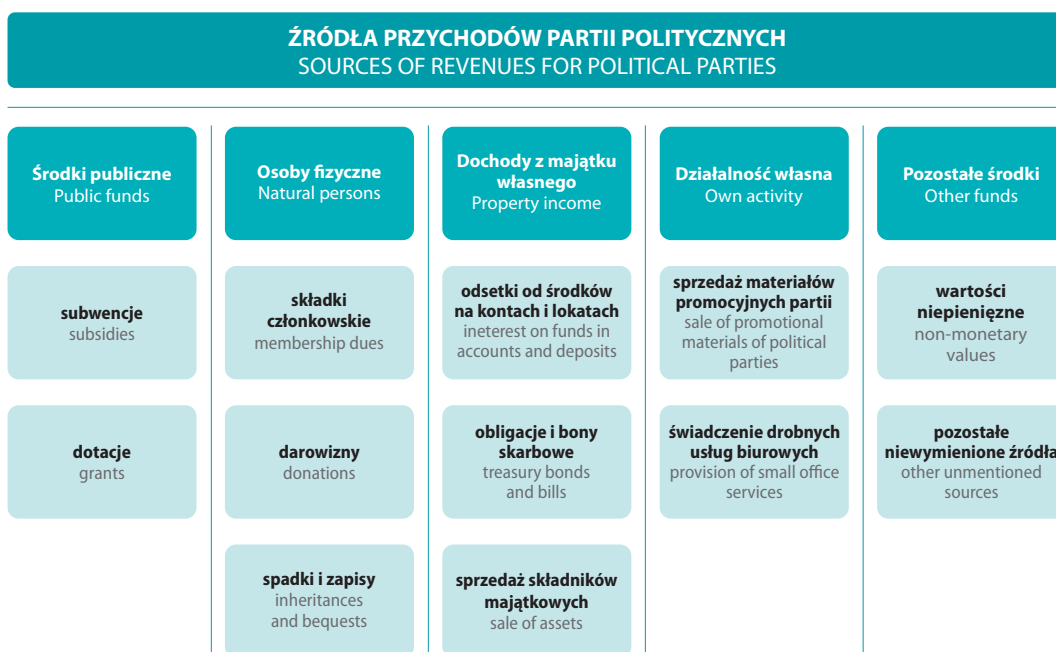
Większość partii politycznych (32) uzyskała w 2022 r. przychody nieprzekraczające 10 tys. zł. W najwyższych klasach przychodów – od 500 tys. zł do 1 mln zł oraz powyżej 1 mln zł – liczba partii była znacznie mniejsza, wynosząc odpowiednio 2 i 5. Oznacza to, że tylko największe ugrupowania polityczne mają możliwość osiągania tak znaczących wpływów finansowych. Ponad 95,0% ogółu przychodów partii należało do ugrupowań, których przychody przekroczyły 1 mln zł.

Wykres 2.59. Partie polityczne według klas przychodów
 Chart 2.59. Political parties by revenues classes

W latach 2014–2022 liczba partii osiągających przychody powyżej 1 mln zł zmniejszyła się z 8 do 5, natomiast liczba ugrupowań z przychodami powyżej 100 tys. zł do 500 tys. zł wzrosła z 1 do 9. Liczba partii z przychodami do 10 tys. zł nie uległa większym zmianom.

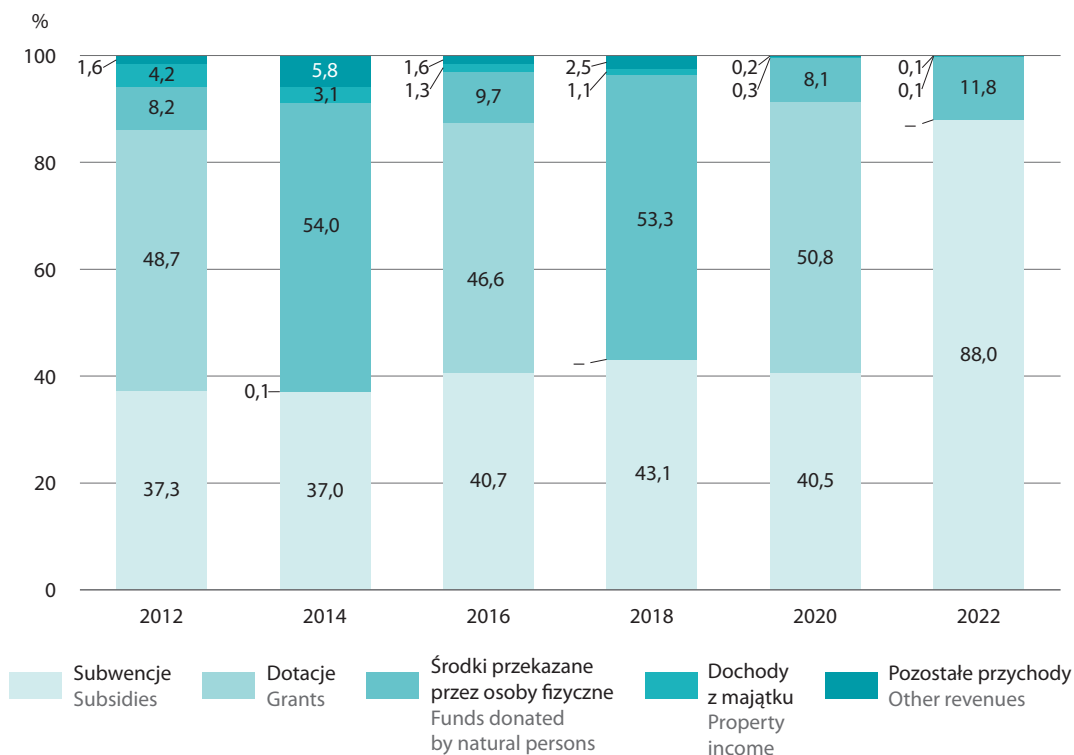
Rysunek 2.2. Źródła finansowania partii politycznych
 Figure 2.2. Sources of financing for political parties

W 2022 r. dominującą część przychodów partii politycznych stanowiły środki publiczne przekazane w ramach subwencji (88,0%). Łącznie partie otrzymały z budżetu państwa 70,4 mln zł, co stanowiło znaczący spadek w porównaniu z 2020 r., kiedy kwota ta wyniosła 149,2 mln zł. Różnica ta wynika z wypłaty w 2020 r. dotacji podmiotowej w wysokości 83,0 mln zł, związanej z wyborami parlamentarnymi w 2019 r. Dotacje podmiotowe były przyznawane także w latach 2016 (60,2 mln zł) oraz 2012 (71,2 mln zł).

Środki przekazane przez osoby fizyczne, w formie darowizn, spadków, zapisów oraz składek członkowskich wyniosły 9,4 mln zł, co stanowiło 11,8% całkowitych przychodów partii w 2022 r. W latach 2014 i 2018, kiedy odbywały się wybory samorządowe, środki pochodzące od osób fizycznych były znacznie wyższe, wynosząc odpowiednio 79,3 mln zł i 64,1 mln zł. W tych latach stanowiły one ponad połowę przychodów partii politycznych – odpowiednio 54,0% i 53,3%.

Wykres 2.60. Partie polityczne według źródeł przychodów
Chart 2.60. Political parties by sources of revenues

Rozdział 3. Zróżnicowanie terytorialne organizacji sektora non-profit

Chapter 3. Territorial differentiation of non-profit sector organizations

3.1. Lokalizacja i dostępność organizacji

3.1. Location and availability of the organizations

Lokalizacja organizacji non-profit została zaprezentowana na poziomie województw (16), regionów (17) oraz podregionów (73), zgodnie z miejscem siedziby badanych podmiotów na dzień 31 grudnia 2022 r. W rozdziale przedstawiono terytorialne zróżnicowanie sektora non-profit, zarówno na poziomie wojewódzkim, jak i regionalnym, uwzględniając istotne zmiany, które zaszły między 2018 a 2022 r.

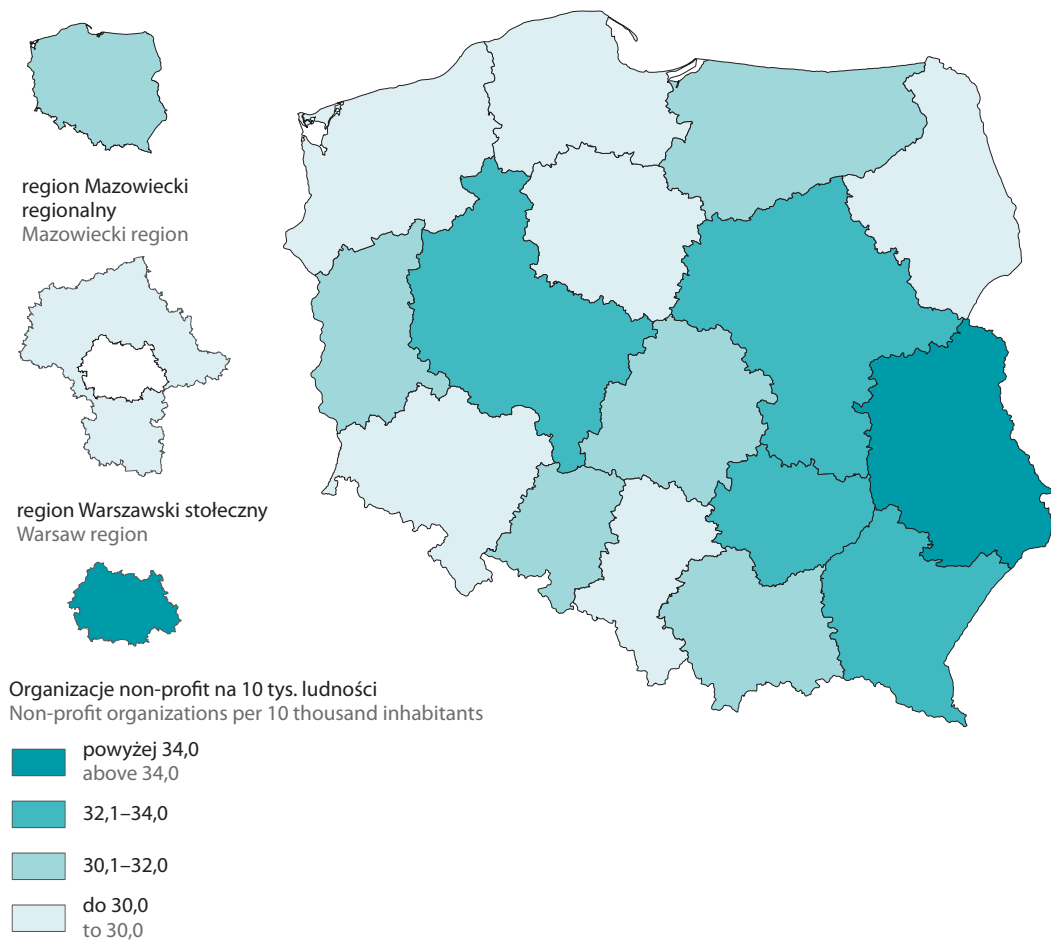
Dostępność organizacji non-profit zilustrowano wskaźnikiem liczby aktywnych podmiotów na 10 tys. ludności³⁸ w poszczególnych jednostkach terytorialnych.

Prezentowane dane dotyczące charakterystyki działalności, członkostwa, pracy społecznej, zatrudnienia oraz przychodów organizacji non-profit nie obejmują organizacji nierejestrowanych..

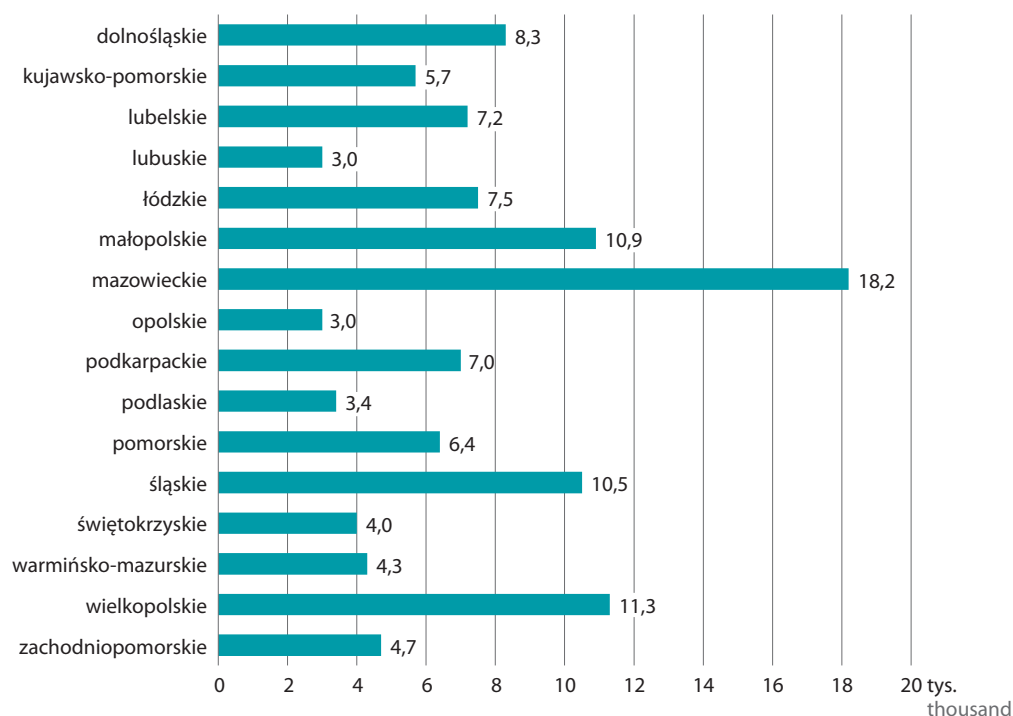
Analizując regionalne zróżnicowanie sektora non-profit, należy zauważyć że silny sektor obywatelski jest oznaką wysokiego kapitału społecznego na danym obszarze, ale jednocześnie różnice w rozwoju regionów mają znaczący wpływ na społeczno-ekonomiczne zasoby tego sektora.

³⁸ Do obliczenia wskaźników wykorzystano dane o liczbie ludności pochodzące z Banku Danych Lokalnych, obejmujące stan na dzień 31 grudnia 2022 r.

Mapa 3.1. Organizacje non-profit według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.1. Non-profit organizations by voivodships and regions in 2022

Wykres 3.1. Organizacje non-profit według województw w 2022 r.
 Chart 3.1. Non-profit organizations by voivodships in 2022

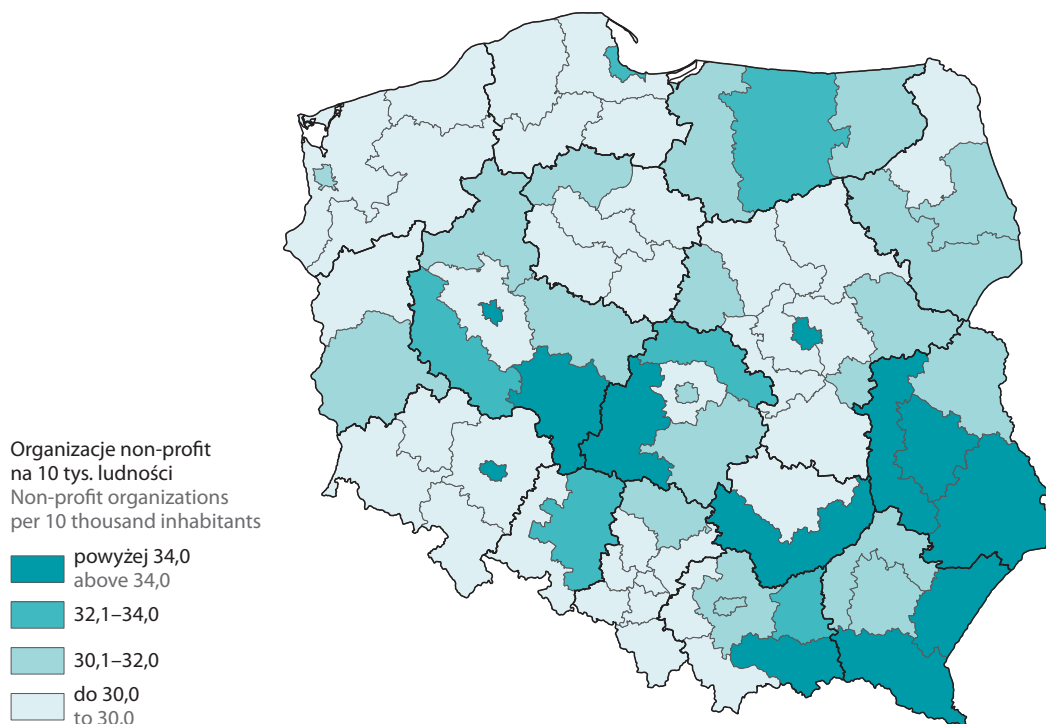
W 2022 r. wskaźnik dostępności organizacji non-profit w Polsce wyniósł 30,6 na 10 tys. ludności, co oznacza, że na każde 10 tys. mieszkańców przypadało średnio 30 organizacji. Najwięcej organizacji na 10 tys. ludności odnotowano w województwach lubelskim (35,6) i świętokrzyskim (33,8). Z kolei województwa śląskie (24,1) i pomorskie (27,3) charakteryzowały się najniższymi wartościami tego wskaźnika.

W Polsce działało łącznie 115,5 tys. rejestrowych organizacji non-profit. Najwięcej z nich miało siedziby w województwie mazowieckim (18,2 tys.), a następnie w wielkopolskim (11,3 tys.), małopolskim (10,9 tys.) i śląskim (10,5 tys.). Najmniej organizacji działało w województwach lubuskim i opolskim (po 3,0 tys.), co może być wynikiem mniejszej liczby ludności oraz ograniczonej skali działań społecznych w tych regionach.

W latach 2018–2022 liczba organizacji non-profit w Polsce wzrosła o 14,5 tys., co było w dużej mierze spowodowane powstaniem nowej formy prawnej – kół gospodyń wiejskich, których liczba w 2022 r. wyniosła 11,3 tys. Zwiększenie liczby organizacji non-profit odnotowano we wszystkich województwach, największy w województwach mazowieckim i wielkopolskim (odpowiednio o 3,0 tys. i o 1,6 tys.).

Wskaźnik dostępności organizacji non-profit w skali kraju wzrósł o 4,3 na przestrzeni czterech lat. Największy wzrost odnotowano w województwach lubelskim (o 8,3) i świętokrzyskim (o 8,2), co przełożyło się na największy procentowy wzrost liczby organizacji w tych regionach (odpowiednio o 24,9% i 25,3%).

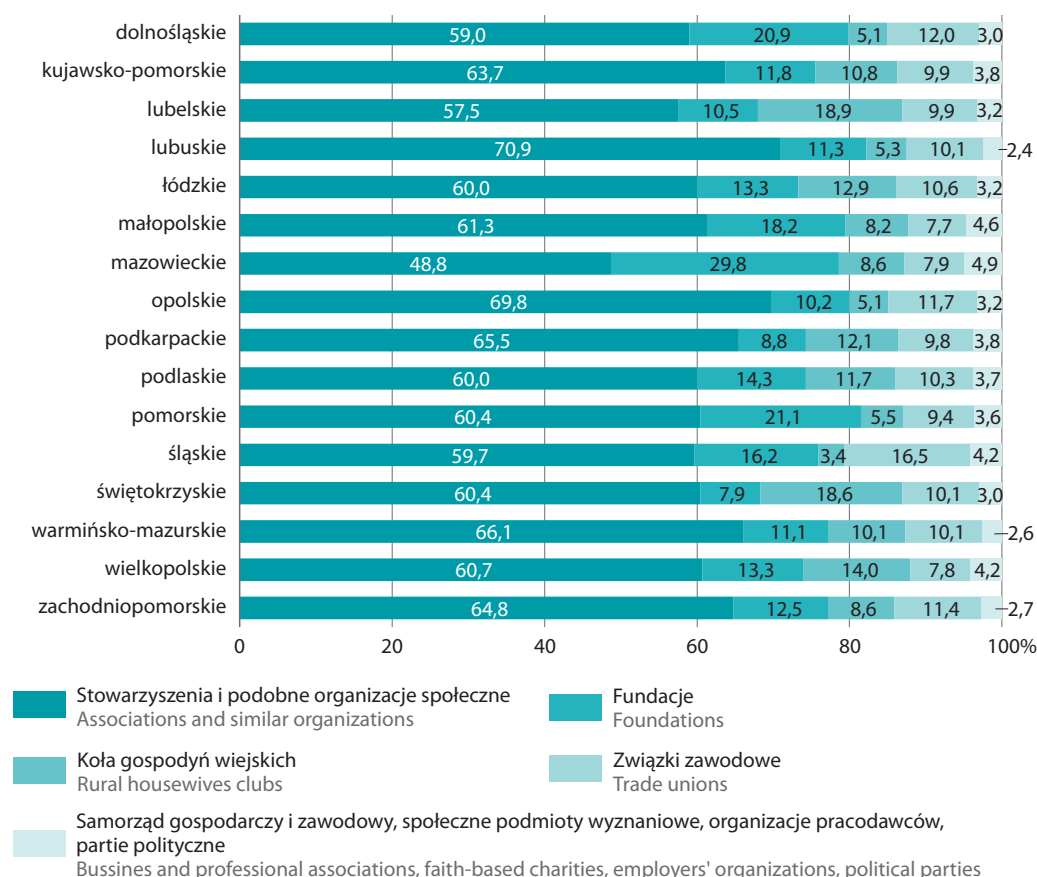
Mapa 3.2. Organizacje non-profit według podregionów w 2022 r.
 Map 3.2. Non-profit organizations by subregions in 2022

Zróżnicowanie liczby organizacji non-profit oraz ich dostępności jest bardziej widoczne na poziomie podregionów. Najwięcej organizacji non-profit na 10 tys. ludności, podobnie jak w 2018 r., odnotowano w podregionie miasta Warszawa (50,1), co wskazuje na szczególną koncentrację aktywności sektora non-profit w stolicy. Wysokie wartości wskaźnika zaobserwowano także w podregionach miasta Poznań (46,4), sandomiersko-jędrzejowskim (42,4) oraz miasta Kraków (41,9). Z kolei najniższe wartości wskaźnika zarejestrowano w podregionach warszawskim wschodnim (18,3) i tyskim (18,8).

Lokalizacja organizacji non-profit jest silnie związana z większymi ośrodkami miejskimi. Przykładem jest województwo mazowieckie, gdzie 51,2% wszystkich organizacji non-profit miało siedzibę w Warszawie. Podobną koncentrację zaobserwowano w Krakowie, gdzie zlokalizowanych było 30,9% małopolskich organizacji oraz we Wrocławiu, który był siedzibą 28,7% organizacji w województwie dolnośląskim. W innych stolicach wojewódzkich, takich jak Łódź, Szczecin, Gdańsk czy Poznań, analogiczne wartości wynosiły 27,5%, 26,4%, 26,2% i 22,1%.

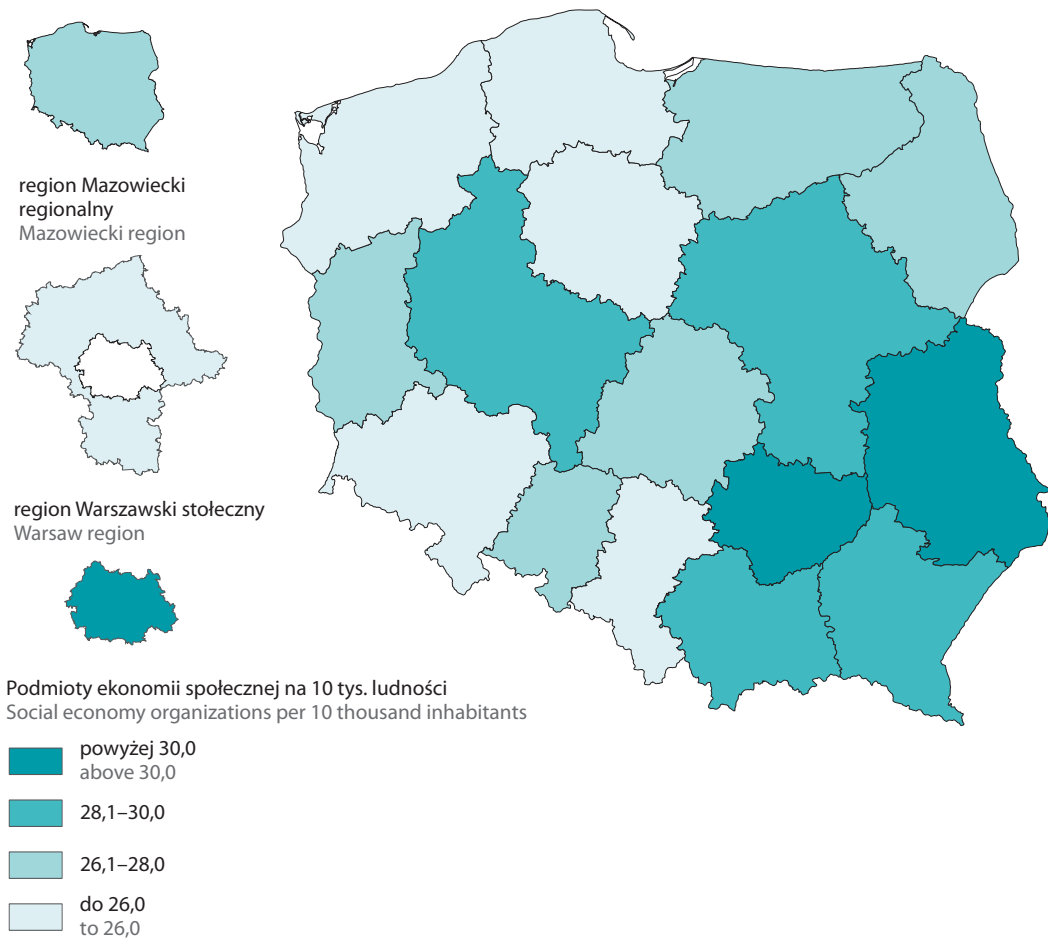
Wykres 3.2. Struktura organizacji non-profit według województw w 2022 r.
Chart 3.2. Structure of non-profit organizations by voivodships in 2022

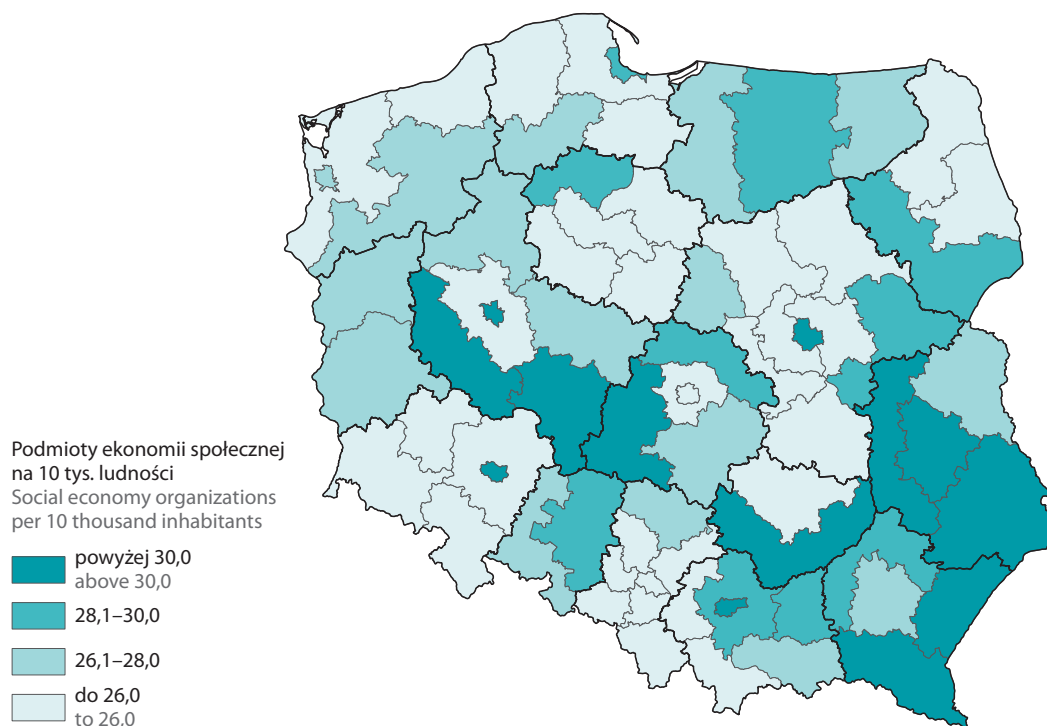
W strukturze organizacji non-profit dominowały stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (59,7%), z najwyższym udziałem w województwie lubuskim (70,9%) i najniższym w województwie mazowieckim (48,8%). Fundacje oraz koła gospodyń wiejskich stanowiły odpowiednio 16,7% i 9,7% wszystkich organizacji non-profit w kraju. Najwyższy odsetek fundacji odnotowano w województwie mazowieckim (29,8%), przy czym wśród organizacji warszawskich ich udział wyniósł 47,4%. Największy odsetek kół gospodyń wiejskich zaobserwowano w województwie lubelskim (18,9%), a niewiele niższy w województwie świętokrzyskim (18,6%). Najmniejszy udział tych organizacji odnotowano w województwie śląskim, gdzie wyniósł 3,4%.

Związki zawodowe stanowiły 10,1% sektora, z najwyższym udziałem w województwie śląskim (16,5%) i najniższym w województwie małopolskim (7,7%). Pozostałe grupy organizacji non-profit, w tym społeczne podmioty wyznaniowe oraz organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, stanowiły 3,8% wszystkich podmiotów działających w Polsce. Największy ich udział odnotowano w województwie mazowieckim (4,9%).

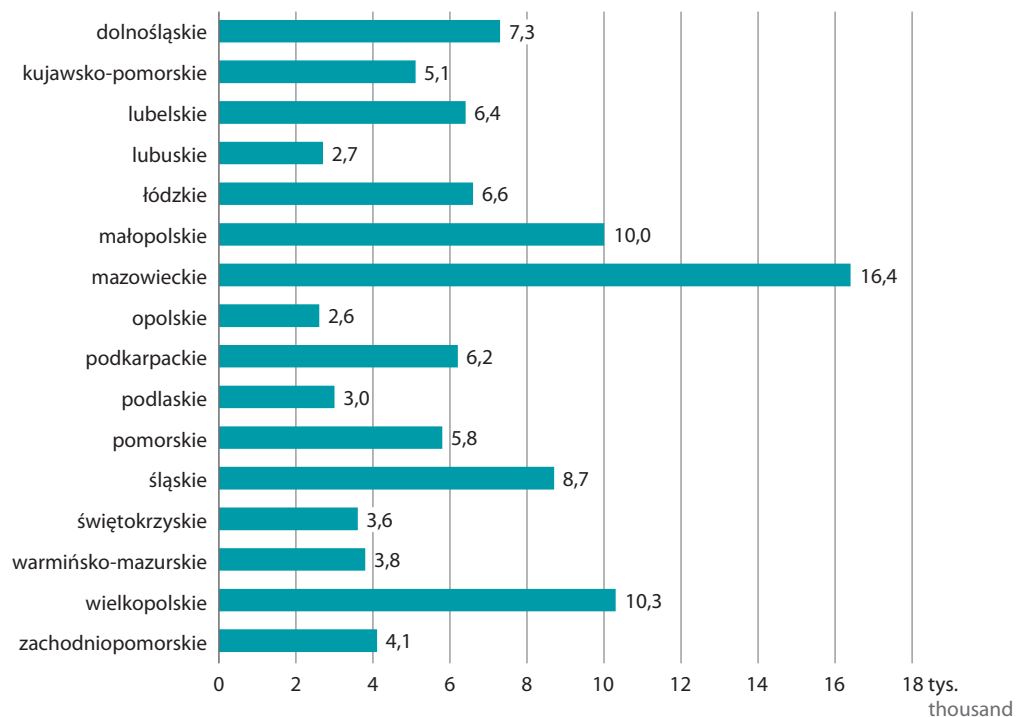
Mapa 3.3. Podmioty ekonomii społecznej według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.3. Social economy organizations by voivodships and regions in 2022

Mapa 3.4. Podmioty ekonomii społecznej według podregionów w 2022 r.
Map 3.4. Social economy organizations by subregions in 2022

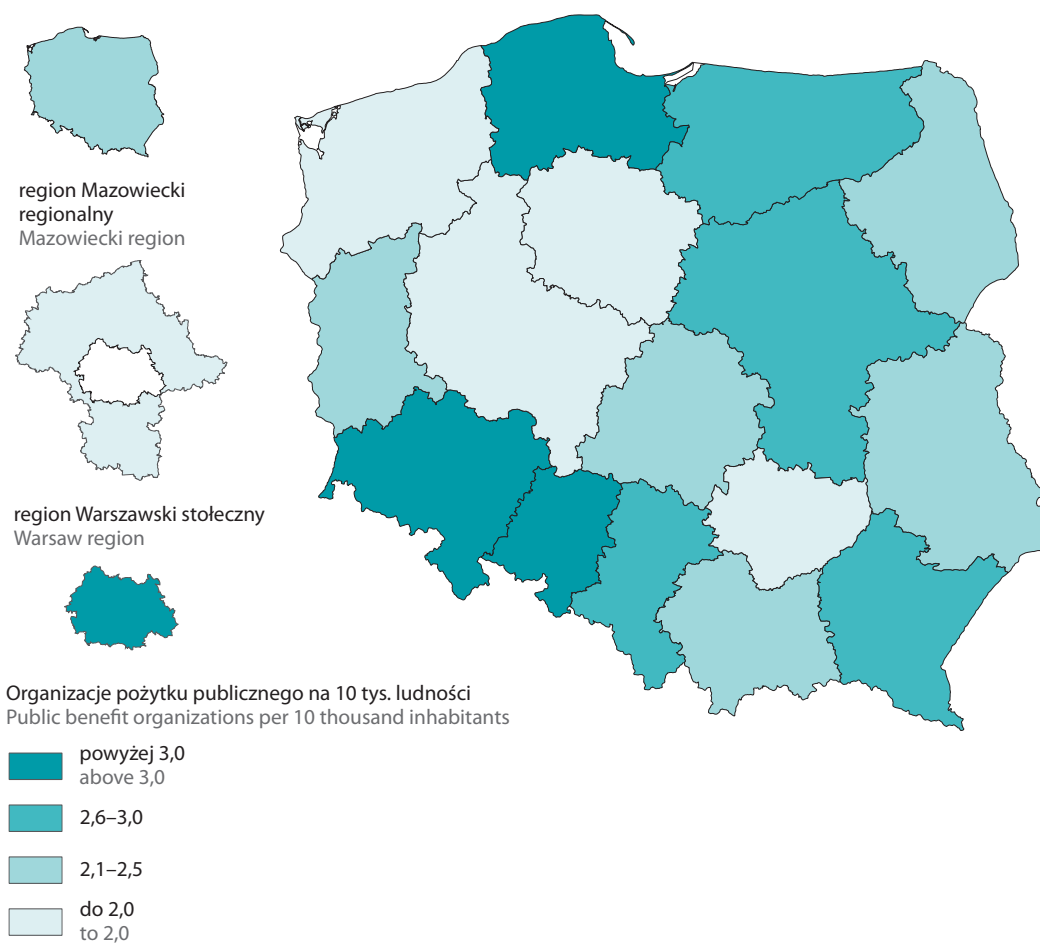

Wykres 3.3. Podmioty ekonomii społecznej według województw w 2022 r.
Chart 3.3. Social economy organizations by voivodships in 2022

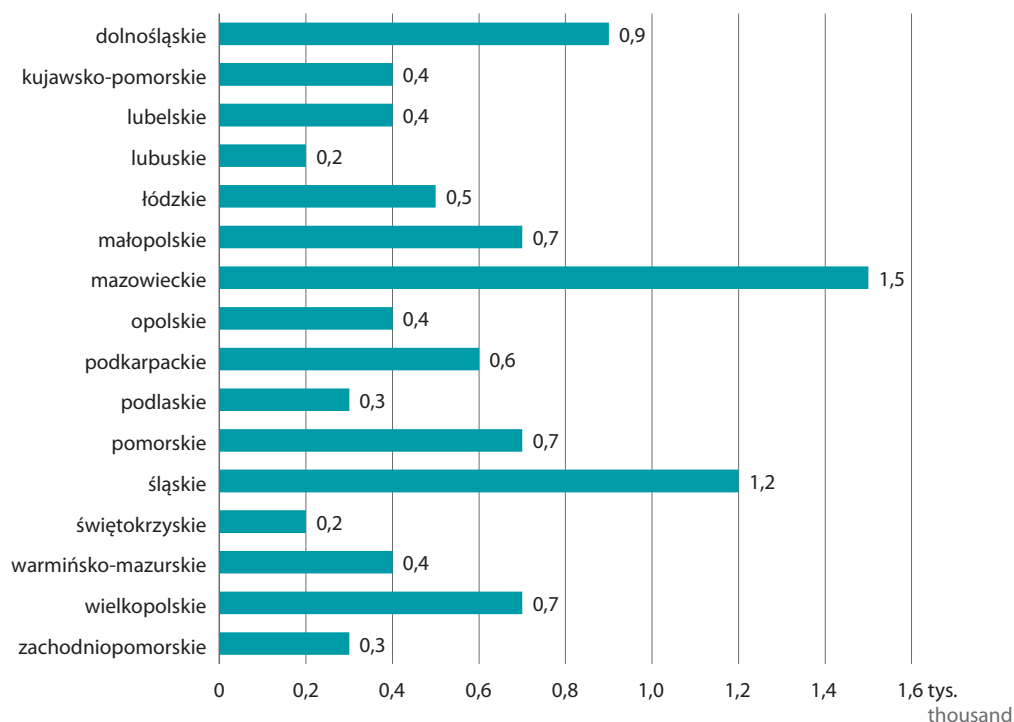

W 2022 r. działało w Polsce 102,6 tys. podmiotów ekonomii społecznej, najwięcej w województwie mazowieckim (16,4 tys.), a najmniej w województwie opolskim (2,6 tys.). W skali całego kraju wskaźnik dostępności podmiotów ekonomii społecznej wyniósł 27,2 na 10 tys. ludności, przy czym najwyższą wartość odnotowano w województwie lubelskim (31,7), a najniższą w województwie śląskim (20,0).

Mapa 3.5. Organizacje pożytku publicznego według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.5. Public benefit organizations by voivodships and regions in 2022

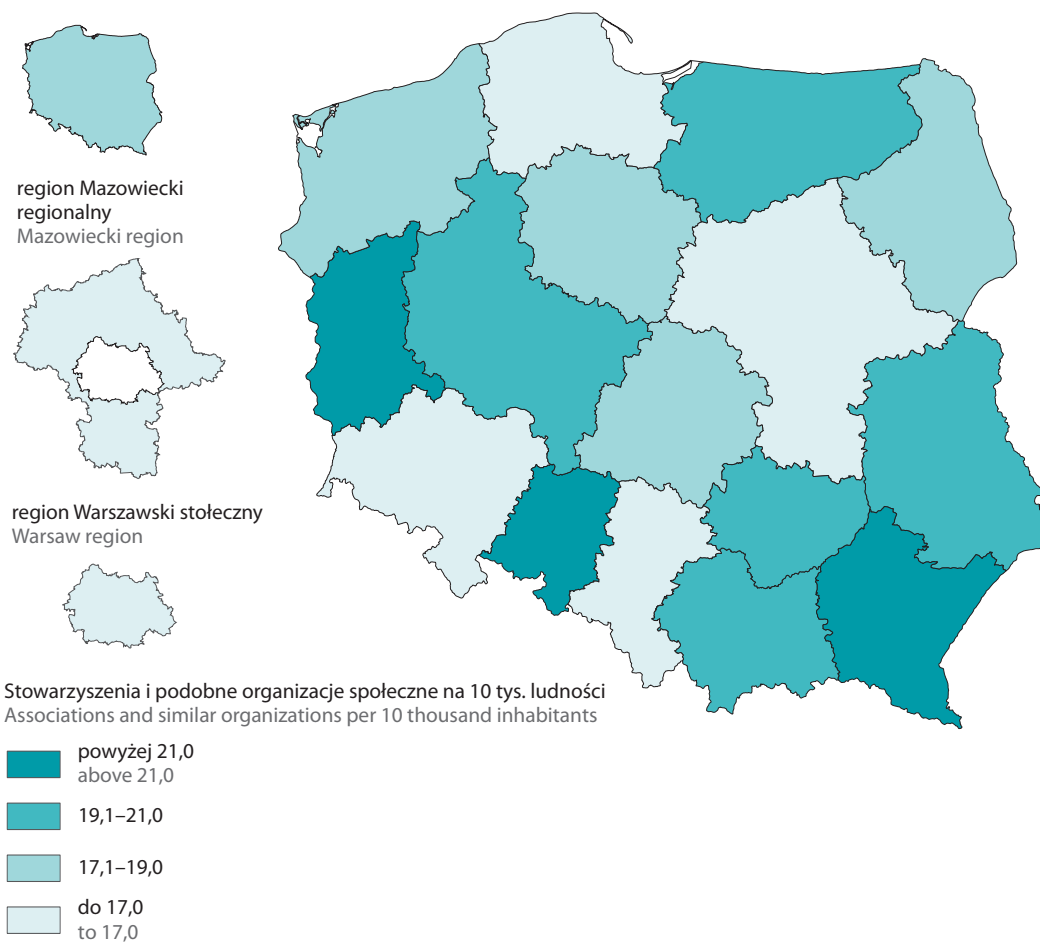
Wykres 3.4. Organizacje pożytku publicznego według województw w 2022 r.
Chart 3.4. Public benefit organizations by voivodships in 2022

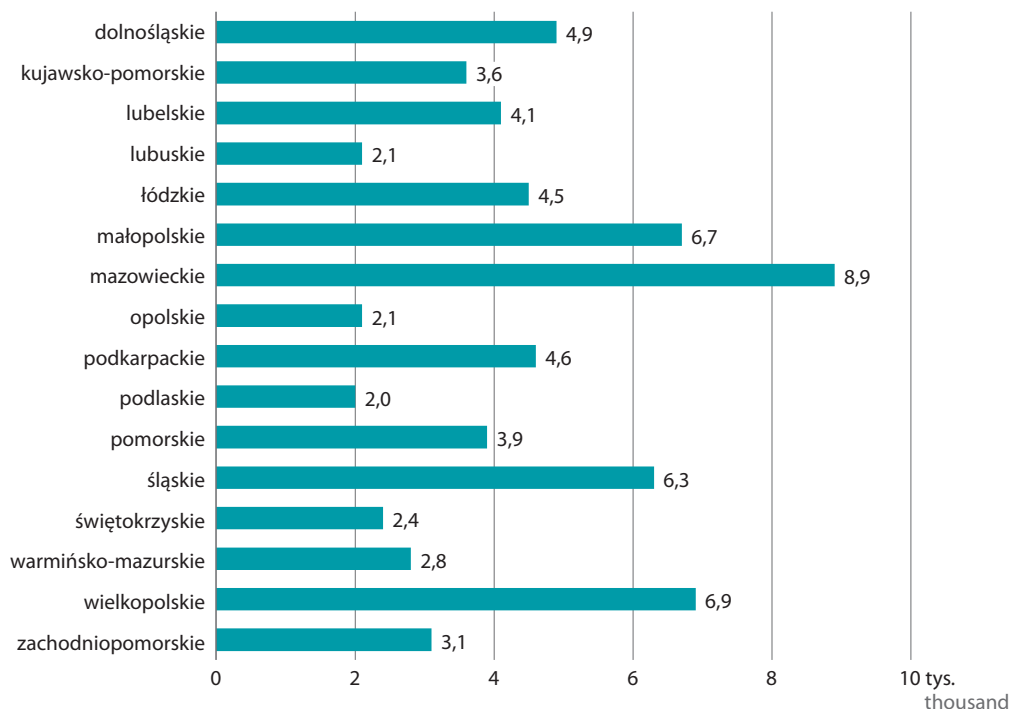
W 2022 r. wskaźnik dostępności organizacji pożytku publicznego w Polsce wyniósł 2,5 na 10 tys. ludności, co stanowi wzrost o 0,1 w porównaniu z 2018 r. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie opolskim (3,8), a najniższą w województwie świętokrzyskim (1,6). W województwie lubuskim zaobserwowano znaczący spadek wskaźnika z 3,5 w 2018 r. do 2,4 w 2022 r.

Łączna liczba organizacji pożytku publicznego w Polsce wyniosła 9,5 tys., co oznacza niewielki wzrost w porównaniu z 2018 r. (o 0,2 tys.). Najwięcej organizacji pożytku publicznego działało w województwie mazowieckim (1,5 tys.), a najmniej w województwach lubuskim i świętokrzyskim (po 0,2 tys.). W województwie lubelskim odnotowano najwyższy spadek liczby organizacji pożytku publicznego, wynoszący 34,0%, podczas gdy województwo mazowieckie zarejestrowało wzrost ich liczby o 25,0%.

Mapa 3.6. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.6. Associations and similar organizations by voivodships and regions in 2022

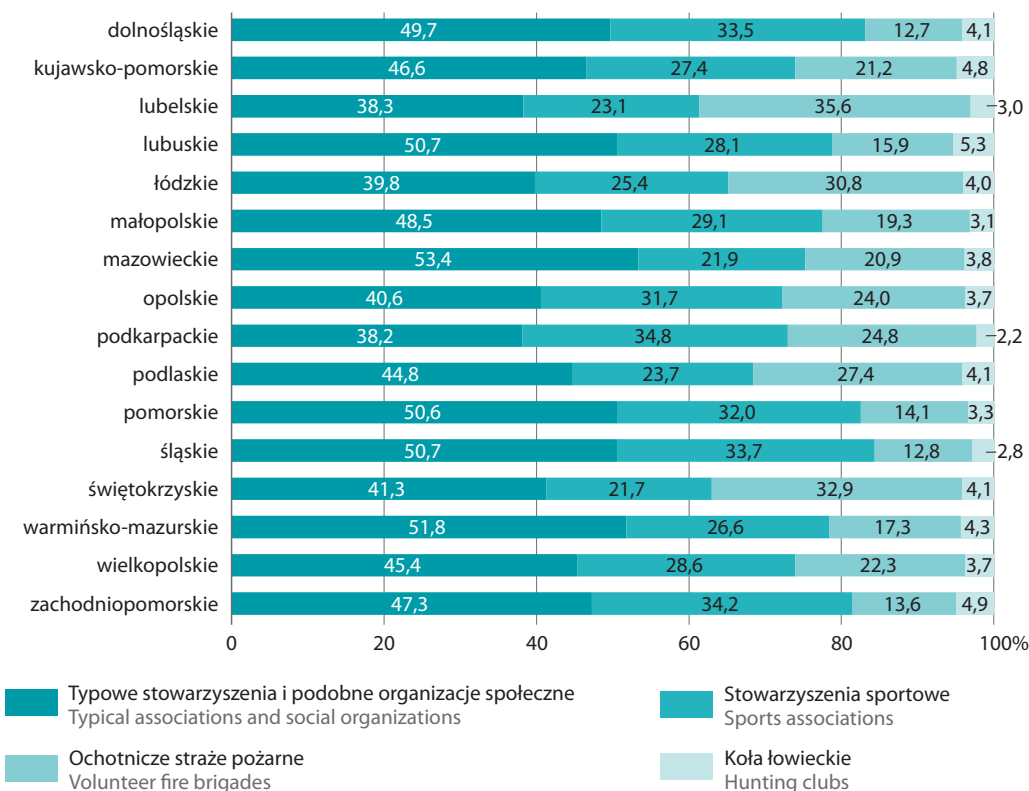
Wykres 3.5. Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne według województw w 2022 r.
Chart 3.5. Associations and similar organizations by voivodships in 2022

W 2022 r. wskaźnik dostępności stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w Polsce wyniósł 18,2 na 10 tys. ludności, co oznacza, że średnio na każde 10 tys. mieszkańców przypadało 18 stowarzyszeń. Najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie opolskim (22,2), podczas gdy najniższy wystąpił w województwie śląskim, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypadały 14,4 stowarzyszenia.

Łącznie w Polsce działało 68,9 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, co oznacza niewielki spadek w porównaniu z 2018 r. (69,1 tys.). Najwięcej stowarzyszeń odnotowano w województwie mazowieckim (8,9 tys.), a najmniej w województwie podlaskim (2,0 tys.). W porównaniu z 2018 r., największe zmiany odnotowano w województwie dolnośląskim, gdzie liczba stowarzyszeń zmniejszyła się o 0,5 tys. (z 5,4 tys. do 4,9 tys.), natomiast w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano ich spadek o 0,2 tys. (z 3,0 tys. do 2,8 tys.). Mimo tych zmian, w większości województw liczba stowarzyszeń pozostała stabilna.

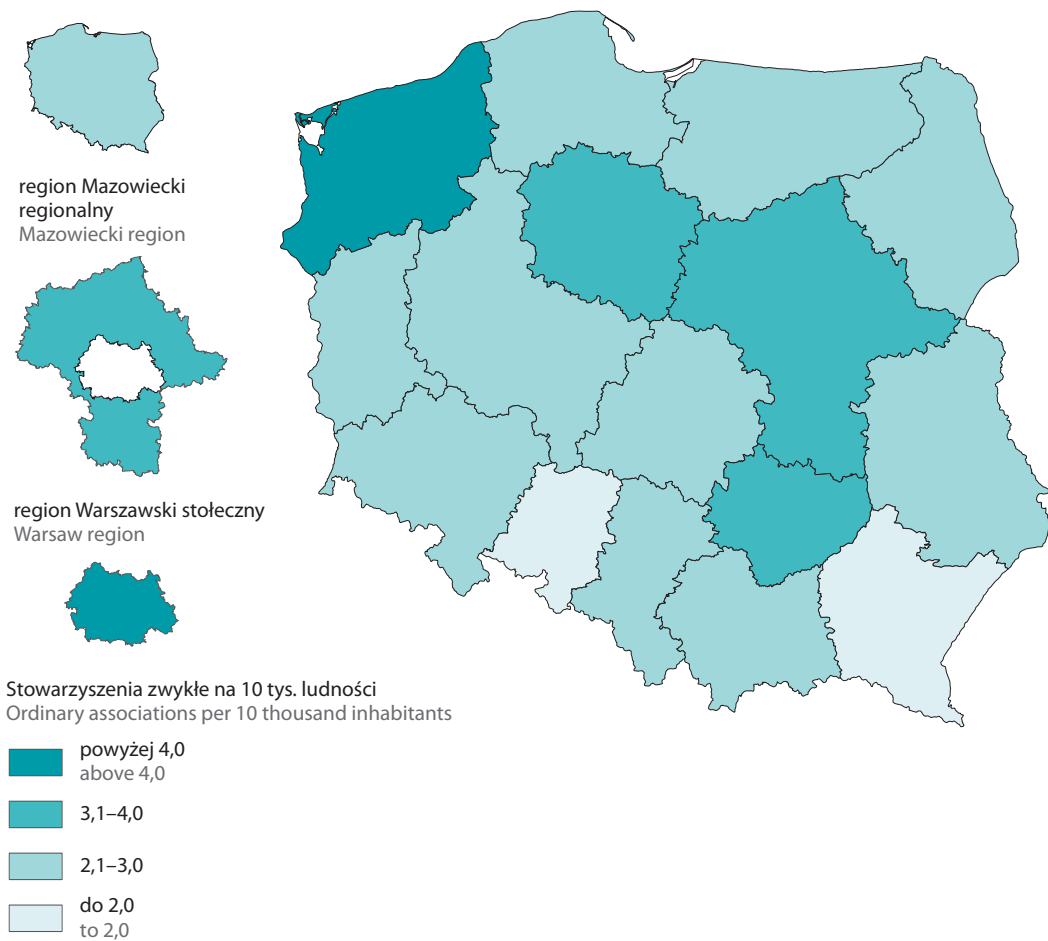
Wykres 3.6. Struktura stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych według województw w 2022 r.
Chart 3.6. Structure of associations and similar organizations by voivodships in 2022

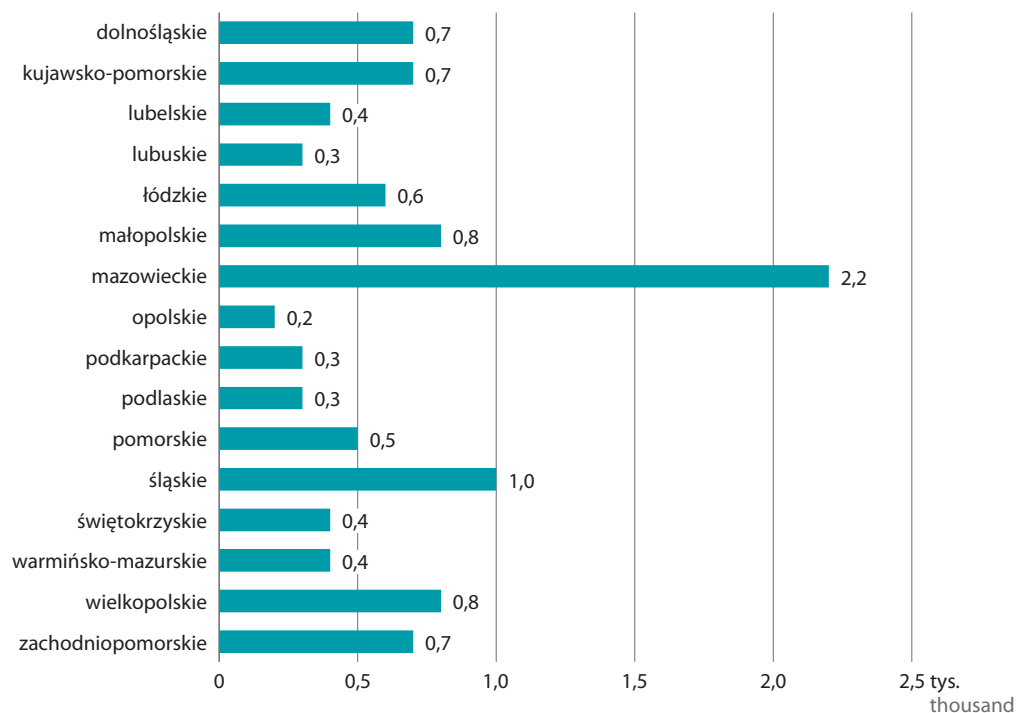
W strukturze stowarzyszeń dominowały typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, które stanowiły 46,7% wszystkich podmiotów. Stowarzyszenia sportowe miały 28,5% udziału, ochotnicze straże pożarne – 21,1%, a koła łowieckie – 3,7%. Na poziomie regionalnym, najwyższy odsetek stowarzyszeń sportowych zaobserwowano w województwach podkarpackim (34,8%) i zachodniopomorskim (34,2%). Ochotnicze straże pożarne miały najwyższy udział w województwie lubelskim, gdzie stanowiły 35,6% stowarzyszeń. Z kolei największy udział kół łowieckich zaobserwowano w województwie lubuskim (5,3%). Typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne dominowały we wszystkich województwach, przy czym w województwie mazowieckim ich udział wyniósł aż 53,4%.

W porównaniu z 2018 r. struktura stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych zasadniczo nie uległa zmianie. Niewielkie zmiany w strukturze tych podmiotów zanotowano w niektórych województwach. W województwie świętokrzyskim udział typowych stowarzyszeń zmniejszył się o 6,3 p. proc., przy jednoczesnym wzroście udziału stowarzyszeń sportowych o 4,0 p. proc. Podobne różnice zauważono w województwie pomorskim, gdzie udział typowych stowarzyszeń spadł o 5,4 p. proc., podczas gdy stowarzyszenia sportowe zyskały na znaczeniu, zwiększając swój udział o 4,3 p. proc.

Mapa 3.7. Stowarzyszenia zwykłe według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.7. Ordinary associations by voivodships and regions in 2022

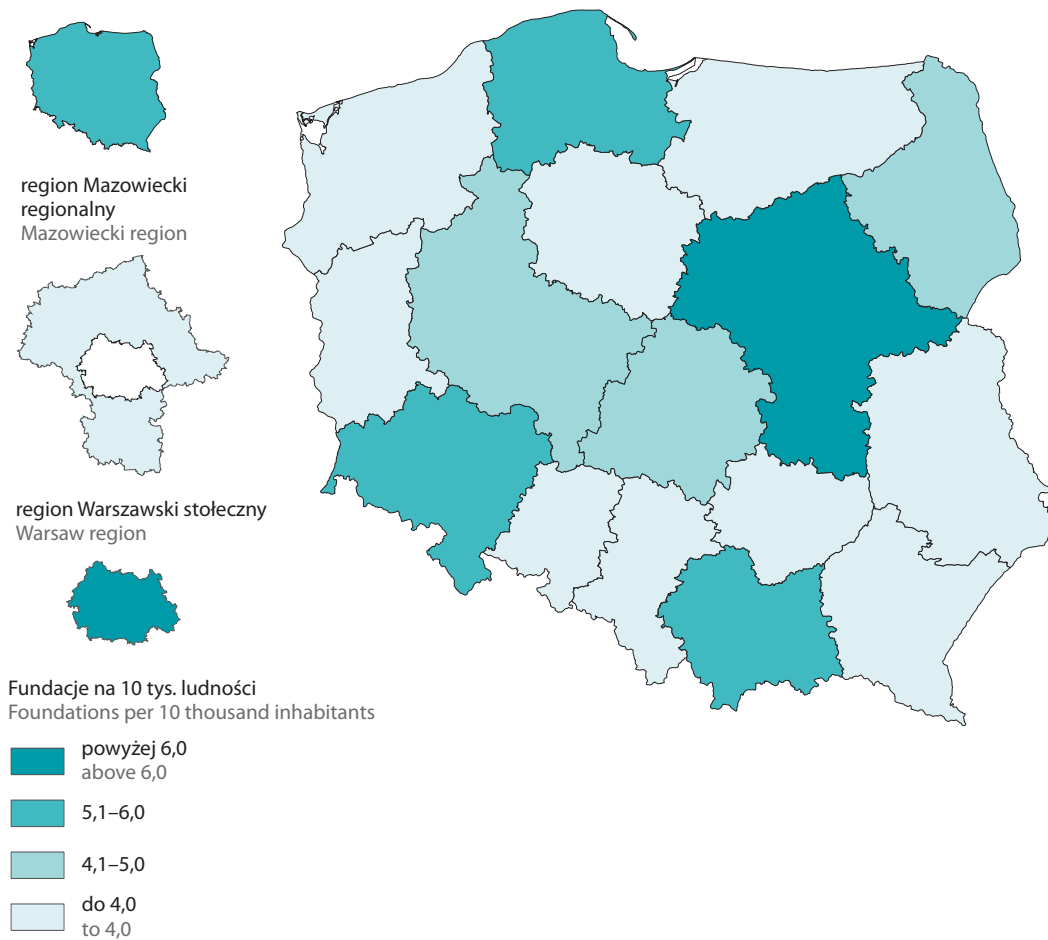

Wykres 3.7. Stowarzyszenia zwykłe według województw w 2022 r.
 Chart 3.7. Ordinary associations by voivodships in 2022

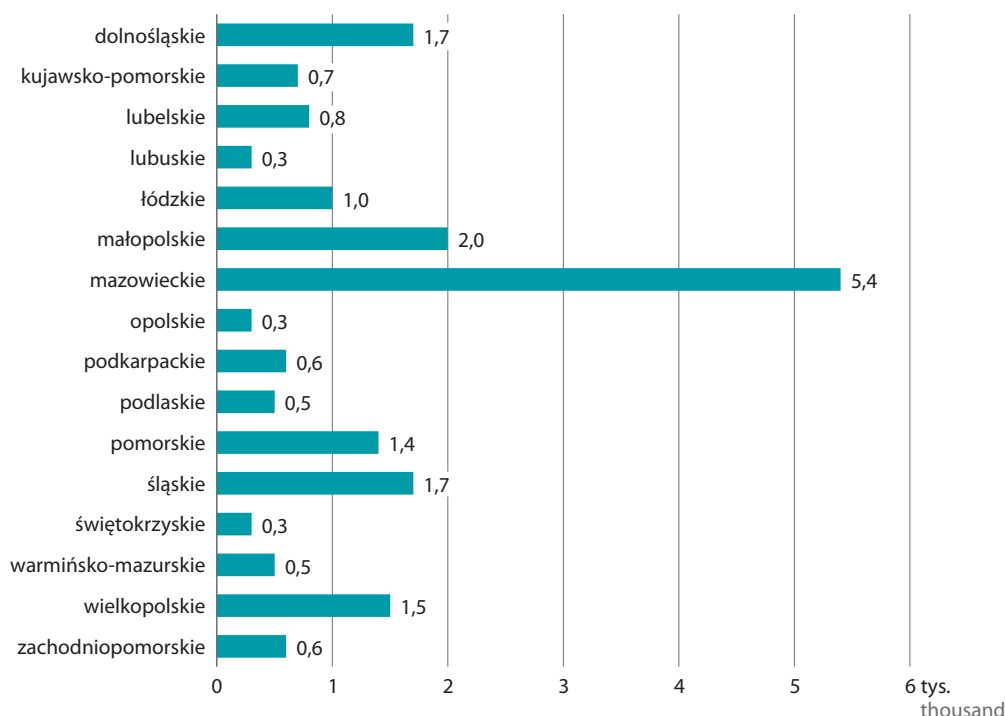

W 2022 r. w Polsce funkcjonowało 10,4 tys. stowarzyszeń zwykłych, co odpowiada wskaźnikowi dostępności wynoszącemu 2,7 na 10 tys. ludności. Od 2018 r. ich liczba wzrosła o 4,5 tys. Największą liczbą stowarzyszeń zwykłych charakteryzowało się województwo mazowieckie (2,2 tys.), a najmniejszą województwo opolskie (0,2 tys.). We wszystkich regionach odnotowano wzrost liczby stowarzyszeń zwykłych, przy czym najbardziej dynamiczny przyrost zaobserwowano w województwie mazowieckim, gdzie ich liczba zwiększyła się o 1,1 tys. Najwyższy wskaźnik dostępności stowarzyszeń zwykłych wystąpił w województwie zachodniopomorskim (4,1), zaś najniższy w województwie podkarpackim (1,5).

Mapa 3.8. Fundacje według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.8. Foundations by voivodships and regions in 2022

Wykres 3.8. Fundacje według województw w 2022 r.
Chart 3.8. Foundations by voivodships in 2022

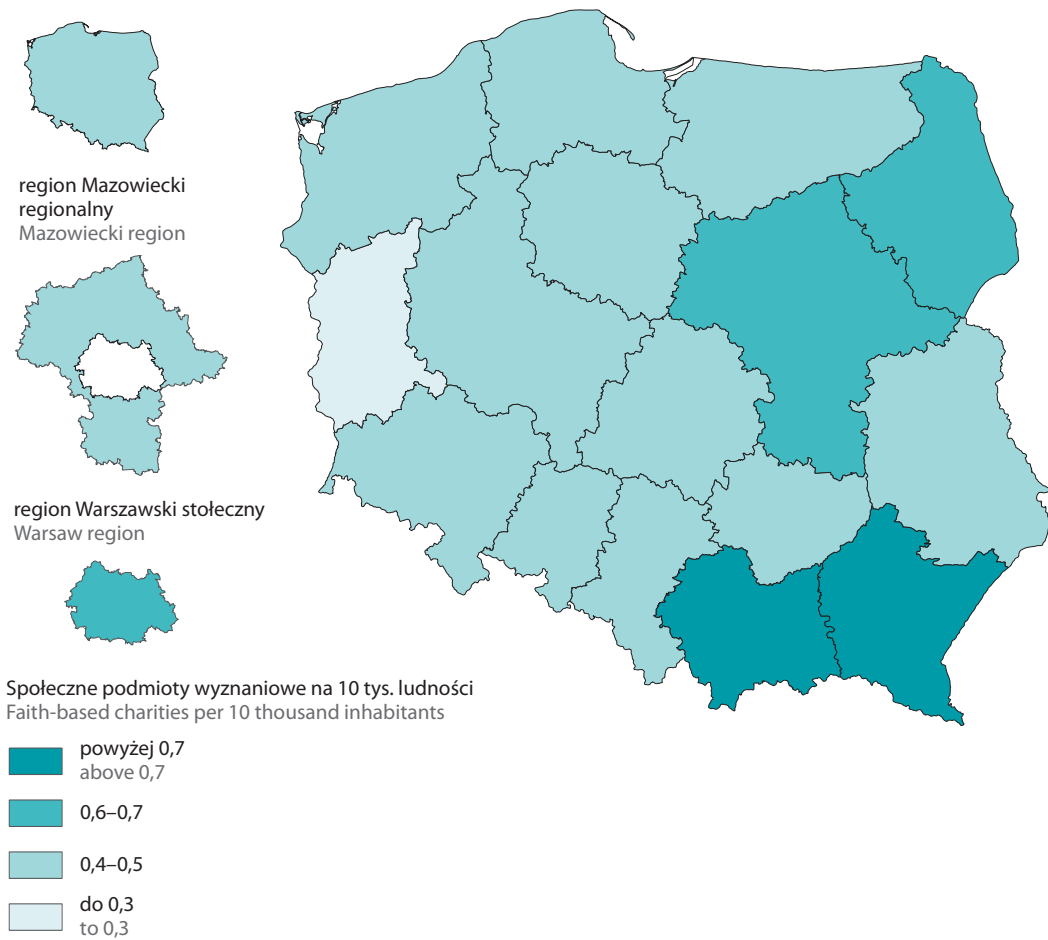

W 2022 r. w Polsce działało 19,3 tys. fundacji, co oznacza wzrost o 32,5% w stosunku do 2018 r. Najwięcej fundacji zarejestrowano w województwie mazowieckim (5,4 tys.), co czyniło ten region głównym ośrodkiem działalności fundacyjnej w kraju. Natomiast najmniejszą liczbę fundacji odnotowano w województwach lubuskim, opolskim oraz świętokrzyskim (po 0,3 tys.).

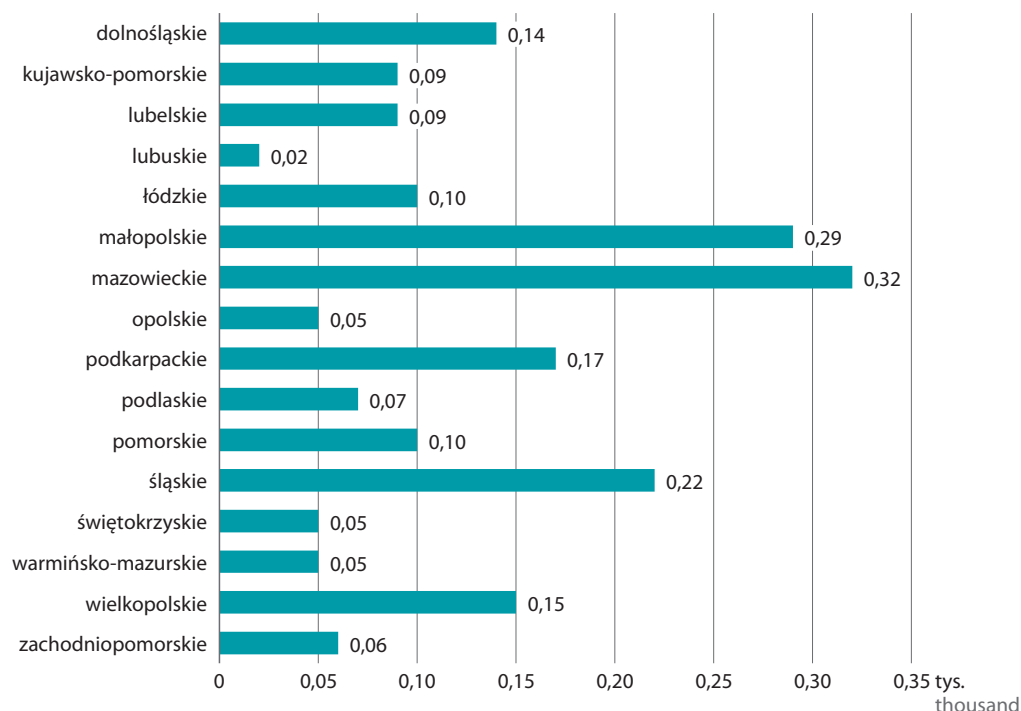
Najbardziej dynamiczny wzrost liczby fundacji między 2018 r. a 2022 r. wystąpił w województwach opolskim (57,7%) oraz podkarpackim (56,8%), co wskazuje na intensywny rozwój tych organizacji w regionach o stosunkowo niższej bazie wyjściowej. Z kolei najniższy wzrost liczby fundacji zaobserwowano w województwie zachodniopomorskim, gdzie ich liczba wzrosła o 15,8%.

W 2022 r. wskaźnik dostępności fundacji w Polsce wyniósł 5,1 na 10 tys. ludności, co oznacza, że na każde 10 tys. osób przypadało średnio pięć fundacji. Najwyższy wskaźnik dostępności odnotowano w województwie mazowieckim (9,9), natomiast najniższy w województwie świętokrzyskim (2,7 fundacji na 10 tys. mieszkańców).

Mapa 3.9. Społeczne podmioty wyznaniowe według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.9. Faith-based charities by voivodships and regions in 2022

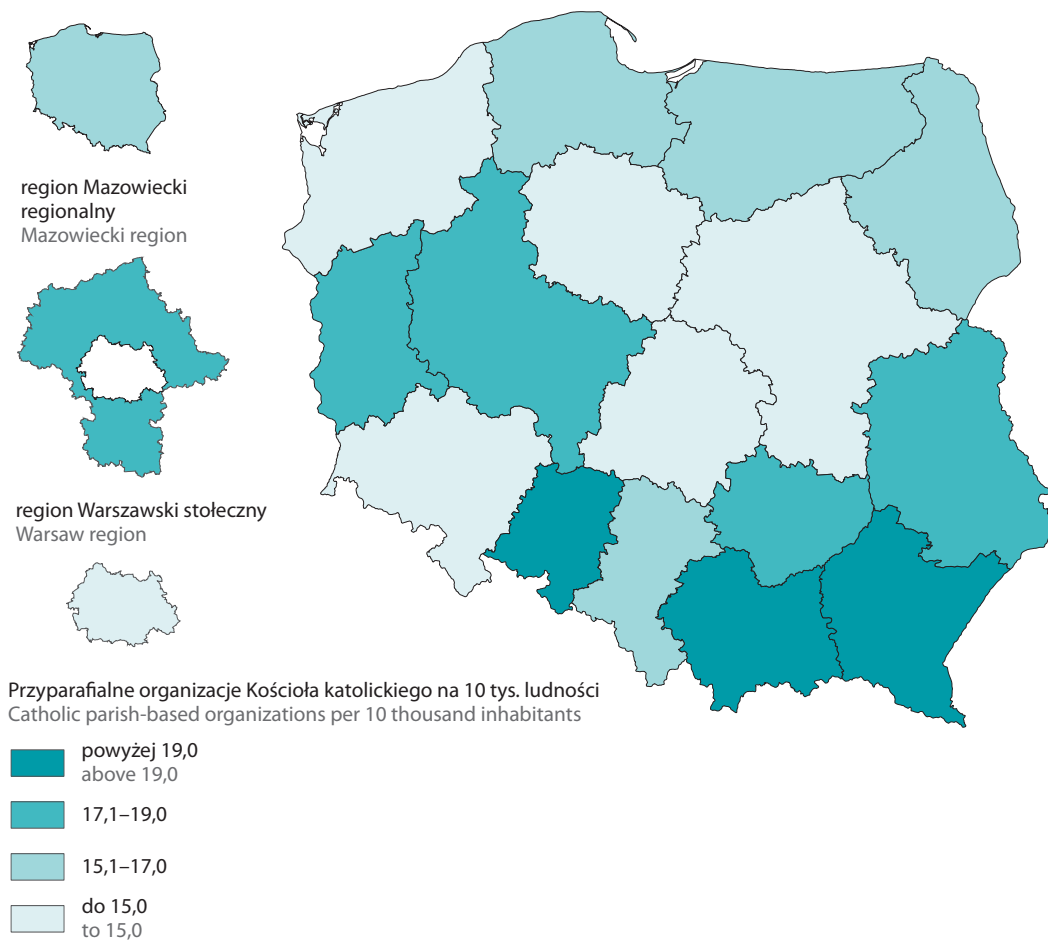
Wykres 3.9. Społeczne podmioty wyznaniowe według województw w 2022 r.
 Chart 3.9. Faith-based charities by voivodships in 2022

W 2022 r. wskaźnik dostępności społecznych podmiotów wyznaniowych w Polsce wyniósł 0,5 na 10 tys. ludności. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w województwach małopolskim i podkarpackim (po 0,8), natomiast najniższą w województwie lubuskim (0,3).

Łącznie w Polsce działało 2,0 tys. społecznych podmiotów wyznaniowych, co stanowiło wzrost o 8,6% w porównaniu z 2018 r. Największą liczbę tych podmiotów odnotowano w województwach mazowieckim i małopolskim (po 0,3 tys.), natomiast najmniejszą w województwach lubuskim, opolskim i warmińsko-mazurskim (poniżej 50). Wśród regionów, w których liczba podmiotów przekroczyła 50, wyróżniało się województwo wielkopolskie, gdzie liczba organizacji wzrosła o 21,4% w stosunku do 2018 r.

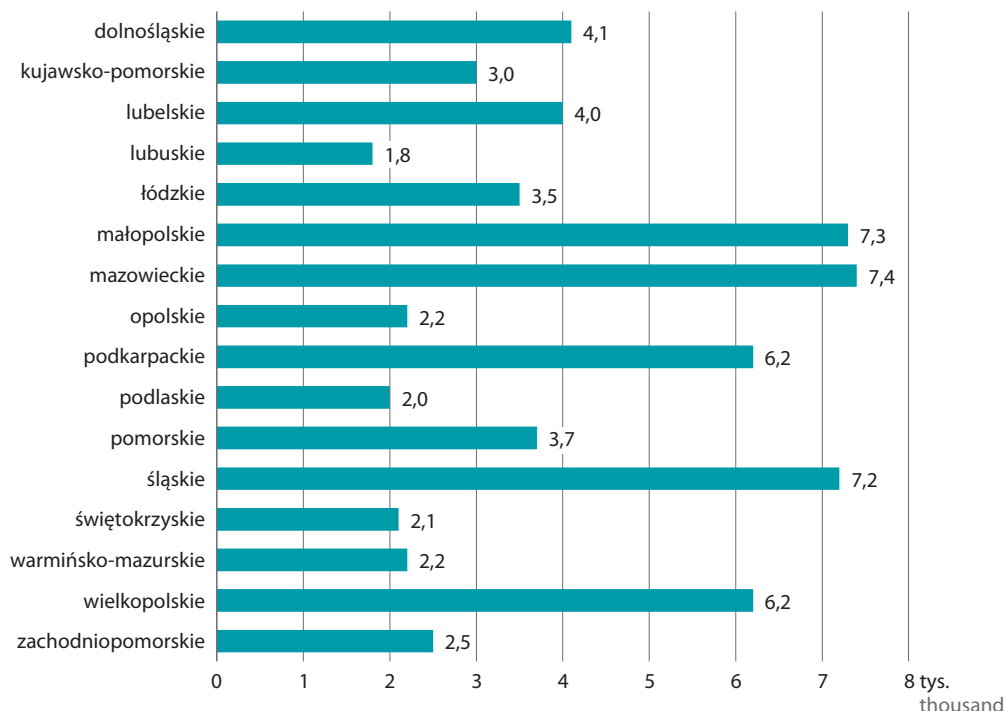
Mapa 3.10. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według województw i regionów w 2018 r.^a
Map 3.10. Catholic parish-based organizations by voivodships and regions in 2018^a

^a Rejestr przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego aktualizowany jest co 5 lat za pomocą badania pełnego (spisowego). Ostatnie takie badanie zostało zrealizowane w 2019 r. z danymi za 2018 r.

^a The register of Catholic parish-based organizations updated every 5 years with a full (census) survey. The last such survey was carried out in 2019 with data for 2018.

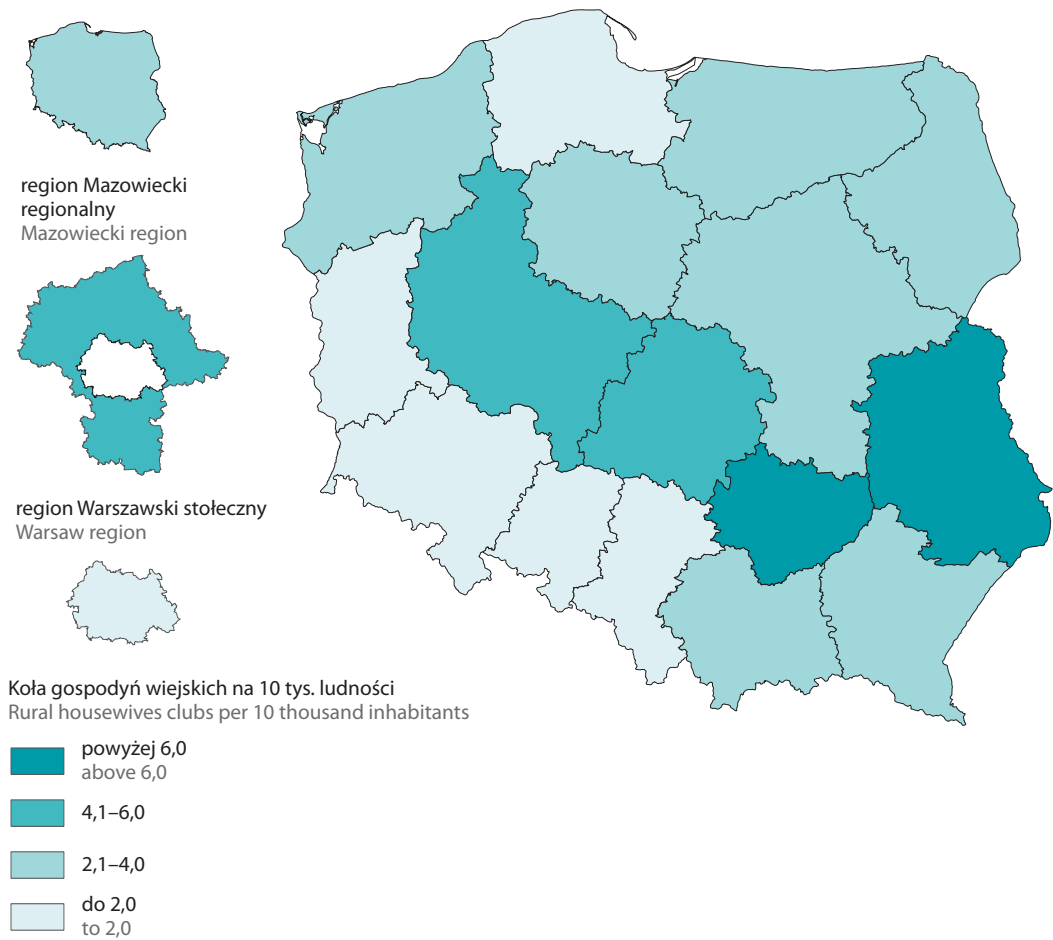
Wykres 3.10. Przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego według województw w 2018 r.
 Chart 3.10. Catholic parish-based organizations by voivodships in 2018

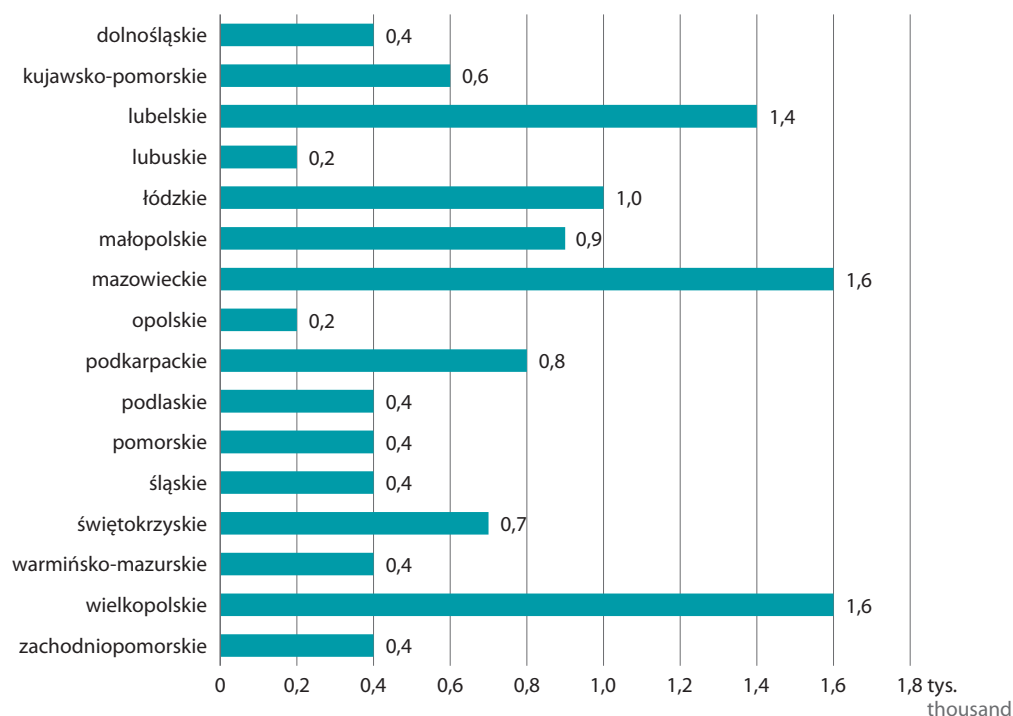
W 2018 r. w Polsce funkcjonowało 65,5 tys. przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego. Najwięcej z nich działało w województwach mazowieckim (7,4 tys.), małopolskim (7,3 tys.) i śląskim (7,2 tys.). Z kolei województwo lubuskie charakteryzowało się najniższą ich liczbą, wynoszącą 1,8 tys. W porównaniu z 2013 r., liczba przyparafialnych organizacji wzrosła o 6,6%, przy czym największy wzrost miał miejsce w województwie małopolskim, gdzie liczba tych organizacji zwiększyła się z 6,6 tys. do 7,3 tys. Jedynym regionem, w którym zaobserwowano spadek liczby przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, było województwo dolnośląskie, gdzie ich liczba zmniejszyła się z 4,3 tys. do 4,1 tys.

W Polsce wskaźnik dostępności przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego wyniósł 17,0 na 10 tys. ludności. Najwyższą aktywność tych organizacji zarejestrowano w województwie podkarpackim, gdzie wskaźnik osiągnął wartość 29,2, natomiast najniższą liczbę organizacji na 10 tys. ludności zanotowano w województwie mazowieckim – 13,7.

Mapa 3.11. Koła gospodyń wiejskich według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.11. Rural housewives clubs by voivodships and regions in 2022

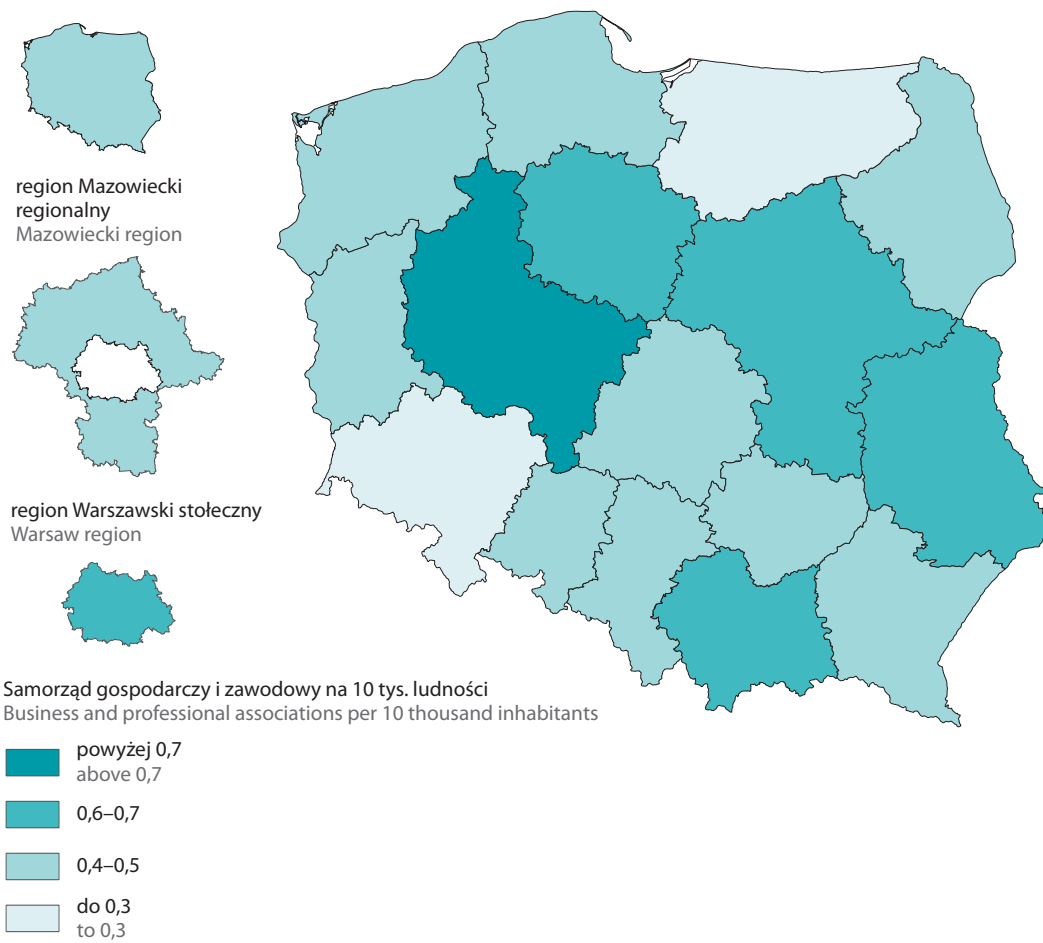
Wykres 3.11. Koła gospodyń wiejskich według województw w 2022 r.
 Chart 3.11. Rural housewives clubs by voivodships in 2022

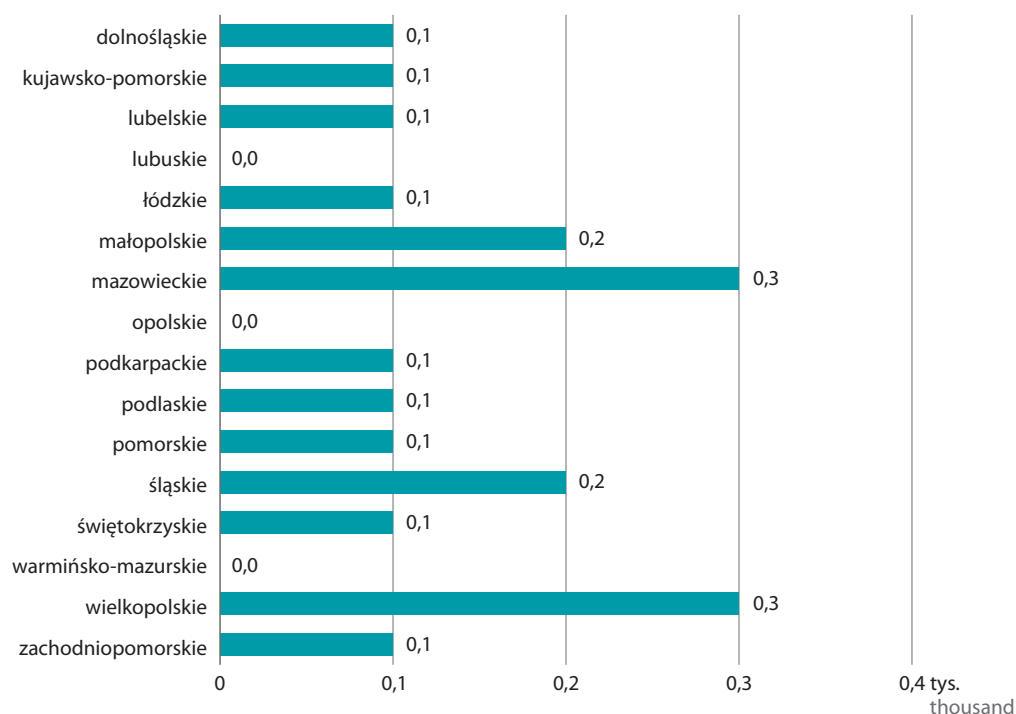
W 2022 r. w Polsce działało 11,3 tys. kół gospodyń wiejskich. Najwięcej z nich zarejestrowano w województwach mazowieckim i wielkopolskim (po 1,6 tys.), a najmniej w województwach lubuskim i opolskim (po 0,2 tys.). W porównaniu z 2020 r. liczba kół gospodyń wiejskich wzrosła o 33,1%.

Wskaźnik dostępności kół gospodyń wiejskich wyniósł 3,0 na 10 tys. ludności Polski. Najwyższą aktywność odnotowano w województwie lubelskim, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 6,7, a tuż za nim znalazło się województwo świętokrzyskie z wynikiem 6,3. Najmniejszą dostępność, równą 0,8 zanotowano w województwie śląskim. Wartości wskaźnika w pozostałych województwach wahały się od 1,5 do 4,5, co odzwierciedla zróżnicowany poziom aktywności kół w poszczególnych regionach.

Mapa 3.12. Samorząd gospodarczy i zawodowy według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.12. Business and professional associations by voivodships and regions in 2022

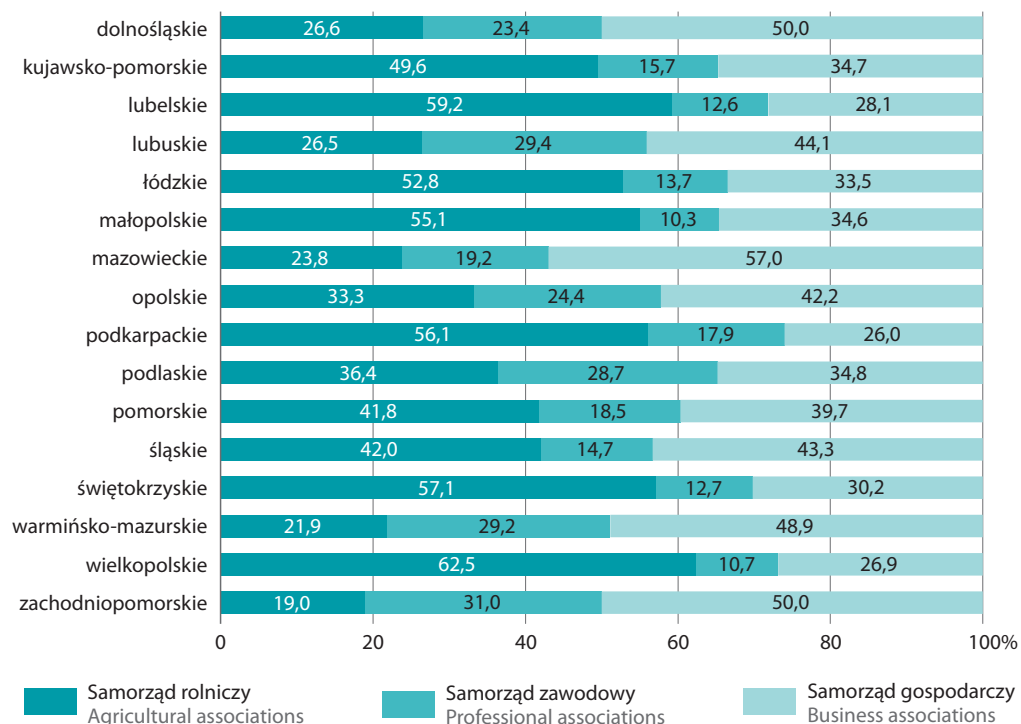

Wykres 3.12. Samorząd gospodarczy i zawodowy według województw w 2022 r.
 Chart 3.12. Business and professional associations by voivodships in 2022

Wskaźnik dostępności organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego w Polsce wyniósł 0,5 na 10 tys. ludności, co oznacza spadek o 0,2 w porównaniu z 2018 r. Liczba tych organizacji zmniejszyła się z 2,7 tys. w 2018 r. do 2,0 tys. w 2022 r. Najwięcej organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego zlokalizowanych było w województwach mazowieckim i wielkopolskim (po 0,3 tys.), najmniej zaś w województwach lubuskim, opolskim oraz warmińsko-mazurskim, gdzie ich liczba nie przekroczyła 50.

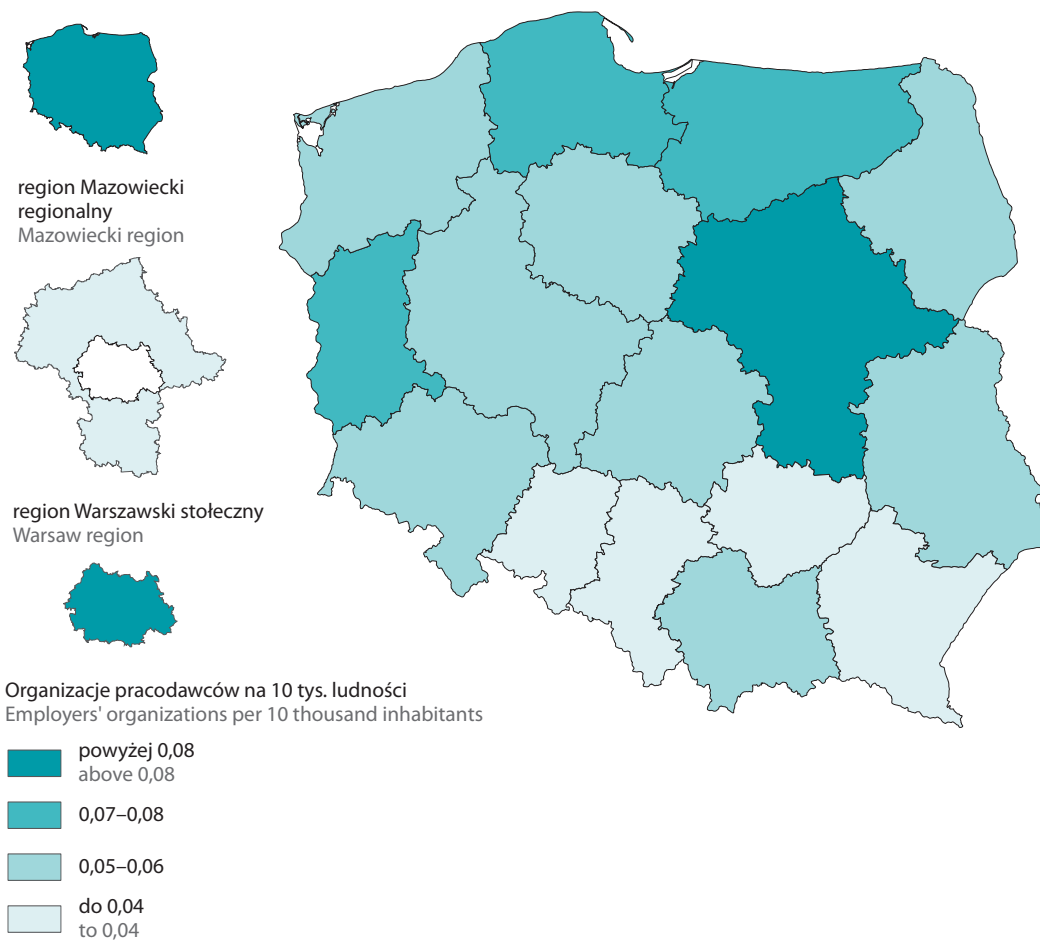
Wykres 3.13. Struktura samorządu gospodarczego i zawodowego według województw w 2022 r
Chart 3.13. Structure of business and professional associations by voivodships in 2022

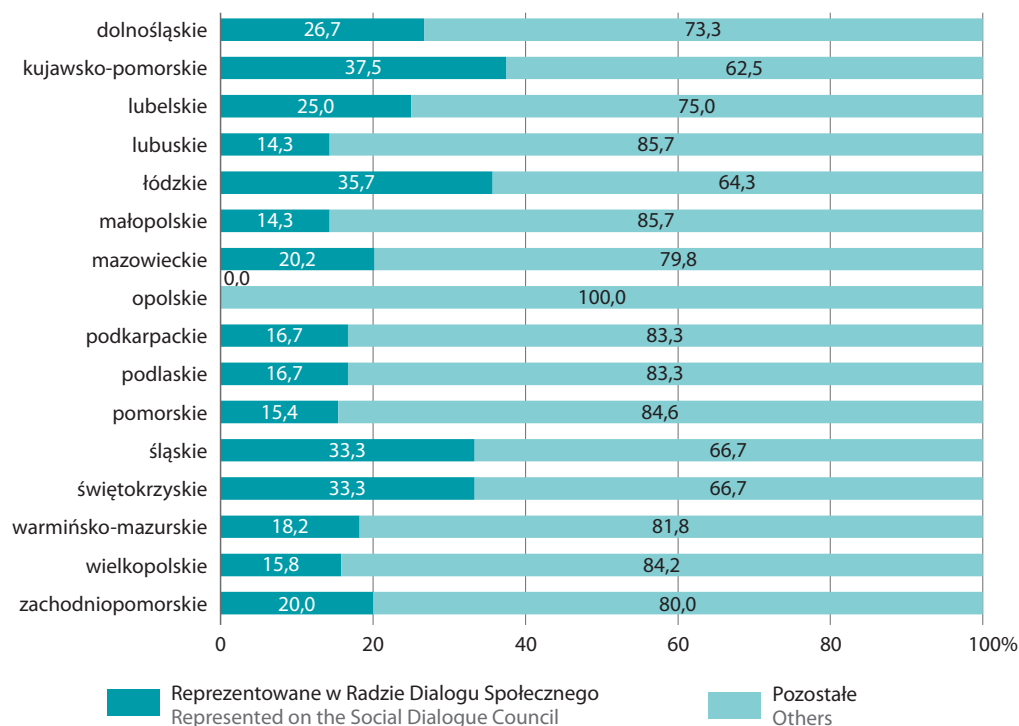
W 2022 r. największą część organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego w Polsce stanowiły organizacje samorządu rolniczego (44,2%). Udział samorządu gospodarczego wyniósł 39,1%, a samorządu zawodowego – 16,7%. Najwyższy odsetek organizacji samorządu rolniczego odnotowano w województwie wielkopolskim (62,5%), w którym 43,7% wszystkich organizacji samorządowych stanowiły kółka rolnicze. Województwo zachodniopomorskie wyróżniało się najwyższym udziałem organizacji samorządu zawodowego (31,0%), a w województwie mazowieckim 57,0% stanowiły organizacje samorządu gospodarczego.

W latach 2018–2022 struktura organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego uległa istotnym zmianom w trzech województwach. W województwie pomorskim udział organizacji samorządu rolniczego zmniejszył się o 38,9 p. proc., przy jednoczesnym wzroście udziału organizacji samorządu gospodarczego o 26,8 p. proc. Podobne zmiany, choć w mniejszej skali, zanotowano w województwach wielkopolskim i warmińsko-mazurskim.

Mapa 3.13. Organizacje pracodawców według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.13. Employers' organizations by voivodships and regions in 2022

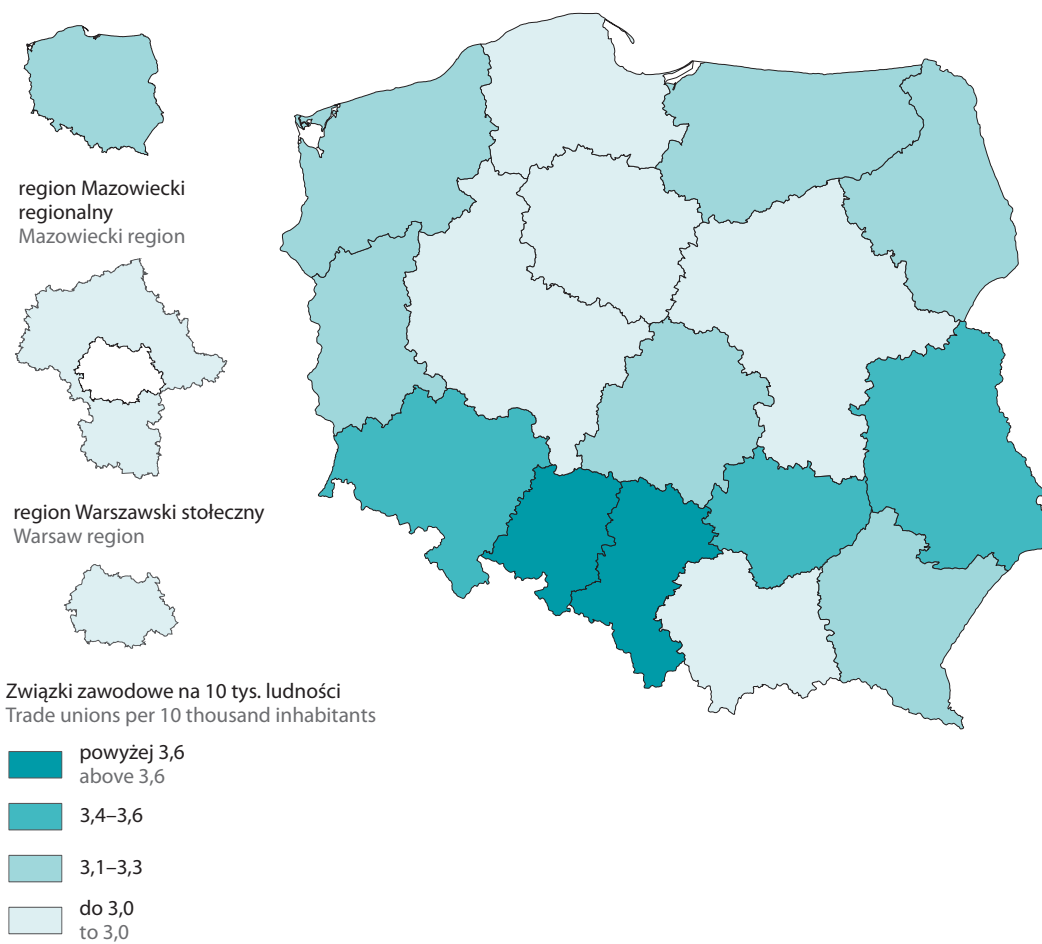
Wykres 3.14. Organizacje pracodawców według województw w 2022 r.
 Chart 3.14. Employers' organizations by voivodships in 2022

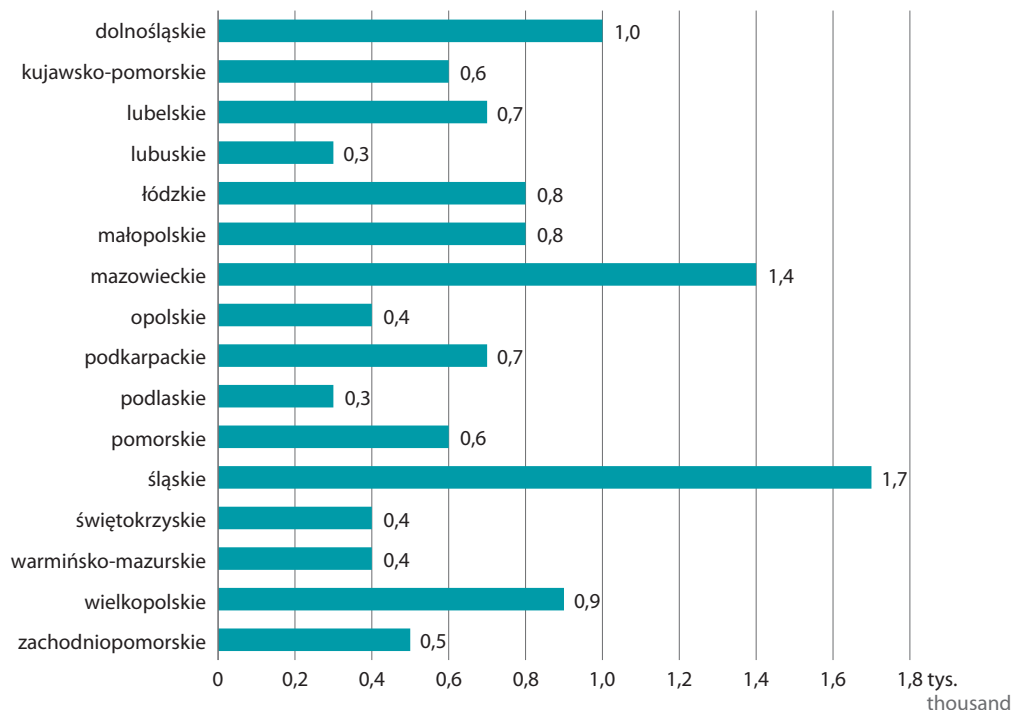
W 2022 r. w Polsce działało 0,4 tys. organizacji pracodawców, co stanowiło wzrost o 11,4% w porównaniu z 2018 r. Większość z nich (53,4%) miała swoje siedziby w województwie mazowieckim, gdzie liczba organizacji wzrosła z 157 w 2018 r. do 189 w 2022 r. Wskaźnik dostępności organizacji pracodawców wyniósł 0,09 na 10 tys. ludności Polski, co wskazuje na ich stosunkowo niską obecność na tle innych typów organizacji non-profit. Struktura organizacji pracodawców ukazuje dominację jednostek nieposiadających reprezentacji w Radzie Dialogu Społecznego. Najwięcej organizacji z przedstawicielami w Radzie odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (37,5%), natomiast województwo opolskie wyróżniało się całkowitym brakiem organizacji mających przedstawicielstwo w Radzie.

Mapa 3.14. Związki zawodowe według województw i regionów w 2022 r.

Map 3.14. Trade unions by voivodships and regions in 2022

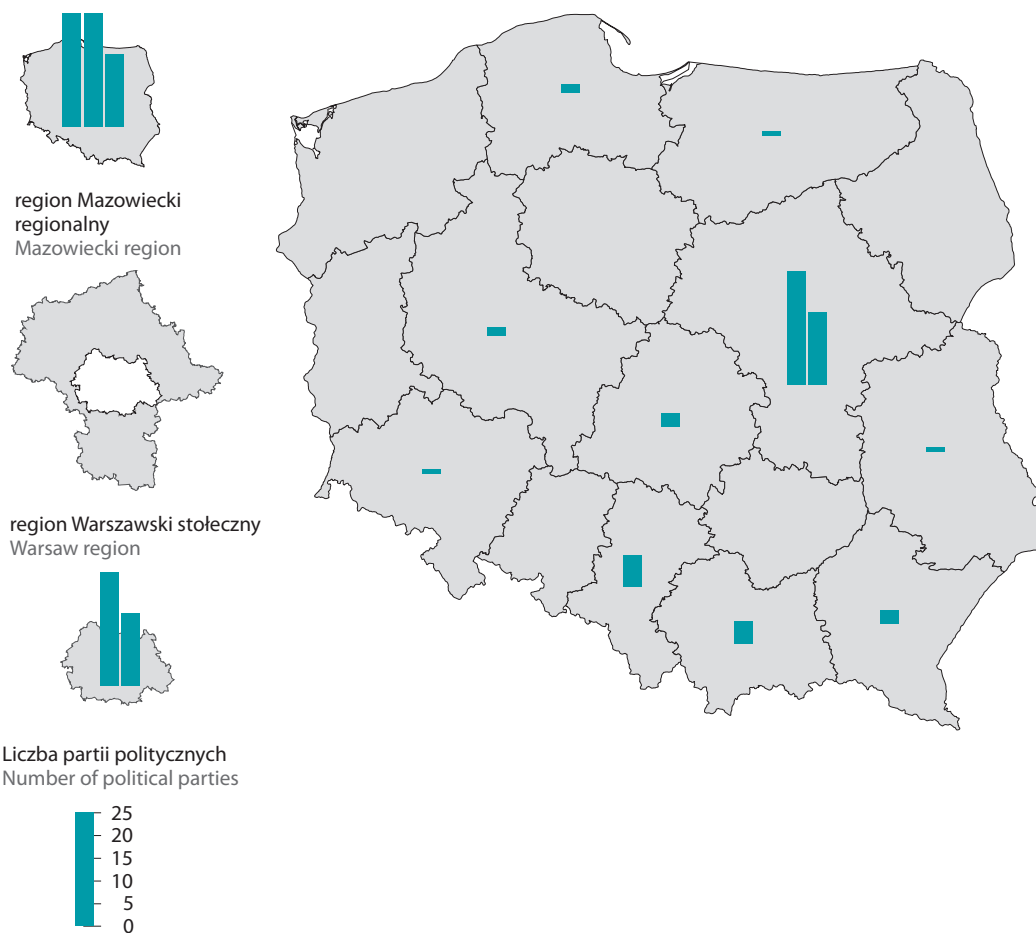
Wykres 3.15. Związki zawodowe według województw w 2022 r.
Chart 3.15. Trade unions by voivodships in 2022

W 2022 r. wskaźnik dostępności związków zawodowych w Polsce wyniósł 3,1 na 10 tys. ludności, co oznacza, że na każde 10 tys. mieszkańców przypadały średnio 3 związki zawodowe. Najwyższy poziom dostępności związków odnotowano w województwach śląskim (4,0) oraz opolskim (3,7), co wskazuje na większą koncentrację związków zawodowych w tych regionach. Z kolei najniższy wskaźnik dostępności wystąpił w województwie małopolskim, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypadały 2,4 związki zawodowe.

W Polsce działało łącznie 11,5 tys. związków zawodowych, z czego najwięcej zarejestrowano w województwie śląskim (1,7 tys.), a najmniej w województwie lubuskim (0,3 tys.). W porównaniu z 2018 r. liczba związków zawodowych w Polsce zmniejszyła się o 1,0 tys. (6,9%), a wskaźnik ich dostępności spadł z 3,3 na 3,1. Największy spadek liczby związków zawodowych zanotowano w województwie śląskim (z 1,9 tys. do 1,7 tys.) i mazowieckim (z 1,6 tys. do 1,4 tys.).

Mapa 3.15. Partie polityczne według województw i regionów w 2022 r.
 Map 3.15. Political parties by voivodships and regions in 2022

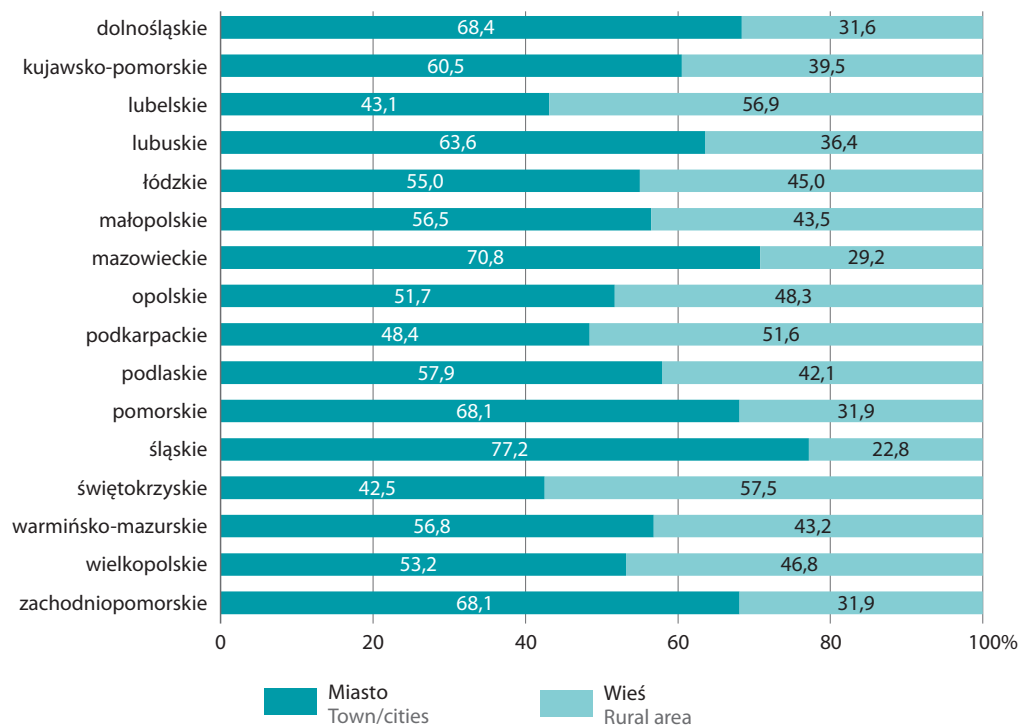
W 2022 r. aktywną działalność w Polsce prowadziło 66 partii politycznych. Większość z nich miała swoje siedziby w województwie mazowieckim – 41 (w tym 40 w Warszawie). Pozostałe partie zlokalizowane były w województwach: śląskim (7), małopolskim (5), łódzkim i podkarpackim (po 3), pomorskim i wielkopolskim (po 2) oraz dolnośląskim, lubelskim i warmińsko-mazurskim (po 1).

3.2. Charakterystyka prowadzonej działalności

3.2. Characteristics of the activity

Wykres 3.16. Organizacje sektora non-profit według lokalizacji siedziby w województwach w 2022 r.

Chart 3.16. Non-profit sector organizations by type of locality in voivodships in 2022

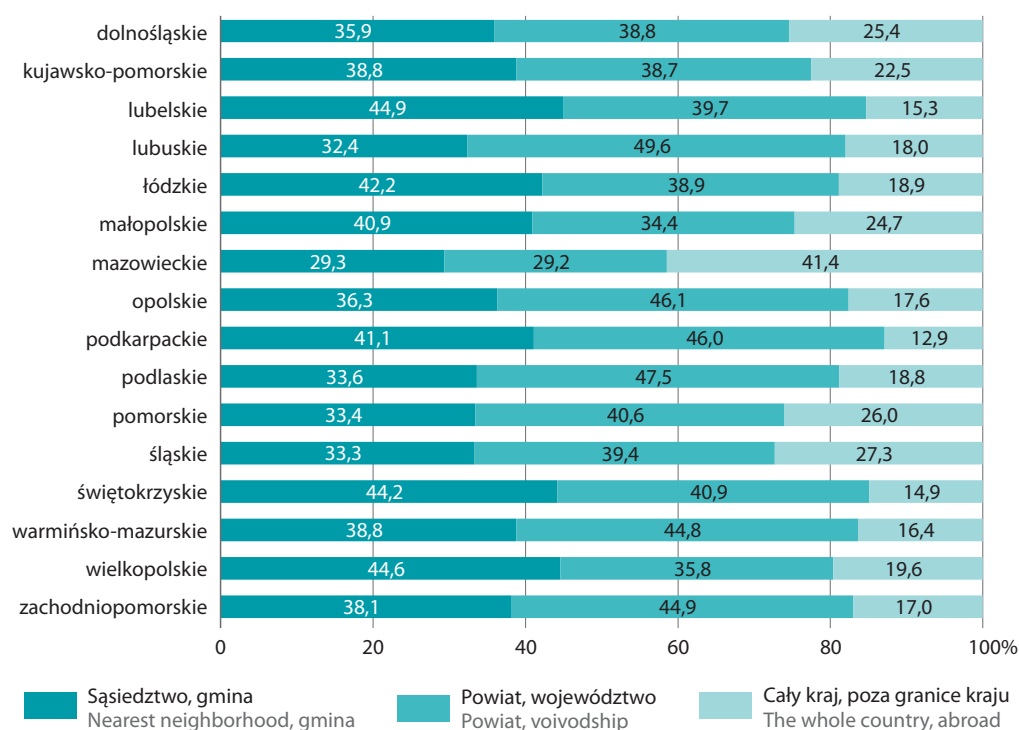

Siedziby organizacji non-profit częściej zlokalizowane były w miastach niż na obszarach wiejskich (60,7% wobec 39,3%). W stosunku do 2018 r. nastąpił spadek o 4,1 p. proc. organizacji mających siedziby na terenach miast. Zmiana ta jest wynikiem włączenia do zakresu podmiotowego kół gospodyń wiejskich jako organizacji non-profit. Bez uwzględnienia tych podmiotów odsetek organizacji non-profit zlokalizowanych w mieście wynosił 67,1%.

Udział organizacji mających siedzibę w mieście znacząco przewyższał udział organizacji zlokalizowanych na wsi w województwach: śląskim (77,2%), mazowieckim (70,8%), dolnośląskim (68,4%), zachodniopomorskim (68,1%), pomorskim (68,1%), oraz lubuskim (63,6%). Z kolei udział organizacji mających swoją siedzibę we wsi przewyższał udział organizacji zlokalizowanych w mieście w trzech województwach: świętokrzyskim (57,5%), lubelskim (56,9%) oraz podkarpackim (51,6%).

Wykres 3.17. Organizacje sektora non-profit według maksymalnego zasięgu działania w województwach w 2022 r.

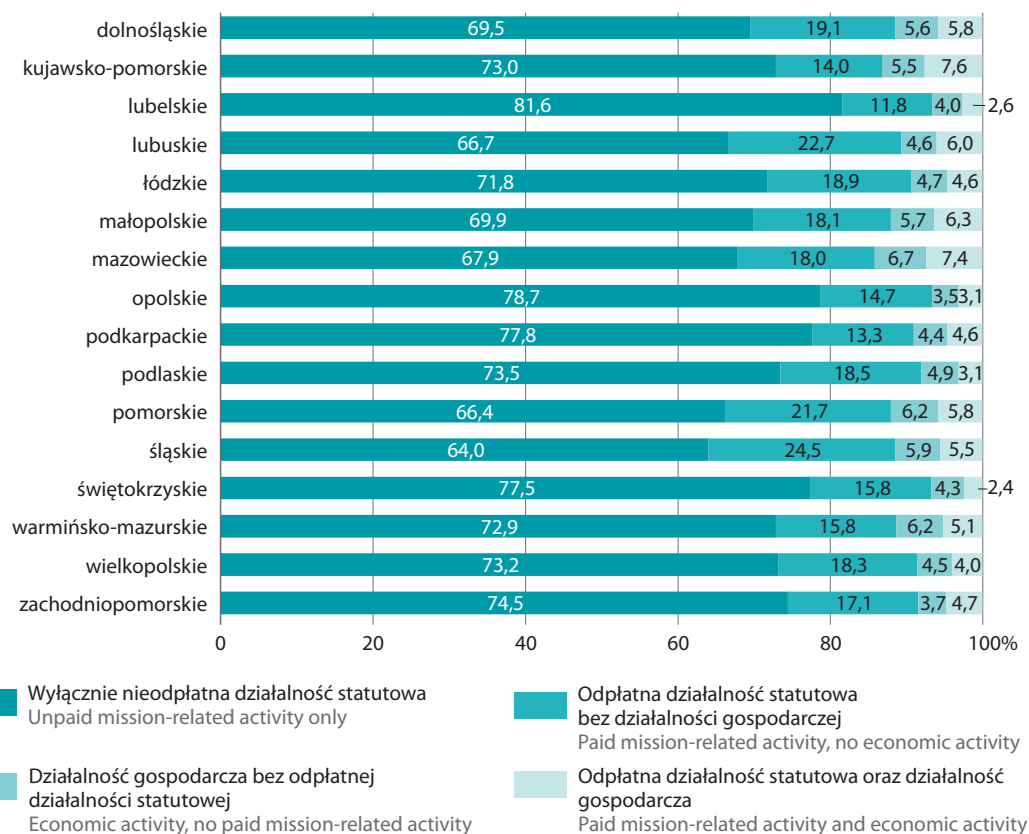
Chart 3.17. Non-profit sector organizations by maximum territorial scope in voivodships in 2022

W 2022 r. większość organizacji non-profit prowadziła swoją działalność w zasięgu województwa (38,8%). Organizacje prowadzące swoją działalność na terenie najbliższego sąsiedztwa lub gminy stanowiły 35,9% podmiotów, a prowadzące swoją działalność w skali kraju lub za granicą – 25,4%. W stosunku do 2018 r. zwiększył się w Polsce udział podmiotów, których działalność nie wykraczała poza granice sąsiedztwa lub gminy (wzrost o 1,5 p. proc., z 36,1% do 37,6%). Wśród województw największą zmianę odnotowano w województwie małopolskim (odsetek ten wzrósł o 6,2 p. proc., z 34,7% do 40,9%).

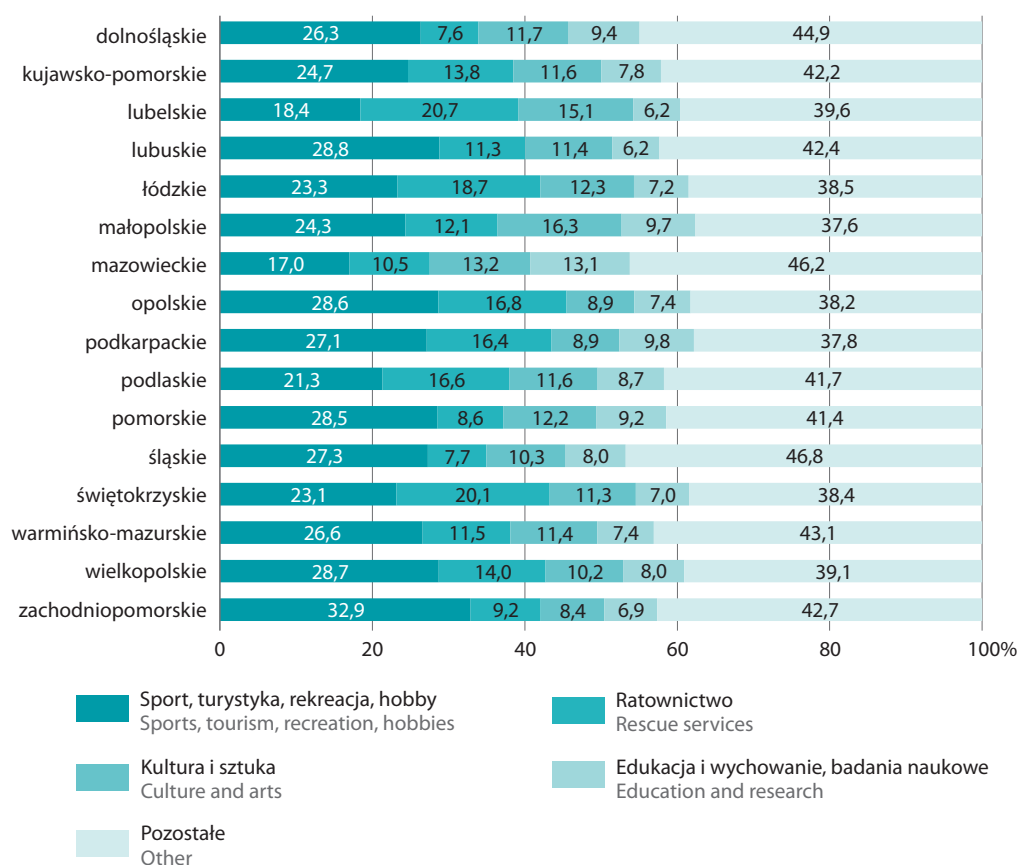
Udział organizacji prowadzących swoją działalność na terenie powiatu lub województwa albo kraju i za granicą spadł odpowiednio o 1,4 p. proc. i 0,2 p. proc. Największy spadek organizacji świadczących swoje usługi na terenie powiatu i województwa można odnotować w województwie małopolskim (spadek z 41,2% do 34,4% na rzecz zawężenia swoich granic do sąsiedztwa i gminy). Z kolei największy spadek liczby podmiotów prowadzących działalność na terenie kraju i poza jego granicami widoczny jest w województwach: zachodniopomorskim (spadek o 3,5 p. proc., z 20,5% do 17,0%) oraz lubelskim (spadek o 3,2 p. proc., z 18,5% do 15,3%).

Wykres 3.18. Organizacje sektora non-profit według rodzaju działalności w województwach w 2022 r.
 Chart 3.18. Non-profit sector organizations by type of activity in voivodships in 2022

Wśród organizacji sektora non-profit 71,5% podmiotów prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową. W stosunku do 2018 r. nastąpił spadek prowadzonej odpłatnej działalności statutowej o 4,3 p. proc. Najwyższe odsetki podmiotów prowadzących wyłącznie nieodpłatną działalność statutową występowały w województwach: lubelskim (81,6%), opolskim (78,7%), podkarpackim (77,8%) i świętokrzyskim (77,5%), a następnie zachodniopomorskim (74,5%) i podlaskim (73,5%). Z kolei w województwie mazowieckim 67,9% organizacji prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, natomiast 14,1% angażowało się w działalność gospodarczą (wyłącznie gospodarczą albo działalność gospodarczą połączoną z odpłatną działalnością statutową).

Wykres 3.19. Organizacje sektora non-profit według głównej dziedziny działalności w województwach w 2022 r.
Chart 3.19. Non-profit sector organizations by the main field of activity in voivodships in 2022

Na terenie Polski w strukturze organizacji non-profit dominowały podmioty działające głównie w dziedzinie sportu, turystyki, rekreacji i hobby (24,5%), a największy ich udział przypadł na województwo zachodniopomorskie (32,9%). W porównaniu do 2018 r. w skali kraju udział podmiotów działających w tej dziedzinie nieznacznie spadł o 0,8 p. proc.

Ratownictwo to druga w skali kraju dominująca dziedzina działalności organizacji non-profit (12,8%). Najwięcej podmiotów, które specjalizowały się w tej dziedzinie działało w województwach lubelskim (20,7%) i świętokrzyskim (20,1%), a najmniej w województwie dolnośląskim (7,6%) oraz śląskim (7,7%).

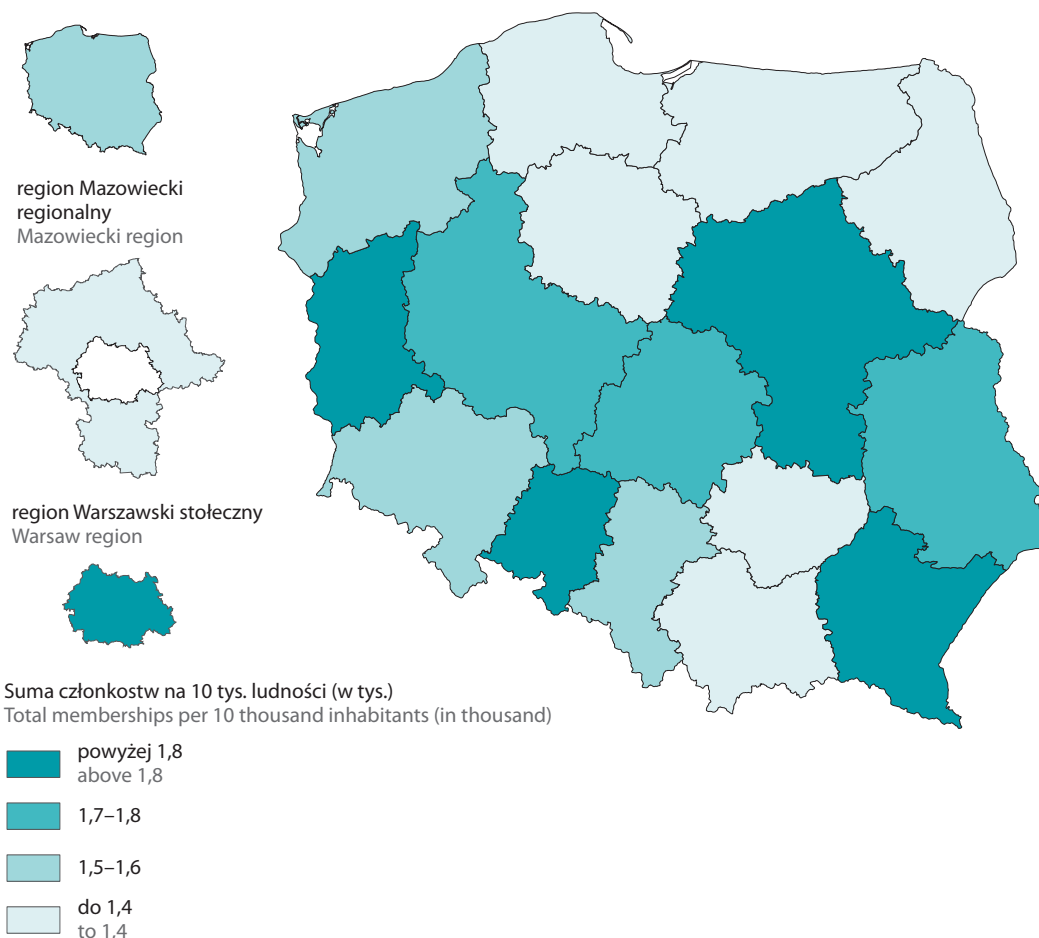
W 2022 r. organizacje koncentrujące działania w dziedzinie kultury i sztuki (12,0% w skali kraju) miały stosunkowo wysoki udział w województwie małopolskim (16,3%) oraz lubelskim (15,1%). Z kolei w 2018 r. najwyższy odsetek jednostek prowadzących główną działalność w dziedzinie kultury i sztuki pojawił się wśród podmiotów zlokalizowanych w województwie mazowieckim (13,6%).

Edukacja i wychowanie oraz działalność naukowo-badawcza to czwarta dziedzina działalności statutowej wskazywana, jako główna (8,9%). Była ona najczęściej wskazywana przez podmioty mające swoje siedziby w województwie mazowieckim (13,1% w 2022 r.).

3.3. Członkostwo i praca społeczna

3.3. Memberships and volunteer work

Mapa 3.16. Członkostwo w organizacjach sektora non-profit według województw i regionów w 2022 r.^a
 Map 3.16. Membership in non-profit sector organizations by voivodships and regions in 2022^a

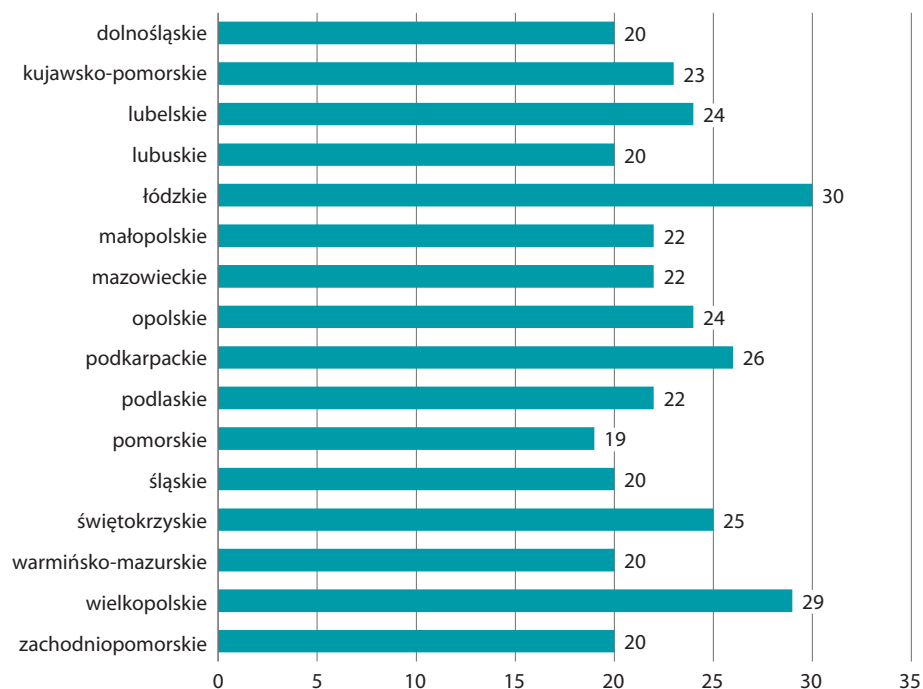

^a Analiza obejmuje wyłącznie organizacje, których maksymalny zasięg działalności nie wykraczał poza granice województwa.
^a The analysis includes only organizations with maximum territorial scope of voivodships.

W Polsce w 2022 r. odnotowano 6,2 mln członkostw w organizacjach non-profit, których maksymalny zasięg działalności organizacji nie wykraczał poza granice województwa. Najwyższy wskaźnik sumy liczby członkostw w przeliczeniu na 10 tys. wystąpił w regionie warszawskim stołecznym (2,7 tys.), a wśród województw – w województwie mazowieckim (2,1).

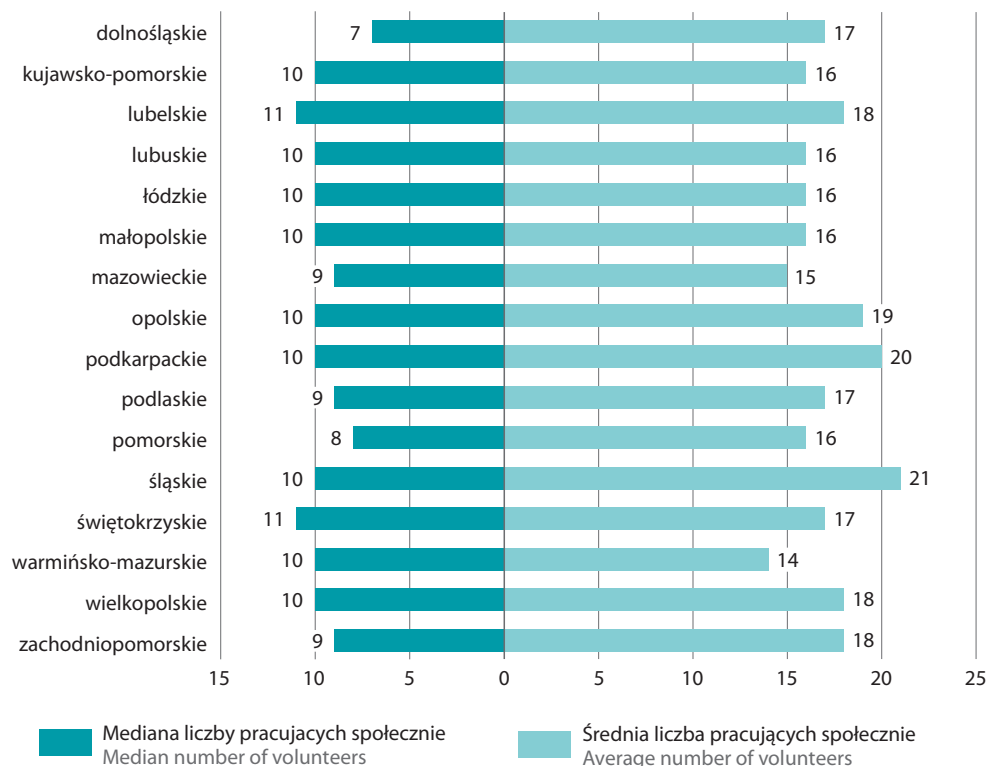
Najwyższą medianą liczby członkostw charakteryzowało się województwo łódzkie (30 osób), a następnie wielkopolskie (29 osób), z kolei najniższa mediana liczby członkostw wystąpiła w województwie pomorskim (19 osób). W skali kraju mediana liczby członkostw w stosunku do 2018 r. zmniejszyła się o jedną osobę (z 24 na 23 osoby).

Wykres 3.20. Mediana członkostwa w organizacjach sektora non-profit według województw w 2022 r.^a
Chart 3.20. Median of membership of non-profit sector organizations by voivodships in 2022^a

^a Analiza obejmuje wyłącznie organizacje, których maksymalny zasięg działalności nie wykraczał poza granice województwa.
^a The analysis includes only organizations with maximum territorial scope of voivodships.

Wykres 3.21. Praca społeczna w organizacjach sektora non-profit według województw w 2022 r.^a
Chart 3.21. Volunteer work in non-profit sector organizations by voivodships in 2022^a

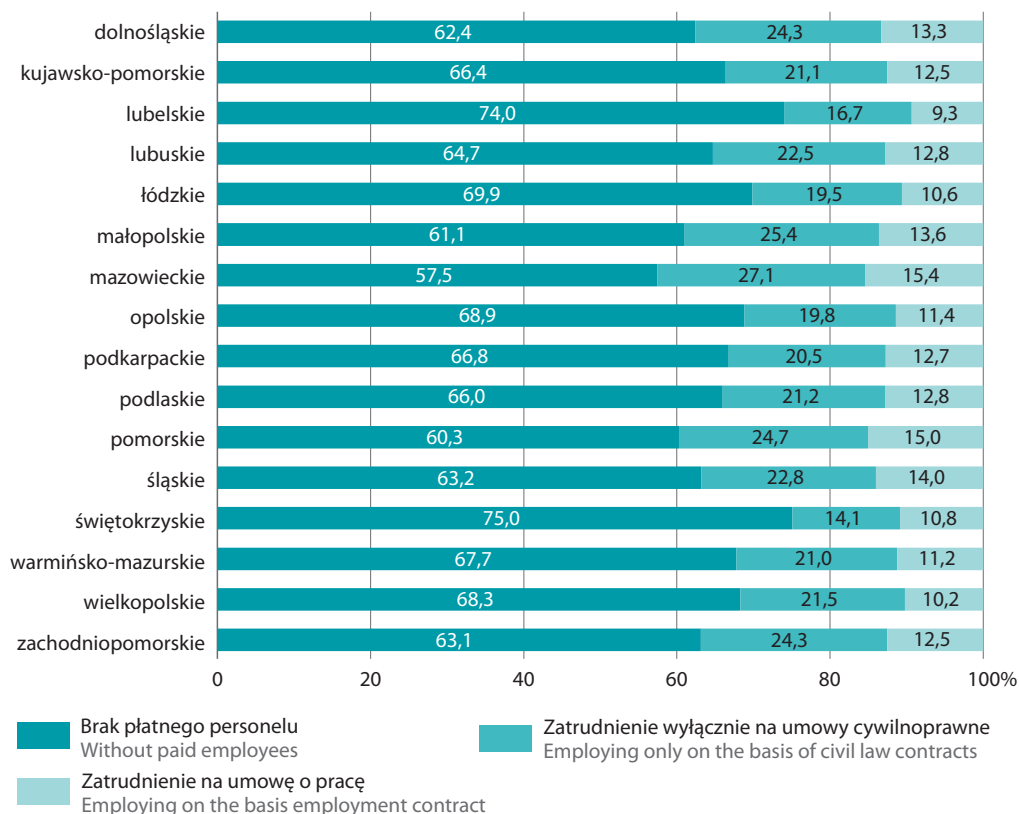
a Analiza obejmuje wyłącznie organizacje, których maksymalny zasięg działalności nie wykraczał poza granice województwa.
 a The analysis includes only organizations with maximum territorial scope of voivodships.

W 2022 r. w jednej organizacji pracowało społecznie średnio 17 osób. W stosunku do 2018 r. średnia liczba osób pracujących społecznie zmniejszyła się o 6 osób. Najwyższą średnią liczbą osób pracujących społecznie charakteryzowało się województwo śląskie (21 osób). Stosunkowo wysoka średnia osób pracujących społecznie cechowała również województwo podkarpackie (20 osób) i opolskie (19 osób). Najwyższa mediana pracujących społecznie charakteryzowała jednocześnie dwa województwa: lubelskie i świętokrzyskie (po 11 osób). Najniższa średnia osób pracujących społecznie wystąpiła w województwie warmińsko-mazurskim (14 osób). Z kolei najniższą medianą liczby osób pracujących społecznie cechowało się województwo dolnośląskie (7 osób).

3.4. Płaca płatna

3.4. Paid work

Wykres 3.22. Organizacje sektora non-profit według korzystania z pracy płatnej w województwach w 2022 r.
Chart 3.22. Non-profit sector organizations by use of paid work in voivodships in 2022

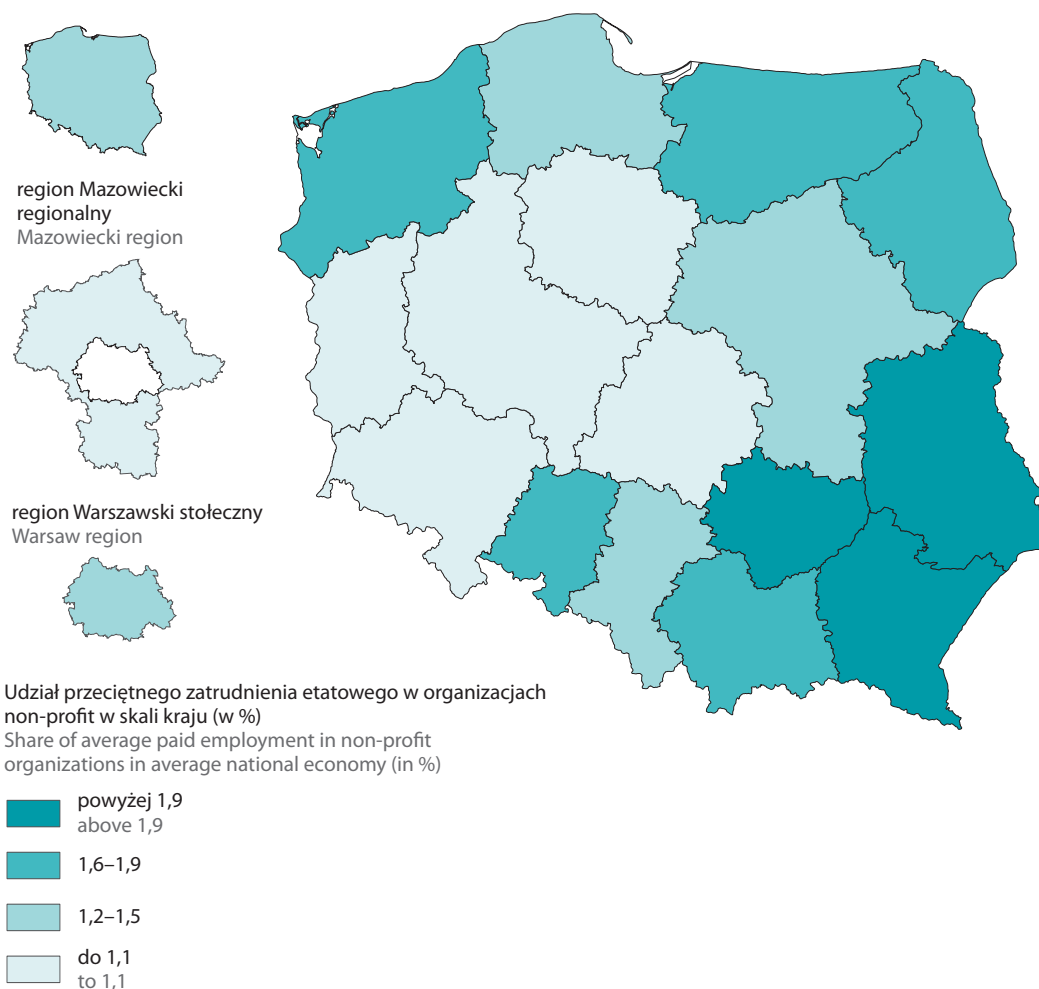
Wśród organizacji non-profit 64,7% nie korzystało w 2022 r. z żadnej formy pracy płatnej i było to 3,9 p. proc. więcej niż w 2018 r. Największy odsetek organizacji opierających swoją działalność wyłącznie na pracy społecznej wystąpił – tak jak w 2018 r. – w województwie świętokrzyskim (75,0%).

W skali kraju w stosunku do 2018 r. zmniejszył się udział podmiotów zatrudniających na umowę o pracę (spadek o 1,2 p. proc.) i zatrudniających wyłącznie na umowy cywilnoprawne (spadek o 2,7 p. proc.). Największy spadek odsetka podmiotów korzystających z płatnego personelu odnotowano w województwie lubelskim (spadek o 7,9 p. proc.). Największy spadek udziału podmiotów zatrudniających na umowę o pracę odnotowano w województwie małopolskim (spadek o 2,6 p. proc.). Z kolei w województwie kujawsko-pomorskim wystąpił największy spadek udziału podmiotów korzystających z zatrudnienia wyłącznie na umowy cywilnoprawne (z 27,6% do 21,1%; spadek o 6,5 p. proc.).

W skali województwa zatrudnienie wyłącznie na umowy cywilnoprawne najczęściej miało miejsce w województwie mazowieckim (27,1%), a najrzadziej występowało w województwie świętokrzyskim (14,1%). Natomiast na umowę o pracę najczęściej zatrudniały organizacje non-profit ulokowane w województwie pomorskim (15,0%), a najrzadziej ten rodzaj zatrudnienia dotyczył organizacji z województwa lubelskiego (9,3%).

Mapa 3.17. Wskaźnik zatrudnienia etatowego organizacji sektora non-profit według województw i regionów w 2022 r.

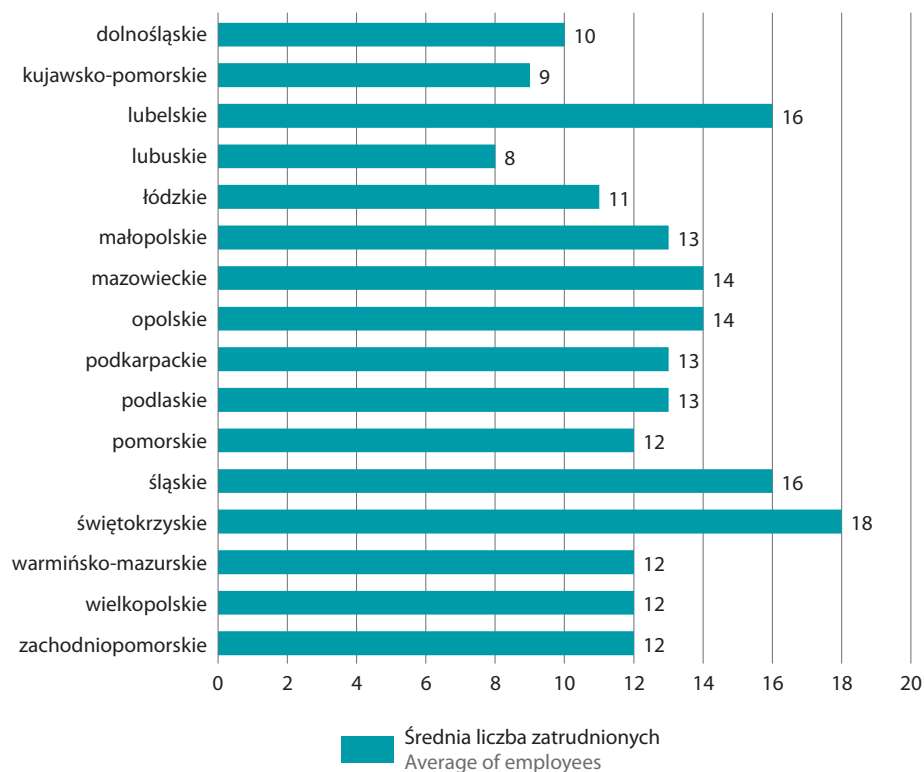
Map 3.17. Indicator of paid employment of non-profit sector organizations by voivodships and regions in 2022

W skali kraju średnio 13 osób było zatrudnionych na umowę o pracę w organizacjach non-profit. Wartość ta nie uległa zmianie w stosunku do 2018 r. Najwyższą średnią osób pracujących na podstawie stosunku pracy odnotowano w województwie świętokrzyskim (18 osób), a najniższą w województwie lubuskim (8 osób).

Udział przeciętnego zatrudnienia etatowego w gospodarce narodowej w skali kraju wynosił 1,4%, co stanowi wzrost o 0,1 p. proc. w stosunku do 2018 r. Udział przeciętnego zatrudnienia etatowego równy lub większy niż 2,0% wystąpił w województwach świętokrzyskim (2,6%) oraz podkarpackim (2,1%) i lubelskim (2,0%). Najniższy udział przeciętnego zatrudnienia etatowego w organizacjach non-profit wystąpił w województwie wielkopolskim (0,9%).

Wykres 3.23. Zatrudnienie w organizacjach sektora non-profit w województwach w 2022 r.
 Chart 3.23. Employment in non-profit sector organizations by voivodships in 2022

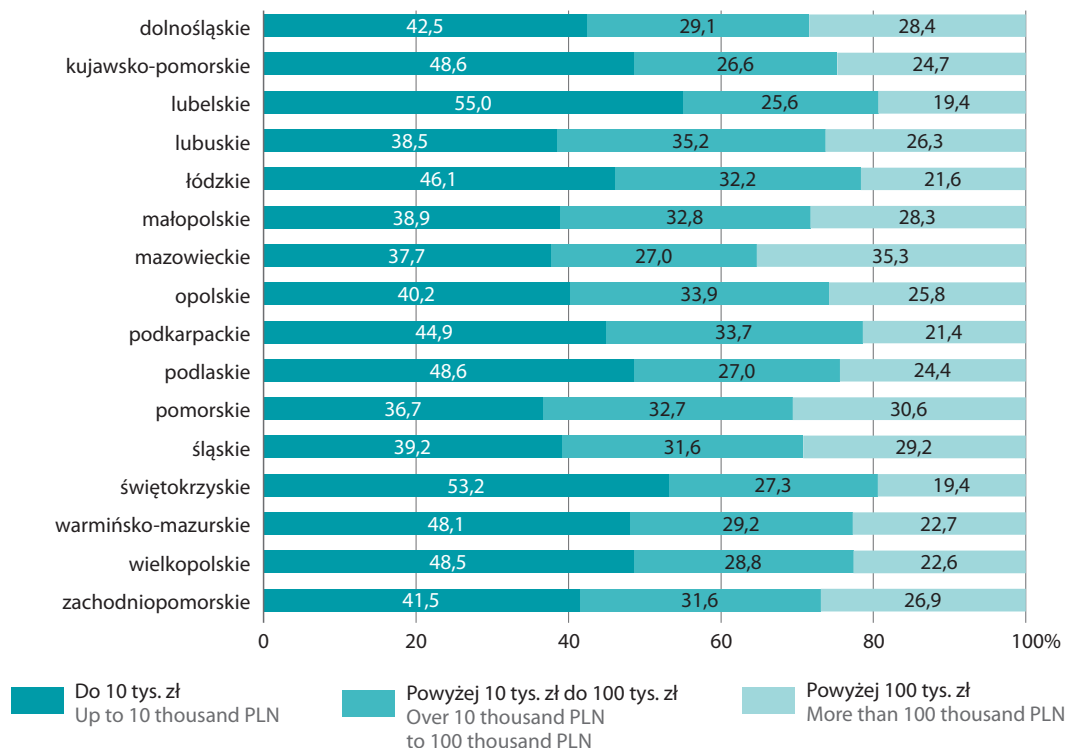

3.5. Przychody z działalności

3.5. Revenues

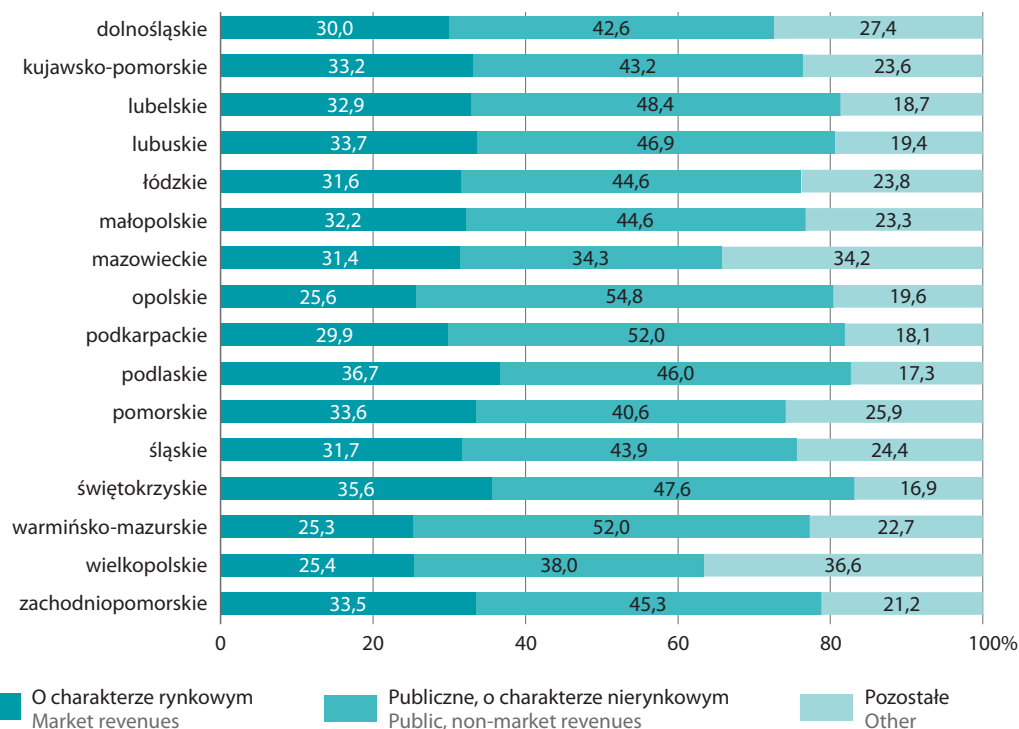
Wykres 3.24. Organizacje sektora non-profit według klasy przychodów w województwach w 2022 r.

Chart 3.24. Non-profit sector organizations by class of revenues in voivodships in 2022

W 2022 r. podmioty uzyskujące przychody w przedziale do 10 tys. zł stanowiły ogółem 43,4% aktywnych organizacji non-profit (wzrost o 7,3 p. proc. w stosunku do 2018 r.). Najwyższy odsetek tego wskaźnika jak i wzrost wystąpił w województwie lubelskim (wzrost o 11,7 p. proc.; do 55,0%). Największy udział podmiotów o przychodach powyżej 10 tys. zł, ale nieprzekraczających 100 tys. zł wystąpił w województwie lubuskim (35,2%). Organizacje których przychody przekraczały 100 tys. zł występowały najczęściej na terenie województwa mazowieckiego (35,3%).

Wykres 3.25. Struktura przychodów organizacji sektora non-profit w województwach w 2022 r.
 Chart 3.25. Revenues of non-profit sector organizations in voivodships in 2022

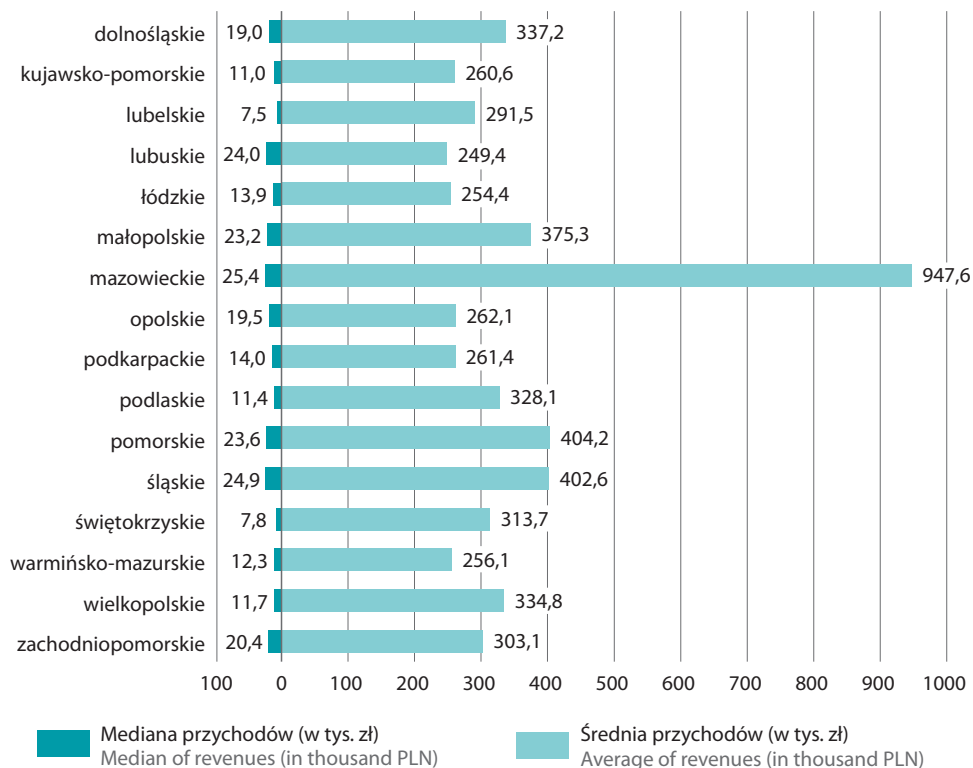

W strukturze przychodów organizacji non-profit na ogół dominowały przychody publiczne o charakterze nierynkowym, takie jak środki przekazywane przez administrację rządową lub samorządową – w skali kraju ich udział stanowił 40,9%. Udział tego rodzaju środków przekraczał połowę wartości przychodów jedynie w 3 województwach, przy czym w najwyższym stopniu – w województwie opolskim (54,8%).

Najwyższy udział przychodów rynkowych (przeważnie pochodzących z działalności gospodarczej lub odpłatnej statutowej) charakteryzował województwo podlaskie (36,7%). Najniższy udział przychodów rynkowych wystąpił natomiast w województwie warmińsko-mazurskim (25,3%).

Pozostałe przychody (m.in. niepubliczne, o charakterze nierynkowym, tj.: darowizny i inne przekazane środki, zbiórki publiczne; oraz składki członkowskie) stanowiły 27,9% wszystkich przychodów organizacji non-profit. Najwyższy udział pozostałe przychody miały wśród podmiotów zlokalizowanych na terenach województwa wielkopolskiego (36,6%), natomiast najniższy – wśród organizacji mających swoje siedziby na terenie województwa świętokrzyskiego (16,9%).

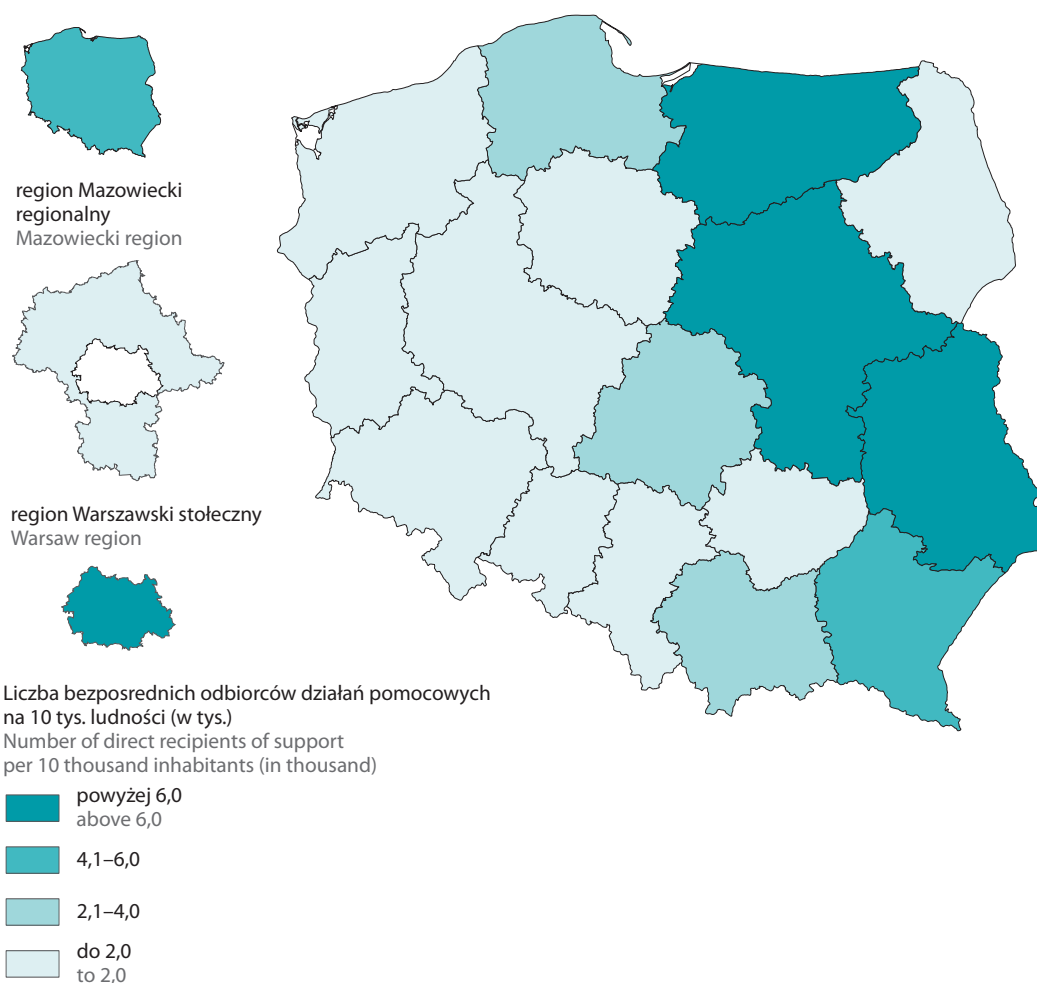
Wykres 3.26. Wskaźniki przychodów organizacji sektora non-profit w województwach w 2022 r.
Chart 3.26. Indicators of revenues of non-profit sector organizations in voivodships in 2022

Pod względem wielkości osiągniętych przychodów widoczne było duże zróżnicowanie organizacji non-profit. W skali kraju średnie roczne przychody badanych organizacji wyniosły 420,4 tys. zł, jednak dla połowy organizacji nie przekroczyły one 16,8 tys. zł. Największe zróżnicowanie przychodów organizacji non-profit zaobserwowano w województwie mazowieckim. Mediana przychodów na tym obszarze była 37-krotnie mniejsza od średniej (średnia – 947,6 tys. zł; mediana – 25,4 tys. zł). Zróżnicowanie przychodów w województwie potęgowała obecność warszawskich organizacji, gdyż najwyższe przychody generowały organizacje z regionu warszawskiego stołecznego (średnio 1328,3 tys. zł), a najmniejsze – organizacje ulokowane w regionie mazowieckim regionalnym (średnio 211,8 tys. zł).

Mapa 3.18. Bezpośredni odbiorcy działań pomocowych w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie według województw i regionów w 2022 r.

Map 3.18. Recipients of support with the war in the territory of Ukraine by voivodships and regions in 2022

Głównymi odbiorcami pomocy udzielanej przez badane organizacje w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy były osoby fizyczne. Łącznie podmioty te objęły wsparciem około 16,2 mln odbiorców, będących osobami fizycznymi (ta sama osoba mogła być odbiorcą wielokrotnie). Najwyższy wskaźnik liczby odbiorców działań pomocowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności wystąpił wśród organizacji mających swoje siedziby w województwie lubelskim (12,9 tys. osób), a następnie w mazowieckim (11,8 tys. osób) oraz warmińsko-mazurskim (8,3 tys. osób). Najniższa wartość wystąpiła wśród organizacji z terenu województwa lubuskiego (0,5 tys. osób).

Uwagi metodologiczne

Methodological notes

Podstawowe wyjaśnienia metodologiczne

Basic methodological explanations

1. Zgodnie z definicją z podręcznika Satellite Account on Non-profit and Related Institutions and Volunteer Work³⁹ do sektora non-profit zalicza się podmioty, które:
 - a. są w odpowiednim stopniu sformalizowane (np. w wyniku zarejestrowania we właściwym urzędzie) lub przynajmniej ich cele, sposób działania i struktura mają charakter trwały,
 - b. są instytucjonalnie odrębne od administracji publicznej,
 - c. mają charakter niezarobkowy (działają nie dla zysku i nie rozdzielają ewentualnej nadwyżki między swoich członków, pracowników itp.),
 - d. są samorządne (władze i kierunki działania określone są wewnątrz organizacji),
 - e. charakteryzują się dobrowolnością uczestnictwa w działalności organizacji.
2. Na potrzeby publikacji do podmiotów non-profit zaliczono:
 - a. stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne działające na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, czyli obok typowych stowarzyszeń, ochotnicze straże pożarne, stowarzyszenia sportowe (uczniowskie kluby sportowe, inne kluby sportowe i związki sportowe) oraz jednostki, do których w pewnych zakresach stosuje się Prawo o stowarzyszeniach, lecz ich funkcjonowanie regulują odrębne ustawy, np. Polski Czerwony Krzyż, Polski Związek Działkowców, Polski Związek Łowiecki i koła łowieckie,
 - b. fundacje działające na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach,
 - c. społeczne podmioty wyznaniowe, czyli zarejestrowane w REGON jednostki organizacyjne Kościoła katolickiego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych, których działalność ma charakter społeczny, funkcjonujące w oparciu o przepisy normujące stosunek państwa do danego kościoła lub związku wyznaniowego lub ustawę z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania⁴⁰ oraz nierejestrowane przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego,
 - d. koła gospodyń wiejskich działające na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich,
 - e. samorząd gospodarczy i zawodowy działający na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych i ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle, podmioty, które powstały na mocy odrębnych ustaw na podstawie art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w tym np. samorządy zawodów medycznych i prawniczych, a także ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców, w tym w szczególności przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie transportu, handlu, gastronomii i usług, oraz organizacje rolników działające na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych i ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach,
 - f. organizacje pracodawców działające na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców,
 - g. związki zawodowe działające na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych oraz ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. o związkach zawodowych rolników indywidualnych,
 - h. partie polityczne działające na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych.
3. Dane z badań realizowanych na formularzach SOF-1, SOF-3, SOF-4p i SOF-4s dotyczą 2022 r. lub stanu na dzień 31.12.2022 r. Natomiast dane pochodzące z formularza SOF-2 odnoszą się do stanu na dzień 30.09.2022 r. z wyjątkiem pytań obejmujących:
 - bariery i formy działalności oraz współpracę z innymi organizacjami (dane za 2022 r.),
 - oddelegowanie do pracy w związku, pracę społeczną, udziału w akcjach protestacyjnych, zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przychody i koszty (dane za 2021 r.),

³⁹ https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/UN_TSE_HB_FNL_web.pdf (dostęp: 15.10.2024 r.).

⁴⁰ Badaniem nie zostały objęte jednostki tworzące strukturę i administrację kościołów (np. parafie, zbory, zakony, kurie biskupie, seminaria duchowne), lecz wyłącznie jednostki prowadzące działalność o charakterze pożytku publicznego.

- zatrudnienie na podstawie stosunku pracy i dysponowanie dobrami (dane według stanu na dzień 31.12.2021 r.).

Ponadto dane zebrane na formularzu SOF-2F dotyczą stanu na dzień 31.12.2022 r. bądź całego 2022 r.

4. W publikacji do jednostek rejestrowych zostały zaliczone wymienione wyżej typy podmiotów, mające własną osobowość prawną, a ponadto figurujące w rejestrze REGON, a do pomiotów nierejestrowych zaklasyfikowano: stowarzyszenia zwykłe (niemające osobowości prawnej stowarzyszenia zgłaszane do ewidencji w starostwach powiatowych i urzędach miast na prawach powiatu) i przyparafialne organizacje Kościoła katolickiego (wspólnoty i inne jednostki o charakterze stowarzyszeniowym działające w oparciu o prawo kościelne w ramach poszczególnych parafii, np. ministranci, kółko różańcowe, chór). Dane dotyczące jednostek nierejestrowych prezentują:
 - I. Wykresy – 1.1., 1.7., 1.9., 1.10., 1.13., 1.14., 2.8., 2.9., 2.10., 2.13., 2.14., 3.7., 3.10.,
 - II. Tablice – 1.3., 2.8., 2.9., 2.10., 2.12.,
 - III. Mapy – 3.7., 3.10.
5. Na potrzeby publikacji do podmiotów ekonomii społecznej (PES) zostały zaliczone: stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, fundacje, społeczne podmioty wyznaniowe, samorząd gospodarczy, kółka rolnicze. Nie są to wszystkie rodzaje PES, tylko te z nich które przynależą do omawianych podmiotów non-profit (nie uwzględniono: spółdzielni, spółek non-profit, zakładów pracy chronionej i jednostek reintegracyjnych prowadzonych przez samorząd terytorialny).
6. Prezentowane w publikacji dziedziny działalności stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, a także społecznych podmiotów wyznaniowych zostały określone za pomocą pierwszego, najważniejszego pola działalności wskazanego przez nie na formularzu SOF-1. Zastosowane dziedziny pozwalają na przeklasyfikowanie danych na dziedziny międzynarodowej klasyfikacji organizacji non-profit – ICNPO (The International Classification of Non-profit Organizations)⁴¹.
7. Prezentowane dane według województw i regionów przygotowane są na podstawie lokalizacji siedziby jednostek.
8. Ze względu na zaokrąglenia niektóre wartości w publikacji mogą nie sumować się do ogółem.
9. Prezentowane w publikacji procenty są liczone w oparciu o wartości bezwzględne, przed zaokrągleniem.
10. W publikacji pojęcia podmiot, organizacja, jednostka są stosowane wymiennie.
11. W publikacji pojęcia praca społeczna, wolontariat są stosowane wymiennie.
12. W publikacji pojęcia zatrudnienie na podstawie stosunku pracy, pracujący na podstawie stosunku pracy, zatrudnienie etatowe, praca etatowa są stosowane wymiennie. Zbiorowość osób pracujących w organizacjach non-profit jest tożsama z osobami zatrudnionymi ze względu na to, że w tych podmiotach nie występują pracodawcy i pracujący na własny rachunek.
13. Zastosowano następujące podstawy do obliczenia procentów i innych miar statystycznych prezentowanych na elementach graficznych:
 - a. ogół organizacji non-profit:
 - I. wykresy – 1.2., 1.4.–1.6., 1.9., 1.11., 1.12., 1.15.–1.18., 1.27.–1.28., 1.31.–1.33., 1.38., 1.41., 2.11.–2.14., 2.27.–2.31., 2.33., 2.36., 2.38., 3.2., 3.16.–3.26.,
 - II. tablice – 1.1., 1.2., 2.8.–2.13., 2.16., 2.17.,
 - III. mapy – 3.1.–3.2., 3.16.–3.18.
 - b. organizacje non-profit, w których badane zjawisko wystąpiło:
 - I. wykresy – 1.8., 1.19.–1.26., 1.29.–1.30., 1.34.–1.39., 2.4.–2.6., 2.32., 2.34., 2.35., 2.37., 2.39.–2.41., 2.58., 2.60., 3.20., 3.21., 3.23., 3.26.,
 - II. tablice – 1.3.–1.17., 2.20.–2.26.
 - c. wskazany w tytule rodzaj organizacji non-profit:
 - I. wykres – 1.3., 1.7., 2.1.–2.6., 2.15.–2.26., 2.44.–2.48., 2.53., 3.6., 3.13., 3.14.,
 - II. tablica – 2.1.–2.7., 2.14., 2.15., 2.18., 2.19.,
 - III. mapy – 3.3.–3.15.

⁴¹ Handbook on Non-profit Institutions in the System of National Accounts, United Nations, New York 2003, https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesf/seriesf_91e.pdf (dostęp: 15.10.2024 r.).

Źródła danych wykorzystywane w publikacji

Sources of data used in the publication

Sprawozdawczość GUS

Reporting of Statistics Poland

Zakres podmiotowy i przedmiotowy badań

Podstawowe źródło informacji zawartych w publikacji stanowiły trzy badania zrealizowane na podstawie obowiązku sprawozdawczego wynikającego z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2022⁴²:

- a. Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe (1.04.01),
- b. Partie polityczne (1.04.06),
- c. Partnerzy dialogu społecznego – organizacje pracodawców i związki zawodowe (1.04.08).

Wspólnym celem powyższych badań było dostarczenie informacji na temat wybranych rodzajów organizacji sektora non-profit, określenie ich potencjału ekonomicznego i społecznego oraz skali i warunków prowadzonej działalności.

Zakres podmiotowy badania 1.04.01 został podzielony na dwie grupy. Pierwszą stanowiły fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne podobne do stowarzyszeń, a także społeczne podmioty wyznaniowe. Podmioty te realizowały obowiązek sprawozdawczy na formularzu SOF-1. Do drugiej grupy zaliczono organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, które zostały zobowiązane do wypełnienia formularza SOF-4s. W przypadku jednostek sprawozdawczych, które nie złożyły sprawozdania SOF-1 albo SOF-4s oraz dla których w trakcie realizacji badania nie ustalono stanu aktywności prawno-ekonomicznej, przeprowadzono badanie ewidencyjne.

Badanie 1.04.06 zrealizowano przy użyciu sprawozdania SOF-3. Do jego wypełnienia zostały zobowiązane wszystkie partie polityczne wpisane do ewidencji partii politycznych prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Z kolei badaniem 1.04.08 objęto organizacje pracodawców oraz związki zawodowe, które realizowały obowiązek sprawozdawczy odpowiednio na formularzach SOF-4p i SOF-2. Dodatkowo, z uwagi na swój potencjał ekonomiczny, niektóre jednostki organizacyjne związków zawodowych zostały zobowiązane do złożenia sprawozdania o finansowych uwarunkowaniach swojej działalności (formularz SOF-2F).

Zakres przedmiotowy formularzy z serii SOF jest z jednej strony na tyle spójny, aby zapewnić porównywalność kluczowych zmiennych społeczno-ekonomicznych, a z drugiej uwzględnia szereg pytań dostosowanych do poszczególnych grup podmiotów, które pozwalają charakteryzować ich specyfikę. Formularz SOF-1, służący zebraniu informacji od najliczniejszej zbiorowości sektora non-profit, obejmował następujące elementy:

- a. dziedzina, zasięg, formy i charakter działalności jednostki sprawozdawczej,
- b. rodzaj i liczba beneficjentów działalności jednostki sprawozdawczej oraz rodzaj działań podejmowanych na rzecz odbiorców indywidualnych,
- c. członkostwo, praca społeczna,
- d. zatrudnienie na podstawie stosunku pracy oraz praca w ramach umów cywilno-prawnych,
- e. posiadanie środków trwałych, ponoszenie nakładów inwestycyjnych,
- f. przychody i koszty prowadzenia działalności.
- g. wpływ działań wojennych na terytorium Ukrainy na działalność organizacji.

Struktura formularzy SOF-4s, SOF-4p i SOF-3 w dużej mierze pokrywała się ze sprawozdaniem SOF-1, choć część pytań została dostosowana do każdej zbiorowości. W SOF-4s i SOF-4p inaczej niż w SOF-1 zostały sformułowane pytania o rodzaj i formę działalności statutowej oraz o odbiorców działań jednostki sprawozdawczej. Ponadto

⁴² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2022 (Dz. U. 2021 r., poz. 2303 z późn. zm.).

za pomocą formularza SOF-4p zebrano dane dotyczące warunków prowadzenia działalności oraz współpracy z innymi podmiotami. W przypadku sprawozdania SOF-3 w odmienny sposób skonstruowano treść pytań o formę działalności statutowej oraz o przychody i koszty partii. Dodatkowo w formularzu znalazły się pytania o współpracę z innymi podmiotami, o jednostki terenowe i młodzieżówki partii. Najmniej podobną strukturę do sprawozdania SOF-1 miał formularz SOF-2, na który składały się następujące działy:

- Dział I. Stan aktywności jednostki/związku zawodowego objętego badaniem;
- Dział II. Usytuowanie jednostki w strukturach;
- Dział III. Zakładowa, międzyzakładowa lub podzakładowa organizacja związkowa;
- Dział IV. Federacja, konfederacja związków zawodowych;
- Dział V. Związek zawodowy rolników indywidualnych;
- Dział VI. Formy i rodzaje działalności jednostki;
- Dział VII. Oddelegowani do pracy w związku, pracujący społecznie, zatrudnieni w związku;
- Dział VIII. Przychody i koszty działalności;
- Dział IX. Warunki prowadzenia działalności;
- Dział X. Realizowana do 24 lutego do 30 września 2022 r. pomoc w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy
- Dane ewidencyjne.

Sprawozdanie SOF-2F dedykowane wybranym związkom zawodowym miało charakter uzupełniający do formularza SOF-2 i obejmowało pytania dotyczące zatrudnienia na podstawie stosunku pracy i umów cywilnoprawnych, przychodów i kosztów oraz posiadania środków trwałych i ponoszenia nakładów inwestycyjnych.

Dobór jednostek do kartotek SOF za 2022 r.

Operat do badań realizowanych na formularzach SOF-1, SOF-2, SOF-4s, SOF-4p stanowiła Baza Jednostek Statystycznych (BJS)⁴³, z której zostały wybrane organizacje non-profit posiadające osobowość prawną, charakteryzujące się formą prawną odpowiadającą zakresowi podmiotowemu badań oraz mające określony w BJS stan aktywności prawno-ekonomicznej jako:

- a. jednostka aktywna – prowadząca działalność,
- b. jednostka nieaktywna – nieprowadząca działalności, ale przygotowująca się do jej rozpoczęcia⁴⁴.

Na podstawie tak przygotowanego operatu, dobór jednostek do kartoteki badania realizowanego na formularzu SOF-1 odbył się dwuetapowo: w pierwszej kolejności zastosowano dobór celowy, a następnie wylosowano próbę warstwową. Jednostki z doboru celowego zostały objęte badaniem pełnym. Było to podyktowane faktem, iż są to podmioty o dużym potencjale społecznym lub ekonomicznym bądź tworzą na tyle zróżnicowaną wewnątrznie zbiorowość, że zastosowanie doboru losowego skutkowałoby niską precyzją ocen w odniesieniu do badanej zbiorowości. Z pozostałej grupy jednostek niedobrej do kartoteki na podstawie doboru celowego wylosowano próbę o charakterze warstwowym i proporcjonalnym.

Do kartoteki badania realizowanego na formularzu SOF-1 kwalifikowane są, na zasadzie doboru celowego, następujące podmioty:

- a. jednostki, które mają zarejestrowaną działalność gospodarczą i równocześnie przychody powyżej 100 tys. zł lub zatrudniały do 5 osób;
- b. jednostki, które mają przychody powyżej 1 mln zł;
- c. jednostki posiadające status OPP, które złożyły pełne sprawozdanie finansowe i merytoryczne do Narodowego Instytutu Wolności;
- d. projektodawcy EFS;

⁴³ To baza danych utworzona w oparciu o rejestr REGON, różniąc się od niego tym, że bez wniosku podmiotu zarejestrowanego jest aktualizowana danymi z badań oraz w oparciu o źródła administracyjne.

⁴⁴ Ponadto do operatu badania SOF-1 dodano następujące podmioty:

- społeczne podmioty wyznaniowe, tj. zarejestrowane w REGON jednostki prawne lub lokalne kościołów i związków wyznaniowych, prowadzące działalność społeczną,
- kluby sportowe działające w formie stowarzyszenia, w tym uczniowskie kluby sportowe, które nie były zarejestrowane w REGON, ale funkcjonowały w ewidencjach prowadzonych w starostwach powiatowych i jako takie zostały włączone do BJS przy aktualizacji operatu na potrzeby prowadzonego przez US badania sportu z wykorzystaniem formularza KFT-1 (Sprawozdanie z działalności klubu sportowego) oraz figurowały w REGON jako jednostki bez osobowości prawnej.

- e. jednostki zatrudniające powyżej 5 osób;
- f. społeczne podmioty wyznaniowe;
- g. stowarzyszenia mniejszości narodowych, etnicznych i cudzoziemców;
- h. jednostki świadczące zinstytucjonalizowane usługi społeczne:
 - I. wodne ochotnicze pogotowia ratunkowe, górskie ochotnicze pogotowia ratunkowe i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe;
 - II. jednostki, które mają zawarte kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia;
 - III. jednostki występujące w kartotekach do badań dotyczących pomocy społecznej, realizowanych na formularzach PS-01 Sprawozdanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego, PS-03 Sprawozdanie zakładu stacjonarnego pomocy społecznej i OD-1 Żłobki i kluby dziecięce;
 - IV. jednostki prowadzące centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej i warsztaty terapii zajęciowej;
 - V. jednostki występujące w kartotekach do badań o symbolu K dotyczących kultury (K-01 Sprawozdanie z działalności artystycznej i rozrywkowej, K-02 Sprawozdanie z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej, K-05 Sprawozdanie z działalności wystawienniczej, K-07 Sprawozdanie z działalności centrum kultury, domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy, K-08 Sprawozdanie kina);
 - VI. jednostki prowadzące placówki oświatowe według bazy Systemu Informacji Oświatowej.

Ostatecznie kartoteka SOF-1 liczyła 30,8 tys. organizacji i stanowiła 23,7% całego operatu. W wyniku doboru celowego badaniem objęto 11,9 tys. podmiotów, a w drodze losowania kartotekę SOF-1 zasililo 18,9 tys. organizacji.

Tablica 1. Liczba jednostek w badaniu na formularzu SOF-1 według rodzaju organizacji za 2022 r.
Table 1. Number of units in the SOF-1 survey according to the type of organization for 2022

Rodzaj organizacji Type of organization		Liczba organizacji (w tys.) Number of organizations (in thousand)			
		operat sampling frame	kartoteka SOF-1 files of SOF-1		
			razem total	dobór celowy purposive sampling	próba losowa random sampling
OGÓŁEM ORGANIZACJE TOTAL ORGANIZATIONS		129,9	30,8	11,9	18,9
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne Associations and similar organizations	razem total	97,6	17,7	6,3	11,4
	typowe stowarzyszenia i organizacje społeczne typical associations and organizations	50,8	12,1	5,1	7,0
	stowarzyszenia sportowe sport clubs	26,9	4,0	1,1	2,8
	ochotnicze straże pożarne voluntary fire brigades	15,9	1,7	0,1	1,6
	koła łowieckie hunting clubs	2,7	0,2	<0,1	0,2
Fundacje Foundations		30,0	10,9	3,5	7,4
Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities		2,2	2,1	2,1	(-)
Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs		1,4	1,4	<0,1	1,4

Badania na formularzach SOF-4s, SOF-4p i SOF-2 miały charakter pełny, więc wszystkie jednostki wybrane z BJS zostały włączone do kartotek poszczególnych badań. Ostatecznie badaniem realizowanym na formularzu SOF-4s objęto 2,8 tys. organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego, kartoteka do badania SOF-4p zawierała 0,4 tys. organizacji pracodawców, a badania SOF-2 – 13,0 tys. związków zawodowych. Po zakończeniu badania na formularzu SOF-2, dodatkowy formularz SOF-2F zobowiązane były wypełnić związki zawodowe i związki zawodowe rolników indywidualnych, które w sprawozdaniu wykazały, że prowadziły działalność gospodarczą lub zatrudniały pracowników na podstawie stosunku pracy bądź poniosły koszty przekraczające 100 tys. zł. Takich podmiotów było 0,7 tys., czyli 5,4% kartoteki badania SOF-2.

Z kolei badaniem realizowanym na formularzu SOF-3 objęto 99 partii wpisane do ewidencji partii politycznych. Ewidencję prowadzi Sąd Okręgowy w Warszawie, a wpis do niej jest wymagany do uzyskania przez partię osobowości prawnej.

Tablica 2. Liczba jednostek w badaniach na formularzach SOF-2, SOF-3, SOF-4s i SOF-4p według rodzaju organizacji za 2022 r.

Table 2. Number of units in the SOF-2, SOF-3, SOF-4s and SOF-4p survey according to the type of organization for 2022

Wyszczególnienie Specification	Rodzaj organizacji Type of organization		Liczba organizacji (w tys.) Number of organizations (in thousand)
SOF-4s	Samorząd gospodarczy i zawodowy Business and professional associations	razem total	2,8
		kółka rolnicze farmers organizations	1,1
		pozostały samorząd gospodarczy other business associations	0,9
		pozostały samorząd zawodowy other professional associations	0,8
SOF-3	Partie polityczne Political parties		0,1
SOF-4p	Organizacje pracodawców Employers' organizations		0,4
SOF-2	Związki zawodowe Trade union organizations		13,0
w tym SOF-2F of which SOF-2F			0,7

Sposób realizacji badań i ich kompletność

W pierwszej kolejności zrealizowano badanie związków zawodowych na formularzu SOF-2. Ten etap odbył się jesienią 2022 r., a przekazywane dane dotyczyły głównie stanu na dzień 30 września 2022 r. Drugi etap badania organizacji związkowych (SOF-2F) zbiegł się w czasie z pozostałymi badaniami, dla których termin złożenia sprawozdania przypadł na koniec kwietnia 2023r. Na przełomie września i października 2023 r. pracownicy poszczególnych urzędów statystycznych zrealizowali badanie ewidencyjne.

Podstawową formą zbierania danych od jednostek objętych obowiązkiem sprawozdawczym był formularz elektroniczny zamieszczony w Portalu Sprawozdawczym (PS) na stronie internetowej GUS. Realizację każdego badania rozpoczęto od wysłania informacji o obowiązku sprawozdawczym. Do jednostek posiadających aktywne konto w PS powiadomienie zostało wygenerowane automatycznie. W przypadku pozostałych podmiotów zawiadomienia rozesłano pocztą elektroniczną. Organizacje, dla których nie udało się ustalić adresu e-mail, poinformowano o obowiązku sprawozdawczym za pomocą listu wysłanego pocztą tradycyjną. Na korespondencję elektroniczną i tradycyjną składały się: list informujący o realizowanym badaniu, odpowiedni formularz oraz tymczasowy login i hasło umożliwiające aktywację konta w PS. W przypadku badania ewidencyjnego próba nawiązania kontaktu z jednostką, która nie wypełniła sprawozdania SOF-1 albo SOF-4s następowała najczęściej w drodze wywiadu telefonicznego lub wywiadu przeprowadzanego bezpośrednio w siedzibie jednostki.

W celu uzyskania możliwie wysokiej kompletności do organizacji, które nie złożyły sprawozdania w wyznaczonym terminie zostały wysłane monity przypominające o obowiązku sprawozdawczym: automatycznie z PS albo za pośrednictwem poczty elektronicznej. Z pozostałymi jednostkami nawiązywano kontakt telefoniczny.

Wypełnione sprawozdania z serii SOF przesłało łącznie 35,8 tys. podmiotów objętych obowiązkiem sprawozdawczym (76,1%), a 7,5 tys. jednostek zadeklarowało, że w 2022 r. nie prowadziło działalności statutowej (15,9%). Nie udało się nawiązać kontaktu z 1,4 tys. organizacji (3,0%), a 2,4 tys. odmówiło udziału w badaniach (5,0%).

Większe trudności w nawiązaniu kontaktu z organizacjami wystąpiły podczas realizacji badania na formularzu SOF-1 (4,0%). Tu również odnotowano wyższy odsetek jednostek, które odmówiły udziału w badaniu (6,7%). Najwięcej sprawozdań wypełnionych przez aktywne jednostki odnotowano w badaniu na formularzu SOF-2 (89,3%). Badanie partii politycznych na formularzu SOF-3 wyróżniało się najwyższym odsetkiem jednostek deklarujących brak aktywności w 2022 r. (30,2%).

Tablica 3. Realizacja badań sektora non-profit według formularzy za 2022 r.
 Table 3. Conducted surveys from the SOF series for 2022 according to forms

Wyszczególnienie Specification	Liczebność jednostek w kartotece Number of units in files	Sprawozdania pozytywne ^a Valid reports ^a		Pozostały rozpoznany stan aktywności ^b Other recognized state of activity ^b				Brak kontaktu Non-contact	
	w tys. in thousand	w % in %	nieaktywne non-active		aktywne, które odmówiły udziału w badaniu active which refused participation in survey				
					w tys. in thousand	w % in %	w tys. in thousand	w % in %	w tys. in thousand
			Ogółem Grand total	47,0	35,8	76,1	7,5	15,9	2,4
SOF-1	30,8	21,9	71,1	5,6	18,2	2,1	6,7	1,2	4,0
SOF-4s	2,8	1,9	67,4	0,8	27,7	0,1	3,2	<0,1	1,7
SOF-3	0,1	0,1	68,8	<0,1	30,2	<0,1	1,0	-	-
SOF-4p	0,4	0,3	80,1	0,1	13,7	<0,1	3,7	<0,1	2,5
SOF-2	13,0	11,6	89,3	1,0	8,0	0,2	1,5	0,2	1,2
w tym SOF-2F of which SOF-2F	0,7	0,7	99,7	<0,1	0,1	<0,1	0,1	(-)	(-)

a Jednostki, które wypełniły sprawozdanie, z wyłączeniem tych, które zaznaczyły wyłącznie informację o braku aktywności.
 b Jednostki, z którymi nawiązano kontakt w trakcie realizacji badania, ale nie złożyły sprawozdania lub zaznaczyły na nim informację o braku aktywności. Jako odmowy potraktowano również jednostki, które nie złożyły sprawozdania, a w oparciu o źródła administracyjne ustalono, że prowadziły działalność.

a Units which filled forms, with the exception of those which marked only the information of inactivity. b Units were contacted in the course of the study, but which have not submitted reports or marked information on it indicated a lack of activity. As refusals of participation in the survey were considered units which have not submitted reports but, on the basis of administrative datasets, they were identified as active units, running activity.

Ostateczna kompletność zrealizowanych badań, po odjęciu podmiotów nieaktywnych, wyniosła 90,4%. Najwyższy odsetek jednostek, które złożyły sprawozdanie wystąpił wśród partii politycznych (98,5%). Najniższy poziom kompletności odnotowano wśród fundacji (79,3%). W grupie stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, realizujących obowiązek sprawozdawczy na formularzu SOF-1, najwyższą kompletnością charakteryzowały się ochotnicze straże pożarne (95,4%), a najniższą stowarzyszenia sportowe (87,7%). Wśród OPP kompletność wyniosła 98,9%.

Tablica 4. Kompletność badań sektora non-profit według formularzy i rodzajów organizacji za 2022 r.
Table 4. Completeness of surveys of the SOF series according to forms and types of organization for 2022

Wyszczególnienie Specification			Organizacje z kartotek badań, z wyłączeniem podmiotów nieaktywnych Organizations in research files without non-active ones	Organizacje, które zrealizowały obowiązek sprawozdawczy ^a Organizations which ealized reporting duty ^a	
			w tys. in thousand	w tys. in thousand	% z pier- wszej ko- lumny % from first column
Ogółem Grand total			39,6	35,8	90,4
w tym organizacje pożytku publicznego of which PBO's			5,8	5,7	98,9
SOF-1	Stowarzyszenia i podobne or- ganizacje spo- łeczne Associations and similar organiza- tions	razem total	13,5	12,0	89,4
		typowe stowarzyszenia i orga- nizacje społeczne typical associations and orga- nizations	8,4	7,4	88,9
		stowarzyszenia sportowe sport clubs	3,3	2,9	87,7
		ochotnicze straże pożarne voluntary fire brigades	1,6	1,5	95,4
		koła łowieckie hunting clubs	0,2	0,2	88,9
		Fundacje Foundations	8,4	6,6	79,3
		Społeczne podmioty wyznaniowe Faith-based charities	2,0	1,9	96,6
		Koła gospodyń wiejskich Rural housewives clubs	1,3	1,2	94,9
SOF-4s	Samorząd go- spodarczy i za- wodowy Business and professional associations	razem total	2,0	1,9	93,2
		kółka rolnicze farmers organizations	0,5	0,5	94,0
		pozostały samorząd gospo- darczy other business associations	0,8	0,7	92,4
		pozostały samorząd zawo- dowy other professional associa- tions	0,7	0,7	93,5
		Partie polityczne Political parties	0,1	0,1	98,5
SOF-3	Partie polityczne Political parties		0,1	0,1	98,5
SOF-4p	Organizacje pracodawców Employers' organizations		0,4	0,3	92,9
SOF-2	Związki zawodowe Trade union organizations		12,0	11,6	97,0
w tym SOF-2F of which SOF-2F			0,7	0,7	99,7

^a Ujęto organizacje, które złożyły sprawozdania pozytywne (prowadziły działalność statutową w 2022 r.).
^a Selected organizations that submitted positive reports (conducted mission-related activity in 2022).

Uogólnianie wyników badań

Ze względu na to, że kompletność badań realizowanych na formularzach SOF-1, SOF-2, SOF-4s i SOF-4p nie wyniosła 100%, a także z uwagi na to, że część badania na formularzu SOF-1 była realizowana na próbie, do zbioru wynikowego zostały skonstruowane wagi, które umożliwiły uogólnienie pozyskanych danych na całą populację aktywnych jednostek. Przy konstrukcji wag zostały wydzielone następujące warstwy:

- a. w ramach badania na formularzach SOF-1, SOF-4s: powiaty (380) i rodzaje organizacji (6),
- b. w ramach badania na formularzu SOF-2: powiaty siedziby organizacji (380), miejsce w związkowej strukturze organizacyjnej (4) oraz fakt przynależności lub nie do jednej z central związkowych (2),
- c. w ramach badania na formularzu SOF-4p: województwa (16).

Szczegółowy opis konstrukcji wag zawarto w zeszycie metodologicznym⁴⁵.

W przypadku badania na formularzu SOF-3, z uwagi na niewielką populację (0,1 tys.), dane z badania pełnego nie zostały uogólnione i zostały zaprezentowane w odniesieniu do partii politycznych, które złożyły sprawozdanie.

Ewidencja stowarzyszeń

Register of associations

Podstawowe źródło danych o liczbie aktywnych stowarzyszeń zwykłych stanowiła ewidencja stowarzyszeń. W lutym 2023 r. zostały wykopiowane dane z bazy stowarzyszeń aktualizowanej przez starostwa powiatowe i urzędy miast na prawach powiatu w zakresie stanu aktywności i danych teleadresowych.

Aktualizacja bazy stowarzyszeń miała charakter obowiązkowy i wynikała z art. 30 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 773, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2021 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2022 (Dz. U. 2021 r., poz. 2303 z późn. zm.)⁴⁶.

Osobom prowadzącym ewidencję stowarzyszeń w powiatach i w miastach na prawach powiatu udostępniona jest na Portalu Sprawozdawczym aplikacja obsługująca wyżej wymienioną bazę. Jej aktualizacji dokonało według stanu na styczeń 2023 r. 98,9% starostw i urzędów miast na prawach powiatu. Spośród 135,8 tys. jednostek znajdujących się w bazie zweryfikowano 135,3 tys. podmiotów (99,6%).

Poza opracowaniem informacji o liczbie aktywnych stowarzyszeń zwykłych, zebrane dane zostały wykorzystane do aktualizacji rejestrów statystycznych pozostałych typów stowarzyszeń.

Badanie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego

Survey of parish organizations of the Catholic Church

Badanie przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego zostało zrealizowane w 2023 r. przez Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego (ISKK) w ramach corocznej sprawozdawczości parafii katolickich w Polsce. Podstawę stanowiło badanie własne ISKK przeprowadzane regularnie począwszy od 1999 r. Rejestr parafialnych organizacji Kościoła katolickiego aktualizowany jest co 5 lat za pomocą badania pełnego (spisowego). W 2025 r. ISKK opublikuje liczbę tych podmiotów wg stanu za rok 2023. Ostatnie takie badanie zostało zrealizowane w 2019 r. z danymi za 2018 r. Badanie ISKK polegało na zebraniu podstawowych danych o organizacjach działających we wszystkich parafiach i ośrodkach duszpasterskich w Polsce w ramach sprawozdawczości parafii katolickich. Uzyskane dane na temat przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego dotyczyły liczby tych organizacji i ich członkostw. Badaniem spisowym objęto 10527 parafii.

⁴⁵ Zob. Organizacje non-profit: stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe, Urząd Statystyczny w Krakowie, Departament Badań Społecznych GUS, Kraków, Warszawa 2019, s. 16–17.

⁴⁶ Badanie 1.04.01.

Tablica 5. Realizacja badania spisowego organizacji przyparafialnych za 2018 r
Table 5. Conducted census survey of parish organizations for 2018

Wyszczególnienie Specification	Liczba parafii ^a Number of parishes ^a	
	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10527	100,0
Wypełnione sprawozdanie Filled report	8883	84,4
Brak jednostek w parafii No units in parish	316	3,0
Odmowa złożenia sprawozdania, brak danych Refusal to fill the report, no data	1328	12,6

^a Wliczając samodzielne ośrodki duszpasterskie: rektoraty, kościoły filialne i sanktuaria.

^a Including independent pastoral centers: rectorates, affiliate churches and sanctuaries.

W celu pełniejszego scharakteryzowania przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego, na zlecenie GUS, ISKK przeprowadził badanie reprezentacyjne z wykorzystaniem formularza SOF-K z danymi za 2022 r. Formularz ten został przygotowany w oparciu o sprawozdanie SOF-1 i obejmował m.in. takie zagadnienia jak: dziedzina działalności, zasięg działania, odbiorcy działalności, pracujący społecznie oraz bariery działalności.

Na podstawie rejestru parafii⁴⁷, który posłużył jako operat, wylosowano próbę 499 parafii. Dobór próby miał charakter losowy, zależny oraz zespołowy. Ponadto próba została dobrana z uwzględnieniem warstw z alokacją proporcjonalną. Warstwowanie przebiegało w oparciu o wielkość, charakter oraz typ parafii. W wylosowanych parafiach badano wszystkie organizacje działające na ich terenie. Charakterystykę operatu i próby założonej prezentują poniższe tablice. Badaniem w 2022 r. objęto 10465 parafii bez uwzględnienia samodzielnych ośrodków duszpasterskich.

Tablica 6. Struktura operatu oraz wylosowanej próby według wielkości parafii w 2022 r.
Table 6. Structure of sampling frame and random sample according to size of parish in 2022

Liczba wiernych w parafii Number of believers in parish	Operat Sampling frame		Próba założona Random sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10465	100,0	499	100,0
Do 1200 Up to 1200	3037	29,0	124	24,8
Od 1201 do 2000 Over 1201 up to 2000	2475	23,7	109	21,8
Od 2001 do 3900 Over 2001 up to 3900	2399	22,9	123	24,6
Powyżej 3901 Over 3901	2535	24,2	143	28,7
Systemowe braki danych No data	19	0,2	(-)	(-)

⁴⁷ Bez uwzględniania samodzielnych ośrodków duszpasterskich.

Tablica 7. Struktura operatu oraz wylosowanej próby według charakteru parafii w 2022 r.
Table 7. Structure of sampling frame and random sample according to character of parish in 2022

Charakter parafii Character of parish	Operat Sampling frame		Próba założona Random sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10465	100,0	499	100,0
Miejskie Urban	2187	20,9	97	19,4
Miejsko-wiejskie Urban-rural	1673	16,0	82	16,4
Wiejskie Rural	6605	63,1	320	64,2
Systemowe braki danych No data	(-)	(-)	(-)	(-)

Tablica 8. Struktura operatu oraz wylosowanej próby według typu parafii w 2022r.
Table 8. Structure of sampling frame and random sample according to type of parish in 2022

Typ parafii Type of parish	Operat Sampling frame		Próba założona Random sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	10465	100,0	499	100
Diecezjalne Diocesan parishes	9797	93,6	466	93,4
Zakonne Monastic parishes	668	6,4	33	6,6

Do każdej wylosowanej do badania parafii, wewnętrzną pocztą kościelną przekazano przesyłkę zawierającą formularze SOF-K oraz list przewodni ISKK wraz z instrukcją (w tym z linkiem do formularza on-line) i zaadresowaną kopertą zwrotną. Za rozdanie formularzy przedstawicielom wszystkich działających w parafii organizacji oraz ich odesłanie odpowiedzialni byli proboszczowie. Realizacja badania była na każdym etapie monitorowana przez ISKK. Zgodnie z informacją na formularzach oraz w liście przewodnim, parafie były zobowiązane do przekazania (lub wypełnienia elektronicznie) wszystkich formularzy do dnia 30 kwietnia 2023 r. Z uwagi na niski poziom realizacji badania termin ten został wydłużony. Ostateczna kompletność wyniosła 72,5% zakładanej próby. Spośród 499 wylosowanych parafii wypełnione formularze odesłały 362 jednostki.

Tablica 9. Realizacja badania reprezentacyjnego według wielkości parafii w 2022 r.
Table 9. Conducted representative survey according to size of parish in 2022

Liczba wiernych w parafii Number of believers in parish	Próba założona Random sample		Próba zrealizowana Realized sample	
	N	% w kolumnie % in column	N	% w kolumnie % in column
Ogółem Grand total	499	100,0	362	100,0
Do 1200 Up to 1200	124	24,8	92	25,4
Od 1201 do 2000 Over 1201 up to 2000	109	21,8	85	23,5
Od 2001 do 3900 Over 2001 up to 3900	123	24,6	92	25,4
Powyżej 3901 Over 3901	143	28,7	93	25,7
Systemowe braki danych No data	(-)	(-)	(-)	(-)

W celu skorygowania wyników badania zastosowano wagi analityczne. Przy ich naliczaniu wykorzystano strukturę organizacji w parafiach. Według spisu parafii, w wylosowanych 499 podmiotach działało 3248 przyparafialnych organizacji Kościoła katolickiego. Wśród 362 parafii, w których zrealizowano badanie, funkcjonowało 1597 jednostek tego rodzaju.

Pozostałe źródła danych

Other sources of data

W niniejszej publikacji obok prezentacji danych pochodzących z bezpośrednich badań statystycznych wykorzystano dane z następujących administracyjnych źródeł:

- Ministerstwo Finansów,
- Ministerstwo Sprawiedliwości,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Państwowa Komisja Wyborcza,
- Sąd Okręgowy w Warszawie.

Powyższe dane zostały przekazane przez gestorów zgodnie z zapisami Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2022 i stanowiły bezpośrednie lub pośrednie źródło danych dla badań.

Ad a) Dane Ministerstwa Finansów zostały pozyskane w formie bazy z Systemu Informacji Podatkowej w zakresie organizacji pożytku publicznego, które otrzymały w 2022 r. 1% należnego podatku (za 2021 r.), danych o podatnikach podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) oraz od osób fizycznych (PIT). Dane jednostkowe dotyczące osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej pochodziły z Krajowej Ewidencji Podatników. Powyższe zbiory umożliwiły aktualizację rejestrów statystycznych oraz kontrolę jakości danych z badań. W oparciu o nie dokonano imputacji, szacowania danych oraz sprawdzenia wag analitycznych. W niniejszej publikacji źródło to posłużyło m.in. do ustalenia liczby organizacji, które uzyskały przychody w 2022 r., korekty sumy przychodów ogółem, wysokości 1% podatku i kosztów poniesionych przez badane organizacje w 2022 r.

- Ad b) Dane Ministerstwa Sprawiedliwości zostały przekazane w formie rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, jak też rejestru przedsiębiorców. Na ich podstawie nastąpiła aktualizacja rejestrów statystycznych oraz kontrola jakości danych z badania. Wykorzystane zostały na etapie aktualizacji operatu do badań.
- Ad c) Dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z Centralnego Rejestru Płatników Składek zostały wykorzystane do określenia liczby jednostek zatrudniających pracowników oraz do pozyskania dodatkowych danych teleadresowych. Umożliwiły one kontrolę jakości danych z badań i w oparciu o nie nastąpiła imputacja oraz szacownie danych o zatrudnieniu. Ponadto posłużyły bezpośrednio do opracowania struktury wieku osób zatrudnionych w badanych organizacjach oraz liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych i emerytów.
- Ad d) Dane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji w zakresie liczby pracowników, liczby etatów z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności.
- Ad e) Dane Państwowej Komisji Wyborczej pozyskano w formie wykazu partii politycznych, które spełniły obowiązek złożenia sprawozdań o źródłach pozyskania środków finansowych w 2022 r. wraz z danymi jednostkowymi ze sprawozdań. W oparciu o nie ustalono struktury przychodów partii, w tym kwoty pochodzące z budżetu państwa.
- Ad f) Dane Sądu Okręgowego w Warszawie zostały pozyskane z ewidencji partii politycznych. Stały się one podstawą do stworzenia kartoteki badania 1.04.06.